

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КІРОВОГРАДСЬКА ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

РОМАНЬКО І.І.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Збірник тестових завдань

Частина III

**Кіровоград
2015**

УДК 930.85
ББК 63.3 (4 Укз)
Р 69

Рецензенти:

Філоретова Л.М. – декан факультету історії та права Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка, к.і.н., доцент.

Залевський А.В. – декан факультету менеджменту КЛА НАУ, к.т.н., доцент.

Романько І.І.

Р 69 Історія України. Збірник тестових завдань. Частина III / Романько І.І. – Кіровоград: КЛА НАУ, 2015. – 235 с.

До III-ї частини увійшов матеріал дев'ятої – одинадцятої тем робочої програми курсу “Історія України”. Хронологічно охоплено період від Другої світової війни по початок XXI ст.

Видання являє собою збірник завдань, зміст яких охоплює матеріал чинної навчальної програми з історії України. Призначення збірника досить широке. Курсанти можуть використовувати його упродовж усього навчального семестру на різних етапах підготовки, у тому числі до семінарських занять, написання контрольних робіт. Тестові завдання допоможуть підготуватися до екзамену. Цьому сприяє наявність у книзі матеріалу підвищеної складності. Основною метою видання є допомога курсантам у самоконтролі над засвоєнням навчального матеріалу, набутті навичок швидкого та безпомилкового написання відповідей на тестові завдання.

Пропонований навчально-методичний комплекс підготовлено згідно робочої програми навчальної дисципліни “Історія України”; затвердженої на засіданні кафедри соціально-гуманітарних наук (протокол № 1 від 27.08.2012 р.) та схваленої Методичними радами факультетів менеджменту, льотної експлуатації та обслуговування повітряного руху.

Навчально-методичний комплекс рекомендовано для курсантів та слухачів КЛА НАУ першого курсу освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання.

УДК 930.85
ББК 63.3 (4 Укз)

Розглянуто та рекомендовано для видання та використання у навчальному процесі рішенням кафедри соціально-гуманітарних наук від 16 лютого 2015 р., протокол № 7, а також Вченою радою факультету менеджменту від 27 лютого 2015 р., протокол № 7.

Романько І.І., 2015

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Тема 9 УКРАЇНА У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ ТА ПЕРШОМУ ПОВОЄННОМУ ДЕСЯТИЛІТТІ	6
Тема 10 УКРАЇНА У 60 – 80-ті РОКИ ХХ ст.	85
Тема 11 РОЗВИТОК НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ	176

ПЕРЕДМОВА

Використання тестів у навчальному процесі надійно увійшло у світову педагогічну практику. Відомо, що тільки правильно складений тест дає можливість повністю відповідати сучасним цілям навчання й освіти. Тести, порівняно з іншими інструментами педагогічного оцінювання, мають багато переваг, серед яких:

- можливість перевірити результати навчальних досягнень курсантів водночас із кількох тем і розділів програми;
- об'єктивно оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу;
- створити для всіх учасників тестування рівні умови складання тестів;
- стандартизувати та автоматизувати процедуру перевірки результатів;
- охопити тестуванням усіх курсантів навчальної групи.

Видання, що пропонується, являє собою збірник завдань, зміст яких охоплює матеріал чинної навчальної програми з історії України. Призначення збірника досить широке. Курсанти можуть використовувати його упродовж усього навчального семестру на різних етапах підготовки, у тому числі до семінарських занять, написання контрольних робіт. Тестові завдання допоможуть підготуватися до екзамену. Цьому сприяє наявність у книзі матеріалу підвищеної складності.

Основною метою видання є допомога курсантам у самоконтролі над засвоєнням навчального матеріалу, набутті навичок швидкого та безпомилкового написання відповідей на тестові завдання.

Варто наголосити, що виконання тестових завдань повинно передувати ґрунтовне повторення теоретичного матеріалу.

Широке застосування тестових технологій у навчальному процесі дозволяє визначити рівень знань, умінь, і навичок курсантів.

Розв'язання тестових завдань є доволі складною формою інтелектуальної діяльності курсантів, що потребує застосування не тільки стандартних завчених навичок, а й навичок вищого когнітивного рівня.

Знання історії, як відомо, це не лише утримування в пам'яті певної кількості історичної інформації та здатність її відтворювати (репродуктивні рівні навченості: розрізняти, пам'ятати, розуміти), а й уміння виявляти суть історичних фактів, причинно-наслідкові зв'язки між ними, здатність ці факти зіставляти і пояснювати (інтерпретувати) історичний процес (творчий продуктивний рівень: аналізувати, синтезувати, оцінювати).

Тестові завдання можна розмежувати на такі, що вимагають відтворення вивченого в пам'яті, і такі, що потребують розуміння курсантами історичного процесу в Україні та вміння аналізувати історичні факти. До перших належать, в основному, завдання, що потребують добору правильної відповіді із декількох парних варіантів; встановлення хронологічної послідовності подій; визначення відповідності дат і подій осіб та сфери їх діяльності тощо; до других – завдання на визначення занять, дій, переконань тих чи інших історичних осіб або груп людей; на вибір можливих причин чи наслідків подій, на виявлення в тексті помилок історичного змісту.

У кожному варіанті представлено тестові завдання декількох рівнів складності.

До достатнього рівня знань віднесено, в основному, завдання закритої форми. Завдання високого рівня – відкритої форми з розгорнутою відповіддю.

1 Завдання з вибором однієї правильної відповіді. До кожного завдання пропонується кілька варіантів відповіді, з яких лише один правильний.

2 Завдання на встановлення відповідності. До кожного завдання подано інформацію, яку позначено цифрами і літерами. Виконуючи завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та літерами (утворити логічні пари).

3 Завдання на встановлення правильної послідовності. До кожного завдання подано перелік подій, позначених літерами, які потрібно розташувати у правильній послідовності, де перша подія має відповідати цифрі 1, друга – цифрі 2, третя – цифрі 3 і т.д.

4 Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору). До кожного завдання пропонується сім варіантів відповіді, серед яких лише три правильні.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді. Такі тести найчастіше використовуються для оцінювання результатів засвоєння знань, їх розуміння та застосування.

Завдання цієї форми спрямовані на перевірку цілої низки знань, умінь та навичок: перевірки знань дат історичних подій, хронологічних меж явищ і процесів, періодів та етапів історії України, історичних фактів, понять і термінів. Також вони спрямовані на перевірку вмінь визначати передумови, причини, приводи, сутність, наслідки та значення історичних подій, явищ і процесів; конкретизувати (співвідносити дати, події з відповідними історичними подіями й епохами, визначати належність місцевості до певних регіонів, зіставляти події та явища з певним історичним процесом, конкретних осіб, груп людей із певними етнічними, соціально-економічними, політичними групами); виділяти головне (характерні риси, зміни в житті людей, політиці, економіці та суспільстві, виокремлювати етнічні, соціальні, політичні групи); працювати з історичними джерелами (отримувати інформацію із джерела, застосовувати набуті знання у зв'язку зі змістом джерела).

Опрацювання фрагментів історичних джерел цілком виправдане з огляду на практичну, компетентнісну спрямованість історичної освіти. В завданнях підібрано хрестоматійні, “класичні” фрагменти.

Завдання на встановлення відповідності спрямоване на перевірку вмінь встановлювати відповідність між: одиничними фактами і типовими загальними явищами, процесами, подіями, періодами та епохами; персоналіями та їх діяльністю, належністю до певних політичних сил, обставинами, історичними епохами.

Завдання на встановлення правильної послідовності спрямовані на перевірку уміння встановлювати послідовність та синхронність подій у часі, спираючись на знання історичних епох.

Завдання з короткою відповіддю множинного вибору спрямовані на перевірку вмінь групувати (класифікувати) історичну інформацію за вказаною ознакою.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю розраховані на творче використання набутих знань і вміння характеризувати історичні події та явища, визначати тенденції історичного розвитку та можливі альтернативи процесам і подіям: давати обґрунтовану оцінку історичних явищ та осіб.

Тести розроблено з урахуванням методичних вимог до такого виду оцінювальних матеріалів: варіанти відповідей до завдань підібрано коректно (всі однорідні та правдоподібні), що істотно поліпшує якість підготовки.

Отже, для оцінки досягнень завдання зкомпоновані так, щоб курсант мав змогу визначити, якого рівня – репродуктивного (початкового) чи продуктивного (достатнього або творчого, залежно від досконалості вмінь) – він досяг при вивченні теми або курсу загалом.

Для оцінювання рівня знань при проведенні тестового контролю використовується бальна система.

Тема 9 УКРАЇНА У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ ТА ПЕРШОМУ ПОВОЄННОМУ ДЕСЯТИЛІТТІ

Варіант 1

- 1 У 1939 р. Лев Мехліс (заступник Наркома оборони СРСР) говорив: “Товариш Сталін поставив завдання: у випадку війни примножити кількість радянських республік”. Як це завдання Сталіна реалізовувалося у 1939 – 1941 рр.?
- 2 Інколи в полеміці з проблем Другої світової війни ставлять запитання: яку битву виграла УПА? Чи коректним є порівняння УПА з червоною армією або німецьким вермахтом? Яка Ваша думка?
- 3 Події Другої світової війни на радянсько-німецькому фронті (Закінчити недописану тезу)
 1. План знищення населення та “освоєння” окупованих територій на Сході називався...
 2. “Визвольний похід” червоної армії розпочався...
 3. Оборона Севастополя тривала.....дні і закінчилася
- 4 Назвіть відомих Вам діячів української культури, що зазнали ідейних переслідувань у другій половині 40-х – на початку 50-х років (так звана ждановщина). Які моменти в їхній творчості “не відповідали” завданням партії?
- 5 Український національний комітет був створений у Веймарі (Німеччина) в:
 - а) вересні 1939 р.;
 - б) червні 1941 р.;
 - в) вересні 1943 р.;
 - г) березні 1945 р.
- 6 Учасники руху Опору проти німецьких окупантів в Україні в 1941 – 1942 рр. – оунівці та радянські партизани:
 - а) співпрацювали між собою у боротьбі проти німецьких окупантів;
 - б) були вороже налаштовані через ідеологічні розбіжності;
 - в) не йшли на контакт між собою, вважаючи більш ефективною самостійну боротьбу проти німецьких окупантів.
- 7 Третя конференція ОУН(Б) прийняла рішення про перехід до збройної боротьби:
 - а) у лютому 1943 р.;
 - б) у серпні 1943 р.;
 - в) у жовтні 1943 р.;
 - г) у січні 1944 р.
- 8 УРСР стала членом Організації Об'єднаних Націй у:
 - а) 1944 р.;
 - б) 1945 р.;
 - в) 1946 р.;
 - г) 1947 р.
- 9 Укажіть період розвитку українського суспільства, характерними рисами якого була боротьба влади з проявами “українського буржуазного націоналізму”, “космополітизмом” та “низькопоклонством перед Заходом”:
 - а) кінець 1930 – початок 1940-х рр.;
 - б) друга половина 1940 – початок 1950-х років;
 - в) друга половина 1950 – початок 1960-х років;
 - г) кінець 1960 – перша половина 1970-х рр.
- 10 Назву якого міста пропущено ?

У січні 1944 р. майже 2,3 мільйонна червона армія розпочала визволення

Правобережної України та Криму. Успішне досягнення цієї мети великою мірою було забезпечене перемогою в січні-лютому під _____

- а) Дніпропетровськом;
- б) Запоріжжям;
- в) Одесою;
- г) Корсунь-Шевченківським.

- 11** Унаслідок включення в 1940 р. Північної Буковини та Бессарабії до складу СРСР:
- а) Північна Буковина та Бессарабія увійшли до складу Української РСР;
 - б) Північна Буковина та Бессарабія утворили союзна республіку – Молдавську РСР;
 - в) Північна Буковина увійшла до складу УРСР, а Бессарабія – до складу Молдавської Автономної РСР;
 - г) Північна Буковина увійшла до складу УРСР, а Бессарабію було поділено між УРСР та новоутвореною Молдавською РСР.
- 12** Якою була мета рейдів, окрім воєнних цілей, здійснюваних партизанськими з'єднаннями на Правобережній Україні в 1943 р.?
- а) мобілізація до лав червоної армії, збирання коштів та матеріальних цінностей на потреби фронту;
 - б) постачання продовольства населенню окупованих територій, організація баз постачання для українського підпілля;
 - в) встановлення контактів для спільної збройної боротьби проти нацистських окупантів з Українською повстанською армією (УПА) та Армією Крайовою (АК);
 - г) репрезентація радянської влади, нейтралізація впливу на цій території ОУН та її збройних формувань.
- 13** Що було однією з особливостей післявоєнної відбудови України (1945 – початок 1950-х років) ?
- а) широкомасштабне залучення висококваліфікованих європейських спеціалістів;
 - б) першочергова відбудова галузей важкої промисловості, транспорту, енергетики;
 - в) використання західної фінансової та технічної допомоги за “планом Маршалла ”;
 - г) спрямування основних капіталовкладень у сільське господарство, соціальну сферу.
- 14** Укажіть особливості процесу післявоєнної відбудови народного господарства Української РСР (1945 – початок 1950-х рр.) :
- а) спрямування основної частини капіталовкладень у сільське господарство та соціальну сферу;
 - б) використання західної фінансової та технічної допомоги за “планом Маршалла ”;
 - в) першочергова відбудова галузей важкої промисловості, транспорту та енергетики;
 - г) опора лише на власні сили та ресурси Радянського Союзу;
 - д) пріоритетний розвиток сільського господарства як джерела фінансування промисловості;
 - е) збіглася з процесом радянзації західних областей;
 - є) засудження культу особи Й. Сталіна.
- 15** Як називали людей, що були вивезені до Німеччини на примусову працю?
- а) Остарбайтери;
 - б) колабораціоністи;
 - в) комбатанти;
 - г) репатріанти.
- 16** Розташуйте події в хронологічній послідовності:
- а) українська делегація бере участь у роботі Дунайської конференції;
 - б) розпочалася операція “Вісла” ;
 - в) вбивство Р.Шухевича;
 - г) виходить постанова ЦК КП(б)У “Про журнал сатири і гумору “Перець”.

Варіант 2

- 1 Якими мотивами керувався уряд СРСР, ідучи на підписання угоди з Німеччиною в серпні 1939 року?
- 2 Чому ОУН (м) відкрито співпрацювало з окупаційною владою? Наведіть історичні факти, які підтверджують або спростовують Вашу позицію.
- 3 Події Другої світової війни на радянсько-німецькому фронті (Закінчити недописану тезу)
 1. Центром рейхскомісаріату “Україна” було місто ...
 2. Державний Комітет Оборони (ДКО) очолив...
 3. Система німецької оборони вздовж правого берега Дніпра, де передбачалось зупинити наступ радянських військ, називалася...
 4. Київ було звільнено 6 листопада 194... року.
 5. Друга світова війна розпочалася ... і завершилася... .
- 4 13 жовтня 1948 р. газета “Правда” повідомила про завершення будівництва газопроводу Дашава – Київ, яке поклало початок “великої газифікації” України другої половини ХХ ст. Прослідкуйте економіко-технологічні й соціально-побутові зміни та політичні виклики, що стали реаліями для України у процесі її здійснення.
- 5 Акт проголошення відновлення Української держави відбувся:
 - а) 22 червня 1941 р.;
 - б) 30 червня 1941 р.;
 - в) 1 липня 1941 р.;
 - г) 30 липня 1941 р.
- 6 Контрнаступ радянських військ в Україні на початку 1942 р. був здійснений в районах:
 - а) Харкова, Криму;
 - б) Харкова, Одеси;
 - в) Дніпропетровська, Криму;
 - г) Одеси, Криму.
- 7 Українська Головна Визвольна Рада утворилася:
 - а) у липні 1944 р.;
 - б) у серпні 1944 р.;
 - в) у жовтні 1944 р.;
 - г) у листопаді 1944 р.;
 - д) у січні 1945 р.;
 - е) у квітні 1945 р.
- 8 Позначте, у якому році союзники СРСР з антигітлерівської коаліції відкрили другий фронт у Європі:
 - а) 1942 р.;
 - б) 1943 р.;
 - в) 1944 р.;
 - г) 1945 р..
- 9 Розташуйте події в Україні у 1945 – 1953 рр. в хронологічній послідовності за номерами списку.
 - а) обрання першим секретарем ЦК КП(б)У Л.Мельникова;
 - б) скасування карток на продовольчі та промислові товари;
 - в) поява у “Правді” статті “Проти ідеологічних перекручень у літературі”;
 - г) загибель Романа Шухевича;
 - д) львівський церковний собор;
 - е) перехід до обов'язкової семирічної освіти;
 - є) постанова ЦК КП(б)У “Про стан і заходи щодо поліпшення музичного мистецтва на Україні у зв'язку з постановою ЦК КП(б)У “Про оперу “Велика дружба” В. Мураделі.

- 10** У якому з варіантів міста розташовано в тій послідовності, як їх було звільнено від німецької окупації ?
- Донецьк, Одеса, Київ, Ужгород;
 - Дніпропетровськ, Миколаїв, Ужгород, Львів;
 - Суми, Запоріжжя, Севастополь, Київ;
 - Харків, Житомир, Миколаїв, Львів.
- 11** Збройний опір червоній армії під час її вступу на територію західноукраїнських земель у 1939 – 1940 рр. чинили:
- підрозділи польської армії;
 - загони ОУН та УПА;
 - підрозділи румунської армії;
 - місцеве населення.
- 12** Що стало результатом успішного проведення в 1944 р. радянськими військами Корсунь-Шевченківської наступальної операції?
- створення сприятливих умов для звільнення Правобережної України;
 - звільнення території УРСР у довоєнних кордонах;
 - визволення Північного Причорномор'я та Криму;
 - визволення Лівобережної України.
- 13** Суть політики радянзації західних областей України в період післявоєнної відбудови (1945 – початок 1950-х рр.) полягала:
- у переселенні українців західних областей до центральних і східних областей УРСР;
 - в уніфікації всіх сфер життя відповідно до норм, утверджених у СРСР;
 - у репресіях проти священників Української греко-католицької церкви;
 - у придушенні збройної боротьби підпілля ОУН і загонів УПА.
- 14** Які події суспільно-політичного життя УРСР відбулися в період повоєнної відбудови (1946 – початок 1950-х рр.) ?
- “саморозпуск ” Української греко-католицької церкви (УГКЦ);
 - придушення організованого збройного опору УПА;
 - створення Української робітничо-селянської спілки;
 - перенесення столиці УРСР із Харкова до Києва;
 - утворення Закарпатської області;
 - проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР;
 - депортація кримських татар, болгар, вірмен і греків.
- 15** Укажіть, які з наведених подій відбулися у 1943р.
- Визволення Криму від нацистських загарбників;
 - публікація твору О.Довженка “Україна в огні”;
 - розстріл у Бабиному Яру української поетеси Олени Теліги ;
 - визволення Києва;
 - проведення III Надзвичайного великого збору ОУН(Б) ;
 - Корсунь-Шевченківська битва.
- 1, 3, 6;
 - 2, 4, 5;
 - 3, 5, 6;
 - 2, 3, 4.
- 16** Розташуйте події в хронологічній послідовності:
- А.Мельникова обрано першим секретарем ЦК КП(б)У;
 - відбувається утворення Народного комісаріату закордонних справ України;
 - УРСР обрано тимчасовим членом Ради Безпеки ООН;
 - починається третя хвиля голодомору в Україні.

Варіант 3

- 1 За якими принципами мали розвиватися радянсько-німецькі відносини на основі пакту про ненапад 1939 р.?
- 2 Які причини боротьби формування УПА проти Армії Крайової?
- 3 Розкрийте зміст понять:
а) “лінія Керзона” – це ... ;
б) “холодна війна” – це
- 4 Доповніть текст відповідними даними:
Результатами діяльності Української РСР на міжнародній арені після Другої світової війни були:
– включення у 1945 р. до складу 47 країн-засновниць _____;
– урегулювання кордонів України у _____ р. з _____, _____, _____;
- 5 Укажіть територію, що була передана від Польщі УРСР у 1951 р.
- 6 Встановіть відповідність:
а) 22 червня 1941 р. 1) оборона Києва
б) 23 – 29 червня 1941 р. 2) оборона Севастополя
в) 5 серпня – 16 жовтня 1941 р. 3) оборона Одеси
г) 11 липня – 19 вересня 1943 р. 4) напад Німеччини на СРСР
д) жовтень 1941 р. – 3 липня 1942 р. 5) танковий бій у районі Луцьк – Броди – Рівне
- 7 Формування стрілецької дивізії січових стрільців “Галичина” були розгромлені в червні 1944 р.;
а) під Баштанкою; б) під Бродами;
в) під Львовом; г) під Крутами.
- 8 Закарпаття увійшло до складу УРСР в:
а) 1939 р.; б) 1940 р.;
в) 1941 р.; г) 1945 р.
- 9 Коли відбулася Київська оборонна операція військ Південно-Західного фронту і хто нею командував? Знайдіть відповідність:
1) липень – вересень 1941 р.; а) Г.К.Жуков;
2) серпень – жовтень 1941 р.; б) М.С.Хрущов;
3) вересень – листопад 1941 р. в) М.П.Кирпонос.
- 10 У яких твердженнях ідеться про характерні риси радянського партизанського руху в окупованій вермахтом Україні ?
1. Здійснення диверсій на транспортних комунікаціях та збір розвідувальної інформації;
2. Розгортання пропагандистської кампанії із закликами до створення незалежної соборної України;
3. Сприяння фронтовим операціям червоної армії;
4. Узгодження воєнних дій з воєнними операціями національного підпілля;
5. Загони та з’єднання діяли здебільшого на теренах дистрикту “Галичина” та західних землях Райхскомісаріату “Україна”.
а) 1, 3; б) 2, 4;
в) 3, 5; г) 4, 5.

- 11** Політика радянзації західних областей України в 1939 – 1941 рр. характеризувалася:
- а) налагодженням співробітництва влади з політичними партіями;
 - б) націоналізацією промисловості, торгівлі, земель великих власників;
 - в) лояльним ставленням влади до священників греко-католицької церкви;
 - г) залученням “буржуазних спеціалістів” до процесу форсованої індустріалізації.
- 12** Поняття “рух Опору” є протилежним за змістом до поняття:
- а) “консерватизм”;
 - б) “космополітизм”;
 - в) “колабораціонізм”;
 - г) “колоніалізм”.
- 13** Що з названого належить до причин відновлення репресій після Другої світової війни?
- а) масові виступи населення проти політичного режиму;
 - б) прагнення Й. Сталіна придушити самосвідомість населення;
 - в) виникнення опозиційних угруповань у партії;
 - г) прагнення Й. Сталіна зміцнити країну перед загрозою “холодної війни”.
- 14** Які із зазначених тверджень указують на особливості відбудови в Україні після Другої світової війни ?
- а) здійснювалася за рахунок іноземної допомоги;
 - б) здійснювалася згідно з чітким директивним планом, пріоритетними були визначені галузі важкої промисловості та енергетики;
 - в) перенесення великих машинобудівних підприємств у Західну Україну;
 - г) ускладнювалася голодом 1947 р. і збройною боротьбою на західноукраїнських землях;
 - д) найшвидшими темпами відбудовувався житловий фонд, оскільки 10 млн. осіб не мали даху над головою;
 - е) для відновлення енергетики започатковано зведення атомних електростанцій;
 - є) для реалізації планів використовувалася праця полонених та ентузіазм населення.
- 15** Укажіть, які з наведених подій відбулися у 1942 р.
- 1) Визволення Києва від німецьких окупантів;
 - 2) танкова битва в районі Луцьк – Броди – Рівне – Дубно;
 - 3) створення Українського штабу партизанського руху;
 - 4) трагедія у Бабиному Яру;
 - 5) створення Української Повстанської армії;
 - б) остаточна окупація України німецькими військами.
- а) 1, 2, 6; б) 1, 3, 4;
 - в) 4, 5, 6; г) 3, 5, 6.
- 16** Закон про включення Західної України до складу СРСР і возз'єднання її з Українською РСР було прийнято:
- а) Верховними Радами СРСР та УРСР у листопаді 1939 р.;
 - б) Народними зборами Західної України у жовтні 1939 р.;
 - в) Верховною Радою УРСР у вересні 1939 р.

Варіант 4

- 1 Доведіть, що таємний радянсько-німецький протокол 1939 р. передбачав поділ Східної Європи на сфери впливу.
- 2 Чи вдалося УПА відіграти роль “третьої сили” у вирі радянсько-німецького протистояння? Відповідь обґрунтуйте.
- 3 Дайте відповідь на запитання:
 - Яку долю було визначено Україні радянсько-німецькими договорами 1939 року?
 - Які плани щодо України виношував Гітлер та його оточення?
- 4 Прокоментуйте фрагмент тексту.
Монолог Еріха Коха:
“Я прибув сюди не для того, щоб роздавати благословення, а щоб допомогти фюреру. Населення мусить працювати, працювати і ще раз працювати. Ми прийшли сюди не для того, щоб роздавати манну небесну, а щоб створити передумови для перемоги. Ми – панівний народ, а це означає, що расово найпростіший німецький робітник біологічно в тисячу разів цінніший порівняно з місцевим населенням.
...Немає ніякої вільної України. Мета нашої роботи полягає в тому, що українці повинні працювати на Німеччину, що ми тут не для того, щоб ошчасливити цей народ. Після нашої перемоги я відправлю українців хоч на фарш.
...У цього народу є нічим і ніколи не прикрити ахіллесова п'ята. Ці люди абсолютно позбавлені вміння прощати один одному незгоди навіть в ім'я інтересів загальних, високих. У них немає державного інстинкту... Вони не вивчають історії. Дивовижно. Вони вже двадцять п'ять літ живуть негативними лозунгами одкидання Бога, власності, сім'ї, дружби! У них від слова “нація” залишився тільки прикметник. У них немає вічних істин. Тому серед них так багато зрадників...”
- 5 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
Самостійність Карпатської України була проголошена 15 березня (1938, 1939, 1940) року. Її першим президентом став (А.Бродін, Є.Петрушевич, А.Волошин).
- 6 Укажіть територію, що була передана від УРСР Польщі у 1951 р.
- 7 Доповніть речення, вибравши із наведених у дужках варіантів відповіді правильний:
Навесні 1943 р. цілі райони (Галичини, Волині й Полісся, Лівобережної та Правобережної України, Закарпаття, Підкарпаття), а з осені 1943 р. – і (Галичини, Лівобережної України, Правобережної України, Закарпаття, Північної Буковини) опинилися під повним чи частковим контролем УПА.
- 8 Розташуйте події в хронологічному порядку.
 - а) Сталінградська битва;
 - б) Тегеранська конференція;
 - в) Звільнення Києва від фашистської окупації;
 - г) Вступ СРСР у війну з Японією;
 - д) Ялтинська конференція.
- 9 Визначте наслідки “радянзації” західних областей України:
 - а) початок індустріалізації промисловості;
 - б) розвиток фермерського господарства;
 - в) масові депортації західноукраїнського населення;
 - г) демократизація суспільно-політичного життя;
 - д) насильницька колективізація;

Варіант 5

- 1 Чи справді пакт про ненапад (1939 р.) захищав СРСР від агресії Німеччини? Поясніть свою думку.
- 2 Перед вступом червоної армії в Західні області України – ще в січні 1944 року – головним командуванням УПА був виданий наказ командирам і керівникам районів “Про проведення підготовчої роботи до моменту приходу більшовиків”, у якому зазначалося:
- категорично забороняється евакуюватися вглиб Німеччини у зв’язку з наступом червоної армії, а залишатися на місцях і вести активну підготовку до збройного повстання проти радянської влади;
 - активізувати антирадянську агітацію серед населення, бійців червоної армії, осіб, які прибули зі сходу, та інших народностей СРСР; одночасно керівникам політичних відділів пропонується самим вивчити і пізнати історію партії, ленінізм, конституцію СРСР, радянську літературу;
 - зробити запаси продовольства, одягу, зброї, використавши з цією метою відступ німецьких військ;
 - перешкоджати радянській владі укріпитися на відвойованій території як ідейно, так і в господарському плані.
- Запитання: Яку стратегію і тактику вибрало керівництво УПА в повоєнний період?
- 3 Дайте відповідь на запитання:
- Згадайте й назвіть оборонні бої червоної армії в 1941 році на території України.
 - Чим пояснюються невдалі дії червоної армії на початку війни?
- 4 Складіть історичний портрет “Августин Волошин – голова уряду Карпаторуської держави”.
- 5 Північна Буковина і Придунайські українські землі увійшли до складу УРСР у:
а) вересні 1939 р.;	б) червні 1940 р.;
в) червні 1941 р.;	г) травні 1945 р.
- 6 Єдиним репрезентантом українського народу перед німецькою владою і верховним керівним органом для всіх українців на території Німеччини та підвладних їй країн наприкінці Другої світової війни нацисти визнали:
- а) Українську національну раду;
 - б) Українську головну визвольну раду;
 - в) Український національний комітет.
- 7 Йосип Позичанюк, Осип Дяків, Петро Полтава – це:
- а) українські радянські письменники, які відродили українську тематику в радянській літературі в роки Другої світової війни;
 - б) українські письменники, котрі у своїх творах підтримували ідею запровадження “нового порядку” в Україні;
 - в) публіцисти, учасники національно-визвольного руху, котрі в своїх творах розробили й теоретично обґрунтували нову програму ОУН-УПА, в основі якої була ідея дотримання загальнолюдських прав і свобод, у тому числі національно-культурних.
- 8 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
Входження західних українських земель до складу УРСР супроводжувалося переміщенням великої кількості населення. У 1944 – 1946 рр. з (Галичини, Київщини,

Черкащини, Чернігівщини, Рівненщини, Волині, Харківщини) до Польщі переселилося близько мільйона осіб, здебільшого поляків за національністю. У ці ж роки з Польщі до України переїхало 520 тис. українців. Решта українського населення була насильно виселена зі східних прикордонних земель Польщі у (західні, північні, південні) її райони.

- 9 Відповідно до “пакту Молотова – Ріббентропа” розмежування сфер впливу між Німеччиною та СРСР відбулося по лінії річок:
- а) Нарев, Вісла, Дністер;
 - б) Вісла, Сян, Збруч;
 - в) Збруч, Одер, Буг;
 - г) Нарев, Вісла, Сян.
- 10 Про яку військову операцію з визволення України йдеться в уривку з джерела ?
- “...Могутній вал радянських армій Центрального, Воронезького та Степового фронтів, набравши розгону на курських і белгородських полях, покотився до Дніпра, вздовж якого проходив гітлерівський “Східний вал”. Фюрер на весь світ заявив, що на Дніпрі... “буде боротися, якщо треба, сім років”. Атаки, контратаки змінювалися довгим нудотно-бездіяльним сидінням в окопах... Звідки мені було знати, що вже десь таємно з Букринського на Лютізький плацдарм перекидається потужна танкова армія генерала Рибалка...”.
- а) Київська наступальна в листопаді 1943 р.
 - б) Житомирсько-Бердичевська в грудні 1943 р. – січні 1944 р.
 - в) Корсунь-Шевченківська в січні – лютому 1944 р.
 - г) Проскурівсько-Чернівецька в березні – квітні 1944 р.
- 11 Яка подія відбулась на початку радянсько-німецької війни?
- а) “Битва за Дніпро”;
 - б) Корсунь-Шевченківська наступальна операція;
 - в) Карпато-Ужгородська наступальна операція;
 - г) танкова битва в районі міст Рівне – Луцьк – Дубно – Броди.
- 12 Що було одним із наслідків депортації в 1944 р. кримських татар із території Криму?
- а) кардинальна зміна національного складу населення регіону;
 - б) надання Кримській області автономії в складі УРСР;
 - в) розформування кримсько-татарських частин червоною армією;
 - г) утворення Татарського автономного округу в Узбекській РСР.
- 13 Як позначився на внутрішньому житті в СРСР та УРСР початок “холодної війни”?
- а) широкий розвиток дисидентського руху;
 - б) масова реабілітація політичних в’язнів;
 - в) депортація кримських татар та інших народів;
 - г) боротьба з космополітизмом.
- 14 Які із зазначених явищ спостерігалися в розвитку культури України в другій половині 1940 – на початку 1950-х рр.?
- а) відбудова закладів освіти, науки та культури;
 - б) висилка видатних діячів культури за кордон;
 - в) “культурна революція” на західноукраїнських землях;
 - г) перехід на обов’язкову середню освіту;
 - д) повна русифікація в університетах;
 - е) засилля в науці “лисенківщини”, ідеологічний наступ “ждановщини”;
 - є) набуття українською культурою космополітичних рис.

15 Укажіть керівників партизанських загонів України у роки Другої світової війни:

а) Ковпак, Сабуров;

б) Ковпак, Молотов;

в) Сабуров, Ворошилов;

г) Шапошников, Ватутін.

16 Прочитайте уривок з документа, виконайте завдання та дайте відповіді на запитання.

“Микита Сергійович, батько наш, захисник, важко нам...Харчуємось ми лободою, корою, а у кого є гроші , їдуть у місто й купують хліб у комерційних магазинах, але й за хлібом треба йти далеко – 140 – 160 км, а у нас ніхто не продає. З колхозу ми нічого не отримали, і нема надії – усе згоріло, а ярвина дуже слабка та якщо виконаємо план, то усі подохнемо...”

Багато хто з колхозників збирається поїхати на Кавказ та у Середню Азію. Як не працюй, а гарантії нема,що отримаєш. У селі дуже сумно, тепер ніхто вже ані свят, ані весіль не справляє, усі збідніли та нікого це й не цікавить, а молодь наша ходить у лохміттях, та їм не до веселощів, а комсомольці та партійці мовчать. У газетах пишуть, що все добре, а де це добре,а у нас усе погано. У районі все погано , гірше, ніж було 10 років тому. І базару нема, і церкву повалили, і лазня не працює. Наша рідня з Піщанки каже , що Піщанка стала гірше, ніж село...”

Зі скарги колгоспника С.Попелюхи Піщанського району Вінницької області Голові Ради Міністрів УРСР М.С.Хрущову про нестерпні умови праці та голод. (5 червня 1946 р.)

Охарактеризуйте життя післявоєнного села в Україні.

Яке жахливе явище в історії українського народу висвітлює цей документ?

Варіант 6

- 1 Назвіть наслідки підписання радянсько-німецької угоди і таємного протоколу 1939 р.
- 2 Українська Головна Визвольна Рада (УГВР) була створена в липні 1944 р. Платформа УГВР містила деякі порівняно нові для національного руху часів Другої світової війни положення:
 - підкреслювалося, що неревольюційні методи боротьби також доцільні і допустимі;
 - наголошувалося, що демократія є устроєвим принципом представництва.Чим пояснити проголошення цих демократичних гасел? Чи достатньо їх проголошення для справжньої демократизації українського національного руху? Навіщо була потрібна ця демократизація наприкінці війни? Можливо, навпаки, необхідно було посилити авторитарні начала в ідеології та жорсткість в управлінні? Ваша точка зору.
- 3 Що являв собою так званий “новий німецький порядок” на теренах України? Яку мету він мав?
- 4 Які процеси об'єднують під виразом “радянська західних областей України”? Розкрийте наслідки радянської західних областей України в політичній, економічній та соціально-культурній сферах.
- 5 Ставлення нацистського керівництва Німеччини до ОУН у 1939 – першій половині 1941 рр. полягало в тому, що воно:
 - а) погоджувалося на співпрацю з ОУН, сподіваючись використати її в боротьбі проти СРСР;
 - б) не погоджувалося на співпрацю з ОУН, бо категорично відкидало ідею української державності;
 - в) поставило розв'язання питання про співпрацю з ОУН у залежність від перебігу воєнних подій на Східному фронті, а саме: передбачало співпрацю з ОУН, якщо потрібно буде залучити додаткові сили для перемоги над радянською армією.
- 6 Упродовж літа – осені 1941 р. німецькі війська та їхні союзники захопили:
 - а) Правобережну, більшу частину Лівобережної України і Крим; неокупованими в Україні залишалися лише східні райони Харківської області, частина Донбасу, а також невелика ділянка кримської землі з містом Севастополь;
 - б) Правобережну Україну і Крим. Неокупованими в Україні залишалася Лівобережна Україна, а також невелика ділянка кримської землі з містом Севастополь;
 - в) Правобережну та Лівобережну Україну; неокупованими в Україні залишався лише Крим.
- 7 На українській території, що 1943 р. перейшла під контроль ОУН-УПА:
 - а) вводився новий воєнний порядок, була націоналізована вся промисловість та земля, неукраїнське населення піддавалося масовим репресіям, проводилися масові конфіскації хліба та продовольчих продуктів для потреб УПА;
 - б) налагоджувалася робота нової адміністрації, служб зв'язку, охорони здоров'я, кооперації, безземельних та малоземельних селян наділяли землею;
 - в) продовжували діяти колишні порядки, а політичні та соціальні реформи відкладалися до остаточної перемоги над нацистами і більшовиками.
- 8 Ідейні переслідування українських митців у 1945 – 1953 рр. були спричинені:
 - а) особистою неприязню радянських лідерів УРСР до переслідуваних авторів;

б) антигуманним спрямуванням творів українських авторів;
в) намаганням радянських лідерів посилити контроль над суспільством, залякати та ізолювати тих, хто вороже чи хоча б скептично ставився до комуністичної ідеології, політичного устрою й економічних порядків в УРСР, схилився до підтримки національної ідеї.

- 9** Друга світова війна розпочалася нападом:
а) Франції на Німеччину; б) Німеччини на Радянський Союз;
в) Радянського Союзу на Фінляндію; г) Німеччини на Польщу.
- 10** Унаслідок якої воєнної операції червоної армії було звільнено Ужгород і завершено визволення всієї території України ?
а) Корсунь-Шевченківської (січень – лютий 1944 р.);
б) Умансько-Ботошанської (березень – квітень 1944 р.);
в) Львівсько-Сандомирської (липень – серпень 1944 р.);
г) Східно-Карпатської (вересень – жовтень 1944 р.).
- 11** Під час нацистської окупації України на Волині тривав збройний етнічний конфлікт між:
а) українцями і поляками; б) німцями і поляками;
в) білорусами і українцями; г) росіянами і поляками.
- 12** 9 травня 1945 р. – це:
а) день визволення території УРСР від нацистських загарбників;
б) день Перемоги СРСР у радянсько-німецькій війні;
в) день входження Західної України до складу УРСР;
г) день вступу УРСР в ООН.
- 13** Розпорядження : “Швидкими темпами переселити українців і мішані сім’ї на приєднані землі, не утворюючи групи і не ближче, ніж за 100 км від кордону ” стосується :
а) акції “пацифікації ”; б) операції “Вісла”;
в) плану “Ост”; г) операції “Велика блокада”.
- 14** Які територіальні зміни УРСР відбулися у зв’язку з відзначенням 300-річчя входження України до складу Російської держави ?
а) передача Кримської області до складу республіки;
б) утворення Закарпатської області;
в) об’єднання Одеської та Ізмаїльської областей;
г) перейменування Сталінської області на Донецьку.
- 15** Установіть відповідність між історичними діячами та сферою їх діяльності:
а) О.Богомолець; 1) співачка;
б) М.Донської; 2) командувач фронтом;
в) К.Шульженко; 3) фізіолог;
г) І.Конєв. 4) режисер;
5) письменник.
- 16** Коли уся територія УРСР була окупована нацистською Німеччиною та її союзниками?
а) на 22 липня 1941 р.; б) на 16 жовтня 1941 р.;
в) на 4 липня 1942 р.; г) на 22 липня 1942 р.

Варіант 7

- 1 Прочитайте уривок із твору історика та впишіть пропущені в ньому слова:
“Територію СРСР Гітлер називав “великим пирогом”. Дотримуючись класичної форми всіх завойовників “розділяй та володарюй”, фашисти посилили розчленування українських земель: Закарпаття ще 1939 року було окуповане _____; до створеного на польській території “генерального губернаторства” приєднувався _____; Київщина, Дніпропетровщина, Рівненщина, Житомирщина утворювали так званий _____ на чолі із сумнозвісним катом _____. Фашистський _____ режим мав виконувати завдання забезпечення “життєвого простору” для арійської раси”.
- 2 Яку мету ставило німецьке керівництво, звільнивши у вересні 1944 р. з концтаборів С. Бандеру, Я.Стецька, А. Мельника та інших лідерів різних формувань оунівського руху? Чи вдалося гітлерівцям реалізувати ці плани? Якби цей крок німці зробили хоча б на два роки раніше, як це вплинуло б на розвиток повстанського руху?
- 3 Дайте відповідь на запитання:
– Що Ви знаєте про радянський партизанський рух в Україні?
- 4 Охарактеризуйте політику СРСР на новоприєднаних землях Західної України в 1939 – 1941 рр.
- 5 Армія Карпатської України мала назву:
а) Українська Повстанська Армія;
б) Карпатська Січ;
в) Карпатська армія.
- 6 Позначте наслідки анексії Радянським Союзом територій Польщі та Румунії упродовж 1939 – 1940 років:
а) більшість українських територій увійшла до складу Радянського Союзу, лише Закарпаття залишилося у складі Угорщини;
б) уперше в новітній історії всі українські землі були об’єднані в одній державі – Українській РСР;
в) більшість українських територій увійшла до складу Радянського Союзу, лише Північна Буковина залишилася у складі Румунії;
г) поряд з УРСР було створено ще дві нові радянські республіки – Карпатська Україна та Західноукраїнська Народна Республіка.
- 7 У 1942 – 1943 рр. верховному командуванню УПА:
а) вдалося досягти домовленості про спільні дії з радянськими партизанами та польськими озброєними загонами в боротьбі проти німецького окупаційного режиму;
б) незважаючи на прагнення звузити коло своїх противників, так і не вдалося досягти домовленості з радянськими партизанами та польськими озброєними загонами про спільні дії в боротьбі з німецькими окупантами;
в) спираючись на підтримку англійських та французьких посередників, вдалося досягти домовленості з польськими озброєними загонами про спільні дії в боротьбі проти німецьких та радянських окупантів;
г) під загрозою міжнародної ізоляції довелося піти на співпрацю з радянськими партизанами в боротьбі проти німецьких окупаційних військ та польських збройних об’єднань.

- 8 Визначіть матеріальні та фізичні втрати України в роки Другої світової війни:
- Україна втратила четверту частину населення: близько 6,5 млн осіб на фронтах і 9 млн осіб – у зоні окупації. Понад 10 млн жителів України залишилися без даху над головою. Промисловість і сільське господарство були повністю знищені. В Україні не залишилося жодного працюючого підприємства, колгоспу чи радгоспу;
 - Україна втратила п'яту частину населення: близько 3 млн осіб на фронтах і 5,5 млн осіб у зоні окупації. Понад 10 млн жителів України залишилися без даху над головою. Промисловість і сільське господарство були зруйновані частково, адже більшість підприємств та колгоспів на початку війни вдалося евакуювати на схід СРСР. Фашисти знищили 4 тис. підприємств, 2 тис. колгоспів та 50 МТС;
 - Україна втратила п'яту частину населення: близько 3 млн осіб на фронтах і 5,5 млн осіб у зоні окупації. Понад 10 млн жителів України залишилися без даху над головою. Промисловість і сільське господарство перебували в стані цілковитої розрухи. Були знищені понад 16 тис. підприємств, близько 28 тис. колгоспів та 1300 МТС. Матеріальні збитки України становили 42% від загальних збитків СРСР.
- 9 Коли відбулася описана нижче подія?
 “Польська держава та її уряд фактично перестали існувати. Радянський уряд не може байдуже ставитися до того, що українці та білоруси, які проживають на території Польщі, кинуті напризволяще. Радянський уряд дав розпорядження Головному командуванню Червоної Армії віддати наказ перейти кордон і взяти під свій захист життя та майно населення Західної України і Західної Білорусії”:
- 23 серпня 1939 р.;
 - 1 вересня 1939 р.;
 - 17 вересня 1939 р.;
 - 28 вересня 1939 р.
- 10 У яких уривках ідеться про події, що відбулися після звільнення від нацистських загарбників теренів України (Правобережжя, Крим) ?
- “...Розгорнулася запекла зустрічна танкова битва у смузі Південно-Західного фронту – у районі Луцьк-Броди-рівне-Дубно. З обох боків на ділянці завширшки 70 км зіткнулося близько двох тисяч танків. У небі діяли сотні літаків, переважно німецьких. Тиждень тривала ця танкова битва”;
 - “...Державний Комітет Оборони ухвалив рішення про виселення кримських татар з Кримської АРСР в Узбецьку РСР. При цьому пояснювалось, що кримські татари співпрацювали з нацистами. Факти такої співпраці з боку окремих осіб було використано для того, щоб депортувати близько 200 тисяч кримських татар”;
 - “...У рейд західними областями України (Карпатський рейд) вирушило партизанське з'єднання під командуванням С.Ковпака. Мета походу – рейкова війна, знищення нафтопромислів. Підірвавши залізничний міст біля Тернополя, партизани перервали рух по дорозі, яка пропускала понад 40 німецьких ешелонів щодня у напрямку Східного фронту”.
- 1, 2;
 - 2, 3;
 - 1, 3;
 - 1, 2, 3.
- 11 Якими були наслідки анексії Радянським Союзом у 1939 – 1940 рр. частини земель, що входили в міжвоєнний період до складу Польщі та Румунії?
- більшість українських територій увійшла до складу Радянського Союзу, лише Закарпаття залишалось у складі Угорщини;
 - уперше в новітній історії всі українські землі були об'єднані в одній державі – УРСР;
 - більшість українських територій увійшла до складу Радянського Союзу, лише Північна Буковина залишалася в складі Румунії;
 - поряд з УРСР було створено ще дві нові радянські республіки – Закарпатська Україна та Галицька Соціалістична Радянська Республіка.

- 12** Утворення наркомату закордонних справ УРСР (1944 р.), вступ республіки до Організації Об'єднаних націй (1945 р.) – це факти, що свідчать про:
- а) відновлення зовнішньополітичної діяльності України;
 - б) створення посольств;
 - в) приєднання України до Антигітлерівської коаліції;
 - г) вихід України з Другої світової війни.
- 13** На що сподівалися бійці УПА, які вели нерівну боротьбу в 1940 – 1950-х рр. із радянськими каральними органами?
- а) загальне повстання населення проти радянської влади;
 - б) початок війни між СРСР та країнами Заходу;
 - в) зміну влади в СРСР;
 - г) проголошення УРСР своєї незалежності.
- 14** Укажіть дату укладення договору “Про дружбу та кордон між СРСР та Німеччиною”:
- а) 23 серпня 1939 р.;
 - б) 17 серпня 1939 р.;
 - в) 28 вересня 1939 р.;
 - г) 22 червня 1941 р.
- 15** Установіть відповідність між історичними діячами та сферою їх діяльності:
а) О.Кандиба;	1) командувач партизанського загону;
б) Т.Бульба-Боровець;	2) голова комісії з евакуації в УРСР;
в) О.Федоров;	3) командувач формуванням “Поліська Січ”;
г) Д.Жила.	4) відомий український письменник, активний член ОУН(М);
	5) командувач УПА.
- 16** Укажіть поняття, яке відповідає наведеному визначенню.
“ Політика відходу від негативних рис сталінізму. Починається після смерті Й.Сталіна; активізується після з'їзду КПРС”:
- а) деспотія;
 - б) дефляція;
 - в) депресія;
 - г) десталінізація.

Варіант 8

- 1 23 червня 1941 року була створена Ставка Верховного Головнокомандування – вищий орган стратегічного керівництва збройними силами СРСР (керувала фронтами, флотами, авіацією). Головою її був Сталін. 30 червня 1941 року був створений Державний Комітет Оборони (ДКО) – вищий орган, що зосередив у роки війни всю повноту влади. Головою його також був призначений Сталін. Хоча Ставка була колегіальним органом, вона ніколи не збиралася у повному складі, викликалися ті, хто був потрібен Сталіну. Сталін був одночасно Верховним головнокомандувачем, займав пост наркома оборони СРСР, Генерального секретаря ЦК партії, голови Ради народних комісарів.
Що дала така централізація влади в роки війни? Зробіть відповідні висновки.
- 2 Що мали на меті радянські владні структури, розгортаючи після приєднання до СРСР Західної України репресії проти місцевого населення? Чи можна було уникнути таких каральних акцій? Якщо можна, то за яких умов?
- 3 Дайте відповідь на запитання:
– У чому полягає трагедія українського національного руху в роки Другої світової війни?
– Як заслуги українського народу у Другій світовій війні були оцінені міжнародним співтовариством?
- 4 Як Ви гадаєте, чому частина населення Західної України вітала прихід червоної армії у 1939 р? Сформулюйте свої аргументи у вигляді тез.
- 5 У процесі “радянзації” західноукраїнських земель відбулися такі позитивні зміни:
а) західноукраїнські спеціалісти були висунуті на керівні посади в органах місцевого самоврядування; розширилася мережа українських навчальних закладів, відбулася українізація вищої освіти; поліпшилися житлові умови українського населення, вводилося безкоштовне медичне обслуговування;
б) поміщицькі та церковні землі були безкоштовно передані у приватну власність селянам; західноукраїнські спеціалісти були висунуті на керівні посади в органах місцевого самоуправління, була легалізована діяльність українських політичних партій, розширилася мережа українських навчальних закладів, відбулася українізація вищої освіти; поліпшилися житлові умови українського населення; вводилося безкоштовне медичне обслуговування;
в) поміщицькі, державні та церковні землеволодіння були безкоштовно передані у приватну власність селянам, була легалізована діяльність українських політичних партій.
- 6 Контрнаступ радянських військ в Україні на початку 1942 р. був здійснений в районах:
а) Харкова, Криму; б) Харкова, Одеси;
в) Дніпропетровська, Криму; г) Одеси, Дніпропетровська.
- 7 Установчий збір Української головної визвольної ради відбувся у:
а) Львові 30 червня 1941 р.;
б) с.Недільна Самбірського району на Львівщині 15 липня 1944 р.;
в) Веймарі (Німеччина) 12 березня 1945 р.

- 8 У плані “відбудови народного господарства УРСР” у повоєнні роки основна увага приділялася:
- забезпеченню добробуту людей, у зв'язку з чим пріоритетними для фінансування вважали легку і харчову промисловість, сільське господарство, а також торгівлю. Методи відбудови мали бути планово-командними (директивні показники господарського зростання, зниження цін на промислову і сільськогосподарську продукцію, позаекономічні стимули до праці тощо);
 - відновленню виробничих потужностей УРСР, її промислового потенціалу (вугледобування, металургії, енергетики, транспорту). Для цього вважали за потрібне поряд з плановими використати й ринкові важелі. Відновлення дрібного приватного виробництва, розвиток кооперації і приватної торгівлі мали забезпечити країну коштами для відбудови. Певну надію покладали й на іноземні інвестиції, що мали надійти згідно з “планом Маршалла”.
- 9 Коли було укладено цитований нижче документ?
“Уряд СРСР та Німецький Уряд після розпаду колишньої Польської держави розглядають як своє завдання відновити мир на цій території...З цією метою вони дійшли згоди в наступному:
Стаття I. Уряд СРСР та Німецький Уряд встановлює в якості кордону... на території колишньої Польської держави лінію, яка нанесена на додану до цього карту та більш докладно буде описана в додатковому протоколі”.
- 23 серпня 1939 р.;
 - 1 вересня 1939 р.;
 - 28 вересня 1939 р.;
 - 28 червня 1940 р.
- 10 У якому твердженні йдеться про наслідки Корсунь-Шевченківської воєнної операції червоної армії (січень – лютий 1944 р.) ?
- Звільнено істотну частину території Правобережної України та Молдови. Вихід на державний кордон СРСР з Румунією;
 - Наймасштабніше оточення на той час військ противника, знищення 10 німецьких дивізій, що потрапили в оточення;
 - Звільнення території Київської та Житомирської областей, деяких районів Вінниччини та Рівненщини. Визволено Кіровоград;
 - Розгромлено 8 німецьких дивізій (серед них і дивізію “СС Галичина”), звільнено західні області України.
- 11 Проголошення Акта відновлення Української держави у Львові 30 червня 1941 р. стало можливим:
- в результаті цілеспрямованих дій німецької окупаційної адміністрації;
 - у результаті цілеспрямованих дій ОУН(Б);
 - через бажання радянського керівництва зберегти контроль над Україною;
 - через підтримку Угорщиною та Румунією ідеї створення буферної Української держави.
- 12 Депортація у травні 1944 р. кримських татар та інших народів Криму була складовою:
- нацистського “нового порядку”;
 - сталінської репресивної політики;
 - політики освоєння цілини;
 - боротьби з ОУН та УПА.
- 13 Операція “Вісла” – це :
- переселення українського населення з його етнічних територій, що увійшли до складу Польщі та УРСР, здійснене на підставі договору 1945 р.;
 - спільна польсько-радянська військова операція на території Західної України проти загонів УПА та місцевого населення, яке їх підтримувало;
 - примусове виселення українського населення з його етнічних земель на сході Польщі

до її західних воєводств, здійснене польським урядом у 1947 р;

г) воєнна операція Армії Крайової проти загонів УПА на завершальному етапі Другої світової війни.

14 Укажіть дату початку німецько-радянської війни:

а) 23 серпня 1939 р.;

б) 11 вересня 1939 р.;

в) 17 вересня 1939 р.;

г) 22 червня 1941 р.

15 Прочитайте уривок, дайте відповідь на запитання, виконайте завдання.

“...На Букринському плацдармі знову залунали гармати, імітувався наступ. Манштейн терміново привів до “загрозливої” ділянки резерви, у тому числі танкові...Третього листопада з “тихого”, на думку німців, Лютезького плацдарму вдарили 2000 гармат і мінометів, 500 “катюш”. Вогняний смерч відкрив браму в обороні ворога. Але на околицях (міста) наші війська натрапили на серйозний опір”.

З книги М.Яковлева “Вибрані твори. Маршал Жуков. 19 листопада 1942 – 3 вересня 1945 рр.”

Укажіть назву та дату події, про яку йдеться, визначте її наслідки для подальшого перебігу подій Другої світової війни в Україні.

16 Укажіть поняття, яке відповідає наведеному визначенню.

“Поновлення в правах, доброго імені, колишньої репутації”:

а) десталінізація;

б) ревальвація;

в) фальсифікація;

г) реабілітація.

Варіант 9

- 1 Заповніть таблицю “Політика радянської влади та німецького окупаційного режиму стосовно України”

<i>Проблема</i>	<i>Радянська влада (1920-ті – 30-ті рр.)</i>	<i>Німецький окупаційний режим (1941 – 1944 рр.)</i>
Національно-державна незалежність України Єдність української території Українська мова та культура Характер політичного режиму Терор та репресії Економіка України Земельне питання		

- 2 Які конкретні зміни і зрушення відбулися в ідеології ОУН(Б) з 1941 р.? У чому суть цих змін? Які вони мали наслідки? Чому вони не відбулися раніше?
- 3 Де відбулась найбільша танкова битва Другої світової війни?
Як називалася німецька оборона вздовж Дніпра?
- 4 Прочитайте уривок та напишіть термін, який характеризує описане історичне явище: “Систематичне знищення різних національних та соціальних груп мирного населення під час нацистської окупації України з метою знелюднення її території для подальшого переселення сюди німецьких колоністів. Кривавими інструментами жорстокого терору були масові розстріли (Київ, Рівне, Житомир, Полтава, Харків тощо), гетто (близько 50), концентраційні табори – “фабрики смерті” (понад 180). За час окупації населення України зменшилося на 13,6 млн. осіб”.
- 5 Суть політики “радянзації” західноукраїнських земель полягала у:
а) виселенні із західноукраїнських теренів поляків, які володіли землею та підприємствами в регіоні, належне їм майно передавалося у власність українського населення;
б) докорінній зміні колишніх політичних і соціально-економічних відносин, перебудові їх на більшовицьких засадах, встановлення однопартійної диктатури, націоналізація промисловості, колективізація сільського господарства, культурна революція, масові репресії проти тих, хто не приймав більшовицької ідеології;
в) наданні цій території автономії у складі УРСР, права на місцеве самоврядування та створенні сприятливих умов для соціально-економічного розвитку.
- 6 Верховна Рада СРСР 1 лютого 1944 р. схвалила реформу Конституції, яка передбачала право республік на:
а) вихід СРСР і створення незалежної держави;
б) власні військові формування та прямі зовнішні зв'язки;
в) прямі зовнішні зв'язки та незалежну соціальну й господарську політику.
- 7 Установіть відповідність:
а) ОУН-Б	1) М. Лебідь
б) Українська Повстанська Армія	2) В. Кубійович
в) Українська Головна Визвольна Рада	3) О. Ольжич
г) ОУН-М	4) Р. Шухевич
д) Український центральний комітет у Кракові	5) Т. Бульба-Боровець

е) “Поліська Січ”
ж) Український національний
Комітет у Веймарі

б) П. Шандрюк
7) К. Осьмак

- 8 Повоєнний розвиток народного господарства України характеризувався:
- а) наявністю проблем у промисловості і швидким розвитком сільського господарства УРСР;
 - б) порівняно швидким відновленням довоєнних обсягів виробництва у важкій промисловості, вугледобуванні, металургії, енергетиці, машинобудуванні, військовій промисловості і зростаючими проблемами в легкій, харчовій індустрії й сільському господарстві;
 - в) повільними темпами відновлення довоєнних потужностей в усіх галузях народного господарства, кризою сільськогосподарського виробництва.
- 9 Політика радянської західних областей України в 1939 – 1941 роках характеризувалася:
- а) налагодженням співробітництва влади з політичними партіями;
 - б) націоналізацією промисловості, торгівлі, земель великих власників;
 - в) лояльним ставленням влади до священників греко-католицької церкви;
 - г) залученням “буржуазних спеціалістів” до процесу форсованої індустріалізації.
- 10 Коли відбулися події, про які йдеться у фрагменті джерела ?
- “О 3-й годині 30 хвилин ранку підійшли до степового аулу Ойсул. Ми заходили в хати й оголошували: “Іменем радянської влади ! За зраду Батьківщини ви виселяєтесь в інші райони Радянського Союзу”. Операція була підготовлена блискуче: в аул прибуло стільки новеньких американських “фордів” і “студебекерів”, що вони вивезли все населення за одну ходку до найближчої залізничної станції. Одна стара татарка, збожеволівши від горя і несподіванки, кинулася тікати в степ і була зрізана кулеметною чергою...”. (Зі спогадів військовослужбовця, учасника операції).
- а) 1942 р.;
 - б) 1943 р.;
 - в) 1944 р.;
 - г) 1945 р.
- 11 Воєнна операція з оборони Києва влітку – восени 1941 р. завершилась:
- а) катастрофою Південно-Західного фронту;
 - б) переходом червоної армії у контрнаступ;
 - в) стабілізацією фронту і переходом до позиційної війни;
 - г) перемогою червоної армії у битві за Дніпро.
- 12 Коли відбулася описана нижче подія?
- “Польська держава та її уряд фактично перестали існувати. ...радянський уряд не може... байдуже ставитися до того, що... українці та білоруси, які проживають на території Польщі, кинуті напризволяще, ...радянський уряд дав розпорядження Головному командуванню червоної армії віддати наказ перейти кордон і взяти під свій захист життя та майно населення Західної України і Західної Білорусії”.
- а) 23 серпня 1939 р.;
 - б) 1 вересня 1939 р.;
 - в) 17 вересня 1939 р.;
 - г) 28 вересня 1939 р.
- 13 Із якою метою в Україні наприкінці 1940 – на початку 1950-х рр. було розгорнуто кампанії боротьби проти “космополітизму” та “низькопоклонства перед Заходом” ?
- а) посилити роль української національної інтелігенції в суспільстві;
 - б) відновити тотальний політико-ідеологічний контроль за суспільством;
 - в) мобілізувати суспільство на здійснення відбудови народного господарства;
 - г) переконати радянське суспільство в перевагах соціалізму над капіталізмом.

- 14** Укажіть назву процесу, про який йдеться у наведеному тексті.
В Україні 26 червня 1941 року за рішенням ЦК КП(б)У та Ради Народних Комісарів УРСР було створено спеціальну комісію на чолі з Д.Жилою. З України було вивезено понад 550 великих підприємств і не менше 3,5 млн чол. населення, 34 тис.тракторів, понад 6,3 млн голів худоби.
- а) Реабілітація;
 - б) евакуація;
 - в) окупація;
 - г) радянізація.
- 15** Прочитайте уривок, дайте відповідь на запитання, виконайте завдання.
“Москва ,тов.Сталіну.
Доповідаємо: Для безпосередньої оборони Києва противник зосередив шість піхотних дивізій...Для прикриття Києва з півночі противник збудував три укріплені лінії оборони з розвиненою системою інженерних укріплень. Кожна лінія оборони мала окопи повного профілю з ходами сполучення, протитанкові рови, дротяне загородження, лісові завали та мінні поля.”
Зі спогадів К.Москаленко “У битві за Київ”.
Чому саме обороні Києва німецьке командування приділяло таку значну увагу?
- 16** Коли Й. Сталін отримав наведене повідомлення?
“При переході в наступ червоної армії польська армія була настільки деморалізована, що майже не чинила ніякого опору за винятком окремих невеликих зіткнень прикордонвійськ, осадників та частин що відходили. У полон захоплено велику кількість рядового і офіцерського складу”.
- а) березень 1939 р.
 - б) вересень 1939 р.
 - в) червень 1941 р.
 - г) листопад 1941 р.

Варіант 10

- 1 Яким було ставлення різних верств українського суспільства до німецького окупаційного режиму ?
- 2 Як розвивалися б події, якщо б зміни в ідеології ОУН відбулися одразу після проголошення Акту відновлення Української держави (червень 1941 р.) ?
- 3 Які результати перерозподілу українських земель між державами-сусідами на початку 1941 р.? Які позитивні й негативні наслідки мав цей перерозподіл?
- 4 Допишіть речення: Мережу з найбільш довірених, морально стійких і хоробрих ченців та священників для допомоги євреям у роки Другої світової війни створив глава Української греко-католицької церкви
- 5 Акт проголошення відновлення Української держави німецьке партійно-державне керівництво:
 - а) схвалило, а дії членів ОУН-Б щодо формування українського національного уряду у Львові підтримало. Німеччина погодилася надати Україні незалежність, а також сприяти створенню української армії на основі батальйонів “Нахтігаль” і “Роланд”;
 - б) зустріло неприхильно, однак змушене було змиритися, оскільки дії ОУН-Б отримали широку підтримку населення України;
 - в) засудило, уряд Я.Стецька був розігнаний, батальйони “Нахтігаль” і “Роланд” розпущені, розпочалися масові репресії проти членів ОУН.
- 6 Контрнаступ радянських військ в Україні взимку 1942 р. закінчився:
 - а) звільненням від німецьких окупантів Правобережної України;
 - б) оточенням та знищенням радянських військ на Барвінківському виступі та на Керченському півострові;
 - в) проривом німецького фронту в районі Харкова;
 - г) зняттям блокади Севастополя.
- 7 Українські батальйони “Нахтігаль” і “Роланд”, Легіон українських націоналістів – це:
 - а) українські партизанські загони під радянським командуванням, що діяли на окупованих німцями територіях України;
 - б) українські підрозділи ОУН-УПА;
 - в) українські військові одиниці, організовані при підтримці Німеччини для дій проти радянської армії.
- 8 Причинами голоду в східних та південних областях УРСР у 1946 – 1947 рр. були:
 - а) несприятливі для ефективного господарювання на землі погодні умови (посуха), результатом чого був неврожай;
 - б) неефективність колгоспної системи та політика керівництва СРСР та УРСР, які намагалися вилучити якомога більшу кількість сільськогосподарської продукції для забезпечення потреб промисловості, населення міст і для експорту;
 - в) наслідки війни;
 - г) причини, перелічені в пунктах а), б), в).
- 9 Унаслідок включення в 1940 р. Північної Буковини та Бессарабії до складу СРСР:
 - а) Північна Буковина та Бессарабія ввійшли до складу Української РСР;
 - б) Північна Буковина та Бессарабія утворили нову союзну республіку – Молдавську РСР;

Варіант 11

- 1 Які, на Вашу думку, основні причини поразок червоної армії на території України в 1941 р.? Обґрунтуйте свою точку зору.
- 2 З якою метою радянська влада проводила масові репресивні акції проти ОУН-УПА та місцевого населення? Як, на Вашу думку, чому питання про реабілітацію ОУН як політичної організації та УПА як військового формування надаються в нашому суспільстві протилежні оцінки?
- 3 Проаналізуйте перебіг подій на радянсько-німецькому фронті у період з червня 1941 р. до липня 1942 р. Що дало змогу Німеччині порівняно швидко окупувати Україну та інші радянські території?
- 4 Порівняйте “радянізацію” Західної України кінця 30-х рр. і другої половини 40-х рр. ХХ ст. за самостійно обраним планом. Зробіть відповідні висновки.
- 5 У результаті анексії СРСР українських земель у 1939 – 1940 рр.:
 - а) більшість українських територій увійшла до складу СРСР, лише Закарпатська Україна залишалась у складі Угорщини;
 - б) вперше в новітній історії всі українські землі були об’єднані у складі однієї держави – УРСР;
 - в) поряд з УРСР були створені ще дві радянські українські республіки – Карпатська Україна та Західноукраїнська Народна Республіка.
- 6 “Карпатський рейд” радянських партизанських загонів, під час якого були виведені з ладу нафтопромисли в Західній Україні, був здійснений:
 - а) влітку 1942 р. під командуванням Я.Мельникова;
 - б) восени 1942 р. під командуванням Д.Медведєва;
 - в) влітку 1943 р. під командуванням С.Ковпака;
 - г) взимку 1943 р. під командуванням О.Сабурова;
 - д) взимку 1944 р. під командуванням Вернигори.
- 7 Хвилі антипольських та антиукраїнських каральних акцій прокотилися Холмщиною, Галичиною та Волинню в:
 - а) 1939 – 1941 рр.;
 - б) 1941 – 1943 рр.;
 - в) 1944 – 1945 рр.;
 - г) 1945 – 1947 рр.
- 8 Командувач УПА Роман Шухевич загинув:
 - а) 1947 р.;
 - б) 1948 р.;
 - в) 1949 р.;
 - г) 1950 р.
- 9 Укажіть причину поразок червоної армії на початковому етапі Другої світової війни?
 - а) Зосередження основних сил радянських військ на Далекому Сході;
 - б) Поразка й капітуляція Франції та Великої Британії – союзників СРСР у війні;
 - в) Масові репресії наприкінці 1930-х років проти армійського командного складу;
 - г) Розташування радянських військ, авіації, складів боєприпасів далеко від кордонів.
- 10 Процес післявоєнної відбудови в Україні (1945 – початок 1950-х років) характеризувався:
 - а) відбудовою економіки України як самостійного, самодостатнього комплексу з використанням західної фінансової та технічної допомоги;

- б) наявністю достатньої кількості кваліфікованої робочої сили та спрямуванням основної частини капіталовкладень у відбудову соціальної сфери;
в) першочерговою відбудовою важкої промисловості та енергетики з опорою лише на власні сили та ресурси Радянського Союзу;
г) поверненням усіх евакуйованих на схід СРСР підприємств, їх модернізацією на базі обладнання, що СРСР отримував як репарації.
- 11** Згідно з планом “Барбаросса” головний удар німецьких військ завдала група армій:
а) “Південь” в Україні в напрямку на Київ;
б) “Центр” у Білорусії в напрямку на Москву;
в) “Північ” у Прибалтиці в напрямку на Ленінград;
г) “Південна Україна” в Молдавії в напрямку на Одесу.
- 12** У якому році відбувалися події, описані в уривку з історичного джерела?
“Під безперервним вогнем артилерії та ударами німецької авіації війська змушені були проводити переправу... часто переправлялися через Дніпро без танків і важкої артилерії. Під вогнем ворога воїни пливли на правий берег хто як міг: тримаючись за дошки, плащ-намети, напхані соломою. Тонули тисячами в холодній листопадовій воді”.
а) 1941 р.; б) 1942 р.;
в) 1943 р.; г) 1944 р.
- 13** Відмінність процесу радянзації західних областей України (1944 – 1950-ті рр.) від процесу радянської модернізації України (1929 – 1938 рр.) полягла в здійсненні :
а) колективізації сільського господарства;
б) відбудови народного господарства;
в) індустріалізації промисловості;
г) культурної революції.
- 14** Установіть відповідність між датами та подіями:
а) 23 серпня 1939 р. 1. Початок німецько-радянської війни;
б) 2 серпня 1940 р. 2. укладення пакту Молотова – Ріббентропа;
в) 22 червня 1941 р. 3. остаточна окупація України військами Німеччини та її союзниками;
г) 22 липня 1942 р. 4. юридичне оформлення входження Північної Буковини та Бессарабії до складу СРСР;
5. вступ червоної армії на територію Польщі за домовленостями з Німеччиною.
- 15** Укажіть рік завершення процесу україно-польських територіальних домовленостей:
а) 1944 р.; б) 1949 р.;
в) 1951 р.; г) 1954 р.
- 16** Які події (процеси) пов’язані зі “жданівщиною” в Україні?
а) Відновлення колгоспного ладу та голод 1946 – 1947 рр.;
б) загибель головнокомандувача УПА Р. Шухевича та ліквідація УПА;
в) підписання радянсько-румунського договору про входження до УРСР Північної Буковини, Хотинщини та Ізмаїльщини;
г) публічне цькування і звинувачення у “націоналізмі” М.Рильського, Ю.Яновського, І.Сенченка.

Варіант 12

- 1 Складіть історичний портрет “Р.Шухевич – генерал УПА”.
- 2 Проаналізуйте документ.
28 червня 1942 р. Верховним головнокомандувачем, Наркоматом оборони Союзу РСР було видано наказ № 227, відомий під назвою “Ні кроку назад”. У ньому зазначалося: “Після втрати України, Білорусії, Прибалтики, Донбасу та інших районів наша територія зменшилася. Отже, стало значно менше людей, хліба, металу, заводів, фабрик... Ми вже не маємо переваги над німцями ні в людських резервах, ні в запасах хліба. Відступати далі – значить згубити себе й згубити свою Батьківщину. Отже, пора припиняти відступ”.
- Віднині залізним законом дисципліни для кожного командира, червоноармійця, політпрацівника стала вимога – жодного кроку назад без наказу командування. Головними причинами невдач радянських військ оголошувались боягузтво і панікерство, відсутність дисципліни. На всіх фронтах запроваджувались офіцерські штрафні батальйони та штрафні роти для солдат і сержантів. Оцінки цього документа донині полярні: одні стверджують, що він сприяв посиленню дисципліни і боєздатності радянських військ, інші вважають, що цей наказ базувався на страху перед покаранням і тому не міг сприяти поліпшенню морального стану військ.
- Яка з цих точок зору, на Вашу думку, ближча до істини? Чому?
- 3 Укажіть країну, яка в березні 1939 р. окупувала Карпатську Україну:
а) Румунія; б) Угорщина;
в) Польща; г) Німеччина.
- 4 Чи відповідають історичній дійсності такі твердження:
а) Народні Збори Західної України, які відбулися 26 – 28 жовтня у Львові, одноголосно прийняли декларацію про утворення самостійної Української держави на території Західної України і встановлення дружніх стосунків з Українською РСР
1) так, 2) ні;
б) політика “радянзації” в Західній Україні супроводжувалася репресіями та масовою депортацією населення краю. У 1939 – 1941 рр. понад мільйон осіб (10% населення краю) було вивезено углиб СРСР – Сибір, Комі АРСР, Казахстан
1) так, 2) ні;
в) організатором руху опору радянській владі усього західноукраїнського населення в 1939 – 1941 рр. виступило польське національне підпілля на чолі з Союзом збройної боротьби
1) так, 2) ні;
г) у 1939 – 1941 рр. активізувалася підпільна мережа ОУН – політичної організації, яка виявилася єдиною на західноукраїнських землях, що не лише витримала репресії режиму, а й навіть здобула нових прихильників
1) так, 2) ні;
д) проти встановлення тоталітарного режиму в Західній Україні виступала лише Греко-католицька церква на чолі з митрополитом А.Шептицьким
1) так, 2) ні.
- 5 “Рейкова війна” – це:
а) операція радянських військ на Лівобережній Україні, здійснена влітку 1943 р. з широким використанням бронепоездів;
б) операція радянських партизанів зі знищення залізниць, мостів, залізничних ешелонів, здійснена напередодні Курської битви, зокрема і на території України;

- в) операція підпілля ОУН зі знищення залізниць, мостів, залізничних ешелонів, здійснена в липні – серпні 1942 р.
- 6** Третій надзвичайний великий збір ОУН-Б у червні 1943р. виробив нову програму, яка передбачала в соціально-економічній та політичній сферах:
- збереження державної форми власності на землю, рівність у правах та обов'язках для всіх громадян майбутньої Української держави, незалежно від їхньої національності, і можливість існування у ній багатопартійної системи;
 - безкоштовну передачу землі селянам і свободу вибору форм господарювання, встановлення тоталітарного режиму в Україні;
 - безкоштовну передачу землі селянам і свободу вибору форм господарювання, рівність у правах та обов'язках для всіх громадян майбутньої Української держави, незалежно від їх національності і можливість існування у ній багатопартійної системи.
- 7** УПА як масовий рух припинив своє існування:
- 1950 р.;
 - 1951 р.;
 - 1952 р.;
 - 1953 р.
- 8** Найбільша танкова битва початкового періоду Другої світової війни відбулася в районі міст:
- Луцьк – Рівне – Броди;
 - Вінниця – Житомир – Біла Церква;
 - Львів – Перемишль – Чернівці;
 - Житомир – Бердичів – Київ.
- 9** Чи відображено в уривках з історичних джерел окремі аспекти життя українського суспільства в період післявоєнної відбудови (1945 – початок 1950-х років)?
- “Долаючи нестачу кадрів, влада розпочала широко залучати на робочі місця жінок. Попри великі фізичні труднощі, жінки працювали забійниками, прохідниками на шахтах, металургами, будівельниками. Частка жінок серед робітників промисловості становила 35,9%”
 - “Житлові й побутові умови населення, незважаючи на значні масштаби будівництва, залишалися важкими. Мільйони сімей жили в бараках, перенаселених “комуналках”, не пристосованих для життя підвальних приміщеннях...”
- відображено в обох уривках;
 - лише в першому;
 - лише в другому;
 - не відображено в жодному з уривків.
- 10** Із якого плацдарму почався наступ радянських військ, що завершився визволенням столиці УРСР Києва від нацистських загарбників?
- Миколаївського;
 - Лютізького;
 - Букринського;
 - Кременчуцького.
- 11** Коли з'явився цитований наказ Верховного головнокомандувача Збройних Сил СРСР? “Війська 1-го Українського фронту в результаті стрімко проведеної операції... штурмом оволоділи столицею Радянської України містом Києвом...Зі взяттям Києва нашими військами захоплено найважливіший і найвигідніший плацдарм на правому березі Дніпра, важливий для вигнання німців із Правобережної України”.
- серпень 1941 р.
 - вересень 1942 р.
 - листопад 1943 р.
 - жовтень 1944 р.
- 12** Низькі темпи розвитку легкої промисловості та сфери послуг УРСР у період післявоєнної відбудови були спричинені :
- визначеністю пріоритетності відбудови важкої промисловості;
 - відсутністю попиту населення на товари та послуги;

- в) значними постачаннями товарів легкої промисловості по системі ленд-ліз;
- г) скасуванням карток на продовольчі та промислові товари.

13 Установіть відповідність між датами та подіями:

а) 22 жовтня 1939р.	1. Створення Українського штабу партизанського руху;
б) 30 червня 1941р.	2. вступ радянських військ на територію Східної Галичини і Західної Білорусії;
в) травень 1942 р.	3. вибори до Народних Зборів у Західній Україні;
г) 17 вересня 1939 р.	4. проголошення Акту відновлення Української держави;
	5. укладення пакту Молотова – Ріббентропа.

14 Україна була розділена німецькими окупантами на адміністративні одиниці. Укажіть, які українські території входили до кожної з них.

- а) Дистрикт Галичина – ...
- б) Трансністрія – ...
- в) Прифронтна зона – ...
- г) Рейхскомісаріат “Україна” – ...

15 Укажіть діяча, який від імені УРСР підписав Статут ООН:

а) О.Косигін;	б) А.Громико;
в) Д.Мануїльський;	г) К.Кисельов.

16 Прочитайте уривок з документа, виконайте завдання та дайте відповіді на запитання.

“...У рамках репресивної акції щодо українського населення:

1. Швидкими темпами переселити українців і змішані родини на “звільнені” терени (передовсім у північну Прусію), не створюючи скупчених груп та не ближче, ніж 100 км. від кордону.
2. Акції виселення узгодити з урядом Радянського Союзу і Чехословаччини.”

Із рішення Політбюро ЦК ПРП

- 1) Про яку подію йдеться?
- 2) Визначте наслідки цієї події для подальшої долі українського народу.

Варіант 13

1 Заповніть таблицю “Початковий період радянсько-німецької війни”:

Назва битви	Хронологічні рамки	Співвідношення сил	Розвиток подій	Наслідки

2 Проаналізуйте документ.

За день до агресії проти СРСР, 21 червня 1941 р., Гітлер писав у листі до Муссоліні: “Щодо боротьби на Сході, дуче, то вона, напевно, буде важкою. Але я ні на секунду не сумніваюсь у значному успіху. Передусім я сподіваюсь, що нам в результаті пощастить забезпечити на тривалий час в Україні загальну продовольчу базу. Вона стане для нас постачальником тих ресурсів, які, можливо, знадобляться нам у майбутньому”.

- Чому Гітлер не сумнівався в успіху?
- Яке місце відводилось Україні у його планах?
- Чому він одразу не кинув свої основні сили у цьому напрямку?

3 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:

Після вбивства Є.Коновальця у (1938, 1939, 1941) році, коли багато членів ОУН були ув'язнені, вождем ОУН було проголошено (С.Бандеру, А.Мельника, М.Лебідя). У 1940 р. в Кракові вождем ОУН став (С.Бандера, А.Мельник, М.Лебідь).

4 Визначіть політичну й економічну мету діяльності ОУН:

- а) самостійність Української держави;
- б) територіальна цілісність українських земель;
- в) федеративний устрій України;
- г) автономія українських земель у складі Польщі, Чехо-Словаччини, Румунії;
- д) розвиток національної економіки на основі державної, приватної, кооперативної власності;
- е) розвиток національної економіки лише на основі державної власності.

5 Німецький окупаційний режим в Україні спирався на:

- а) підтримку усіх верств українського населення, яке охоче співпрацювало з німецькими окупантами, створивши власні адміністративні та правоохоронні органи ;
- б) окупаційну воєнну та цивільну адміністрацію, на різноманітні каральні органи – гестапо, СС, СД, а також на допоміжні адміністрації з представників місцевого населення – бургомістрів, голів, поліцаїв, які виявили бажання співпрацювати з окупантами;
- в) окупаційну воєнну та цивільну адміністрацію, а також на німецькі каральні органи – гестапо, СС, СД.

6 Для боротьби з СРСР у складі німецької армії в 1943 р. із українців була(и) створена(і):

- а) Українська Повстанська Армія;
- б) дивізія “Галичина”;
- в) батальйони “Нахтігаль” та “Роланд”.

7 Реалізація “довоєнної моделі розвитку” народного господарства УРСР в 1945 – 1952 рр. означала:

- а) форсований розвиток великої промисловості за рахунок галузей, що випускають товари широкого вжитку і сільського господарства, потреб науки й культури, які фінансувалися за так званим “залишковим принципом”;

б) збалансований розвиток усіх галузей народного господарства;
 в) форсований розвиток легкої і харчової промисловості, кооперації, державної торгівлі, які здатні були забезпечити швидке повернення вкладених коштів і піднесення добробуту народу.

- 8 У результаті бойових дій літа – осені 1941 р. німецькі війська та їхні союзники:
 а) змогли просунути лише на 200 – 300 км углиб території України;
 б) захопили всю Правобережну, більшу частину Лівобережної України та Крим;
 в) окупували лише територію Правобережної України й були зупинені на Дніпрі;
 г) захопили територію Галичини та Волині, зупинившись на лінії Рівне – Вінниця.
- 9 “Операція “Вісла” – це:
 а) воєнна операція Армії Крайової проти загонів УПА на завершальному етапі Другої світової війни;
 б) примусове виселення українського населення з його етнічних земель на сході Польщі до її західних воєводств, здійснене польським урядом у 1947 р.;
 в) переселення українського населення з його етнічних територій, що увійшли до складу Польщі, до УРСР, здійснене на підставі договору 1945 р.;
 г) спільна польсько-радянська військово-каральна операція на території Західної України проти загонів УПА та місцевого населення, яке підтримувало їх.
- 10 Що в роки Другої світової війни називалося “Східним валом”?
 а) радянські укріплення вздовж нового кордону;
 б) німецькі укріплення вздовж правого берега Дніпра;
 в) лінія радянсько-польського кордону, що існував у 1921 – 1939 рр.;
 г) східний кордон III рейху.
- 11 Коли відбулася подія, про яку йдеться в уривку з історичного джерела:
 “Волею українського народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України...”
 а) 17 вересня 1939 р. б) 22 жовтня 1939 р.
 в) 22 червня 1941 р. г) 30 червня 1941 р.
- 12 Процес післявоєнної відбудови в Україні (1945 – початок 1950-х рр.) характеризувався :
 а) першочерговою відбудовою важкої промисловості та енергетики з опорою лише на власні сили та ресурси Радянського Союзу;
 б) відбудовою економіки України як самостійного, самодостатнього комплексу з використанням західної фінансової та технічної допомоги;
 в) наявністю достатньої кількості кваліфікованої робочої сили та спрямуванням основної частини капіталовкладень у відбудову соціальної сфери;
 г) поверненням усіх евакуйованих на схід СРСР підприємств, їх модернізацією на базі обладнання, які СРСР отримували як репарації.
- 13 Прочитайте уривок з документа та виконайте завдання.
 “...Після втрати України, Білорусії, Донбасу та інших областей у нас залишилось менше територій. Стало набагато менше людей, хліба, металу, заводів, фабрик. У нас немає вже тепер переваги над німцями ні в людських ресурсах, ні в запасах хліба. Відступати далі – значить втратити себе і разом із тим втратити нашу Батьківщину. Із цього випливає, що треба припинити відступ. Віднині залізним законом дисципліни для кожного командира, червоноармійця, політичного працівника повинна стати вимога “ні кроку назад” без наказу вищого керівництва. Командири роти, батальйону, полку,

дивізії, політпрацівники, які відступають з бойових позицій без наказу згори, стають зрадниками Батьківщини. З такими командирами та політпрацівниками і поводитися треба як із зрадниками Батьківщини...

Головними причинами відступу наших військ є боягузтво і панікерство, відсутність дисципліни. Цим наказом на всіх фронтах запроваджуються офіцерські штрафні батальйони та штрафні роти для солдат та сержантів”.

С. Кульчицький, О.Ганжа. Хрестоматія з історії України.

Визначіть назву та рік документа.

З якою метою був створений цей документ, які наслідки його прийняття для подальшого перебігу подій Другої світової війни?

- 14** Укажіть діяча, який був відомий як “Сотник Шука” або “генерал Тарас Чупринка”.
- а) С.Бандера;
 - б) Є.Коновалець;
 - в) С.Ковпак;
 - г) Р.Шухевич.
- 15** Які із заходів стосуються політики радянської влади у Західній Україні напередодні вторгнення Німеччини та її союзників на територію СРСР?
- 1) призначення української інтелігенції на важливі посади нової компартійно-радянської адміністрації;
 - 2) підтримка новою владою всіх українських культурно-освітніх, спортивних, кооперативних, наукових організацій;
 - 3) розгортання масових репресій у формі депортації “неблагодійних елементів”;
 - 4) конфіскація земель великих землевласників і перерозподіл землі між селянами;
 - 5) масове зросійщення середньої (шкільної) та вищої освіти.
- а) 1, 2;
 - б) 2, 5;
 - в) 2, 4;
 - г) 3, 4.
- 16** 19 вересня, 16 жовтня 1941 р. – це дати захоплення Вермахтом:
- а) Житомира та Чернігова;
 - б) Херсона та Черкас;
 - в) Луцька та Вінниці;
 - г) Києва та Одеси.

Варіант 14

- 1 Змодельуйте ситуацію. Нещодавно в історичній літературі знову з'явилося сенсаційне повідомлення, нібито в червні 1943 р., незадовго до початку Курської битви, у Кіровограді відбулася зустріч Молотова і Ріббентропа, під час якої розглядалося питання сепаратного миру. Посилання робилося на книгу англійського історика Б.Ліддея Гарта “Друга світова війна”, що вийшла в світ ще 1970 р. У книзі, зокрема, зазначається, що під час зустрічі “Ріббентроп як умову укладення миру пропонував, щоб майбутній російський кордон проходив по Дніпру, в той час як Молотов нічого не збирався розглядати, крім відновлення колишніх кордонів. Дискусія зав'язла, оскільки зблизити точки зору було неможливо”.
- Чи могли радянська і німецька сторони піти на укладення цього своєрідного “пакту Молотова-Ріббентропа-2”?
 - Якщо б така угода була підписана, то як би склалася надалі світова історія?
- 2 Проаналізуйте ситуацію. 12 вересня 1939 р. високопоставлені керівники вермахту (Кейтель, Йодль, Канаріс, Лагоузен) і Ріббентроп обговорювали можливість створення західноукраїнської держави при одному з варіантів поділу Польщі. Одразу ж після цього у Відні Канаріс мав зустріч із головою проводу українських націоналістів за кордоном А.Мельником, під час якої йшлося про можливість чи, точніше, ймовірність утворення незалежної Західної (“Галицької”) України. Мельник настільки повірив Канарісу, що наказав готувати список членів західноукраїнського уряду. Чи реальною була можливість утворення західноукраїнської держави? Які чинники сприяли такому перебігу подій, а які перешкождали?
- 3 Чи відповідають історичній дійсності такі твердження:
- а) у міжвоєнний період близько 80% населення Західної України становили селяни і лише 8% припадало на промислових робітників
 - 1) так. 2) ні;
 - б) населені українцями землі, що становили близько 25% території міжвоєнної Польщі, були високорозвиненим індустріально-аграрним регіоном, який переживав період економічного розквіту
 - 1) так. 2) ні;
 - в) західноукраїнська інтелігенція, яка становила приблизно 1% від загальної кількості населення регіону, як і в довоєнний період, була репрезентована, головним чином, греко-католицькими та православними священиками
 - 1) так. 2) ні.
- 4 Члени ОУН у боротьбі за незалежність України надавали перевагу:
- а) мирним, парламентарним формам боротьби;
 - б) організованим у рамках закону страйкам, демонстраціям, бойкотам;
 - в) терористичним актам, експропріації та саботажу.
- 5 Керівництво збройною боротьбою радянських партизанів та підпільників на окупованій нацистами території України здійснював(ла):
- а) Українська головна визвольна рада;
 - б) Український штаб партизанського руху;
 - в) Український центральний комітет.
- 6 Підпілля ОУН виявилось значно підготованішим до війни, ніж радянський партизанський рух та радянське підпілля. Це пояснюється тим, що:
- а) ОУН пов'язувала надії на відродження державної незалежності України з Другою

- світовою війною, тому активно до неї готувалася. Радянське державне керівництво орієнтувалося на ведення війни на чужій території, а тому не подбало про організацію підпілля;
- б) ОУН до збройної боротьби готувалася при підтримці німецького командування, яке сподівалося використати з часом українські підрозділи в наступній війні. СРСР не мав змоги у міжвоєнні роки подбати про організацію оборони з допомогою цивільного населення;
- в) керівництво ОУН напередодні війни приділяло багато уваги створенню опорних пунктів для підпільної роботи в Україні, добирало кадри та заручилося підтримкою місцевого населення. Все це було проігноровано радянською владою, яка вважала, що найменше зазіхання з боку агресора на першу в світі соціалістичну державу повинно викликати масове піднесення патріотизму населення, яке самостійно організує партизанський опір ворогові.
- 7** У 1945 – 1955 рр. в УРСР спостерігаємо процес порівняно швидкої відбудови галузей народного господарства:
- а) рудо- і вугледобування, металургії, воєнної промисловості, літакобудування, атомної енергетики, житлового будівництва;
- б) легкої, харчової промисловості, сільського господарства, торгівлі та сфери побутових послуг;
- в) рудо- та вугледобування, металургії, енергетики, машинобудування і воєнної промисловості.
- 8** Рейди партизанських з'єднань на Правобережну Україну в 1943 р., окрім воєнних цілей, передбачали:
- а) нейтралізацію впливу на цій території ОУН та її збройних формувань;
- б) постачання продовольства населенню окупованих територій;
- в) відновлення в регіоні радянської влади;
- г) мобілізацію до лав червоної армії.
- 9** Перелік яких термінів і понять потрібно використовувати, характеризуючи процес радянізації західних областей України після Другої світової війни?
- а) Операція “Вісла”, розкуркулювання, мобілізація, Голодомор, “саморозпуск” УГКЦ.
- б) Індустріалізація, кооперація, волюнтаризм, “культурна революція”, депортації.
- в) Раднаргоспи, колективізація, депортації, прискорення, політичні реабілітації.
- г) Індустріалізація, колективізація, “культурна революція”, депортації, репресії.
- 10** Яку назву мав координаційний орган партизанського руху в Україні, який було створено в 1942 р. під керівництвом генерала Т. Строкача?
- а) Український партизанський центр;
- б) Український штаб партизанського руху;
- в) Український відділ партизанського руху;
- г) Партизанський штаб України.
- 11** Які наслідки для України мала реалізація такого наказу Сталіна від 1 травня 1942 р.: “Червоній Армії – домогтися того, щоб 1942 р. став роком остаточного розгрому німецько-фашистських військ і визволення радянської землі від гітлерівських негідників”?
- а) оточення радянських військ у районі Києва, захоплення нацистами міста;
- б) повна окупація нацистськими військами України;
- в) початок широкомасштабного визволення території України від загарбників;
- г) визволення території України.

- 12** Унаслідок Другої світової війни до складу УРСР увійшли українські землі, які в міжвоєнний період (1921 – 1938 рр.) перебували у складі :
- Німеччини, Польщі, Угорщини;
 - Чехословаччини, Литви, Румунії;
 - Польщі, Румунії, Чехословаччини;
 - Литви, Німеччини, Угорщини.
- 13** Прочитайте уривок з документа та виконайте завдання.
- “ – Германізація та колонізація районів Сходу , в тому числі українських земель.
 – Фізичне знищення слов’янського населення.
 – Масова депортація населення Західної України (65%) в райони Сибіру.
 – Переселення німців на українські землі впродовж 30 років. ”
- С. Кульчицький, О.Ганжа. Хрестоматія з історії України .*
- Укажіть назву документа та дату його прийняття.
 Якими були наслідки прийняття цього документа для України?
- 14** Розташуйте події в хронологічній послідовності:
- укладення угоди між СРСР і Польщею про кордон;
 - Л.Кагановича призначено першим секретарем ЦК КП(б)У;
 - проведено Львівський собор , на якому було ліквідовано УГКЦ ;
 - вийшов наказ “Про виселення з УРСР осіб , які злісно ухиляються від трудової діяльності”.
- 15** Про яку воєнну операцію з визволення України йдеться в уривку з джерела?
- “...Атаки, контратаки змінювалися довгим нудотно бездіяльним сидінням в окопах, коли ні вилізти, ні розім’ятись, а потім знову атаки, контратаки... Звідки мені було знати, що вже десь таємно з Букринського на Лютізький плацдарм перекидається потужна танкова армія генерала Рибалка...”
- Київська наступальна в листопаді 1943 р.;
 - Житомирсько-Бердичівська в грудні 1943 – січні 1944 рр.;
 - Корсунь-Шевченківська в січні – лютому 1944 р.;
 - Проскурівсько-Чернівецька в березні – квітні 1944 р.
- 16** Укажіть одну з особливостей розвитку культури в другій половині 40-х – на початку 50-х років ХХ ст.:
- масове зрощення культури, освіти та науки;
 - створення атмосфери творчої змагальності в літературі й мистецтві;
 - сприяння контактам діячів української культури з митцями Заходу;
 - розгортання ідеологічної кампанії боротьби проти “космополітизму”.

Варіант 15

- 1 Змодельуйте ситуацію. Нещодавно в історичній літературі знову з'явилося сенсаційне повідомлення, нібито в червні 1943 р., незадовго до початку Курської битви, у Кіровограді відбулася зустріч Молотова і Ріббентропа, під час якої розглядалося питання сепаратного миру. Посилання робилося на книгу англійського історика Б.Ліддея Гарта “Друга світова війна”, що вийшла в світ ще 1970 р. У книзі, зокрема, зазначається, що під час зустрічі “Ріббентроп як умову укладення миру пропонував, щоб майбутній російський кордон проходив по Дніпру, в той час як Молотов нічого не збирався розглядати, крім відновлення колишніх кордонів. Дискусія зав'язла, оскільки зблизити точки зору було неможливо”.
- Як би розвивалися події, коли б в основу підсумкового документа було покладено:
- модель Ріббентропа;
 - модель Молотова?
- Як би це позначилося на історичному розвитку українських земель?
- 2 Уявіть, що західноукраїнська держава утворилась у 1939 р. Складіть сценарій її подальшого історичного розвитку.
- 3 Як Ви вважаєте, якими об'єктивними та суб'єктивними факторами, на Вашу думку, зумовлювалося продовження збройної боротьби ОУН-УПА проти радянської влади в 1945 – 1952 рр.?
- 4 Політичні(а) організації(я), які(а) з національно-демократичних позицій відстоювали(а) інтереси українців, що жили в Румунії, називались(ась):
- а) Українська національна партія;
 - б) Організація українських націоналістів; Українська націонал-демократична організація; Українська національна партія; прокомуністична організація “Визволення”;
 - в) Організація українських націоналістів; Українська націонал-демократична організація; прокомуністична організація “Визволення”.
- 5 Укажіть міста, в районі яких відбулася найбільша танкова битва початкового періоду німецько-радянської війни:
- а) Луцьк – Рівне – Броди;
 - б) Вінниця – Житомир – Біла Церква;
 - в) Львів – Перемишль – Чернівці;
 - г) Житомир – Бердичів – Київ.
- 6 Державний комітет оборони прийняв постанову про виселення кримських татар із Кримської АРСР в Узбецьку РСР у:
- а) 1940 р.;
 - б) 1941 р.;
 - в) 1944 р.
- 7 Позначте визначення, яке відповідає поняттю “рейкова війна”:
- а) операція передових радянських військових частин на Лівобережній Україні влітку 1943 року з широкомасштабним використанням бронепоездів;
 - б) операція радянських партизанів із руйнування залізниць, мостів, ешелонів, здійснена напередодні та під час Курської битви;
 - в) операція підпілля ОУН та загонів УПА зі знищення великих залізничних вузлів і станцій Галичини та Правобережної України упродовж липня – серпня 1942 року;
 - г) військово-диверсійні операції червоної армії проти залізничних частин вермахту.

- 8 У 1945 – 1955 рр. сільське господарство УРСР:
- не нарощувало обсягів свого виробництва;
 - збільшувало випуск сільськогосподарської продукції в основному за рахунок нових земель та посилення експлуатації колгоспників;
 - збільшувало випуск сільськогосподарської продукції за рахунок інтенсифікації виробництва, широкого використання техніки, передових технологій, добрив, елітних сортів насіння тощо.
- 9 Початком визволення території України від нацистської окупації став контрнаступ радянських військ у ході:
- битви під Москвою;
 - Курської битви;
 - Сталінградської битви;
 - “Битви за Дніпро”.
- 10 Суть політики радянзації західних областей України в період післявоєнної відбудови (1945 – початок 1950-х років) полягала в:
- переселенні українців західних областей до центральних і східних областей УРСР;
 - уніфікації всіх сфер життя відповідно до норм, утверджених у СРСР;
 - репресіях проти священників Української греко-католицької церкви;
 - придушенні збройної боротьби підпілля ОУН і загонів УПА.
- 11 Національно-визвольна боротьба українського народу в роки Другої світової війни відбувалась у формі:
- підпільної та партизанської боротьби проти загарбників;
 - дій регулярних українських армій у складі військ Антигітлерівської коаліції;
 - загальнонаціонального антифашистського та антирадянського повстання;
 - серії терористичних актів проти вищих посадовців, поєднаних з акціями громадянської непокори.
- 12 Коли відбувалися події, описані в уривку з наказу Й. Сталіна?
“Війська 2-го Українського фронту, продовжуючи стрімкий наступ, кілька днів тому форсували річку Дністер на ділянці протяжністю 175 кілометрів, оволоділи містом і важливим залізничним вузлом Бельці і, розвиваючи наступ, вийшли на наш державний кордон – річку Прут – на фронті протяжністю в 85 кілометрів”.
- улітку 1942 р.
 - навесні 1943 р.
 - восени 1943 р.
 - навесні 1944 р.
- 13 За оцінками історика О.Бойка, “...характерною рисою стратегії радянського керівництва в процесі відновлення господарства було повернення до довоєнної моделі розвитку народного господарства”. Що було покладено в основу вказаної моделі ?
- розвиток базових галузей важкої промисловості за рахунок ресурсів сільського господарства;
 - співіснування державного, кооперативного і приватного секторів господарства;
 - спрямування основних капіталовкладень у легку промисловість, соціальну сферу;
 - скорочення державних дотацій воєнно-промислового комплексу.
- 14 Укажіть назву процесу, про який йдеться у наведеному тексті.
“Необхідність управління окупованими територіями України вимагала наявності чисельного та розгалуженого адміністративного апарату, створити який без участі місцевого населення було важко. І у нацистів знаходились “помічники”... Такі йшли на службу в окупаційні органи, поліцію, карательні підрозділи.”
З “Літо 1941 р. Україна. Документи і матеріали. Хроніка подій”.
- Інтеграція ;
 - урбанізація ;
 - анексія ;
 - колабораціонізм.

- 15** Розташуйте події в хронологічній послідовності:
- а) загинув Р.Шухевич;
 - б) переслідування В.Сосюри за вірш “Любіть Україну”, надрукований у газеті “Правда”;
 - в) підписання Україною Паризьких мирних угод;
 - г) Л.Мельникова призначено першим секретарем ЦК КП(б)У.
- 16** У якому твердженні йдеться про наслідки Корсунь-Шевченківської воєнної операції червоної армії (січень – лютий 1944 р.)?
- а) звільнено істотну частину території Правобережної України та Молдови. Вихід на державний кордон СРСР з Румунією;
 - б) наймасштабніше оточення на той час військ противника, знищення 10 німецьких дивізій, що потрапили в оточення;
 - в) звільнення території Київської та Житомирської областей, деяких районів Вінниччини та Рівненщини. Визволено Кіровоград;
 - г) розгромлено 8 німецьких дивізій (серед них і дивізію “СС Галичина”), звільнено західні області України.

Варіант 16

1 Охарактеризуйте бойові дії на Центральному і Південно-Західному фронтах у 1943 р. Якими були наслідки цих дій?

2 Заповніть таблицю “Рух опору в Україні”:

<i>Сили Руху опору</i>	<i>Ідеологія</i>	<i>Чисельність</i>	<i>Керівні органи</i>	<i>Вияви активності</i>
Радянські партизани				
Формування ОУН-УПА				

3 Що спільного і відмінного у способі життя та світогляді українців західних і східних областей УРСР у повоєнні роки (1945 – 1953 рр.)?

4 Гітлерівський план “Ост” передбачав:

- а) надання Україні в майбутньому державної незалежності, сприяння її економічному і культурному розвитку, досягнення європейських стандартів життя;
- б) перетворення України на органічну частину Німецької держави, а українців – на її громадян, рівноправних з іншими народами;
- в) перетворення України на колоніальну країну, аграрно-сировинний придаток рейху. Місцеве населення оголошувалося людьми “третього гатунку” і підлягало фізичному знищенню.

5 Установіть відповідність між українськими територіями та державними й адміністративними утвореннями, яким вони підпорядковувалися за рішенням німецького окупаційного режиму в 1941 р.:

- а) у складі Румунії
 - 1) Київщина, Житомирщина, Рівненщина, Дніпропетровщина
- б) губернаторство “Трансністрія” у складі Румунії
 - 2) Чернігівщина, Сумщина, Харківщина, Донбас
- в) дистрикт “Галичина” у складі Генерального губернаторства
 - 3) Одещина, південь Вінниччини, частина Миколаївщини
- г) під контролем німецького військового командування (вермахту)
 - 4) західноукраїнські землі
- д) рейхскомісаріат “Україна”
 - 5) Чернівецька та Ізмаїльська області
- е) у складі Угорщини
 - 6) Закарпатська Україна

6 Українська Повстанська Армія була створена у:

- а) жовтні 1942 р.;
- б) жовтні 1943 р.;
- в) жовтні 1944 р.

7 У 1944 р. радянські війська завершили звільнення України від німецьких окупантів у процесі таких операцій червоної армії:

- а) Ясько-Кишинівська, “Багратіон”, “Вісла”, Львівсько-Сандомирська;
- б) Корсунь-Шевченківська, Кримська, Ясько-Кишинівська. “Багратіон”, Львівсько-Сандомирська;
- в) “Багратіон”, “Вісла”, з визволення Києва, “Галичина”.

8 “Радянська” західних областей УРСР у повоєнний період виявилася:

- а) у залученні до роботи в органах державного, партійного і господарського управління місцевих спеціалістів; формуванні мережі партійних, комсомольських, профспілкових організацій; посиленому розвитку сільського господарства та промисловості; підвищенні матеріального добробуту та соціальної захищеності населення; утвердженні радянського політичного устрою тощо;

- б) у залученні до роботи в органах державного, партійного й господарського управління спеціалістів з інших регіонів України та СРСР; формуванні мережі партійних, комсомольських та профспілкових організацій, посиленому розвитку важкої індустрії та розгортанні суцільної колективізації: переведенні на російську мову викладання у вищих і загальноосвітніх навчальних закладах; активній підтримці імміграції населення інших національностей; “чистках” серед українців, боротьбі з активістами руху Опору;
- в) у залученні до роботи в органах державного, партійного і господарського управління “старих” спеціалістів; формуванні мережі партійних, комсомольських та профспілкових організацій; посиленій підтримці розвитку сільського господарства, кооперації, кустарних промислів, переведенні на польську мову викладання у вищих і середніх навчальних закладах, державних установах.
- 9** “Рейкова війна” – це:
- а) операції передових радянських військових частин на Лівобережній Україні влітку 1943 р. із широкомасштабним використанням бронепоездів;
- б) операції підпілля ОУН і загонів УПА зі знищення великих залізничних вузлів і станцій Галичини та Правобережної України впродовж липня – серпня 1942 р.;
- в) операції радянських партизанів із руйнування залізниць, мостів, знищення ешелонів, здійснені напередодні та під час Курської битви;
- г) військово-диверсійні операції червоної армії проти залізничних панцерних частин вермахту.
- 10** Для якого періоду історії України були характерними такі висловлювання?
 “Зворотню стороною буржуазного націоналізму є безрідний космополітизм, що проявляється в плазуванні перед буржуазною культурою і в низькопоклонстві перед іноземщиною”:
- а) кінця 1930 – початку 1940-х років;
- б) другої половини 1940 – початку 1950-х років;
- в) другої половини 1950 – початку 1960-х років;
- г) кінця 1960 – першої половини 1970-х років.
- 11** Діяльність на території УРСР польових військкоматів у 1943 – 1944 рр. призвела:
- а) до невинувато великих жертв під час визволення території республіки;
- б) до швидкого відновлення економічного потенціалу республіки;
- в) до широкомасштабного відновлення економічного потенціалу республіки;
- г) до кількісного перевищення червоної армії над вермахтом.
- 12** У якому році відбулася подія, про яку йдеться в уривку з джерела?
 “Перші радянські підрозділи, які займали Львів, мали незвично поганий вигляд: червоноармійці були голодні, обідрані, замурзані, брудні, вихудлі, одягнуті в погану уніформу та погано озброєні”.
- а) 1920 р.;
- б) 1929 р.;
- в) 1939 р.;
- г) 1944 р.
- 13** Хто очолював урядову делегацію УРСР на Сан-Франциській (1945 р.), Паризькій (1946 – 1947 рр.) та Дунайській (1947 р.) міжнародних конференціях?
- а) Д. Мануїльський;
- б) Л. Каганович;
- в) М. Підгорний;
- г) М. Хрушов.

- 14** Укажіть назву процесу, про який йдеться у наведеному тексті.
18 травня 1944 р. початок виселення з Криму кримських татар. Крим “очистили” не тільки від татар, а й від інших “небажаних” національностей. Водночас виселили 15 тис. чорноморських греків, 12 тис. вірмен.
- а) Депортація ;
 - б) колабораціонізм ;
 - в) інтеграція ;
 - г) анексія.
- 15** Укажіть особливості відбудови народного господарства України у післявоєнний період:
- а) Розраховування лише на внутрішні резерви;
 - б) відбудова починалась із легкої та харчової промисловості;
 - в) існувала проблема нестачі кваліфікованої робочої сили;
 - г) посилення диспропорції в розвитку економіки на користь військово-промислового комплексу;
 - д) прийнято план Маршалла;
 - е) масштаби відбудовчих робіт були значно меншими, ніж в інших країнах Європи.
- 16** Назву якої воєнної операції пропущено в тексті:
“На кінець серпня окупантів було вигнано майже з усієї Західної України. 28 жовтня 1944 р. під час _____ операції завершилося визволення території УРСР”.
- а) Проскурівсько-Чернівецької;
 - б) Львівсько-Сандомирської;
 - в) Корсунь-Шевченківської;
 - г) Карпатсько-Ужгородської.

Варіант 17

- 1 Назвіть перебіг визволення території України у 1944 р.; наступальні операції збройних формувань Українських фронтів у 1944 р.
- 2 Згрупуйте перелічені в дужках прізвища (1) С. Ковпак, 2) Я. Стецько, 3) О. Сабуров, 4) В. Моргуненко, 5) С. Бандера, 6) М. Кузнецов, 7) О. Теліга, 8) О. Кандиба, 9) М. Лебедь, 10) М. Боровець) за такими ознаками:
а) учасники радянського підпілля та партизанського руху в Україні:
б) члени ОУН:
- 3 Доведіть або спростуйте твердження, що боротьба ОУН і УПА у повоєнні роки на західноукраїнських землях була громадянською війною.
- 4 Організацію українських націоналістів (ОУН) було створено:
1) 1927 р. а) у Відні;
2) 1928 р. б) у Львові;
3) 1929 р. в) у Варшаві.
- 5 Укажіть дату входження України в ООН:
а) квітень 1945 р. б) березень 1946 р.
в) лютий 1947 р. г) жовтень 1948 р.
- 6 Командувачем УПА в 1943 – 1945 рр. був:
а) С.Бандера; б) С.Ковпак;
в) Р.Шухевич (Т.Чупринка); г) А. Мельник.
- 7 Розставте військові операції з визволення України від фашистських загарбників у хронологічній послідовності.
а) Корсунь-Шевченківська; б) Київська;
в) Кримська; г) Львівсько-Сандомирська.
- 8 ОУН-УПА у повоєнні роки ставила перед собою завдання:
а) винищити росіян, поляків, євреїв, представників інших національних меншин на території західних областей УРСР, щоб забезпечити “чистоту української раси”;
б) оборонити українське населення від беззаконня радянської влади і забезпечити умови для розгортання масової боротьби за незалежну українську державу;
в) забезпечувати західні спецслужби інформацією про військові таємниці СРСР, вичекати в “криївках” та гірських селах початку нової світової війни;
г) налагодити співпрацю з радянською владою в Україні, включитися у процес побудови соціалістичного ладу.
- 9 Перебіг якої воєнної операції червоної армії описано в уривку з історичного джерела?
“Під безперервним вогнем артилерії та ударами німецької авіації війська змушені були проводити переправу... часто переправлялися через річку без танків і важкої артилерії. Під вогнем ворога воїни пливли на правий берег хто як міг: тримаючись за дошки, плащ-намети, напхані соломкою. Тонули тисячами в холодній листопадовій воді”
а) Одеської наступальної операції; б) Київської наступальної операції;
в) Кримської наступальної операції; г) Корсунь-Шевченківської операції.
- 10 Установіть відповідність між історико-географічними назвами земель та їхньою державною належністю на кінець 1937 р. Відповідь обґрунтуйте. Дайте короткий аналіз наведених у завданні історичних подій і фактів.
1. Наддніпрянщина та Слобожанщина а) Польська Республіка

2. Східна Галичина та Західна Волинь	б) Чехословацька Республіка
3. Північна Буковина та Південна Бессарабія	в) королівство Угорщина
4. Закарпаття	г) Українська РСР
	д) королівство Румунія

- 11** Протягом 250 днів радянські армійські частини і загони моряків у 1941 – 1942 рр. відстоювали головну базу Чорноморського флоту місто:
а) Одесу;	б) Херсон;
в) Севастополь;	г) Новоросійськ.
- 12** Про яку адміністративну одиницю йдеться в уривку з джерела?
“Після того як [німецько-румунські загарбники] встановили свою владу до річки Буг, запанувала румунська нагайка... від Дністра до Бугу”.
а) Трансністрію;	б) Бессарабію;
в) Північну Буковину;	г) Мармарошину.
- 13** Чим було зумовлене таке повідомлення сільгоспвідділу ЦК КП(б)У: “З лютого 1946 р. почався масовий наплив населення Брянської, Калузької, Орловської, Одеської, Полтавської, Київської, Вінницької та інших областей у західні області України за хлібом...”?
а) повоєнною хвилею колективізації;	б) повоєнним голодом;
в) радянізацією західних областей України;	г) збройною боротьбою ОУН-УПА.
- 14** Установіть відповідність між датами та подіями:
а) 12 травня 1944 р.	1) визволення Севастополя від німецьких окупантів;
б) 28 жовтня 1944 р.	2) визволення Одеси від німецьких окупантів;
в) 9 травня 1944 р.	3) визволення Закарпаття від німецьких окупантів;
г) 10 квітня 1944 р.	4) визволення Києва від німецьких окупантів;
	5) визволення Криму від німецьких окупантів.
- 15** Укажіть особливості розвитку культури України у післявоєнний період.
а) посилюється контроль над творчими процесами в галузі культури “ (так звана “ждановщина”) ;
б) активна співпраця діячів культури УРСР із творчою інтелігенцією країн Заходу;
в) закриваються університети;
г) відбувається перехід у 1953 р. до обов’язкової семирічної освіти;
д) триває боротьба проти “безідейності, безпринципності, формалізму, космополітизму й низькопоклонства в усіх галузях культури” ;
е) діячі культури мають право на свободу творчості.
- 16** Який термін доречний для характеристики явища, засвідченого у фрагменті джерела?
“О 3-й годині 30 хвилин ранку підійшли до степового аулу Ойсул. Ми заходили в хати й оголошували: “Іменем радянської влади! За зраду Батьківщини ви виселяєтесь в інші райони Радянського Союзу”. Операція була підготовлена блискуче: в аул прибуло стільки новеньких американських “фордів” і “студебеккерів”, що вони вивезли все населення за одну ходку до найближчої залізничної станції. Одна стара татарка, збожеволівши від горя і несподіванки, кинулася тікати в степ і була зрізана кулеметною чергою...”(Зі спогадів військовослужбовця, учасника операції).
а) оstarбайтери;	б) репатріанти;
в) депортовані;	г) осадники.

Варіант 18

- 1 Опишіть подію: “Депортація кримсько-татарського населення у травні 1944 р.: причини і наслідки”.
- 2 Продовжіть логічні ланцюжки.
Керівниками радянського партизанського руху були: С.Ковпак,....
Формуванням УПА керували: Р.Шухевич, ...
- 3 Чому Україна, якій у роки війни було завдано чи не найбільших у світі збитків, не скористалася можливістю отримати фінансову допомогу США? Чи реальною була ця можливість для нашої республіки? Як би відбувався суспільний розвиток України у повоєнний період у разі участі її в реалізації “плану Маршалла”?
- 4 ОУН керував лідер Української військової організації:
а) Є. Коновалець; б) С. Томашівський;
в) Д. Донцов; г) А. Мельник.
- 5 Для означення співпраці населення завойованих держав з окупаційним режимом застосовують термін:
а) пацифікація; б) колабораціонізм;
в) апартеїд; г) репатріація.
- 6 Укажіть причини та наслідки проведення операції “Вісла”.
- 7 Які держави або політичні сили в роки Другої світової війни виступили з вимогою встановлення національно-державної незалежності України:
а) СРСР; б) Німеччина;
в) Англія та Франція; г) українські націонал-патріотичні сили – ОУН.
- 8 Серед перелічених методів опору виберіть ті, які широко застосовували члени ОУН-УПА у боротьбі з радянським режимом у західних областях УРСР після завершення Другої світової війни:
а) військові операції з використанням артилерії, танків, авіації;
б) раптові напади на невеликі військові підрозділи, міліцію, допоміжні загони;
в) терористичні акти проти державних чиновників і військових;
г) поширення листівок, інших друкованих матеріалів, усних відомостей (чуток) на користь своєї справи;
д) експропріації цінностей, продовольства, іншого майна в приватних та державних закладах і у населення;
е) погрози, побиття чи навіть фізичне знищення “зрадників” серед місцевого населення, агентів спецслужб, функціонерів державного і господарського апарату;
є) організація мітингів, демонстрацій, маршів протесту, публічних голодувань на підтримку своєї мети;
ж) організація саботажу розпоряджень місцевої влади, керівників підприємств і закладів;
з) подання до судових інстанцій позовів про порушення конституції і законів з боку держави чи окремих функціонерів її апарату;
и) самознищення на знак протесту проти дій влади.

- 9** Корсунь-Шевченківська наступальна операція радянських військ здійснювалася впродовж:
- а) червня – липня 1943 р.;
 - б) листопада – грудня 1943 р.;
 - в) січня – лютого 1944 р.;
 - г) квітня – травня 1944 р.
- 10** Установіть відповідність між назвами політичних таборів Підкарпатської Русі в міжвоєнний період та твердженнями, що їх стосуються. Відповідь обґрунтуйте.
1. українофіли;	а) Мали за мету приєднання Закарпаття до Угорщини з наданням їй автономії;
2. русофіли;	б) Колишні москвофіли, мали підтримку місцевої адміністрації;
3. комуністи;	в) Пропагували ідею єдності закарпатців з усім українським народом, мали підтримку більшості населення;
4. мадярони.	г) Закликали до зміцнення зв'язків з радянською Україною і в майбутньому – до возз'єднання з нею;
	д) Вбачали в карпатоукраїнцях окремий народ, відмінний від українців та росіян, прагнули незалежності Закарпаття в майбутньому.
- 11** Яка подія призвела до повної окупації УРСР військами нацистської Німеччини та її союзників?
- а) оточення і розгром радянських військ, що наступали в районі Харкова;
 - б) оточення і розгром радянських військ Південно-Західного фронту;
 - в) захоплення німецько-румунськими військами Севастополя;
 - г) евакуація радянських військ з Одеси.
- 12** Установіть відповідність між подіями Другої світової війни на території України та їх наслідками:
- 1) Встановлення “нового порядку” в Україні;
 - 2) поразка червоної армії в Україні;
 - 3) приєднання Західної України до СРСР і, відповідно, до УРСР;
 - 4) визволення території УРСР від нацистських загарбників.
- а) Евакуація матеріальних і людських ресурсів на схід;
 - б) вивезення працездатного населення на примусові роботи й економічне пограбування;
 - в) радянізація, депортація частини населення;
 - г) окупація Карпатської України угорськими військами;
 - д) початок відбудови зруйнованого господарства.
- 13** До якого періоду розвитку радянської науки належать процеси, описані в уривку з історичного джерела ?
- “...Багато біологів заявляють, що вони фактично позбавлені можливості обговорювати важливі питання біології та захищати теоретичні позиції в науці, проти яких виступає у пресі Лисенко, що створилася монополія одного напрямку в біології. Вчені відзначають, що в силу цього створюється видимість офіційного схвалення теоретичних поглядів т. Лисенка в області біології...”.
а) відбудови;	б) “відлиги”;
в) застою;	г) перебудови.

- 14** Установіть відповідність між датами та подіями:
а) 28 жовтня 1944 р.;	1) Битва за Дніпро;
б) 9 травня 1945 р.;	2) робота III Надзвичайного Великого збору ОУН(Б) ;
в) 10 – 14 жовтня 1943 р.;	3) звільнення території України від німецьких окупантів;
г) серпень 1943 р.	4) завершення Другої світової війни;
	5) визволення Севастополя від німецьких окупантів.
- 15** Які риси були характерними для сільського господарства УРСР після Другої світової війни?
- 1) зростання виробництва, зумовлене підвищенням матеріальної зацікавленості колгоспників;
 - 2) безправне соціальне становище селян;
 - 3) дефіцит робочої сили на селі внаслідок вільного пересування селян у міста і на новобудови;
 - 4) надмірні хлібозаготівельні плани;
 - 5) кваліфіковане керівництво на всіх рівнях управління.
а) 1, 3;	б) 1, 5;
в) 2, 3;	г) 2, 4.
- 16** Установіть послідовність описаних в уривках подій:
- а) “По обидва боки широченної Хрещатицької долини... стоять... кияни й дивляться. Порівнюють. Ще позавчора цими ж дорогами йшла поморена, розбита червона армія, пленталася-брела жалюгідна піхота, стомлена, з оброслими, заболоченими і байдужими до власних страждань лицами, у брудних, розпанаханих шинелях. Ті, що їдуть на моторах... На легкових , тягарових автомобілях , мотоциклах, велосипедах, знову гігантських автовагонах, танках, гарматах, – наче прорвалася загата й ринула безконечна моторизована ріка ... ці всі – добірні , виглянсувані, сяючі чистотою, молодістю, червонощокістю, красою нордійських облич...” (З роману-хроніки Д. Гуменної “Хрещатий яр”);
 - б) “Раптовий поворот у політиці Радянського Союзу після багатьох років пропаганди..., ще не дуже ясно зрозумілий населенню... Радянський уряд робить усе можливе, щоб змінити ставлення населення до Німеччини. Пресу ніби підмінили... Роками розповсюджувана недовіра до Німеччини не може бути швидко розсіяна, незважаючи на ефективну контрпропаганду, що здійснюється на партійних та виробничих зборах. Населення висловлює сумнів, що після того, як Німеччина розгромить Польщу, вона може піти проти Радянського Союзу” (З донесення німецького посла у Москві);
 - в) “О 3 годині 30 хвилин ранку підійшли до степового аулу Ойсул. Ми заходили в хати й оголошували: “Іменем радянської влади! За зраду Батьківщини ви виселяєтесь в інші райони Радянського Союзу” Операція була підготовлена блискуче: в аул прибуло стільки новеньких американських “фордів” і “студебекерів”, що вони вивезли все населення за одну ходку до найближчої залізничної станції. Одна стара татарка, збожеволівши від горя і несподіванки, кинулася тікати в степ і була зрізана кулеметною чергою...” (Зі спогадів військовослужбовця, учасника операції);
 - г) “...Могутній вал радянських армій Центрального, Воронезького та Степового фронтів, набравши розгону на курських і белгородських полях, покотився до Дніпра, вздовж якого проходив гітлерівський “Східний вал”. Фюрер на весь світ заявив, що на Дніпрі... “буде боротися, якщо треба, сім років...” Атаки, контратаки змінювалися довгим нудотно-бездіяльним сидінням в окопах... Звідки мені було знати, що вже десь таємно з Букринського на Лютізький плацдарм перекидається потужна танкова армія генерала Рибалка...” (Зі спогадів В. Хільчевського).

Варіант 19

- 1 У березні 1944 р. було утворено народні комісаріати закордонних справ та оборони УРСР. Чи можна розглядати ці факти як вияв реального бажання владних структур СРСР до розширення політичної самостійності УРСР? Обґрунтуйте свою відповідь.
- 2 Дайте визначення терміна “колабораціонізм”. Чи існував у роки Другої світової війни український різновид колабораціонізму? Якщо був, то чим він відрізнявся від західноєвропейського?
- 3 Акт про відновлення Української держави було проголошено:
а) у Львові, 1941р.; б) у Рівному, 1939 р.;
в) у Луцьку, 1940 р.; г) у Києві, 1942 р.
- 4 Нелегальну мережу ОУН-М в Україні в часи нацистської окупації очолював:
а) С.Бандера; б) В.Кубійович;
в) О.Кандиба; г) М. Лебідь.
- 5 Налагодження автоматичного електричного зварювання танкових корпусів під час Другої світової війни пов’язане з ім’ям:
а) О. Палладіна; б) В. Бакуля;
в) В. Глушкова; г) Є. Патона
- 6 Доповніть речення, вибравши із наведених у дужках варіантів відповіді правильний:
Звільнення України від німецьких окупантів радянські війська розпочали в грудні (1941, 1942, 1943) року, а завершили в жовтні (1943, 1944, 1945) року.
- 7 Вірні Української греко-католицької церкви в західних областях УРСР здебільшого:
а) активно підтримали рішення Львівського собору 1946 р. про перехід у лоно РПЦ;
б) вважали, що рішення Львівського собору не відповідають їхній волі, чинили спротив переведенню їхніх парафій у православ’я, а частина таємно зберігала вірність УГКЦ.
- 8 Коли відбувалася воєнна операція червоної армії, завершальний етап якої описано в уривку з історичного джерела?
“Під ударами радянських військ німецькі та румунські дивізії відступали з півночі та сходу півострова до Севастополя. Війська 4-го Українського фронту розпочали штурм севастопольських укріплень в напрямку Північної бухти. Особливо запеклі бої точилися на Сапун-горі, яка була ключем оборони міста .9 травня Севастополь було звільнено. Рештки німецького угруповання відійшли на мис Херсонес, де були знищені, або взяті в полон”.
а) 1943 – 1944 рр.; б) 1944 р.;
в) 1944 – 1945 р.; г) 1945 р.
- 9 Установіть відповідність між міжнародно-правовими актами та назвами історико-географічних регіонів України, за якими вони ввійшли до складу різних держав. Відповідь обґрунтуйте. Дайте короткий аналіз наведених у завданні історичних подій і фактів.
1. Сен-Жерменський (1919 р.), Тріанонський (1920 р.) а) Східне Поділля;
договори санкціонували включення до складу Чехо-Словаччини;
2. Увійшла до складу Польщі згідно з умовами Ризького б) Бессарабія;
миру. Рада послів Антанти 14 березня 1923 р. визнала

частиною Польщі;

3. У 1920 р. в Парижі країни Антанти спеціальним протоколом затвердили фактичне загарбання Румунією;

4. За умовами Сен-Жерменського, згодом Севрського мирного договору 1920 р. передано Румунії.

д) Північна Буковина.

10 Який із зазначених наслідків Другої світової війни можна назвати позитивним для УРСР?

а) об'єднання у межах УРСР більшості етнічних українських земель;

б) початок радянізації західноукраїнських земель;

в) участь солдатів-українців у складі радянської армії у визволенні країн Європи від нацизму;

г) створення могутнього воєнно-промислового комплексу.

11 Установіть відповідність між іменами історичних діячів та фактами їхньої біографії:

1) С. Тимошенко, М. Кирпонос;

2) О. Федоров, О. Сабуров;

3) С. Бандера, Р. Шухевич;

4) М. Хрущов, Д. Мануїльський.

а) Керівники оунівського підпілля і повстанського руху;

б) діячі науки і культури України в роки Другої світової війни;

в) командувачі радянських партизанських з'єднань;

г) командувачі радянськими фронтами роки Другої світової війни;

д) керівники УРСР у роки Другої світової війни.

12 У якому уривку з історичних джерел відображено особливості економічного розвитку УРСР у період повоєнної відбудови ?

а) “Темпи промислового розвитку Західної України були вищими, ніж на сході України. У роки четвертої п'ятирічки тут споруджено понад 2,5 тисяч великих і середніх промислових підприємств”;

б) “Члени колгоспів та інших сільськогосподарських кооперативів, які виявили бажання вести селянське (фермерське) господарство, мають право безперешкодно виходити з них...”;

в) “Великі зрушення сталися в сільському господарстві України. Завершено суцільну колективізацію...”;

г) “Розвиток стахановського руху на селі висунув десятки тисяч передовиків боротьби за високі врожаї...”.

13 Укажіть події, які відбулися у 1943 р.:

а) Звільнення від німецьких окупантів першого населеного пункту УРСР – села Півнівка Ворошиловградської області;

б) створення УПА;

в) визволення Лівобережної України;

г) визволення Києва;

д) героїчна битва за Дніпро;

е) створення Української національної ради;

є) визволення Донбасу від німецьких окупантів.

14 Чи відповідають історичній дійсності такі твердження:

а) встановлення “нового порядку” на окупованих німцями територіях передбачалося планом “Барбаросса”, розробленим ще в травні 1940 р.

1) так, 2) ні;

б) встановлення “нового порядку” супроводжувалося масовими репресіями, лише населення міст України за роки окупації скоротилося на 60%

1) так, 2) ні;

в) стосовно українського селянства здійснювалася політика жорстокої експлуатації, була збережена колгоспна система; Україна постачала 85% продовольства, що надходило з окупованих радянських територій

1) так, 2) ні;

г) фашистський окупаційний режим сприяв господарському піднесенню України: було відбудовано 700 міст та містечок, 1200 підприємств, поліпшилися умови життя та праці українських селян

1) так, 2) ні.

15 Укажіть особливості розвитку промисловості в 1946 – 1950 рр.

1) надання США кредитів Радянському Союзу згідно з планом Маршалла;

2) матеріальна зацікавленість робітників у розвитку виробництва та якості продукції;

3) першочергова відбудова підприємств важкої промисловості та енергетики;

4) здійснення відбудови на основі прогресивних технологій повоєнного часу;

5) розвиток промисловості здебільшого здійснювався за рахунок викачування ресурсів із сільського господарства.

а) 1, 2;

б) 2, 3;

в) 2, 4;

г) 3, 5.

16 Уривок з якого документа наведено?

“ У разі територіально-політичних змін в областях, що належать Польській державі, сфери інтересів Німеччини та СРСР будуть розмежовуватися по лінії рік Марев, Вісла, Сян. Питання про те, чи відповідає обопільним інтересам Німеччини та СРСР збереження незалежної Польської держави і якими будуть кордони цієї держави, може бути остаточно з’ясовано лише в ході подальшого політичного розвитку. У будь-якому випадку обидва уряди розв’язуватимуть це питання в дусі дружньої обопільної згоди. Щодо Південно-Східної Європи радянська сторона підкреслює свою заінтересованість у Бессарабії. Німецька сторона заявляє про її повну незаінтересованість у цих областях... Цей протокол буде зберігатися обома сторонами у цілковитій таємниці...”.

а) Договір про ненапад між СРСР та Німеччиною;

б) Пакт Молотова-Ріббентропа;

в) План “Ост” ;

г) Ризький договір.

Варіант 20

- 1 Укажіть головні рішення, які прийняли лідери США, Англії та СРСР під час зустрічей 1943 р. в Тегерані та 1945 р. у Ялті. Як та чому змінився склад учасників зустрічі 1945 р. порівняно з 1943 р.?
- 2 Висловіть власну точку зору.
На межі 1943 – 1944 рр. відбулася суттєва трансформація ідеології ОУН. Історик Р.Шпорлюк зазначає: “Бандерівська фракція ОУН ідеологічно змінилася під час війни, частково під впливом контакту з українцями Радянського Союзу, які мало розуміли словесну націоналістичну пропаганду, а цікавились конкретними соціальними та економічними проблемами і частково з розуміння того, що означали на практиці “волонтаризм” і “принцип лідера”.
- 3 Оцініть ситуацію. У 1948 р. органи цензури в СРСР у рамках контролю за діяльністю бібліотек зобов'язали вилучити 1 млн примірників “політично шкідливої” літератури. Під цю акцію потрапили книги емігрантів, репресованих авторів, видання релігійного змісту і т. п.
– Чим були зумовлені крупномасштабні кампанії “вилучення” і “виправлення”?
– Це було свідченням сили чи слабкості режиму?
– Які наслідки мали ці акції?
- 4 Установіть відповідність між українськими територіями та державами, до складу яких вони входили у міжвоєнний період:

1) Румунія	а) Східна Галичина, Західна Волинь, Полісся, Холмщина;
2) Польща	б) Закарпаття;
3) Чехо-Словаччина	в) Північна Буковина, Придунайські землі.
- 5 У військових діях на території України в 1941 – 1944 рр. не брали участі:

а) радянська армія;	б) англо-французькі союзні війська;
в) радянські партизанські загони;	г) Польська Армія Крайова;
д) Польська Армія Людова;	е) ОУН-УПА;
е) німецька армія та армії країн-сателітів.	
- 6 Кіноповість О.Довженка (1943 р.), в якій драматург втілює віру у відродження українського народу, що пройшов крізь випробування війни, називається:

а) “Як гартувалася сталь”;	б) “Партизани в степах України”;
в) “Земля”;	г) “Україна в огні”;
д) “Щоденник”.	
- 7 Установіть відповідність:

а) Тегеранська конференція	1) листопад – грудень 1943 р.
б) Ялтинська конференція	2) 29 червня 1945 р.
в) Радянсько-польський договір про державний кордон	3) 16 серпня 1945 р.
г) Радянсько-чехословацький договір про входження Закарпатської України до складу УРСР	4) 10 лютого 1947 р.
д) Радянсько-румунський договір про державний кордон	5) лютий 1945 р.

- 8** Більшість громадян УРСР у повоєнні роки:
- відкрито висловлювали свою точку зору на партійних і профспілкових зборах, виробничих нарадах, мітингах і демонстраціях, намагаючись наблизити українське суспільство до його великої мети – соціалізму;
 - турбувалися про долю суспільства, однак намагалися не висловлювати прямо своєї точки зору навіть у колі знайомих чи співробітників, боячись зазнати репресій за порушення неписаних правил “радянського способу життя”.
- 9** У якому році Українська РСР стала членом Організації Об’єднаних Націй?
- 1944 р.;
 - 1945 р.;
 - 1949 р.;
 - 1954 р.
- 10** Установіть відповідність між історичними діячами та їхніми стислими характеристиками. Відповідь обґрунтуйте.
1. Євген Коновалець	а) Член ОУН, згодом один з її керівників. У червні 1934 р. заарештований, згодом засуджений за організацію терористичних актів; у вересні 1939 р. звільнений з тюрми;
2. Дмитро Донцов	б) Ініціатор створення Української військової організації та Організації українських націоналістів, перший голова її Проводу. Вбитий агентом НКВС;
3. Степан Бандера	в) Ідейний натхненник українських націоналістів міжвоєнних часів. Від 1939 р. перебував в еміграції;
4. Андрій Мельник	г) Один з засновників Українського союзу хліборобів-державників. Опублікував “Листи до братів-хліборобів”, де виклав програмні засади українського консерватизму;
	д) Співзасновник Української військової організації. У 1938 р. став головою проводу ОУН, на початку 1940 р., після розколу ОУН, очолив одну з фракцій організації.
- 11** Особливість процесу післявоєнної відбудови народного господарства України (1945 – початок 1950-х років) визначалася:
- першочерговою відбудовою важкої промисловості та енергетики;
 - спрямуванням основної частини капіталовкладень у соціальну сферу;
 - пріоритетним розвитком сільського господарства як джерела фінансування промисловості;
 - опорою лише на власні сили та ресурси Радянського Союзу;
 - відсутністю достатньої кількості кваліфікованої робочої сили;
 - використанням фінансової та технічної допомоги за “планом Маршалла”.
- 1, 4, 5;
 - 3, 5, 6;
 - 1, 2, 4;
 - 2, 3, 6.
- 12** Установіть відповідність між битвами Другої світової війни на українських землях та її наслідками:
- Танкова битва в районі Рівне – Луцьк – Дубно – Броди;
 - Битва за Дніпро;
 - Корсунь-Шевченківська операція;
 - Карпатсько-Ужгородська операція.
- Подолання радянськими військами “Східного валу”, початок визволення Правобережної України;

- б) завершення визволення території України в межах сучасних кордонів;
- в) ціною розгрому радянських механізованих корпусів було затримано на тиждень просування німецьких військ на Київ;
- г) оточення і розгром радянських військ Південно-Західного фронту;
- д) оточення і розгром німецьких військ, який порівнюють із результатами Сталінградської битви.

- 13** У якому році відбулася подія, про яку йдеться в уривку з історичного джерела?
 “У теперішній нашій ситуації, коли завдяки героїчним подвигам і славній перемозі Радянського Союзу всі українські землі з’єдналися разом і український народ став господарем на всіх своїх землях, було б не виправданим гріхом продовжувати в нашому народі ненависть і братовбивчу боротьбу, причиною якої в історії була... унія. Виходячи з цього, собор постановляє скасувати постанови Брестського Собору 1596 р., ліквідувати унію... і повернутися до нашої батьківської святої православної віри і Руської Православної Церкви ”.
- а) 1939 р.
 - б) 1944 р.
 - в) 1946 р.
 - г) 1949 р.
- 14** Укажіть події, які відбулися у 1944 р.
- а) Львівсько-Сандомирська операція ;
 - б) Курська битва;
 - в) Звільнення Харкова від німецьких окупантів;
 - г) Яссько-Кишинівська операція;
 - д) Розгром німецької групи армій “Північна Україна”;
 - е) Сталінградська битва;
 - є) Корсунь-Шевченківська операція.
- 15** Укажіть рік завершення процесу українсько-польських територіальних домовленостей після Другої світової війни.:
- а) 1949 р.;
 - б) 1951 р.;
 - в) 1953 р.;
 - г) 1955 р.
- 16** Назву якої церковної організації пропущено у фрагменті з доповідної записки заступника наркома держбезпеки УРСР?
- “Після звільнення західних областей УРСР від німецьких окупантів _____ духовенство продовжувало займати антирадянську позицію, будучи, по суті, чужою нам і шкідливою за впливом легальною масовою іноземною резидентурою на нашій території. Виходячи з цього, після ретельного вивчення обставин, нами був розроблений план ліквідації _____ церкви...”
- а) українська греко-католицька церква;
 - б) українська автокефальна православна церква;
 - в) українська православна церква Московського патріархату;
 - г) російська православна церква в Україні.

Варіант 21

- 1 Прочитайте текст і дайте відповідь на запитання.
“Під вогнем артилерії та ударами німецької авіації змушені були воїни наводити переправу. Війська часто переправлялися через Дніпро без танків і важкої артилерії. Під вогнем ворога пливли на правий берег воїни хто як міг: тримаючись за колоди, дошки, плащ-палатки, напхані соломою. Тонули тисячами в холодній листопадовій воді”.
- У якому році відбулася описана подія та які наслідки вона мала?
- 2 Які конкретні зміни і зрушення відбувалися в ідеології ОУН-Б? У чому суть цих змін? Які вони мали наслідки? Чому вони не відбувалися раніше?
- 3 Чому підконтрольна владі критика вимагала від авторів художніх творів винесення на перший план не власне людських проблем, а колгоспних, промислових, суспільних? Чим були зумовлені зміни в культурі у 1945 – I половині 50-х рр.?
- 4 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
У міжвоєнний період серед населення Закарпатської України набули поширення (русинські, українофільські, русофільські) настрої, в основі яких лежало переконання, що карпатоукраїнці – це частина російського народу, денаціоналізованого під впливом історичних обставин. У той же час інша частина карпатських українців абсолютизувала місцеві особливості, стверджуючи, що місцеве слов'янське населення перетворилося в окрему націю – (русини, українофіли, русофіли). Однак найбільшого поширення набула (русинська, українофільська, русофільська) течія, представники якої відносили себе до української нації і виступали за возз'єднання Закарпатської України з іншими українськими землями у складі незалежної держави.
- 5 Чи відповідають історичній дійсності такі твердження:
а) колабораціонізм став поширеним масовим явищем серед населення України
1) так, 2) ні;
б) Український центральний комітет, очолюваний В. Кубійовичем, був створений 1940 р. у Кракові з метою забезпечення соціальних потреб українського населення генерал-губернаторства. Діяльність УЦК не мала політичного характеру
1) так, 2) ні;
в) УЦК у 1941 – 1942 рр. сприяв визволенню українських військовополонених з німецьких концтаборів, урятував від голодної смерті 25 тис. дітей Підкарпаття
1) так, 2) ні.
- 6 Корсунь-Шевченківська наступальна операція радянських військ була здійснена упродовж:
а) червня – липня 1943 р.; б) листопада – грудня 1943 р.;
в) січня – лютого 1944 р.; г) квітня – травня 1944 р.
- 7 Чи відповідають історичній дійсності такі твердження:
а) датою народження УПА став день 14 жовтня 1942 р., проголошений пізніше Українською головною визвольною радою як свято українського війська
1) так, 2) ні;
б) об'єднання трьох українських військових формувань – Української Повстанської Армії, загонів Т.Боровця та А.Мельника – відбулося влітку 1944 р. З цього часу УПА перетворилася в єдину формування
1) так, 2) ні;

- в) восени 1943 р. був створений керівний центр українським повстанським рухом – Головна команда і Головний військовий штаб. Командувачем УПА став Р.Шухевич
1) так, 2) ні;
г) УПА здійснювала бойові дії лише проти німецьких окупантів, співпрацювала у справі відновлення української державності з радянським партизанським рухом і польською Армією Крайовою
1) так, 2) ні.
- 8** Для політичної свідомості українського суспільства 1945 – 1955 рр. було характерне домінування :
а) комуністичної ідеології у її сталінській інтерпретації на сході і значний вплив націоналізму на заході України;
б) націоналістичних настроїв на сході і заході України, правда, без відвертого вияву у східних та південних областях;
в) комуністичної ідеології на сході та її швидке утвердження на заході України.
- 9** Хронологічні рамки якого явища історії України є зайвими в ланцюжку “1921 – 1923 рр., 1932 – 1933 рр., 1941 – 1945 рр., 1946 – 1947 рр.” ?
а) 1921 – 1923 рр.; б) 1932 – 1933 рр.;
в) 1941 – 1945 рр.; г) 1946 – 1947 рр.
- 10** Установіть відповідність між назвами періодів в історії України та поняттями й термінами, які потрібно використовувати, характеризуючи їх. Відповідь обґрунтуйте.
1. Радянська модернізація (1929 – 1938 рр.) а) Реформа, раднаргоспи, культ особи, демократизація, реабілітація, “шістдесятники”
2. Радянсько-німецька війна (1941 – 1945 рр.) б) Холодна війна, голод, “ждановщина”, радянізація, “безрідний космополітизм”, операція “Вісла”
3. Післявоєнна відбудова (1945 – початок 1950-х рр.) в) П’ятирічка, колективізація, “закон про п’ять колосків”, Голодомор, масові репресії, “розстріляне відродження”
4. Десталінізація (1953 – 1964 рр.) г) “Розвинутий соціалізм”, номенклатура, дефіцит, правозахисники, “самвидав”, неосталінізм
д) Мобілізація, евакуація, Голокост, “новий порядок”, рух Опору, депортація
- 11** Відомими представниками радянського партизанського руху в роки радянсько-німецької війни були:
а) С. Тимошенко, М. Кирпонос, М. Ватутін; б) С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров;
в) А. Мельник, С. Бандера, Р. Шухевич; г) О. Довженко, О. Теліга, О. Ольжич.
- 12** Установіть відповідність між іменами історичних діячів та фактами їхньої біографії:
1) Р. Малиновський, І. Черняхівський;
2) С. Ковпак, О. Сабуров;
3) А. Шептицький, Й. Сліпий;
4) Р. Шухевич, О. Теліга.
а) Керівники оунівського підпілля і повстанського руху;
б) митрополити української греко-католицької церкви;
в) командувачі радянських партизанських з’єднань;
г) командувачі радянськими фронтами роки Другої світової війни;
д) керівники УРСР у роки Другої світової війни.

- 13** Про яку міжнародну організацію йдеться в цитованому документі ?
“Засідання рекомендує, щоб Українська Радянська Соціалістична Республіка і Білоруська Радянська Соціалістична Республіка були запрошені стати членами-засновниками пропонованої міжнародної організації...”
- а) Лігу Націй; б) Організацію Об’єднаних Націй;
в) Раду Європи; г) Раду економічної взаємодопомоги.
- 14** Прочитайте уривок з документа та дайте відповідь на запитання.
“...2. Школи тільки 4-класові. На другий рік (1943) закрити...
Партизанів і націоналістів не допускати до згоди”.
- З “Секретної німецької інструкції стосовно України. Листопад 1942 р.”
В.Косик. “Україна і Німеччина у Другій світовій війні” .
Чому окупанти намагалися закрити школи, прагнули, щоб між двома течіями Руху Опору не було згоди?
- 15** Укажіть історичного діяча, який став митрополитом української греко-католицької церкви у 1944 р.:
- а) А.Шептицький; б) Й.Сліпий;
в) В.Величковський; г) В.Стернюк.
- 16** Про яку військову операцію з визволення України йдеться в уривку з джерела?
“...Могутній вал радянських армій Центрального, Воронежського та Степового фронтів, набравши розгону на курських і белгородських полях, покотився до Дніпра, вздовж якого проходив гітлерівський “Східний вал”. Фюрер на весь світ заявив, що на Дніпрі... “буде боротися якщо треба, сім років”. Атаки, контратаки змінювалися довгим нудотно-бездіяльним сидінням в окопах... Звідки мені було знати, що вже десь тємно з Букринського на Лютізький плацдарм перекидається потужна танкова армія генерала Рибалка...”.
- а) Київська наступальна в листопаді 1943 р. ;
б) Житомирсько-Бердичевська в грудні 1943 – січні 1944 рр. ;
в) Корсунь-Шевченківська в січні – лютому 1944 р ;
г) Проскурівсько-Чернівенька в березні – квітні 1944 р.

Варіант 22

1 Заповніть таблицю:

Програма ОУН

Складові	1939 р. – червень 1943 р.	Зміни, внесені в Програму ОУН-УПА у червні 1943р. на III Надзвичайних зборах ОУН-Б
Національно-державне будівництво Економічна платформа: форми власності, аграрне питання Демократичні свободи, соціальні права Ставлення до національних меншин Форми та методи боротьби за національну незалежність		

- 2 Визначіть основні тези питання “Митрополит А.Шептицький та український національно-визвольний рух між двома світовими війнами”.
- 3 Як адміністративні втручання вплинули на розвиток творчого процесу в освіті України у повоєнний період? Наведіть приклади.
- 4 Напередодні Другої світової війни доля західноукраїнських земель, що входили до складу Польщі, а також Північної Буковини і Придунайських українських земель була вирішена:
а) протоколами радянсько-німецького пакту про ненапад (“пакт Молотова-Риббентропа”) 23 серпня 1939 р.;
б) Мюнхенською угодою 1938 р. між Німеччиною, з одного боку, та Англією і Францією – з іншого;
в) англо-французько-радянським договором 1940 р.
- 5 Українське національне об’єднання (УНО) очолював:
а) А. Волошин; б) А. Бродій;
в) В. Мудрий; г) Д. Левицький.
- 6 У ході військової операції радянських військ “Багратіон” (1944) була звільнена:
а) Правобережна Україна; б) Білорусія;
в) Угорщина; г) Польща.
- 7 Зі вступом радянських військ на територію, що в 1943 – 1944 рр. контролювалася УПА керівництво ОУН-УПА:
а) припинило воєнні дії проти радянської армії;
б) прагнучи продовжувати боротьбу проти більшовицьких окупантів, пішло на досягнення угоди про співробітництво з нацистами, а збройні загони УПА влилися в німецьку регулярну армію;
в) продовжило самостійну боротьбу за незалежність України, сформувавши для цього новий позапартійний керівний орган – Українську головну визвольну раду.

- 8 Операція “Вісла” – це:
- а) воєнна операція Армії Крайової проти бойовиків ОУН-УПА у завершальний період Другої світової війни;
 - б) добровільне переселення українців з їхніх етнічних територій, що входили до складу Польщі, в УРСР, здійснене на підставі польсько-радянського договору 1944 р.;
 - в) примусове виселення українців з їхніх етнічних східних на західні території Польщі в 1947 р. з метою колонізації, здійснене урядом ПНР під приводом підриву соціальної основи УПА.
- 9 1945 рік в історії України пов’язаний із:
- а) включенням до її складу Закарпаття, голодом у центральних і південних областях;
 - б) голодом у центральних і південних областях, операцією “Вісла”;
 - в) операцією “Вісла”, початком членства республіки в ООН;
 - г) початком членства республіки в ООН, включенням до її складу Закарпаття.
- 10 Установіть послідовність воєнних операцій червоної армії в роки Другої світової війни на території України. Дайте короткий аналіз наведених у завданні історичних подій і фактів.
- а) Кримська наступальна операція;
 - б) “Битва за Дніпро”;
 - в) Карпатсько-Ужгородська операція;
 - г) Львівсько-Сандомирська операція.
- 11 Початком широкомасштабного визволення території УРСР від нацистських окупантів став контрнаступ радянських військ під час:
- а) Курської битви;
 - б) битви за Москву;
 - в) Сталінградської битви;
 - г) Смоленської битви.
- 12 Установіть відповідність між іменами історичних постатей та фактами їхньої біографії:
- 1) М. Кирпонос;
 - 2) Д. Мануїльський;
 - 3) М. Ватутін;
 - 4) С. Ковпак.
- а) Державний і партійний діяч. У 1918 р. став членом Всеукраїнського ревкому, а згодом народним комісаром земельних справ. У 1921 – 1923 рр. перший секретар ЦК КП(б)У. Із 1944 р. знову на роботі в Україні, очолює народний комісаріат закордонних справ УРСР і стає заступником голови уряду республіки. У 1945 р. очолює делегацію УРСР на міжнародній конференції в Сан-Франциско, де було оформлено створення ООН;
 - б) воєначальник, Герой Радянського Союзу, на початку радянсько-німецької війни командував Південно-Західним фронтом, організатор оборони Києва в 1941 р. Загинув при виході з оточення;
 - в) радянський партійний і державний діяч. У 1918 р. член українського радянського уряду. У 1928 – 1938 рр. очолював ЦК КП(б)У. Причетний до всіх злочинів сталінізму в Україні. У 1938 р. був арештований і розстріляний;
 - г) у роки Другої світової війни обіймав посади командуючого фронтів. Під його командуванням І Український фронт 6 листопада 1943 р. визволив Київ від нацистських загарбників. 29 лютого 1944 р. дістав поранення в сутичці з бійцями УПА, від якого 15 квітня цього ж року помер;
 - д) один з організаторів радянського партизанського руху в Україні. Його партизанське з’єднання здійснило п’ять рейдів тилами ворога. Найвідомішим став карпатський рейд 1943 року.

- 13** Який із фрагментів документів слід використовувати, характеризуючи суспільно-політичне життя в Україні в період післявоєнної відбудови (1945 – початок 1950-х рр.)?
- а) “Розпочалася робота з ліквідації неписьменності, посилюється пропагандистська робота серед населення. Використовуючи друковане слово, наша більшовицька партія формує свідомість радянської людини”;
 - б) “Опір набув великого поширення. Зброя, що залишалася з воєнних часів, стала умовою для розгортання селянської партизанської війни. Партизанські загони швидко розгорталися в лісостеповій зоні суцільної колективізації”;
 - в) “Зворотною стороною буржуазного націоналізму є безрідний космополітизм, який проявляється в плазуванні та низькопоклонстві перед іноземщиною. Безрідний космополітизм є зброєю в боротьбі проти соціалізму”;
 - г) “Провести широку роз’яснювальну роботу серед широких верств населення стосовно доцільності ліквідації так званої “Української автокефальної православної церкви” як осередку відвертої петлюрівщини...”.
- 14** Укажіть діяча, який став першим секретарем ЦК КП(б)У з березня 1947 р:
- а) Ю.П’ятаков;
 - б) М.Хрущов;
 - в) Л.Каганович;
 - г) П.Шелест.
- 15** Що визначало становище Західної України після “золотого вересня” 1939 р. до початку Другої світової війни?
- а) поліпшення медичного обслуговування;
 - б) активізація діяльності політичних партій;
 - в) сприяння діяльності греко-католицької церкви;
 - г) експропріація польських землевласників;
 - д) розширення мережі українських шкіл;
 - е) боротьба з УПА та оунівським підпіллям.
- 16** У які повоєнні роки між М. Хрущовим та Сталініним відбулася наведена розмова?
“Стали надходити сигнали, що люди помирають. Де-не-де почалося людоджерство... Потім такі випадки почастишали... Я доповів про все Сталіну, але у відповідь викликав лише гнів: “М’якотілість! Вас обдурюють, навмисне доповідають про таке, щоб розчулити й змусити використати резерви”. Він уважав, що я начебто піддаюся місцевому українському впливові, що на мене здійснюють тиск, і я став мало не націоналістом, що не заслуговує на довіру”.
- а) 1945 – 1946 рр. ;
 - б) 1946 – 1947 рр.;
 - в) 1947 – 1948 рр.;
 - г) 1948 – 1949 рр.

Варіант 23

- 1 Охарактеризуйте причини та методи боротьби сталінського режиму з ОУН-УПА в роки Другої світової війни та після її завершення.
- 2 Охарактеризуйте план розвитку народного господарства УРСР у повоєнний період (1945 – початок 50-х рр.).
- 3 Проголошення української державної автономії Закарпаття в 1938 р. стало можливим завдяки:
 - а) зростанню впливу українського національно-визвольного руху в Закарпатті;
 - б) міжнародним обставинам, а саме Мюнхенській угоді 1938 р., наслідком якої стало розчленування Чехо-Словаччини;
 - в) окупації Закарпаття радянськими військами;
 - г) відповіді а) і б).
- 4 Серед керівництва ОУН прихильниками С. Бандери були:
 - а) А. Мельник;
 - б) Я. Стецько;
 - в) Р. Шухевич;
 - г) В.Кук.
- 5 Перші загони УПА були сформовані:
 - а) влітку 1941 р. на Лівобережній Україні;
 - б) восени 1943 р. на Правобережній Україні;
 - в) взимку 1942 р. в Галичині;
 - г) влітку 1942 р. на Волині та Поліссі.
- 6 Розташуйте в хронологічній послідовності такі події:
 - а) початок окупації України нацистськими військами;
 - б) визволення України нацистськими військами;
 - в) створення ОУН;
 - г) загибель Р.Шухевича.
- 7 На сході й півдні України опір існуючому в УРСР політичному режимові в повоєнні роки найчастіше виявлявся у:
 - а) поміркованій критиці в колі друзів-одномудців окремих дій партійних і господарських керівників та в благородних вчинках, здійснених всупереч неписаним правилам “радянського способу життя”;
 - б) створенні таємних чи й легальних організацій демократичного характеру, програми яких розходилися з державно-партійним політичним і економічним курсом, а також у мітингах, демонстраціях та інших акціях мирного протесту;
 - в) створенні таємних революційних організацій із суворою дисципліною і доброю конспірацією, метою яких було повалення існуючого режиму шляхом організації повстань та терористичної діяльності.
- 8 Як називається процес, описаний в уривку з історичного джерела?
“Після закінчення Другої світової війни на батьківщину поверталися сотні тисяч військовополонених та цивільних осіб, що добровільно чи примусово опинилися за межами своєї країни внаслідок війни”.
 - а) демобілізація;
 - б) реєвакуація;
 - в) депортація;
 - г) репатріація.

- 9** Як Ви розумієте такі терміни:
 – мобілізація:
 – евакуація:
 – воєнний стан:
 – бліцкриг:
- 10** Унаслідок Другої світової війни до складу УРСР увійшли українські землі, що в міжвоєнний період (1921 – 1938 рр.) перебували у складі:
 а) Німеччини, Польщі, Угорщини; б) Чехо-Словаччини, Литви, Румунії;
 в) Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини; г) Литви, Німеччини, Угорщини.
- 11** Установіть послідовність подій:
 а) “Карпатський рейд” партизанського з’єднання С. Ковпака;
 б) утворення Української повстанської армії (УПА);
 в) проголошення Акта відновлення Української Держави;
 г) постанова Державного комітету оборони СРСР про виселення татар із Криму в східні райони СРСР.
- 12** Який із документів ілюструє таке явище суспільного життя, як “лисенківщина” ?
 а) “Коли ми показуємо визначного діяча минулого, святкуємо ювілеї, пов’язані з його іменем, завжди необхідно наголошувати на зв’язку минулого з дійсністю, вказувати на роль партії і тов. Сталіна ...”;
 б) “Редакція “Вітчизни” не поставила в центрі своєї уваги висвітлення в журналі провідних тем сучасності і насамперед – перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні і героїчної боротьби радянських людей за виконання сталінської п’ятирічки...”;
 в) “На Україні завдання наукової розробки історії українського народу покладено на Інститут історії України Академії наук УРСР. Проте...Інститут не розробив і не видав науково витриманої, марксистсько-ленінської історії України...”;
 г) “Особи, які відстоюють принципи формальної генетики, неспроможні зрозуміти геніальної вказівки Леніна про те, що “пізнання людини не є... пряма лінія, а крива лінія, що безмежно наближується до ряду кіл, до спіралі...””.
- 13** Укажіть перші битви на території України в роки Другої світової війни.
 1) Танкова битва в районі Луцьк – Рівно – Броди – Дубно;
 2) Корсунь-Шевченківська битва;
 3) Львівсько-Сандомирська битва;
 4) оборона Києва;
 5) оборонні бої під Рава-Руською;
 6) Житомирсько-Бердичівська операція.
 а) 2, 3, 6; б) 1, 4, 5
 в) 2, 4, 6; г) 3, 5, 6.
- 14** Укажіть, яка дата є зайвою у цьому логічному ланцюжку:
 1917 – 1920 рр. ; 1921 – 1923 рр. ; 1932 – 1933 рр. ; 1946 – 1947 рр.
 а) 1917 – 1920 рр.;
 б) 1921 – 1923 рр.;
 в) 1932 – 1933 рр.;
 г) 1946 – 1947 рр.;

- 15** Установіть хронологічну послідовність подій:
- а) Карпатсько-Ужгородська наступальна операція;
 - б) Корсунь-Шевченківська наступальна операція;
 - в) Південну і Північну Бессарабію та Північну Буковину включено до складу УРСР;
 - г) Радянсько-німецький пакт про ненапад (пакт Молотова-Ріббентропа).
- 16** Із директиви Раднаркому СРСР і ЦК ВКП(б) партійним і радянським організаціям прифронтових областей про мобілізацію всіх сил і засобів на розгром ворога (29 червня 1941 р.).
- ...“При вимушеному відході частин Червоної армії забирати рухомий залізничний склад, не залишаючи ворогові жодного паротяга, жодного вагона, не залишати ворогові ні кілограма хліба, ні літра пального. Колгоспники повинні рятувати худобу, хліб здавати на збереження державним органам для вивезення його в тилі райони. Усе цінне майно, у тому числі кольорові метали, хліб і пальне, яке не може бути вивезене, повинно безумовно знищуватися”.
- Запитання: Згідно з директивою, ворогу нічого не повинно дістатися, всі матеріальні цінності повинні бути вивезені, а якщо не встигнуть вивезти – то знищені. Але ж на окупованій території залишалися люди. Чи поклопоталася радянська влада про цих людей? Дайте моральну оцінку діям радянської влади.

Варіант 24

- 1 Якими були наслідки вбивства міністра внутрішніх справ Броніслава Перацького? Чи можна досягти благородної мети засобами терору? Терористичні дії ОУН – це спроба “захисту” чи “нападу”? Відповідь аргументуйте.
- 2 Укажіть повну назву:
Орган на надпартійній основі, в якому все ж визначальну роль відігравала ОУН-Б, створений для здійснення всеукраїнського проводу антибільшовицької визвольної боротьби, називався
- 3 Порівняйте методи та принципи розвитку народного господарства УРСР після Другої світової війни та в періоди реконструкції народного господарства України після громадянської війни (20-ті – початок 30-х років).
- 4 Анексію західноукраїнських земель, що входили до складу Польщі, радянські війська розпочали:
а) 1 вересня 1939 р.; б) 17 вересня 1939 р.;
в) 13 червня 1940 р.; г) 22 червня 1941 р.
- 5 Чи відповідають історичній дійсності такі твердження:
а) з-поміж окупованих німцями під час Другої світової війни українських територій найбільш інтенсивно культурно-освітня і літературно-мистецька робота здійснювалася у Галичині
1) так, 2) ні;
б) у Львові в 1941 – 1942 рр. українські науковці почали відновлювати діяльність Всеукраїнської академії наук
1) так, 2) ні;
в) на окупованих територіях відновили діяльність Українська автокефальна православна церква й Українська автономна православна церква
1) так, 2) ні.
- 6 Найгучнішим терористичним актом ОУН стало вбивство у 1934 р. міністра внутрішніх справ:
а) у Відні; б) у Львові;
в) у Варшаві; г) у Києві.
- 7 Радянська армія звільнила від німецьких окупантів:
а) Київ 1) 27 липня 1944 р.
б) Харків 2) 6 листопада 1943 р.
в) Запоріжжя 3) 23 серпня 1943 р.
г) Львів 4) 14 жовтня 1943 р.
д) Севастополь 5) 9 травня 1944 р.
- 8 Керівником збройної боротьби ОУН-УПА на українських землях у 1944 – 1950 роках був:
а) Ярослав Стецько; б) Степан Бандера;
в) Роман Шухевич; г) Олег Кандиба.
- 9 У військових діях на території України в 1941 – 1944 рр. не брали участі:
а) радянська армія; б) англо-французькі союзні війська;
в) радянські партизанські загони; г) ОУН-УПА.

- 10** Що було характерним для політики радянзації у галузі культури в Західній Україні у 1939 – 1941 рр.?
- створення на базі читалень “Просвіта” мережі бібліотек і клубів;
 - сприяння діяльності православної та греко-католицької церков;
 - урахування місцевих особливостей і традицій у культурній політиці;
 - надання фінансової підтримки громадським культурним установам.
- 11** Установіть послідовність подій в Україні в роки Другої світової війни:
- “Нема більше Севастополя з його акаціями і каштанами, чистенькими вулицями, парками, невеличкими світлими будинками. Він зруйнований”;
 - “На смертний бій...піднялася вся Україна... почалася наша велика священна Вітчизняна війна...”;
 - “У багатьох селах Галичини, куди вступала більшовицька армія, якась частина населення нерідко зустрічала їх квітами”;
 - “До останнього дня наше радіо запевняло: “Київ був, є і буде радянським. Ворог не пройде!..” І раптом наші війська відходять”.
- 12** Листівка такого змісту : “Переселення є наслідком дій УПА. Це важке, але необхідне рішення, яке забезпечить населенню спокійне життя у нових умовах, які приготовлені владою на інших територіях Речі Посполитої. Ті, хто не підкоряться наказу і залишаться в околицях, охоплених переселенською акцією, будуть вважатися бандитами ” поширювалась :
- урядом Української Радянської Соціалістичної Республіки;
 - урядом Польської Народної Республіки;
 - адміністрацією рейхскомісаріату “Україна ”;
 - Українською головною визвольною радою.
- 13** Укажіть, які військові операції були проведені червоною армією у 1944 р.
1) Корсунь-Шевченківська;	2) Проскурівсько-Чернівецька;
3) Московська;	4) Берлінська;
5) Кримська;	6) Арденська.
- 2, 3, 4;
 - 1, 2, 5;
 - 4, 5, 6;
 - 1, 3, 5.
- 14** Укажіть, яка дата є зайвою у цьому логічному ланцюжку:
Серпень 1945 р. ; червень 1945 р. ; березень 1946 р. ; лютий 1947 р:
а) серпень 1945 р.;	б) червень 1945 р.;
в) березень 1946 р.;	г) лютий 1947 р.
- 15** Установіть хронологічну послідовність подій:
а) “Саморозпуск ” УГКЦ;	б) Операція “Вісла ”;
в) Україна стає співзасновницею ООН;	г) XX з’їзд КПРС.
- 16** Укажіть причини невдач червоної армії в перший період радянсько-німецької війни:
- Розрахунок на воєнну підтримку військ союзників – Великобританії та США;
 - Хибна оцінка радянським керівництвом військово-політичної ситуації;
 - Брак досвіду та кваліфікації керівного складу армії СРСР;
 - Відсутність у радянського керівництва інформації про підготовку нападу на СРСР;
 - Перехоплення німецькою розвідкою плану оборони СРСР на випадок воєнних дій.
а) 1, 2;	в) 2, 4;
б) 2, 3;	г) 3, 5.

Варіант 25

- 1 Охарактеризуйте сильні та слабкі сторони діяльності Організації українських націоналістів.
- 2 Охарактеризуйте конференції країн “Великої трійки” (1943 – 1945 рр.)

Конференція	Дата проведення	Учасники	Основні питання	Основні рішення	Значення

- 3 Порівняйте причини голоду 1921р., 1932 – 1933 рр. та 1946 – 1947 рр. в Україні. Які з них мали об’єктивний, а які суб’єктивний характер? Розкрийте ставлення радянської влади до голоду та подолання його наслідків.
- 4 Закарпаття було окуповане хортистською Угорщиною:
а) у березні 1938 р.; б) у березні 1939 р.;
в) у березні 1940 р.; г) у березні 1941 р.
- 5 Причиною виникнення в українському русі Опору двох течій було(и):
а) ставлення його учасників до окупаційних військ: одні погоджувалися на співпрацю, а інші – ні;
б) розбіжності в поглядах на методи боротьби: одні виступали за пасивні методи боротьби – саботаж, невиходи на роботу тощо, інші – віддавали перевагу збройним методам;
в) погляди щодо державного статусу України після закінчення війни: залишиться Україна у складі СРСР чи стане незалежною національною державою.
- 6 Головою Українського державного управління (національного уряду) був обраний:
а) Р. Шухевич; б) С. Бандера;
в) Я. Стецько; г) В. Кубійович.
- 7 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
Входження західних українських земель до складу УРСР супроводжувалося переміщенням великої кількості населення. У 1944 – 1946 рр. з (Галичини, Київщини, Черкащини, Чернігівщини, Рівненщини, Волині, Харківщини) до Польщі переселилося близько мільйона осіб, здебільшого поляків за національністю. У ці ж роки з Польщі до України переїхало 520 тис. українців. Решта українського населення була насильно виселена зі східних прикордонних земель Польщі у (західні, північні, південні) її райони.
- 8 Які землі належали до складу Райхскомісаріату “Україна” ?
а) Львівська, Дрогобицька, Станіславська й Тернопільська області;
б) Правобережжя, більша частина Лівобережжя й південні райони, що прилягали до Криму;
в) Східні райони України аж до узбережжя Азовського моря та Кримський півострів;
г) Одеська область, південні райони Вінницької та західні райони Миколаївської областей.

- 9 Після закінчення Другої світової війни у свідомості і світосприйнятті багатьох українців:
- не сталося жодних змін порівняно з довоєнним періодом;
 - відбулися зміни на користь демократизації, зразки якої вони бачили у Європі в 1944 – 1945 рр.; ідеї більшовиків швидко втрачали свою вартісність;
 - відбулися зміни на користь національної ідеї. Зразком вірності їй служив досвід ОУН-УПА тощо; ідеї більшовиків швидко втрачали свою вартісність;
 - з'явилися намагання синтезувати демократичну та національну ідеї з ідеологією “наукового соціалізму”, вартість останньої багатьма ще визнавалась.
- 10 Яким було переважне ставлення сталінського керівництва до радянських громадян, що тимчасово перебували на окупованій нацистами території СРСР та в полоні?
- підозріле;
 - суто негативне;
 - співчутливе;
 - нейтрально байдуже.
- 11 Які риси були притаманні радянському партизанському руху в 1943 р. ?
- створення Українського штабу партизанського руху;
 - здійснення рейдів у глибокий тил ворога;
 - координація дій із наступаючими частинами червоної армії;
 - перенесення дій на територію країн Східної Європи;
 - стрімке зростання кількості партизанських загонів;
 - проведення широкомасштабних спільних операцій із підрозділами УПА;
 - розпуск великих партизанських загонів і з'єднань.
- 12 Установіть відповідність між подіями та їх наслідками :
- утворення Народного комісаріату закордонних справ УРСР;
 - завершення Другої світової війни ;
 - загибель командира УПА Р. Шухевича;
 - кампанія боротьби з проявами “буржуазного націоналізму”.
- звільнення військовослужбовців із лав збройних сил, повернення евакуйованих, полонених, репатрійованих;
 - відновлення та зміцнення ідеологічного контролю над суспільством;
 - посилення державної антицерковної кампанії;
 - згасання організованого збройного опору радянській владі на західноукраїнських землях;
 - перетворення України на суб'єкт міжнародних відносин.
- 13 Оберіть правильну відповідь:
 Нацистський окупаційний режим в Україні впроваджувався згідно з планом _____, а територія України була розчленована _____.
- “Барбаросса”, Королівство Лодомерії та Галиції, Трансністрію, Рейхскомісаріат “Україна”, прифронтову зону ;
 - “Вайс”, Галицько-Буковинське генерал-губернаторство, дистрикт “Галичина”, прифронтову зону;
 - “Ост”, Рейхскомісаріат “Україна”, дистрикт “Галичина”, Трансністрію;
 - “Оверлорд”, Київська губернія, дистрикт “Галичина”, прифронтову зону, Трансністрію.
- 14 Укажіть, чи правильні твердження:
- у березні 1947 р. першим секретарем ЦК КП(б)У було призначено Л.Кагановича;
 - у 1946 р. Раду Народних Комісарів було перейменовано у Раду Міністрів УРСР.
- обидва варіанти правильні;
 - тільки перший варіант правильний;
 - тільки другий варіант правильний;
 - обидва варіанти неправильні.

15 Кому належить висловлювання?

“...Будуємо нову Карпатську Україну та її головне місто, яким правдоподібно буде Хуст. Ведемо вже переговори про побудування біля ста помешкань для державних службовців... Побудуємо палац уряду, університет, катедралу, домівки для студентів, музей, український народний театр. Буде це модерна ділянка з широкими вулицями”.

а) Євген Коновалець;

б) Степан Бандера;

в) В'ячеслав Липинський;

г) Августин Волошин.

16 У яких твердженнях ідеться про прикметні ознаки культури та науки в УРСР у другій половині 1940-х – у першій половині 1950-х років?

1. Зміцнення матеріально-технічної бази науково-дослідних установ;

2. Атмосфера творчої змагальності в літературі і мистецтві;

3. Активні творчі контакти діячів української культури з митцями країн Заходу;

4. Ідеологічна кампанія боротьби з космополітизмом;

5. Досягнення в генетиці та кібернетиці, ініційовані академіком Т. Лисенком;

6. Успіхи в електроніці, зокрема створення електронно-обчислювальної машини.

а) 1, 2, 4;

б) 3, 4, 5;

в) 2, 3, 6;

г) 1, 4, 6.

Варіант 26

- 1 Ситуацію, що склалася перед війною та на початковому етапі війни у відносинах між ОУН і керівництвом Третього рейху, влучно характеризує О. Субтельний: "...кожна сторона прагнула використати іншу у своїх власних, часто протилежних цілях". Що мав на увазі історик?
- 2 Події Другої світової війни на радянсько-німецькому фронті (Закінчити недописану тезу)
1. Напад Німеччини на СРСР розпочався...
 2. Найбільша танкова битва в роки Другої світової війни – це битва ...
 3. План нападу на СРСР – це план...
 4. Український Штаб партизанського руху очолив...
 5. "Другим Сталінградом" називають ...операцію.
- 3 Доведіть, що наприкінці 40-х – на початку 50-х років в результаті відбудови народногосподарського комплексу Україна посіла традиційне місце паливно-металургійної бази Радянського Союзу.
- 4 Установіть відповідність:
а) виступали за тісну співпрацю з гітлерівцями у боротьбі проти радянських більшовиків, сподіваючись на те, що Німеччина зацікавлена у встановленні державної незалежності України;	1) ОУН-М
б) не відкидаючи можливості співпраці з німцями, наполягали на створенні власної армії й розгортанні активної боротьби за незалежність України, спираючись на власні сили.	2) ОУН-Б
- 5 Український штаб радянського партизанського руху було створено у:
а) червні 1941 р.;	б) травні 1942 р.;
в) червні 1942 р.;	г) травні 1943 р.;
д) липні 1943 р.	
- 6 Українська Національна Рада була створена:
а) у жовтні 1941 р.;	б) у жовтні 1942 р. ;	в) у листопаді 1942 р.
- 7 Відновлюючи контроль над Україною у післявоєнні роки, керівництво СРСР:
- а) погодилося на реальне розширення національно-державного суверенітету УРСР, надавши республіці право на дипломатичні відносини з іноземними державами, а також на організацію власних збройних сил;
 - б) формально погодилося на розширення національно-державного суверенітету України, надавши республіці право на дипломатичні стосунки з іноземними державами, а також на організацію власних збройних сил;
 - в) вдалося до звуження національно-державного суверенітету республіки, позбавивши її права на дипломатичні стосунки з іноземними державами та організацію власних збройних сил.

- 8 Для системи освіти в УРСР у 1945 – 1955 рр. характерним було:
- збереження малої кількості середніх та вищих навчальних закладів, освіти в яких здобували лише представники тодішньої радянської еліти; недостатній розвиток системи початкової та неповної середньої освіти;
 - збільшення кількості вищих та середніх навчальних закладів і зростання чисельності студентів та учнів в основному за рахунок української молоді; збільшення кількості початкових та неповних середніх шкіл; розширення мережі російськомовних навчальних закладів за рахунок нового будівництва;
 - збільшення кількості середніх та початкових шкіл, створення великих шкіл з російською мовою навчання; незначна кількість вищих навчальних закладів, через що частина української молоді здобувала освіту в інших республіках СРСР.
- 9 Коли відбулися події, про які йдеться у фрагменті з донесення німецького посла в Москві ?
- “Раптовий поворот у політиці Радянського Союзу після багатьох років пропаганди..., ще не дуже ясно зрозумілий населенню... Радянський уряд робить усе можливе, щоб змінити ставлення населення до Німеччини. Пресу ніби підмінили... Роками розповсюджувана недовіра до Німеччини не може бути швидко розсіяна, незважаючи на ефективну контрпропаганду, що здійснюється на партійних та виробничих зборах. Населення висловлює сумнів, що після того, як Німеччина розгромить Польщу, вона може піти проти Радянського Союзу”.
- 1939 р.;
 - 1941 р.;
 - 1942 р.;
 - 1943 р.
- 10 Остарбайтери – це:
- радянські військовополонені, яких вивозили до Німеччини в роки Другої світової війни;
 - населення, яке примусово вивозили на роботи до Німеччини в роки Другої світової війни;
 - населення, що залишалось під окупацією в Україні та співпрацювало з німцями;
 - радянські військовополонені, які вступали до лав збройних сил Німеччини.
- 11 Які терміни слід використовувати , характеризуючи події Другої світової війни на території УРСР у 1943 р.?
- план “Барбаросса”;
 - “Східний вал”;
 - партизанські рейди;
 - похідні групи;
 - плацдарм;
 - евакуація;
 - радянська організація.
- 12 Установіть відповідність між датами та подіями :
- 1) 1945 р. ;
 - 2) 1946 р. ;
 - 3) 1947 р. ;
 - 4) 1950 р. .
- ліквідація Української греко-католицької церкви (УГКЦ);
 - загибель командувача УПА Р.Шухевича;
 - приєднання Криму до УРСР;
 - учать української делегації в роботі установчої конференції ООН у Сан-Франциско;
 - здійснення польськими військами операції “Вісла ” по виселенню українського населення із Закерзоння.
- 13 Оберіть правильну відповідь:
Розпочалось визволення території України. _____ окупанти були вибиті із села _____ Міловського району на _____.

- а) 18 грудня 1942 р., Півнівка, Луганщині;
- б) 6 листопада 1943 р., Сулимівка, Київщині;
- в) 13 липня 1944 р., Півнівка, Львівщині;
- г) 28 жовтня 1944 р., Синяк, Закарпатті.

14 Укажіть, чи правильні твердження:

- 1) процес радянзації у Західній Україні після Другої світової війни почався з утвердження місцевих органів влади у формі Рад;
 - 2) у процесі індустріалізації на Західній Україні були створені нові для цих областей індустрії – хімічна та нафтодобувна.
- а) обидва варіанти правильні;
 - б) тільки перший варіант правильний;
 - в) тільки другий варіант правильний;
 - г) обидва варіанти неправильні.

15 У яких твердженнях ідеться про Андрея Шептицького?

- 1) борець за автокефалію українського православ'я, творець і перший митрополит Української автокефальної православної церкви;
 - 2) ініціатор створення Львівської богословської академії – єдиного у Західній Україні легального українського ВНЗ у міжвоєнний період;
 - 3) у 1945 р. разом з усіма іншими вищими ієрархами УГКЦ був заарештований НКВС;
 - 4) підтримав відновлення української державності та створення уряду Української держави на чолі з Я. Стецьким у 1941 р.;
 - 5) завдяки виступам на його захист Папи Римського Іоанна ХХІІІ і президента США Джона Кеннеді був звільнений з ув'язнення й висланий за межі СРСР.
- а) 1, 2;
 - б) 2, 3;
 - в) 2, 4;
 - г) 3, 5.

16 Установіть відповідність між історичними діячами та датами/подіями, у яких вони взяли участь:

- 1. Степан Бандера;
 - 2. Дмитро Мануїльський;
 - 3. Микола Руденко;
 - 4. Семен Тимошенко.
- а) вересень 1939 р. – вступ червоної армії на територію Західної України;
 - б) червень 1941 р. – проголошення Акта відновлення Української Держави;
 - в) квітень 1945 р. – Україна стає співзасновницею ООН;
 - г) 1959 р. – утворення Української робітничо-селянської спілки;
 - д) 1976 р. – утворення Української Гельсінської групи.

Варіант 27

- 1 Причина(и) втрати державної самостійності Карпатської України була(и) така(і):
а) українська влада не користувалася підтримкою місцевого населення;
б) Закарпаття було окуповане угорськими військами;
в) політичні чвари між українцями не давали змоги здійснювати будівництво держави;
г) у державі панувала анархія, яка і приречла її на загибель.
- 2 30 червня 1941 р. було проголошено Акт про відновлення Української держави, що було ризикованим кроком. На що розраховували С. Бандера та його однодумці? Чому не справилися їхні сподівання?
- 3 Події Другої світової війни на радянсько-німецькому фронті. (Закінчити недописану тезу).
1. Згідно з планом нападу Німеччини на СРСР на територію України мала здійснювати наступ група армій ...
2. Особи, які співпрацювали з окупантами, називалися...
3. Територію України остаточно було звільнено від нацистських окупантів у ...році.
4. Рейхскомісаріат “Україна” у вересні 1941 р. очолив...
5. Планомірне та систематичне знищення нацистами єврейського населення називається...
- 4 У радянський період прийнято було наголошувати на “трудоному подвигу радянського народу”. Чи згодні Ви з такою оцінкою ролі українського народу у відбудові народного господарства республіки? Відповідь аргументуйте.
- 5 У 1942 р. на території Сумської області, окупованої німцями, діяли радянські партизанські загони під керівництвом:
а) Я.Мельникова; б) О.Наумова;
в) С.Ковпака; г) О.Сабурова.
- 6 Українську Національну Раду у Львові очолював у 1941 р.:
а) В.Кубійович; б) В.Величковський;
в) Я.Стецько; г) К.Левицький.
- 7 Яке із наведених тверджень відповідає історичній дійсності:
а) населення Східної України з радістю зустрічало радянські війська, вбачаючи в них визволителів від нацистського гніту. На визволених територіях більшовики започаткували політичні та соціально-економічні реформи з метою поліпшення матеріального становища, створення умов для розвитку української культури, відродження української церкви, а також відмовилися від репресивних заходів проти українців, які в роки війни проти власної волі змушені були співпрацювати з нацистами;
б) населення Східної України з радістю зустрічало радянські війська, вбачаючи в них визволителів від нацистського гніту і сподіваючись на те, що після війни радянська влада змінить свою політику на краще. Однак на визволених територіях відновлювалися довоєнні соціалістичні порядки, колгоспи, повернулася до життя практика тотальних репресій, масових мобілізацій та насильницького вилучення хліба і продуктів для червоної армії;
в) населення Східної України стримано зустріло повернення радянської армії, адже разом з нею в Україну поверталися радянські порядки. Однак побоювання були даремні. Більшовики не відновлювали довоєнні порядки на визволених територіях, репресій з боку радянської влади зазнали лише ті, хто активно і добровільно співпрацював з окупаційним режимом.

- 8 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
У 1945 – 1955 рр. в УРСР були створені перші в Радянському Союзі (атомна електростанція, хімічна фабрика, мала електронно-обчислювальна машина, автомат для зварювання металу, атомний реактор, акваланг, ракета).
- 9 Для всіх течій Руху Опору в Україні за роки Другої світової війни характерною була боротьба за:
- а) звільнення від нацистських загарбників;
 - б) незалежну соборну Україну;
 - в) відновлення радянського України;
 - г) повернення західноукраїнських земель до складу Польщі.
- 10 Визволення території УРСР від нацистських загарбників супроводжувалося:
- а) масовою мобілізацією до наступаючих частин червоної армії;
 - б) поширенням дії четвертого п'ятирічного плану з відбудови народного господарства;
 - в) переслідуванням учасників радянського партизанського руху;
 - г) підпорядкуванням республіканському керівництву Криму і Молдавії.
- 11 Укажіть основні підсумки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.) для України:
- а) лібералізація та демократизація суспільно-політичного життя в УРСР;
 - б) зростання автономістських настроїв у партійно-радянському керівництві УРСР;
 - в) об'єднання основного масиву українських етнічних земель у межах однієї держави;
 - г) припинення бойових дій загонів УПА та діяльності підпілля ОУН;
 - д) вихід республіки на міжнародну арену, вступ до ООН;
 - е) численні людські втрати та матеріальні збитки народного господарства УРСР;
 - є) утворення автономних областей у складі УРСР – Кримської АРСР і Закарпатської України.
- 12 Установіть послідовність подій :
- а) операція “Вісла ”;
 - б) “Волинська трагедія ” – польсько-український збройний конфлікт на Волині;
 - в) загибель командувача УПА Р. Шухевича;
 - г) “Саморозпуск ” УГКЦ.
- 13 Укажіть, чи правильні твердження.
У роки Другої світової війни нові методи виплавки броньованої сталі розроблено:
- 1) групою вчених на чолі з академіком О.Богомольцем;
 - 2) українським фізико-технічним інститутом на чолі з академіком Л.Ландау.
- а) обидва варіанти правильні;
 - б) тільки перший варіант правильний;
 - в) тільки другий варіант правильний;
 - г) обидва варіанти неправильні.
- 14 Прочитайте уривок та укажіть про яку подію йдеться у наведеному тексті.
6 травня 1945 р. українська делегація на чолі з Д. Мануїльським прибула до Сан-Франциско і активно включилася в роботу.
- а) установча конференція з питань пароплавства в гирлі Дунаю;
 - б) установча конференція з питань повоєнної відбудови;
 - в) установча конференція ООН;
 - г) установча конференція з питань системи Європейської безпеки.

- 15** У яких твердженнях ідеться про Сидора Ковпака?
- 1) очолив Український штаб партизанського руху (УШПР);
 - 2) організатор партизанського руху на Сумщині в роки Другої світової війни;
 - 3) очолив “визвольний похід ” червоної армії, в результаті якого Західна Україна була приєднана до Радянського Союзу;
 - 4) командував військами Київського особливого військового округу і організував оборону Києва в 1941 р.;
 - 5) очолив Карпатський рейд партизанського з’єднання українськими землями, окупованими гітлерівською Німеччиною.
- а) 1, 2; б) 1, 5;
в) 2, 3; г) 2, 5.
- 16** Коли просування Україною військ Німеччини і Румунії сягнуло лінії фронту: Київ – Черкаси – Дніпропетровськ – Запоріжжя – Херсон?
- а) 30 червня 1941 р.; б) 10 липня 1941 р.;
в) 10 вересня 1941 р.; г) 31 січня 1942 р.

Варіант 28

- 1 Що спільного і що відмінного у процесах розгортання антинацистського опору в Україні, СРСР та західних державах, окупованих фашистами?
- 2 Події Другої світової війни на радянсько-німецькому фронті. (Закінчити недописану тезу).
 1. Державний Комітет Оборони (ДКО) було створено у...
 2. Режим, який встановили фашисти на окупованих територіях, називався...
 3. Днем Перемоги над гітлерівською Німеччиною є...
 4. Перша танкова битва після нападу Німеччини на СРСР відбулася в районі...
 5. “Карпатський рейд” здійснило партизанське з’єднання під проводом ...
- 3 Чи можна вести мову про існування політичної опозиції в УРСР в умовах тоталітарного режиму повоєнних (1945 – 1953 рр.) років? Обґрунтуйте свою точку зору.
- 4 Західноукраїнське населення у 1939 р.:
 - а) загалом спочатку з ентузіазмом та надією зустрічало радянську армію, в якій вбачало визволительку від фашистської неволі, проте досить швидко змінило своє ставлення з позитивного на негативне, адже разом з радянськими військами на західноукраїнські землі прийшли насильство, експропріація, колективізація, масові репресії;
 - б) по-різному поставилося до появи радянських військ. Так, поляки вбачали в них окупантів, а українці радісно зустрічали червону армію, бо вважали, що її прихід несе визволення від фашистської неволі, а також реалізує мрію про з’єднання українських земель. Однак і їхнє ставлення досить швидко змінилося на протилежне, адже разом з червоною армією на західноукраїнські землі прийшли радянські порядки, експропріація, колективізація, масові репресії;
 - в) спочатку з недовірою поставилося до радянської армії, позаяк боялося репресій та насильства, однак швидко змінило своє ставлення з негативного на позитивне, оскільки радянська влада всіляко намагалася задовольнити усі його демократичні прагнення та свободи.
- 5 Доповніть речення, вибравши із наведених у дужках варіантів відповіді правильний:
У 1941 – 1942 рр. радянські партизанські загони діяли переважно (на Лівобережній Україні, на Правобережній Україні, на всій території України, окупованій німцями). Підпільні організації ОУН діяли на (Лівобережній Україні, на Правобережній Україні, на всій території України, окупованій німцями).
- 6 Перший загін оунівського партизанського руху було створено:
 - 1) у серпні 1941 р.; а) Т. Бульбою-Боровцем;
 - 2) у жовтні 1942 р.; б) С. Качинським;
 - 3) у грудні 1942 р.; в) Р. Шухевичем.
- 7 УРСР була прийнята в ООН у ранзі держави-засновниці, тому що:
 - а) вона була суверенною республікою в складі СРСР і здійснювала активну самостійну зовнішньополітичну діяльність у довоєнні і воєнні роки;
 - б) демократичні країни Заходу, зокрема США і Великобританія, розглядали її як державу української нації, якій законно належить місце в цій міжнародній організації;
 - в) цього прагнули керівники СРСР, які небезпідставно вважали, що можуть завжди розраховувати на підтримку своїх ініціатив делегацією радянської республіки, а інші країни не могли не зважати на те, що Україна – найбільша за територією і чисельністю жителів республіка СРСР після Росії;

- г) під тиском тодішніх керівників УРСР на це змушені були погодитися Й.Сталін та лідери інших держав.
- 8** Позначте період тоталітарного тиску на культуру, який увійшов в історію як “ждановщина”:
- кінець 1930-х – початок 1940-х років;
 - початок 1940-х – кінець 1950-х років;
 - кінець 1940-х – початок 1950-х років;
 - початок 1950-х – кінець 1950-х років.
- 9** Коли відбулися події, про які йдеться у фрагменті джерела ?
- “По обидва боки широченної Хрещатицької долини... стоять...кияни й дивляться. Порівнюють. Ще позавчора цими ж дорогами йшла поморена, розбита червона армія, пленталася-брела жалюгідна піхота, стомлена, з оброслими, заболоченими і байдужими до власних страждань лицами, у брудних, розпанаханих шинелях. Ті, що їдуть на моторах... на легкових, тягарових автах, мотоциклах, велосипедах, знову гігантських автовагонах, танках, гарматах, – наче прорвалася загата й ринула безконечна моторизована ріка... ці всі – добірні, виглянсувані, сяючі чистотою, молодістю, червонощокістю, красою нордійських облич”. (З романа-хроніки Д.Гуменної “Хрещатий яр”)
- 1939 р.;
 - 1941 р.;
 - 1942 р.;
 - 1943 р.
- 10** Якої тактики дотримувалась УПА в боротьбі з нацистськими загарбниками?
- намагалася взяти під контроль якомога більшу частину території України;
 - вела широкомасштабні координовані операції по всій території України проти гарнізонів ворога, його комунікацій;
 - здійснювала глибокі рейди у східні райони України, знищуючі гарнізони ворога, об’єкти промисловості та комунікації;
 - створила ще один суцільний фронт боротьби з окупантами для визволення України спільно з червоною армією.
- 11** У результаті битви за Дніпро було:
- подолано стратегічно важливий рубіж нацистської оборони “Східний вал”;
 - визволено Київ і окремі райони Правобережжя;
 - вдалося врятувати від зруйнування Дніпрогес;
 - завершено корінний перелом у радянсько-німецькій війні;
 - здійснено вихід червоної армії до державного кордону СРСР;
 - виведено з війни союзників Німеччини – Румунію та Угорщину;
 - створено Український штаб партизанського руху.
- 12** Установіть послідовність суспільно-політичних подій 1940-х – першої половини 1950-х років :
- проведення урядом Польщі депортації українців із Закарзоння до західних і північних областей Польщі (операція “Вісла ”);
 - участь делегації УРСР у роботі Установчої конференції Організації Об’єднаних Націй у Сан-Франциско;
 - прийняття Президією Верховної Ради СРСР Указу “Про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР ”;
 - ухвалення I з’їздом Народних комітетів Закарпатської України Маніфесту про возз’єднання Закарпаття з УРСР.

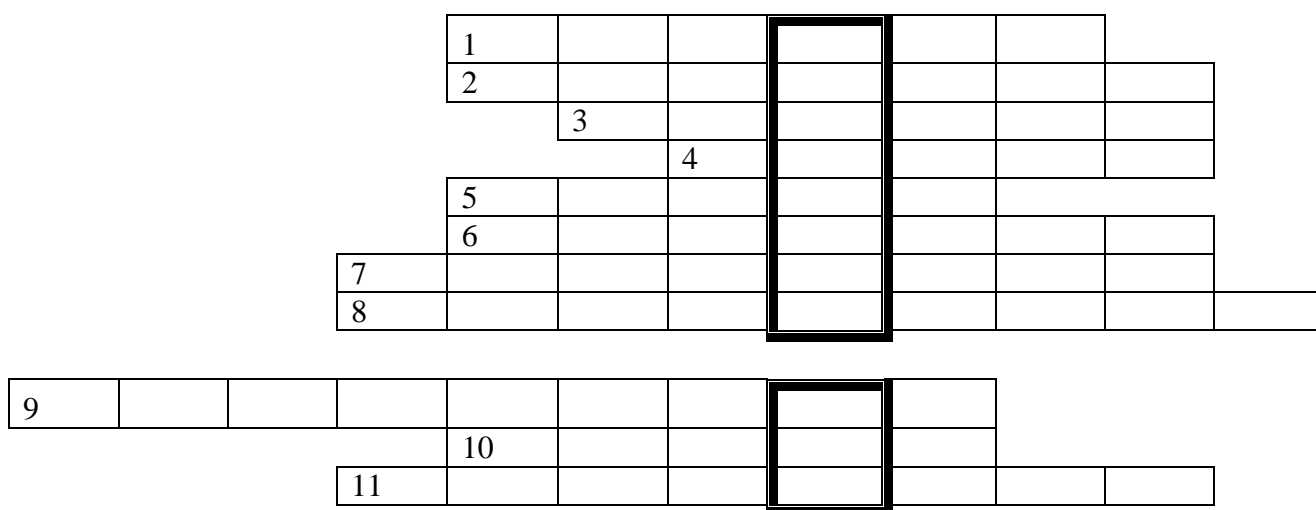
- 13** Укажіть, чи правильні твердження.
- 1) Перемога під Курськом відкрила можливість для широкого наступу червоної армії по всьому південному напрямку радянсько-німецького фронту;
 - 2) III Надзвичайний великий збір ОУН(Б), який відбувся в серпні 1943 р., проголосив гасло “Україна для українців” і закликав до боротьби на два фронти – проти Сталіна та Гітлера.
- а) обидва варіанти правильні; б) тільки перший варіант правильний;
 в) тільки другий варіант правильний; г) обидва варіанти неправильні.
- 14** Прочитайте уривок та укажіть рік, коли відбулася подія, про яку йдеться у наведеному тексті.
- У грудні _____ була прийнята постанова Ради Міністрів СРСР та ЦК ВКП(б) про відміну карток на продовольчі та промислові товари. Водночас із скасуванням карток було проведено грошову реформу.
- а) 1946 р.; б) 1947 р.;
 в) 1948 р.; г) 1949 р.
- 15** Установіть відповідність між стислими характеристиками історичних діячів та їхніми іменами:
- а) командувач радянських партизанських загонів на Сумщині. Очолив Карпатський рейд партизанського з’єднання українськими землями, окупованими гітлерівською Німеччиною;
 - б) організатор оборони Києва як командувач Південно-Західного фронту, загинув під час виходу з оточення;
 - в) очолював війська Українського фронту під час вступу на територію Західної України у вересні 1939 р.;
 - г) від осені 1943 р. очолив УПА. У липні 1944 р. на підпільному I Великому зборі УГВР обраний Головою Генерального секретаріату Української Головної Визвольної Ради (УГВР).
- а) Нестор Махно; б) Михайло Кирпонос;
 в) Роман Шухевич; г) Сидір Ковпак;
 д) Семен Тимошенко.
- 16** Які твердження характеризують державну політику в галузі культури та науки в другій половині 40-х – на початку 50-х рр. XX ст. в УРСР?
- 1) утвердження як офіційно дозволеної теми любові до України в кіно і театральному мистецтві;
 - 2) відновлення роботи науково-дослідних установ, зміцнення їхньої матеріально-технічної бази;
 - 3) створення атмосфери творчої змагальності в літературі і мистецтві;
 - 4) сприяння контактам діячів української культури з митцями Заходу;
 - 5) розгортання ідеологічної кампанії боротьби проти “космополітизму”.
- а) 1, 3; б) 1, 4;
 в) 2, 3; г) 2, 5.

Варіант 29

- 1 У середині 1942 р. почалося становлення оунівського партизанського руху. Після хвилі масового дезертирства з української поліції навесні 1943 р. військові формування ОУН об'єдналися під назвою Українська визвольна армія (УВА), але незабаром перейменувалися в Українську повстанську армію (УПА). Чому? Звідки взялася назва УПА? Що це за формування – Українська Народна Революційна Армія (УНРА)?
- 2 Проти кого і за що боролась Українська повстанська армія? Якими були особливості тактики і стратегії УПА і як вони позначалися на бойових діях?

3 – 6 Розв'яжіть кросворд.

Якщо Ви правильно розгадаєте зашифровані по горизонталі слова, то у виділеному вертикальному рядку прочитаєте назву української воєнізованої організації, яка увійшла до складу УПА.

1. Радянський партизанський командир.
 2. Президент Карпатської України.
 3. Поетеса, член ОУН.
 4. Центр рейхскомісаріату “Україна”.
 5. Місто-герой в Україні.
 6. Впливовий діяч ОУН.
 7. Масове винищення євреїв в роки війни.
 8. Керівник підпілля на Поділлі.
 9. Німецький окупаційний план.
 10. Адміністративний центр Галичини.
 11. Українська дивізія СС.
- 7 Які терміни й поняття слід використовувати для характеристики процесу радянізації на західноукраїнських землях у 1939 – 1941 рр.?
- а) націоналізація, депортація, українізація, репресії;
 - б) індустріалізація, суцільна колективізація, “червоний терор”;
 - в) “культурна революція”, кооперація, евакуація, депопуляція;
 - г) відбудова, інкорпорація, мілітаризація, мобілізація.
- 8 Із поданого переліку оберіть пункт, який відповідає змістові нацистського плану “Ост”.
- а) включення України до складу III рейху на правах автономії;

- б) перетворення України на “життєвий простір арійської раси”;
 в) розчленування території України і створення декількох маріонеткових українських держав;
 г) перетворення України на промислову базу III рейху і джерело дешевої робочої сили.
- 9** Частина військ Південного фронту червоної армії була оточена і розгромлена в районі:
 а) Умані; б) на схід від Києва;
 в) Луцьк – Рівне – Дубно – Броди; г) Харкова.
- 10** Яким терміном можна охарактеризувати участь українців у створеній німецьким командуванням дивізії Січових стрільців (СС) “Галичина”?
 а) колабораціонізм; б) Голокост;
 в) остарбайтер; г) космополітизм.
- 11** Вирішальну роль у формуванні Української повстанської армії (УПА) відіграла:
 а) ОУН (Бандери); б) ОУН (Мельника);
 в) “Поліська Січ”; г) Українська головна визвольна рада (УГВР).
- 12** У якому році Українська РСР стала членом Організації Об’єднаних Націй?
 а) 1945 р. б) 1947 р.
 в) 1949 р. г) 1954 р.
- 13** Які наслідки для соціально-економічного розвитку УРСР в 1954 – 1964 рр. мала політика освоєння цілини?
 а) скорочення посівних площ зернових культур;
 б) зростання безробіття серед сільського населення;
 в) підрич продуктивних сил сільського господарства;
 г) випередження США у виробництві молока і м’яса.
- 14** Укажіть дату, коли відбулася подія, про яку йдеться в наведеному документі.
 “Волею українського народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України”.
В.Косик. “Україна і Німеччина у Другій світовій війні”.
 а) 30 червня 1941 р.; б) 14 жовтня 1942 р.;
 в) 6 листопада 1943 р.; г) 28 жовтня 1944 р.
- 15** Укажіть поняття, яке відповідає наведеному визначенню.
 “Посилення втручання сталінського режиму в сферу ідеології, культури, науки, літератури, мистецтва, з метою встановлення жорсткого контролю над духовним розвитком радянського суспільства”:
 а) русифікація; б) “лісенковщина”;
 в) “ждановщина”; г) радянська.
- 16** Прочитайте уривок з пісні та дайте відповідь на запитання.
 “Ми звемося месники народу. Щоб сонце волі не згасало,
 Фашистську нищимо породу. Щоб наше щастя розквітало,
 Б’ємося за рідний край, До бою, брат, вставай!”
 (Я.Стецюк)

– Як Ви вважаєте, кого автор називає “месниками народу”? Які течії опору вони представляли, коли та в яких боях брали участь?

Варіант 30

- 1 Громадян СРСР, яких вивозили на примусові роботи до Німеччини, називали... Радянські війська... фронту були оточені, частково знищені та взяті в полон на схід від Києва восени 1941 р.
- 2 Доповніть текст відповідними даними.
Результатом діяльності Української РСР на міжнародній арені після Другої світової війни було:
- входження українських представників до таких міжнародних організацій, як _____, _____.
- 3 Назвіть основні наступальні операції червоної армії на Правобережній Україні в 1944 році.
- 4 Дайте визначення термінів:
- Бліцкриг
- Колабораціонізм
- 5 Народні Збори Західної України в жовтні 1939 р. декларували входження цих земель до складу...
а) Другої Речі Посполитої; б) Радянської України;
в) Чехословаччини; г) Української Народної Республіки.
- 6 До складу якого адміністративного утворення входили окуповані гітлерівцями та їхніми союзниками Одещина, південні райони Вінницької та західні райони Миколаївської областей?
а) Дистрикт “Галичина”;
б) Рейхскомісаріат “Україна”;
в) губернаторство “Трансністрія”;
г) прифронтна область, підпорядкована безпосередньо військовому командуванню.
- 7 Який чинник, на думку вчених, сприяв “...переходу радянського партизанського руху на якісно вищий щабель і перетворенню його на важливий фактор війни, на справжній другий фронт у тилу ворога...”?
а) створення координаційного центру, підтримка партизанських загонів боєприпасами, зброєю, медикаментами з “Великої землі”;
б) розконсервування створеної напередодні війни розгалуженої мережі схованок і баз для ведення партизанської боротьби;
в) встановлення тісної взаємодії радянських партизанів із загонами УПА та польською Армією Крайовою в боротьбі проти окупантів;
г) наказ Верховного Головнокомандувача частинами червоної армії, що опинилися в оточенні, переходити до партизанської боротьби.
- 8 Яке твердження відповідає змісту нацистського плану “Ост”?
а) включення України до складу III рейху на правах автономії;
б) перетворення України на “життєвий простір арійської раси”;
в) розчленування території України і створення декількох маріонеткових українських держав;
г) перетворення України на промислову базу III рейху і джерело дешевої робочої сили.

- 9 Яка країна-союзниця Німеччини отримала в управління частину окупованої території УРСР, що дістала назву Трансністрія?
 а) Румунія; б) Угорщина;
 в) Словаччина; г) Польща.
- 10 Про яку битву радянсько-німецької війни писав письменник В. Астаф'єв: “Двадцять п'ять тисяч входить у воду, а виходить на тому березі три тисячі, максимум п'ять”?
 а) оборона Києва; б) оборона Одеси;
 в) форсування Дніпра; г) визволення Криму.
- 11 Коли О. Довженко зробив запис у своєму щоденнику: “Навколо України точиться добра половина усієї світової війни”?
 а) взимку 1941 р.; б) взимку 1942 р.;
 в) восени 1943 р.; г) влітку 1944 р.
- 12 До розгрому якої галузі науки призвела перемога в 1940-х рр. так званого “лісенківського напрямку” – вчення Т. Лисенка?
 а) астрономії; б) генетики;
 в) політичної економії; г) історії України.
- 13 Які з указаних подій відбулися в 1947 р.?
 а) грошова реформа і скасування карткової системи;
 б) операція “Вісла”;
 в) Львівський собор;
 г) початок четвертої п'ятирічки;
 д) загибель командувача УПА Р. Шухевича;
 е) повоєнний голод;
 є) перші повоєнні вибори до Верховної Ради.
- 14 Укажіть дату, коли відбулася подія, про яку йдеться в наведеному документі.
 “...При підписанні договору між Німеччиною та Союзом Радянських Соціалістичних Республік...уповноважені обох сторін обговорили у суворо конфіденційному порядку питання про розмежування сфер обопільних інтересів у Східній Європі...”
С. Кульчицький, О.Ганжа. “Хрестоматія з історії України”.
 а) 22 червня 1941 р.; б) 1 вересня 1939 р.;
 в) 23 серпня 1939 р.; г) 17 вересня 1939 р.
- 15 Укажіть поняття, яке відповідає наведеному визначенню.
 “Політика запровадження в усіх сферах життя населення нових територій радянської моделі тоталітаризму”:
 а) депортація; б) індустріалізація;
 в) колективізація; г) радянізація.
- 16 Назву якої церковної організації пропущено у фрагменті з доповідної записки заступника наркома держбезпеки УРСР?
 “Після звільнення західних областей УРСР від німецьких окупантів _____ духовенство продовжувало займати антирадянську позицію, будучи, по суті, чужою нам і шкідливою за впливом легальною масовою іноземною резидентурою на нашій території. Виходячи з цього, після ретельного вивчення обставин, нами був розроблений план ліквідації _____ церкви...”
 а) Українська греко-католицька церква;
 б) Українська автокефальна православна церква;
 в) Українська православна церква Московського патріархату;
 г) Російська православна церква в Україні.

фрази, що викликали тоді навіть між нами непогодження: “Проект програми взагалі я схвалюю. Але мені не подобається те, що на базі марксизму-ленінізму вона побудована”. А тоді Вірун мені зразу таку репліку каже: “Без марксизму-ленінізму дальше, як до Києва, не дійдеш”. Ну, такий собі конфлікт. І якраз Левко тоді записував свого роду нотатки. Вони так і називаються: “Нотатки на зборах шостого листопада”. Потім у справі фігурували...Значить, вирішили все-таки замінити цю програму... І доручили знов-таки Лук'яненку в іншій формі це подати. У новому варіанті програми головним завданням організації була ненасильницька боротьба за громадські права в Україні, за національні та культурні права, за економічні права тощо. Другим етапом боротьби мала бути боротьба за самостійність України”.

- а) Українську загальнонародну організацію (УЗНО);
- б) Український національний фронт (УНФ);
- в) Українську робітничо-селянську спілку (УРСС);
- г) Об'єднану партію визволення України (ОПВУ).

13 Децентралізація управління промисловістю в другій половині 1950-х років відбулася внаслідок:

- а) упровадження системи рад народного господарства (раднаргоспів);
- б) ліквідації союзних та утворення республіканських галузевих міністерств;
- в) створення вільних економічних зон на базі республіканських підприємств;
- г) ліквідації директивного планування й упровадження госпрозрахунку на підприємствах.

14 Назву якого твору пропущено в уривку з постанови ЦК КП України?

“Політична шкідливість, класово ворожа суть цієї “праці” полягає в тому, що в ній зводиться наклеп на ленінську національну політику КППРС, робиться спроба довести пригнічене становище України в складі СРСР і дискредитувати Союз РСР, як нову, вищу форму об'єднання суверенних союзних республік, послабити дружбу, розпалити недовір'я і ворожнечу між українським і російським народами, дезорієнтувати наш народ і світову громадськість про справжній стан культурного розвитку Радянської України. З цією метою Дзюба вдається до спотворення і перекручення положень ленінської національної політики та змісту творів класиків марксизму-ленінізму з національного питання, обґрунтовує свою “теоретичну” платформу, яка виражає погляди українського буржуазного націоналізму, повторює і намагається “аргументувати” основні твердження буржуазної та націоналістичної пропаганди _____ Вона широко використовується нашими ворогами в ідеологічній боротьбі проти соціалізму і комунізму, а поширення її “самвидавом” сприяє посиленню впливу буржуазної націоналістичної пропаганди”.

- а) “Репортаж із заповідника ім. Берії”;
- б) “Правосуддя чи рецидиви терору”;
- в) “Собор у риштуванні”;
- г) “Інтернаціоналізм чи русифікація?”.

15 Яким методом намагалися подолати житлову проблему у хрущовський період?

- а) перебудовою існуючих житлових площ;
- б) масовим будівництвом дешевого державного житла;
- в) наданням кредитів усім бажаючим придбати житло;
- г) створення житлових кооперативів.

16 Українська Гельсінська група головним завданням своєї діяльності вважала:

- а) реалізацію Україною конституційного права на вихід зі складу СРСР;
- б) ліквідацію монополії КППРС на владу та демократизацію суспільного життя в Україні;
- в) ознайомлення світового співтовариства з фактами порушення прав людини в Україні;
- г) здійснення структурної перебудови економіки України на ринкових засадах.

- 17** Запровадження багатопартійної системи в УРСР стало можливим завдяки:
- а) скасуванню статті Конституції УРСР про керівну роль КПУ в суспільстві;
 - б) установчому з'їзду Народного руху України за перебудову;
 - в) першим альтернативним виборам до Верховної Ради УРСР;
 - г) відновленню діяльності Української Гельсінської спілки.
- 18** Розташуйте події в хронологічній послідовності:
- а) відбувся суд у Львові над Л. Лук'яненком та іншими членами УРСС;
 - б) було утворено раднаргоспи;
 - в) О. Кириченко призначено на посаду першого секретаря ЦК КПУ;
 - г) відбувся XX з'їзд КПРС.
- 19** Укажіть поняття, яке відповідає наведеному визначенню.
 “Панівна партійна еліта в СРСР, що повністю контролювала усі сфери життя суспільства”:
- а) дисиденти;
 - б) службовці;
 - в) номенклатура;
 - г) бюрократія.
- 20** Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.
- а) інфляція;
 - б) держагропром;
 - в) перебудова;
 - г) прискорення.
- 1) “...етап історичного розвитку СРСР, під час якого здійснюється відмова від авторитарно-бюрократичної системи та становлення дійсно демократичного та самокерованого громадського організму. Ці перетворення розпочалися з ініціативи партії, її керівництва... Це цілісний революційний процес, який здійснюється демократичними методами, народом для народу...”;
 - 2) “воно стало першим гаслом у ході перебудови та орієнтувало трудові маси на різке підвищення продуктивності праці, впровадження у виробництво сучасних досягнень науково-технічного прогресу. Ключовими елементами цього курсу були технічне переоснащення машинобудування та активізація “людського фактору”. Офіційно цей курс було закріплено в “Основних напрямках економічного і соціального розвитку СРСР на 1986 – 1990 роки та на період до 2000 року”;
 - 3) “у 1989 році грошові доходи населення склали приблизно 60 млрд карбованців, а товарів і послуг було вироблено на 35 млрд карбованців”;
 “у систему його управління увійшли 10 тис. колгоспів і радгоспів, близько 15 тис. переробних і обслуговуючих підприємств та організацій, 167 наукових закладів. Проте незабаром він перетворився на величезну бюрократичну надбудову, у віданні якої наприкінці 80-х років було задіяно 7 млн робітників, 619 тис. управлінців. В Україні він продовжував існувати аж до 1991 року”;
 - 4) “...формування нових партій, об'єднань іде дуже швидко. Тепер в Україні крім КПРС, а також республіканської та демократичної партії, що виникли на базі відповідно УГС та рухівського “центру”, є повний, традиційний для розвинутих країн Заходу політичний спектр... Вони ще слабкі організаційно та матеріально, не можуть конкурувати з КПРС, яка має, зокрема, широкий доступ до засобів масової інформації”.

Варіант 2

- 1 Період правління М.С.Хрущова дістав в історії назву:
а) десталінізації; б) “відлиги”; в) лібералізації.
Дайте визначення названим поняттям.
- 2 Якою була роль народу як носія суверенної влади у державі в 1953 – 1984 рр? Чому Ви так вважаєте?
- 3 Якими рисами відзначалося українське дисидентство?
- 4 Про що свідчили новочеркаські події 1962 р. та вчинок зразкового радянського офіцера В.Сабліна?
- 5 Охарактеризуйте основні течії українського дисидентства 1960 – 1980-х років. Назвіть їх учасників.
- 6 Порівняйте суть програм реформування радянської економіки, підготовлених комісіями під керівництвом Л.Абалкіна і С.Шаталіна в II половині 80-х рр. XX ст. Поясніть, чому керівництво СРСР не наважилося прийняти і втілити в життя жодну з них.
- 7 Коли і чому було прийнято указ Президії Верховної Ради України про тимчасове припинення діяльності Компартії України?
- 8 Систему управління державою, основу якої становить організована в певну ієрархію спеціалізована група чиновників, що підпорядковуються суворим правилам (закріпленим юридично чи неформально), називають:
а) функціонуною; б) бюрократичною;
в) авторитарною; г) консервативною.
- 9 Виникнення багатопартійності в Україні стало можливим після:
а) активізації громадсько-політичного та робітничого руху в Україні у 1988 – 1989 рр., зростання політичної свідомості громадян;
б) усунення у вересні 1989 р. з посади першого секретаря ЦК КПРС В. Щербицького, який гальмував реформаторські процеси в Україні;
в) рішення лютого (1990 р.) пленуму ЦК КПРС про відміну статті 6 Конституції СРСР, яка закріплювала керівну роль КПРС та однопартійну політичну систему;
г) проголошення політики гласності, яка сприяла утвердженню у свідомості громадян альтернативних комуністичних поглядів на сучасний суспільно-політичний процес.
- 10 У квітні 1959 р. Верховна Рада УРСР ухвалила закон “Про зміцнення зв'язку школи з життям і про подальший розвиток системи народної освіти в УРСР”, згідно з яким передбачалася:
а) структурна перебудова загальноосвітньої школи – запровадження обов'язкового восьмирічного навчання, перетворення десятирічок на одинадцятирічки, гуманітаризація освіти, а також закріплювалось положення про українську мову як основну мову навчання та викладання в навчальних закладах УРСР;
б) структурна перебудова загальноосвітньої школи – запровадження обов'язкового восьмирічного навчання, перетворення десятирічок на одинадцятирічки, політехнізація освіти та зміцнення зв'язку школи з виробництвом, вибір батьками обов'язкової мови навчання дітей;
в) реформа системи народної освіти в Україні – запровадження обов'язкового десятирічного навчання, політехнізація освіти та зміцнення зв'язку школи з виробництвом, вибір батьками обов'язкової мови навчання дітей.

- 11** Суспільні реформи, започатковані М.Хрущовим на початку 1960-х років:
- а) населення України з ентузіазмом підтримало, адже вони сприяли швидкому зростанню матеріального та життєвого рівня людей, забезпеченню їхніх культурних потреб, давали змогу на практиці реалізувати право народу на участь в управлінні державою. Тому в 1964 р. українці з обуренням зустріли повідомлення про відставку М.Хрущова;
 - б) знайшли підтримку більшої частини населення України. Однак непослідовність та обмеженість цих реформ, а також протидія їхній реалізації з боку консервативно налаштованої партноменклатури призвели до різкого зниження життєвого рівня населення і, відповідно, до розчарування у реформаторській політиці. Тому в 1964 р. населення України з розумінням поставилося до відставки М.Хрущова;
 - в) населення України зустріло стримано, адже їх метою, в основному, було поліпшення умов життя партноменклатури. Жодної реакції не викликала також і відставка М.Хрущова в 1964 р.
- 12** Постанову ЦК КПРС “Про подолання культу особи і його наслідків” опубліковано:
- а) у травні 1956 р.;
 - б) у липні 1956 р.;
 - в) у травні 1957 р.;
 - г) у липні 1958 р.
- 13** Яка зміна в економічному розвитку України в другій половині 50-х – першій половині 60-х років пов’язана зі створенням раднагоспів ?
- а) встановлення щомісячного авансування та пенсій за віком для колгоспників;
 - б) раціоналізація використання місцевих матеріальних і людських ресурсів;
 - в) перехід підприємств на повний госпрозрахунок у межах економічних зон;
 - г) ліквідація товарно-грошових відносин і централізованого планування.
- 14** Укажіть імена історичних діячів, що їх пропущено в уривку з доповідної В. Щербицького від 1973 р.?
 “Інспіраторами націоналістичних проявів виступала група українських націоналістів з числа інтелігенції – т.зв. “шістдесятники”: _____, Сверстюк, З. Франко, Шумук, і ін. – у м. Києві; _____, Осадчий, Гель, чоловік і жінка Калинці – у м. Львові; Строката – у м. Одесі й інші, що мали спільників у деяких інших містах республіки. Деякі з них раніше вже притягалися до відповідальності за антирадянську діяльність. Перераховані особи проводили активну націоналістичну обробку свого оточення, головним чином молоді, займалися виготовленням, поширенням у республіці й передачею за рубіж документів ворожого змісту. З метою згуртування однодумців налагодили випуск нелегального антирадянського журналу “Український вісник”. В 1970 – 1972 рр. виготовили шість номерів цього журналу, з яких п’ять – видані за кордоном”.
- 1. Іван Дзюба;
 - 2. Павло Тичина;
 - 3. Володимир Сосюра;
 - 4. Іван Світличний;
 - 5. Борис Олійник;
 - 6. В'ячеслав Чорновіл;
 - 7. Василь Стус;
 - 8. Максим Рильський.
- а) 1, 3, 4, 7;
 - б) 2, 4, 5, 6;
 - в) 3, 5, 7, 8;
 - г) 1, 4, 6, 7.
- 15** У якому році було створено одну з перших дисидентських організацій – Українську робітничо-селянську спілку ?
- а) 1954 р. ;
 - б) 1956 р.;
 - в) 1959 р.;
 - г) 1965 р.

- 16** Чим супроводжувалися зміни політичного керівництва УРСР у 1972 р.?
- а) хвилею арештів дисидентів;
 - б) зростанням цін на продукти харчування;
 - в) прийняттям нової Конституції УРСР;
 - г) впровадженням косигінської реформи.
- 17** Які наслідки для України мав заколот ДКНС (рос. ГКЧП) у Москві?
- а) усунення В.Щербицького від влади в УРСР;
 - б) негайний вихід КПУ зі складу КПРС;
 - в) підписання УРСР нового союзного договору;
 - г) проголошення незалежності України.
- 18** Розташуйте події у хронологічній послідовності:
- а) відбувся політ Ю.Гагаріна в космос;
 - б) в СРСР відбувся “тихий переворот”;
 - в) помер В.Симоненко;
 - г) був приведений у дію Київський метрополітен.
- 19** Укажіть поняття, яке відповідає наведеному визначенню.
“Метод господарювання підприємств в умовах соціалістичної економіки, який поєднав централізоване керівництво з певною господарською самостійністю підприємств”:
- а) продподаток;
 - б) продрозкладка;
 - в) інтеграція;
 - г) госпрозрахунок.
- 20** Установіть відповідність між громадсько-політичними діячами та їх біографічними даними.
а) В. Щербицький;	б) І. Драч;
в) М. Любачівський;	г) Л. Кравчук.
1. Лідер Народного Руху України за перебудову з вересня 1989 року;
 2. Завідувач відділу агітацій та пропаганди ЦК КПУ в роки перебудови, з літа 1990 року – голова Верховної Ради України;
 3. Відомий український громадсько-політичний діяч, лідер Народного Руху України з грудня 1992 року;
 4. Перший секретар ЦК КПУ у 1972 – 1989 рр.;
 5. Духовний владика українських греко-католиків, кардинал церкви, з іменем якого пов’язано відновлення діяльності УГКЦ.

Варіант 3

- 1 Дайте оцінку доповіді М.С.Хрущова на XX з'їзді КПРС.
- Як сприйняли доповідь Хрущова на XX з'їзді КПРС?
- Визначте ставлення сталіністів до України.
- Ставлення антисталіністів.
- 2 Назвіть позитивні й негативні зміни у суспільно-політичному житті періоду хрущовської “відлиги”. Які з них переважали?
- 3 Яку мету і завдання ставили перед собою українські дисиденти в 1970-ті роки?
- 4 У чому ми можемо звинуватити М.Хрущова?
Чим можемо виправдати?
У чому ми можемо звинуватити Л. Брежнєва?
Що можемо сказати на його захист?
А якби ми були на місці Хрущова, Брежнєва, то чого б ми не зробили?
- 5 Заповніть таблицю “Український дисидентський рух середини 50 – початку 60-х років”

Критерії	Характеристика
Організаційні форми Регіони поширення Соціальний склад учасників	

- 6 Коли, де і з якою метою почав діяти Український культурологічний клуб?
- 7 Чи можна стверджувати, що наприкінці 1991 р. розпочалася нова епоха для демократичної України? Обґрунтуйте свою відповідь.
- 8 У 1972 р. травневий пленум ЦК Компартії України усунув П.Шелеста з поста першого секретаря ЦК. Підставою для цього стала(о):
а) хвороба П.Шелеста, погіршення стану здоров'я;
б) звинувачення П.Шелеста у місництві та потуранні націоналізмові, викликане його критикою політики центру щодо обмеження самостійності України у розв'язанні питань економічного розвитку республіки;
в) звинувачення П.Шелеста у протекціонізмі членам Компартії України – вихідцям з Дніпропетровщини.
- 9 У 1950-х – в середині 1960-х років відбулися зміни в рівні життя населення України:
а) була переглянута тарифна система оплати праці робітників і службовців, що забезпечило їй підвищення, введена помісячна оплата праці колгоспників та радгоспників, вдвічі збільшені розміри пенсій; швидкими темпами розвивалося житлове будівництво; здійснена грошова реформа;
б) суттєво зріс життєвий рівень лише партноменклатури, яка користувалася соціальними пільгами в отриманні житла, санаторно-курортних путівок, продзамовлень, автомобілів та ін.; умови життя робітників, службовців та селян залишалися на довоєнному рівні – бракувало грошей, найважливіших речей: житла, комунальних послуг, грошей, досконалого медичного обслуговування;
в) суттєво збільшилася різниця між рівнем життя міського та сільського населення: в той час, коли платня робітників і службовців зросла практично вдвічі, праця колгоспників оплачувалася раз у рік; для перших був значно підвищений розмір пенсій,

для колгоспників їх, як і раніше, не передбачалося; жителі міст користувалися правом на отримання безкоштовного житла, в селі ж житлове будівництво практично не здійснювалося.

10 Установіть відповідність:

а) усунув від влади М.Хрущова, проходив під гаслами подолання волонтаризму і суб'єктивізму;	1) вересневий 1965 р. пленум ЦК КПРС
б) прийняв постанову “Про невідкладні заходи щодо подальшого розвитку сільського господарства”;	2) березневий 1965 р. пленум ЦК КПРС
в) прийняв постанову “Про поліпшення управління промисловістю, вдосконалення планування та посилення економічного стимулювання промислового виробництва”.	3) жовтневий 1964 р. пленум ЦК КПРС

11 У статті 6 Конституції “розвиненого соціалізму”, прийнятій у 1977 р. в СРСР, і у відповідній статті Конституції УРСР 1978 р. було записано, що КПРС є “керівною і спрямовуючою силою радянського суспільства, ядром його політичної системи”. Це свідчило про:

- а) зростання тоталітарних тенденцій у житті радянського суспільства, про підконтрольність усіх його сфер комуністичній ідеології та вказівкам партійних органів;
- б) подальшу демократизацію суспільного життя, зростання ролі Рад народних депутатів в його управлінні; вплив КПРС обмежувався лише сферою ідеології;
- в) значний крок до побудови комунізму в СРСР, оскільки це положення сприяло відмиранню держави та переходу її функцій до партійних органів, які перетворювалися на органи народного самоврядування.

12 Унаслідок упровадження в 1957 р. територіального принципу управління народним господарством:

- а) посилено централізованість планування;
- б) ліквідовано товарно-грошові відносини;
- в) поглиблено регіональну спеціалізацію;
- г) створено вільні економічні зони.

13 Прочитайте уривок з історичного джерела.

“У зараженому радіацією Чорнобилі влаштовували “показушні” весілля, фальшиві гулянки, паради. У дні всенародної жалоби було влаштовано першотравневу демонстрацію на Хрещатику в Києві, де оголені діти, нічого не підозрюючи, танцювали перед трибунами, потішаючи тих, котрі знали – зобов’язані були знати! – весь трагізм ситуації, що склалася...”. Він свідчить про спробу влади:

- а) продемонструвати світові зростаючу єдність Комуністичної партії Радянського Союзу й народу в умовах надзвичайної ситуації на Чорнобильській АЕС;
- б) засвідчити непохитність радянської традиції святкування міжнародного дня солідарності трудящих за будь-яких обставин;
- в) приховати факт вибуху на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС і реальні масштаби та наслідки катастрофи;
- г) переконатися у всенародній підтримці політики “перебудови” та “прискорення”, незважаючи на аварію на Чорнобильській АЕС.

- 14** Який твір О.Гончара викликав негативну реакцію з боку партійно-радянського керівництва УРСР ?
- а) “Тронка”; б) “Прапороносці”;
в) “ Собор”; г) “За мить щастя”.
- 15** Як наприкінці 1960-х – у середині 1980-х рр. називали людей, які не поділяли панівної в СРСР ідеології?
- а) дисидентами; б) космополітами;
в) “лишенцями”; г) анархістами.
- 16** Який зовнішній чинник був вирішальним у здобутті Україною незалежності?
- а) поразка СРСР у “холодній війні”;
б) інтеграційні процеси в Європі;
в) “Оксамитові” революції у Східній Європі;
г) започаткування процесу ракето-ядерного роззброєння.
- 17** Укажіть характерні риси початку десталінізації:
- а) скасування позасудових органів, ліквідація воєнних трибуналів, концтаборів;
б) русифікація усіх сфер життя;
в) припинення “холодної війни” із Заходом;
г) початок процесу реабілітації;
д) повернення кримських татар на історичну батьківщину;
е) припинення кампанії проти націоналізму.
- 18** Розташуйте події в хронологічній послідовності:
- а) призначення П.Шелеста першим секретарем ЦК КПУ;
б) звільнення М.Хрущова з усіх посад;
в) прокотилася перша “хвиля” арештів дисидентів;
г) почалася восьма п’ятирічка.
- 19** Оберіть правильну відповідь:
У листопаді _____ на екологічному мітингу в Києві _____ та _____ запропонували створити Народний Рух України за перебудову. З цією метою _____ було утворено ініціативну групу. На установчому з’їзді в _____ головою Руху обрано Івана Драча.
- а) 1986 року, В. Щербицький, М. Горбачов, ЦК КПУ, Львові;
б) 1987 року, О. Гончар, І. Драч, Українською Гельсінською групою, Києві;
в) 1988 року, Д. Павличко, Л. Кравчук, КПРС, Харкові;
г) 1988 року, Д. Павличко, Л. Тараненко, Союзом Письменників України, Києві.
- 20** Укажіть особливості розвитку промисловості та соціальної сфери УРСР у період політичної та економічної лібералізації суспільства (1953 – 1964 рр.):
1. Скорочення масштабів будівництва державного житла;
 2. Передача управління промисловістю від міністерств до рад народного господарства;
 3. Запровадження п’ятиденного робочого тижня за 8-годинного робочого дня;
 4. Скорочення державних асигнувань на охорону здоров’я та освіти;
 5. Концентрація загальносоюзних і республіканських фінансових ресурсів на капітальному будівництві в галузях “великої хімії”;
 6. Переорієнтація господарського механізму управління промисловістю з директивного на ринковий.
- а) 1, 2, 4; б) 2, 4, 5;
в) 2, 3, 5; г) 3, 5, 6.

Варіант 4

1 Заповніть таблицю “Етапи десталінізації”:

Етапи	Роки	Основні події

- 2 Як доцільніше проводити реформування суспільства – радикально і швидко чи поступово й повільно? Доведіть свою точку зору.
- 3 Які напрямки дисидентського руху існували в Україні у 1960-ті роки?
- 4 Ви – історик однієї з європейських країн. У жовтні 1964 р. Ви приїхали до Радянського Союзу і стали свідком незвичайних подій. Які записи у своєму щоденнику Ви зробите?
- 5 Вкажіть термін, якому відповідає таке визначення:
Визнання особи, притягнутої до відповідальності за злочин, якого вона не здійснювала, і засудженої, невинною повністю чи в певній частині звинувачення. Наведіть приклади.
- 6 Коли було утворено Українську Гельсінську спілку? Хто був її лідером? Який журнал став її офіційним органом?
- 7 Чим відрізняється Акт проголошення незалежності України від Декларації про державний суверенітет України?
- 8 Основними формами діяльності дисидентів в Україні були:
а) масові страйки;
б) святкування 22 травня – дня пам'яті Т.Г.Шевченка;
в) збройна партизанська боротьба;
г) листи до членів партійного і державного керівництва на захист прав громадян;
д) самвидав;
е) терористичні акти;
є) інформування світової громадськості про порушення прав людини в УРСР.
- 9 Основна причина кризових явищ в економічному розвитку УРСР у 1970-ті – на початку 1980-х років – це:
а) відхід від положень економічної реформи 1965 р.;
б) соціалістичні засади господарювання і, як наслідок, втрата стимулів до підвищення ефективності праці, хибні основи організації та управління народним господарством, які не можна було реформувати, не змінивши при цьому суті соціалістичної економіки – колективної власності;
в) ізоляція СРСР на міжнародній арені, бойкот радянських товарів на міжнародних ринках;
г) погані природні умови та стихійні лиха, які спричинилися до значних втрат сільськогосподарської та промислової продукції;
д) підпорядкування української промисловості загальносоюзним міністерствам, які не враховували потреб республіки, орієнтуючись на розв'язання загальносоюзних завдань.
- 10 Партійне та політичне керівництво УРСР на чолі з першим секретарем ЦК Компартії України В.Щербицьким:
а) з обуренням реагувало на нову хвилю русифікації, чинило опір політиці центральної влади, прагнуло зберегти найкращі взірці української народної освіти;
б) підтримувало курс центрального керівництва на згортання сфери обігу української мови і втілювало його в життя, побоюючись відродження національної свідомості населення України;

- в) на словах підтримуючи русифікаторську політику центру, водночас робило все можливе для збереження української мови та мережі українських навчальних закладів.
- 11** Маніфестація проти арештів української інтелігенції, ініційована В.Стусом, відбулася в київському кінотеатрі “Україна”:
 а) 1959 р.; б) 1965 р.;
 в) 1972 р.; г) 1975 р.
- 12** Скорочення розмірів присадибних ділянок та індивідуальних господарств:
 а) сприяло піднесенню продуктивності праці в сільському господарстві, позаяк ніщо не заважало колгоспникам працювати в колективних господарствах;
 б) призвело до скорочення обсягу продукції, яка надходила в базарну торгівлю;
 в) істотно не вплинула на соціально-економічну ситуацію в країні.
- 13** Якими рішеннями в галузі сільського господарства політика керівництва УРСР в добу “відлиги” відрізнялася від політики в період післявоєнної відбудови?
 1. Укрупнення колгоспів
 2. Розширення площ посівів кукурудзи
 3. Скорочення розмірів присадибних ділянок колгоспників
 4. Упровадження системи закупівель сільськогосподарської продукції
 а) 1, 2; б) 1, 4;
 в) 2, 3; г) 2, 4.
- 14** Визначте історичну особу за уривком із біографії та укажіть рік призначення цієї особи першим секретарем ЦК КПУ.
 “Його політична кар’єра розпочалася за часі Й. Сталіна в Дніпродзержинську. У 1965 р. він очолив український уряд. У травні _____р. він був обраний першим секретарем ЦК компартії України. У квітні 1971 р. його було обрано членом Політбюро ЦК КПРС.”
 а) М.Хрущов, 1953 р.; б) П.Шелест, 1963 р.
 в) В. Щербицький, 1972 р.; г) О.Ляшко, 1975 р.
- 15** Прочитайте уривок та дайте відповіді на запитання.
 “Як організації радикального спрямування з самого початку свого існування заявили про себе створені в середині 1988 року Демократичний Союз (ДС) і Українська Гельсінська спілка (УГС). Це були угруповання відверто антикомуністичного спрямування...
 Загальнодемократичний характер мала створена у 1988 році Народна спілка сприяння перебудові (НССП).
 До загальнодемократичних варто віднести й такі організації, як “Меморіал”.
 І все-таки основою для створення першої широкої демократичної коаліції стала національно-демократична ідея духовного відродження. Саме вона була провідною для створення ще у 1987 році Українського культурологічного клубу та “Товариства Лева”.
 Поєднавши загальноперебудовчі гасла гласності й плюралізму, вона стала основою для виникнення Народного Руху України за перебудову.
 У республіці в цей час виникло понад 20 партій і об’єднань загальною кількістю близько 30 тисяч членів.”
 1) Яку умовну назву мав період радянської історії, про який йдеться?
 2) Які зміни відбулися в громадсько-політичному житті України наприкінці 80-х років ХХ століття?

- 16** Що було однією з ознак дисидентського руху в Україні у другій половині 1960-х – першій половині 1980-х рр.?
- а) мирний, ненасильницький характер боротьби;
 - б) поширення руху лише в західних областях України;
 - в) домінування релігійної течії, її зовнішня підтримка;
 - г) координація масових антиурядових акцій із московськими групами.
- 17** На Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. було винесено питання:
- а) Чи вважаєте Ви необхідним збереження СРСР як оновленої федерації республік?;
 - б) Чи схвалюєте Ви угоду про створення Співдружності Незалежних Держав?;
 - в) Чи погоджуєтесь Ви із заборною КПРС і націоналізацією її власності?;
 - г) Чи підтверджуєте Ви Акт проголошення незалежності України?.
- 18** Укажіть суперечливі риси десталінізації:
- а) відверта критика культу особи і роль у цьому КПРС;
 - б) неможливість критикувати діяльність Й.Сталіна;
 - в) повна реабілітація ОУН - УПА;
 - г) відмова М.Хрущова від колективного керівництва;
 - д) половинчастий характер реабілітації;
 - е) розквіт культу особи М.Хрущова .
- 19** Оберіть правильну відповідь:
У квітні 1985 року на ___ було висунуто гасло ___ темпів економічного розвитку, яке передбачало проведення економічних реформ, але з осені ___ було запроваджено продаж продовольчих і промислових товарів ____, зростає ___ та ____.
- а) з'їзді ЦК КПУ, “наздогнання”, 1989 року, за картками споживача з купонами, профіцит товарів, інфляція;
 - б) засіданні Верховної Ради УРСР, “прискорення”, 1989 року, за хлібними картками, профіцит товарів, дефляція;
 - в) пленумі ЦК КПРС, “прискорення”, 1990 року, за картками споживача з купонами, дефіцит товарів, інфляція;
 - г) засіданні президії ЦК КПРС, “українізації”, 1991 року, за купоно-карбованцями, дефіцит товарів, інфляція.
- 20** Хто з шістдесятників належав до когорти літературознавців та поетів?
1. Іван Дзюба, Євген Сверстюк, Іван Світличний;
 2. Олена Апанович, Михайло Брайчевський, Олена Компан;
 3. Алла Горська, Галина Севрук, Панас Заливаха;
 4. Сергій Параджанов, Юрій Ілленко, Леонід Осика;
 5. Василь Симоненко, Іван Драч, Ліна Костенко.
- а) 1, 4;
 - б) 2, 3;
 - в) 1, 5;
 - г) 4, 5.

Варіант 5

- 1 Що таке “десталінізація” і якими були складові цього процесу в 1953 – 1955 роках?
- 2 Які реформи, на Вашу думку, необхідно було здійснити в економічній і соціальній сфері в другій половині 50-х – I половині 60-х років ХХ ст. ?
- 3 Які методи боротьби пропагувала Українська робітничо-селянська спілка (УРСС)? Чому саме такі?
- 4 Які зміни відбулися в суспільно-політичному житті Української РСР у середині 50-х – першій половині 60-х років ХХ ст.? Наведіть приклади як позитивних, так і негативних явищ.
- 5 Як Ви розумієте термін “дисидентський рух”? Охарактеризуйте програму українського дисидентського руху 60-х років за такими критеріями: погляди дисидентів на державний устрій і демократичні засади його існування; національні вимоги; шляхи досягнення поставлених вимог.
- 6 Коли і яким документом в Україні було закріплено державний статус української мови?
- 7 Як Ви розумієте поняття “ідеологічна криза суспільства”? Наведіть факти, які б свідчили про ідеологічну кризу радянського ладу, яка мала місце в 1989 – 1990 рр.
- 8 Прокоментуйте висловлення журналіста А.Боровика “Перемігши Гітлера, країна повинна була перемогти Сталіна”.
- 9 “Українська Гельсінська спілка” – це:
 - а) громадська організація, яка не ставила за мету політичну боротьбу проти існуючого режиму, а керувалася у своїй діяльності гуманітарно-правовими мотивами, спрямовуючи її на ознайомлення світового співтовариства з фактами порушення прав людини в Україні;
 - б) громадська організація, яка в своїй діяльності ставила політичні вимоги, а саме: реалізація Україною конституційного права на добровільний вихід зі складу СРСР, створення незалежної Української держави, демократизація суспільного життя республіки;
 - в) політична партія, яка проголосила непримиренну тотальну війну КПРС та радянському ладові в Україні і метою якої була повна національно-державна незалежність України, ліквідація диктатури КПРС, демократизація політичного життя та переведення економіки на ринкові засади.
- 10 У виступі М. Горбачова на жовтневому (1987 р.) пленумі ЦК КПРС суспільний лад, збудований за роки радянської влади в СРСР, був охарактеризований як деформований соціалізм, який не має нічого спільного ні з марксизмом-ленінізмом, ні зі справжнім соціалізмом. Цю ревізію історичного досвіду побудови соціалізму в СРСР українська громадськість:
 - а) одностайно підтримала, висновки генерального секретаря ЦК КПРС сприяли згуртуванню населення України навколо політики партії з перебудови радянського суспільства;
 - б) висловила різні судження, частина консервативно налаштованих членів компартії різко засудила спробу ревізії, ставши в опозицію до політичного курсу М.Горбачова, а частина підтримала ідею побудови реального соціалізму, інші вважали цю критику

недостатньою і вимагали подальшого перегляду політики партії в бік демократизації засад політичного життя в СРСР;
в) піддала одностайному осудові, у словах М.Горбачова населення України відчуло загрозу ліквідації засад існуючого соціалістичного ладу.

- 11** Регіон України, на який наприкінці 80-х років національно зорієнтована інтелігенція поклала надії як на український П'ємонт:
а) Закарпаття; б) Київщина;
в) Західна Україна; г) Дніпропетровщина;
д) Крим.
- 12** Чия це біографія?
Дисидент, правозахисник, випускник Московського університету, один із засновників Української робітничо-селянської спілки (УРСС), автор книги "Сповідь у камері смертників":
а) Л. Лук'яненко; б) І. Кандиби;
в) В. Симоненка; г) В. Чорновола.
- 13** До виконання яких завдань долучилася Україна, ставши членом ЮНЕСКО в 1954 р.?
а) Надавати допомогу країнам, що розвиваються, у поліпшенні умов життя дітей, захисту їхніх прав;
б) Сприяти зміцненню миру та безпеки шляхом розширення співробітництва народів у галузях освіти, науки, культури та інформації;
в) Забезпечувати врегулювання проблем біженців, надання їм правового захисту та матеріальної допомоги;
г) Досліджувати стан довкілля, брати активну участь у ліквідації екологічних катастроф та їхніх наслідків.
- 14** Установіть послідовність подій :
а) "Український народ з почуттям глибокого задоволення і палкої вдячності зустрів рішення про передачу Криму до складу УРСР...";
б) "Засідання рекомендує, щоб Українська Радянська Соціалістична Республіка і Білоруська Радянська Соціалістична Республіка були запрошені стати членами-засновниками пропонованої міжнародної організації...";
в) "...собор постановляє скасувати постанови Брестського Собору 1596 р., ліквідувати унію... і повернутися до нашої батьківської святої православної віри і Руської Православної Церкви";
г) "...нас українців, жителів Лемківщини, Надсяння, Грубешівщини, Холмщини і Підляшшя, намагаються... вигнати з наших рідних осель. Українці! Ніхто з нас не сміє на це мовчки погодитися...".
- 15** Яким шляхом розвивалася економіка УРСР у 1970 – 1980-ті рр.?
а) прискореним; б) екстенсивним;
в) інтенсивним; г) пропорційним
- 16** Яке явище економічного життя було притаманне розвитку економіки УРСР у період перебудови?
а) хронічний дефіцит, ажіотажний попит;
б) стрімке зростання сільськогосподарського виробництва;
в) гіперінфляція, грошова реформа;
г) широка приватизація державних підприємств.

- 17 Установіть відповідність:
а) Українське історико-просвітницьке товариство “Меморіал”	1) 1976 р.
б) Товариство української мови ім. Т.Г.Шевченка	2) 1987 р.
в) Український культурологічний клуб	3) 1988 р.
г) Народний рух України за перебудову	4) 1989 р.
д) Українська Гельсінська спілка	
- 18 Укажіть характерні риси періоду “ застою ”:
- боротьба з інакодумством;
 - зріст чисельності політв’язнів;
 - ліквідація “ залізної завіси ”;
 - швидкий економічний розвиток держави;
 - відмова від реформування суспільно-політичної, економічної сфер життя;
 - сприяння створенню багатопартійності;
 - курс на збереження стабільності в державі.

- 19 Прочитайте уривок та дайте відповіді на запитання.
- “Разом з тим під час зустрічей трудящі висловлювали незадоволення станом справ у соціальній сфері, рівнем господарювання в республіці. Вимогливо ставлять питання про необхідність визначення перспектив економічного та соціального розвитку Донбасу, посилення темпів науково-технічного прогресу в народному господарстві, підвищення договірної дисципліни, вирішення проблем житла, продовольчого забезпечення, екології, розвитку матеріальної бази культури, покращення капітального будівництва та розширення виробництва будівельних матеріалів.
- Партійним працівникам, керівникам усіх рівнів необхідно частіше бувати у трудових колективах, знати настрій людей, їх турботи, ефективніше вирішувати питання на пріоритетних напрямках економічного і соціального розвитку. Успіх перебудови... буде вимірюватися такими життєвими показниками, як кількість та якість житла, продовольства, товарів народного споживання, послуг...”

З постанови Політбюро ЦК КПРС від 31 травня 1989 року “Про підсумки поїздки Генерального секретаря ЦК КПРСМ.С. Горбачова в Українську РСР”

- Якою була мета візиту М.С. Горбачова в Україну?
 - Чому існували труднощі в соціально-економічному розвитку України в роки перебудови?
- 20 У яких уривках ідеться про особливості економічного розвитку УРСР у період політичної та економічної лібералізації суспільства (1953 – 1964 рр.)?
- “Динамічно розвивалася електроенергетика. Приріст виробництва електроенергії забезпечувався здебільшого шляхом введення в дію переважно великих паротурбінних агрегатів. Була збудована Зміївська ДРЕС . Дали струм гідроелектростанції Дніпровського каскаду – Кременчуцька , Дніпродзержинська, Каховська, увійшла в дію перша черга Київської ГЕС”;
 - “Харківський авіазавод почав випускати перші в СРСР швидкісні турбореактивні лайнери ТУ -104, а згодом – ТУ -124. Київський авіазавод спеціалізувався на випуску турбогвинтового літака АН-24, який став найпоширенішою машиною свого класу в загальносоюзних пасажирських перевезеннях СРСР та країнах РЕВ. Київські авіабудівельники створили найбільший на той час в світі широкофюзеляжний літак АН-22 “Антей”.
а) не йдеться в жодному з уривків;	б) тільки в першому;
в) тільки в другому;	г) ідеться в обох уривках.

Варіант 6

- 1 Які сфери життя охопили хрущовські реформи в 1953 – 1955 рр.? Чи були вони ефективними?
- 2 Чи справедливою була заява М.Хрущова на XXI з'їзді КПРС у січні 1959 р., що в Радянському Союзі немає фактів притягнення до кримінальної відповідальності за політичні погляди? Наведіть приклади.
- 3 Порівняйте дисидентський рух в Україні й в СРСР. Які особливості українського дисидентства?
- 4 Складіть історичний портрет будь-кого з учасників українського дисидентського руху 1960-х – 1970-х років.
- 5 Коли було утворено Народний рух України за перебудову? Хто були його організатори?
- 6 Доведіть справедливність твердження, що результатом “перебудови” було усвідомлення суспільством неможливості жити в умовах тоталітарного режиму.
- 7 Прокоментуйте висловлення деяких істориків, які стверджують, що М.Хрущова не можна назвати “самодержцем на сталінський лад, скоріше за все він залишив по собі слід як “кандидат у Сталіни”.
- 8 Укажіть, з прізвищем якого видатного діяча пов'язано проведення Установчого з'їзду Народного руху України за перебудову.
а) І. Драч; б) Н. Андрєєва;
в) В. Стус; г) В. Симоненко.
- 9 Русифікацію народної освіти в УРСР, яка посилилася в процесі реформування системи народної освіти у 1959 р.:
а) з розумінням зустріла українська творча інтелігенція, яка поділяла позицію партії щодо інтернаціоналізації та “зближення і злиття націй” у соціалістичному суспільстві;
б) українська творча інтелігенція розцінювала як загрозу знищення української національної культури і масово чинила їй опір;
в) українська інтелігенція зустріла загалом схвально і лише деякі її представники – М.Рильський, М.Бажан, Л.Костенко – виступили проти прихованого знищення української мови та культури;
г) українська творча інтелігенція сприйняла негативно, однак лише деякі її представники – М.Рильський, М.Бажан, Л.Костенко – виступили проти прихованого знищення української мови та культури.
- 10 Позначте риси, властиві демографічним процесам в Українській РСР упродовж 1970 – 1980-х років:
а) уповільнення приросту чисельності жителів міст, зростання чисельності корінного етносу, перевищення народжуваності над смертністю серед сільських жителів;
б) високі темпи зростання чисельності жителів міст, зменшення чисельності корінного етносу, перевищення смертності над народжуваністю серед сільських жителів;
в) перевага темпів зростання кількості жителів села над збільшенням кількості жителів міст, збільшення чисельності корінного етносу, перевищення народжуваності над смертністю серед сільських жителів;

- г) високі темпи зростання чисельності жителів міст, зростання чисельності корінного етносу, перевищення смертності над народжуваністю серед сільських жителів.
- 11** Закон “Про зміцнення зв’язку школи з життям і подальшим розвитком системи народної освіти в СРСР” прийнято:
 а) 1956 р.; б) 1957 р.;
 в) 1958 р.; г) 1961 р.
- 12** У яких роках в українській науці відбулися описані нижче зрушення?
 “В Інституті надтвердих матеріалів виготовлено перші штучні алмази, у Фізико-технічному інституті побудовано найбільший у світі на той час прискорювач електронів, в Інституті фізики розгорнулися дослідження в галузі фізики атомного ядра завдяки уведенню в дію ядерного реактора”.
 а) 1950-х рр.; б) 1960-х рр.;
 в) 1970-х рр.; г) 1980-х рр.
- 13** Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями. Відповідь обґрунтуйте.
1. Шістдесятники	а) Підприємства, що створені шляхом об’єднання окремих селянських господарств для спільного господарювання на основі суспільних засобів виробництва та колективної праці;
2. Дисиденти	б) Державні органи, що, в межах економічних адміністративних районів, здійснювали управління галузями промисловості та будівництва;
3. Раднаргоспи	в) Особи, які належать до покоління інтелігенції, що розпочала своє творче та громадське життя за часів “відлиги”;
4. Колгоспи	г) Державні підприємства у сфері сільського господарства, в яких усі засоби виробництва та вироблена продукція є державною власністю;
д) Особи, які відкрито виступали проти існуючих у тоталітарному суспільстві норм, офіційної ідеології й державної політики.
- 14** Укажіть період, до якого належить прийняття Закону, уривок з якого наведено :
 “...Визнати за необхідне реорганізувати машино-тракторні станції в ремонтно-технічні станції. Трактори, комбайни та інші сільськогосподарські машини, що належали машинно-тракторним станціям, продавати колгоспам... Колгоспам, які не мають можливості відразу оплатити куплені ними трактори і машини, надавати розстрочку...”.
 а) відбудова; б) “відлига”;
 в) застій; г) перебудова.
- 15** Поява в середині 1970-х рр. концепції розвиненого соціалізму стала одним із проявів:
 а) утвердження принципів політичного плюралізму;
 б) політично-ідеологічної кризи радянської моделі розвитку;
 в) активізації діяльності правозахисного руху;
 г) становлення багатопартійності в суспільстві.
- 16** На перших альтернативних виборах до Верховної Ради УРСР у березні 1990 р. більшість місць здобули кандидати:
 а) Комуністичної партії України; б) Народного руху України за перебудову;
 в) Української республіканської партії; г) блоку безпартійних.

- 17** Які переваги господарству України давав впроваджений у 1957 р. територіальний принцип управління народним господарством СРСР (порівняно з галузевим):
- сприяв зростанню економічної самостійності республік у питаннях управління народним господарством, давав змогу ефективніше використовувати кошти на впровадження досягнень науково-технічного прогресу;
 - сприяв подальшій централізації управління народним господарством, що давало змогу ефективніше використовувати та перерозподіляти кошти на розвиток промисловості і сільського господарства; скоротив терміни впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництві;
 - сприяв поглибленню регіональної спеціалізації промислового та сільськогосподарського виробництва, що давало змогу зосередити зусилля на розвиткові пріоритетних галузей.
- 18** Укажіть особливості економічного розвитку України в 70 – 80 рр. ХХ ст.:
- високі темпи розвитку електроенергетики;
 - перевага виробництва засобів праці над виробництвом предметів споживання;
 - широке впровадження механізації та автоматизації виробництва;
 - серйозне ставлення влади до природного середовища України;
 - будівництво нових великих підприємств, комплексів;
 - висока якість виробленої продукції;
 - зменшення податку з колгоспів.
- 19** Прочитайте уривок та дайте відповіді на запитання:
- “Три дні в столиці республіки працював установчий з’їзд... З вітальним словом до його учасників звернувся письменник, народний депутат СРСР О. Гончар. Зал був оформлений давніми гербами і вимпелами земель і міст, розташованих на території нинішньої України. Домінуючими були жовто-блакитні прапори, серед яких самотньо стояв Державний прапор Української РСР. У жовто-блакитних кольорах було і оформлення сцени. Над столом президії нависали стародавні герби, які увінчував тризуб.
- До зали запрошувалися ходаки з площі, які приносили пожертвування або вимагали термінового розгляду питання про національну символіку.
- Для підняття емоційного впливу І. Драч використав у своєму виступі уривки з творів М. Хвильового, О. Довженка, Ю. Яновського, В. Стуса.
- ... З областей... делегувалося більше (Львів–190, Київ – 170, Рівне – 100, Тернопіль – 60) чоловік. У той же час Харківській, Ворошиловградській, Донецькій, Миколаївській та іншим областям було виділено всього по 20 мандатів.”
- Зі статті у газеті “Радянська Україна”*
- Про яку подію йдеться?
 - Що свідчить про національно-культурне відродження тогочасної України?
- 20** Які явища і процеси були характерними для періоду від середини 1960 – на початку 1980-х рр.?
- демократизація радянської системи, запровадження гласності;
 - офіційна заборона використання української мови в державних установах;
 - посилення утисків та репресій щодо інакодумців;
 - юридичне оформлення монополії КПРС на політичну владу;
 - певне зростання життєвого рівня людей;
 - відмова від директивного планування економікою країни.

Варіант 7

- 1 Що потрібно було зробити для того, аби результати реформи М.Хрущова були більш відчутними?
- 2 Які проблеми існували в промисловості в другій половині 1950-х років? Які реформи, на Вашу думку, слід було провести? Чи проводилися вони радянським керівництвом?
- 3 Що Ви можете сказати про масовість дисидентства та його вплив на суспільно-політичне життя України у 60-ті – 70-ті роки ХХ ст. ?
- 4 Охарактеризуйте:
 - внутрішньополітичне становище в Україні після смерті Сталіна;
 - входження Криму до складу УРСР.
- 5 Поясніть терміни: культ особи; десталінізація; лібералізація.
- 6 Назвіть громадські об'єднання, що виникли в Україні в 1989 – 1990 рр.
- 7 Коли до влади прийшов М.Горбачов? За яких обставин це стало можливим ?
- 8 В Україні учасниками дисидентського руху, в основному, були:
 - а) представники творчої інтелігенції;
 - б) робітники;
 - в) селяни;
 - г) вихідці з номенклатурних кіл;
 - д) військові;
 - е) кримські татари;
 - є) віруючі.
- 9 Наприкінці 50-х – в середині 60-х років зовнішньополітична діяльність УРСР:
 - а) відповідала інтересам її національного суверенітету, мала незалежний і самостійний характер, сприяла розбудові миролюбних відносин між країнами з різними політичними режимами;
 - б) цілковито залежала від політичного курсу СРСР, який продовжував політику “холодної війни” з капіталістичними країнами;
 - в) цілковито залежала від офіційного зовнішньополітичного курсу СРСР, який у той період ґрунтувався на принципі мирного співіснування країн з різним соціальним ладом;
 - г) була припинена, зовнішньополітичні функції УРСР віддані Москві, внаслідок чого були ліквідовані представництва республіки у міжнародних організаціях, у тому числі в ООН та РЕВ (Рада Економічної Взаємодопомоги).
- 10 У процесі реформування сільського господарства в СРСР у 1965 р. в Україні:
 - а) заготівлю сільськогосподарської продукції замінили закупівлями, підвищили ціни на неї, реорганізували МТС у РТС, розширили колгоспи та радгоспи, обмежили індивідуальну діяльність селян на присадибних ділянках;
 - б) замінили продрозверстку на продподаток, дозволили селянам продавати продукти на внутрішньому ринку;
 - в) запровадили ринкові відносини в аграрному секторі, розпустили колгоспи та радгоспи, землю роздали в приватну власність селянам;
 - г) змінили порядок заготівлі сільськогосподарської продукції – визначили тверді перспективні плани закупівель, ввели диференційовані залежно від кліматичних та виробничих умов нові закупівельні ціни, запровадили надбавки на надпланову продукцію та гарантовану зарплатню колгоспникам.

- 11** Укажіть риси, притаманні суспільно-політичному життю УРСР протягом 1956 – 1964 років. Виберіть і позначте правильну відповідь:
I. розширення прав союзних республік у політичній та економічній сферах;	а) I, III, IV, VI, VII;
II. ліквідація цензури;	б) I, II, VII, VIII;
III. хвиля політичних арештів за критику Й.Сталіна та його діяльності;	в) I, IV, V, VI, VIII;
IV. посилення державної антицерковної політики;	г) I, II, III, IV, VII.
V. засудження культу особи Й.Сталіна;	
VI. поява нових суспільних і наукових періодичних видань;	
VII. дозвіл на існування різних ідеологічних напрямів у мистецтві;	
VIII. звільнення політичних в'язнів з таборів.	
- 12** Промисловий розвиток України періоду “хрущовської відлиги” мав такі ознаки:
- децентралізація системи управління народним господарством;
 - запровадження ринкових механізмів регулювання економічного виробництва;
 - перехід підприємств на госпрозрахунок;
 - швидкі темпи розвитку видобувної та металургійної промисловості;
 - розвиток кібернетики, автоматизація та комп'ютеризація виробничих процесів;
 - будівництво гігантів “великої хімії”.
- 13** Виникнення в Україні руху “шістдесятників” зумовлено:
- лібералізацією суспільно-політичного та духовного життя;
 - збільшенням фінансування культури та народної творчості;
 - долученням до європейської та світової культурної спадщини;
 - поверненням в українську культуру забутих і репресованих імен.
- 14** Установіть відповідність між поняттями та їхнім основним змістом. Відповідь обґрунтуйте.
1. Волюнтаризм	а) Теорія і практика, основою яких є ставлення до людини як до найвищої цінності, захист її права на свободу, розвиток її здібностей;
2. Консерватизм	б) Практика, згідно з якою головним чинником досягнення мети є суб'єктивні бажання та довільні рішення осіб, які її здійснюють;
3. Дисидентство	в) Морально-політична опозиція до існуючого державного (політичного) ладу, панівних у суспільстві ідеології та цінностей;
4. Космополітизм	г) Теорія і практика, в основу яких покладено тезу про пріоритетність загальнолюдських цінностей над цінностями окремої нації;
д) Теорія і практика, що орієнтуються на збереження та підтримання традиційних суспільних цінностей і морально-правових норм.
- 15** Прочитайте уривок із записки керівника СРСР до Президії ЦК КПРС і вкажіть його прізвище :
- “Важливим і цілком реальним джерелом збільшення виробництва зерна є розширення в найближчі роки посівів зернових культур на цілинних і перелогових землях в

Варіант 8

- 1 Які, на Ваш погляд, необхідно було провести реформи в суспільно-політичній сфері, щоб лібералізувати й демократизувати суспільне життя (1955 – 1964 рр.)?
- 2 Чому Хрущов розпочав реформування із сільського господарства? Чи ефективними були реформи? Що, на Вашу думку, потрібно було терміново здійснити в сільському господарстві? Як відбилася на Україні участь в освоєнні цілини?
- 3 Охарактеризуйте вислів Валентина Мороза, історика, дисидента: “Віра виникає тоді, коли є мученики” і “Знищені стають прапором”.
- 4 Охарактеризуйте:
 - стан промисловості, сільського господарства та реформи, які були проведені М. Хрущовим в економічній сфері;
 - соціальне становище та рівень життя населення в період “відлиги”.
- 5 Допишіть речення:
У квітні 1968 р. 139 діячів культури України підписали...
- 6 Як Ви розумієте вислів “політизація суспільства”? У чому вона виявилася в Україні в другій половині 80-х рр. ХХ ст.?
- 7 Поясніть, як Ви розумієте вираз “нове мислення”. Яку зовнішню і внутрішню політику воно передбачало?
- 8 Перший – восьмий випуски самвидавівського журналу “Український вісник” були підготовані в:
 - а) 1961 – 1965 рр.;
 - б) 1970 – 1974 рр.;
 - в) 1976 – 1980 рр.;
 - г) 1981 – 1985 рр.
- 9 За основними показниками рівень життя населення України в 70 – на початку 80-х років ХХ ст.:
 - а) значно підвищився порівняно з попередніми десятиріччями, практично зрівнявшись за показниками з рівнем життя в розвинених капіталістичних країнах. Про це свідчило зростання рівня реальних доходів населення, розв’язання продовольчої та житлової проблем, зростання якості медичного обслуговування, подолання різниці між рівнями життя партноменклатури та інших категорій населення;
 - б) поліпшився порівняно з 60-ми роками, проте все ще значно відставав від рівня життя в розвинених капіталістичних країнах, залишалися значними відмінності між рівнями життя партноменклатури та інших категорій населення, а також між мешканцями міста й села;
 - в) знижувався, починаючи з другої половини 70-х років; це виявилось у зменшенні реальних доходів населення, зростанні цін, постійному дефіциті продовольчих і промислових товарів, зниженні обсягів та якості будівництва, а також якості медичного обслуговування та побутових послуг; залишалися значними відмінності між рівнем життя партноменклатури та інших категорій населення, а також між мешканцями міста й села; про кризовий стан соціальної ситуації в республіці свідчив процес депопуляції, що розпочався в 70-х роках.
- 10 Стан української науки в 1970-х роках характеризувався:
 - а) провінційністю, низькою ефективністю наукових розробок, їх повільним

впровадженням; теоретичні, фундаментальні дослідження переважали над прикладними; світовому рівню відповідав стан розробок лише поодиноких наукових дисциплін природознавчого та прикладного характеру, що ж до гуманітарних дисциплін, то вони продовжували перебувати під впливом марксистсько-ленінської ідеології;

б) світовим рівнем розвитку, високою ефективністю наукових розробок, що швидко впроваджувалися в радянську та світову промисловість, пропорція наукових досліджень поступово змінювалася на користь прикладних досліджень, які давали швидко матеріальну віддачу, за рахунок чого продовжували розвиватися фундаментальні, теоретичні дослідження; значні зміни відбулися в розвитку гуманітарних дисциплін, чому сприяло їх звільнення від марксистських ідеологічних догм, тобто відбулося “органічне поєднання досягнень науково-технічної революції та соціалізму”;

в) кризою, яка спричинилася принципом “залишкового фінансування” розвитку науки в Україні; практично припинила діяльність АН УРСР, згортали прикладні дослідження, українська наука втратила свої провідні позиції у світі, найкращі наукові працівники переїхали для роботи в Росію або в країни Західної Європи та США.

11 Позначте основний зміст реформи 1959 року, що здійснювалась на підставі Закону УРСР “Про зміцнення зв’язку школи з життям і про подальший розвиток системи народної освіти в УРСР”:

а) уведення обов’язкової восьмирічної освіти, гуманітаризація освіти, визнання української мови обов’язковою мовою викладання у навчальних закладах УРСР;

б) уведення обов’язкової восьмирічної освіти, політехнізація освіти та зміцнення зв’язку школи з виробництвом, право вибору батьками мови навчання дітей;

в) уведення обов’язкової десятирічної освіти, політехнізація освіти та зміцнення зв’язку школи з життям, визнання української мови обов’язковою мовою викладання у навчальних закладах УРСР;

г) уведення обов’язкової десятирічної освіти, гуманітаризація освіти, право вибору батьками мови навчання дітей.

12 Які дві події збіглися в часі:

а) побудова прискорювача електронів;

б) грошова реформа;

в) створення клубу творчої молоді “Сучасник” у Києві;

г) постанова ЦК КПРС “Про подолання культу особи і його шкідливих наслідків”;

д) утворення Української робітничо-селянської спілки (УРСС)?

13 Алла Горська, Іван Драч, Василь Стус – діячі, яких об’єднує:

а) членство в Українській Гельсінській групі;

б) участь у масовій акції підтримки “Празької весни”;

в) належність до “шістдесятників” в українській культурі;

г) перебування в ув’язненні за “антирадянську агітацію та пропаганду”.

14 Установіть хронологічну послідовність подій, які відображено в цитованих документах. Відповідь обґрунтуйте.

а) “Необхідно підтримати ініціативну групу по переходу до православ’я, підтримати священників, які переходять від уніатства до православної віри...”;

б) “Засідання рекомендує, щоб Українська РСР та Білоруська РСР були запрошені стати членами-засновниками пропонованої Міжнародної Організації...”;

в) “Своїм головним завданням Група вважає ознайомлення світової громадськості з фактами порушень на терені України Загальної Декларації прав людини...”;

г) "...ліквідувати Українську Раду народного господарства. Визнати за необхідне ліквідувати Ради народного господарства економічних районів УРСР..."

- 15** Діяльність якого радянського лідера оцінюється в уривку з джерела ?
“Одні визволення людей пам’ятають, інші – кукурудзу, треті – житлову політику, четверті – як я, коли з м’ясом стало погано, почали з абстракціоністами боротися. Все було. Але найголовніше – всі ми, весь народ, і ті, хто був за проволокою, і ті, хто трясся від страху тут, по цей бік проволоки, всі ми ковтнули інше повітря. Це головне. Це тепер у народу не забрати. Це не пропаде, проросте”.
- а) Й. Сталіна; б) М. Хрущова;
в) Л. Брежнєва; г) М. Горбачова.
- 16** Що стало наслідком підписання СРСР угоди, уривок із якої наведено?
“...Держави-учасниці поважатимуть права людини та основні свободи, включаючи свободу думки, совісті, релігії та переконань, для всіх, незалежно від раси, статі, мови і релігії...”
- а) завершення хрущовської “відлиги”;
б) зародження Народного руху України;
в) створення Української Гельсінської групи;
г) початок косигінських реформ.
- 17** У якому році сталася трагедія, про яку йдеться в уривку з історичного джерела?
“У ніч з 25 на 26 квітня відбувся вибух на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС, який зруйнував його. На момент аварії в реакторі було 200 тонн радіоактивного урану і плутонію. Радіоактивна хмара накрила велику територію. Вибух викликав велику пожежу, яка була погашена лише завдяки самовідданості пожежних, які своїм життям врятували світ від більшої трагедії. Налякана влада спочатку намагалася приховати цю жахливу трагедію”.
- а) 1985 р.; б) 1991 р.;
в) 1986 р.; г) 1996 р.
- 18** Прочитайте уривок, дайте відповідь на запитання та виконайте завдання.
“Восьму п’ятирічку (1966 – 1970рр.) іноді називають “золотою”, її показники були найкращими за останні 35 років .”
- 1) Які економічні реформи сприяли такому результату?
2) Наведіть приклади позитивних змін у хронологічному порядку за роки восьмої п’ятирічки.
- 19** Укажіть, де відбулася подія, описана в уривку.
“Вражаючим було голодування 158 студентів із 24 міст України, що тривало з 2 по 17 жовтня 1990р., з вимогами відставки уряду В. Масола, надання Декларації про державний суверенітет України конституційної сили, оголошення нових виборів до Верховної Ради на багатопартійній основі, заборони відбування військової служби громадянами України за її межами, націоналізації майна КПРС і ВЛКСМ на території республіки. Ця акція отримала назву“студентська революція на граніті”.
- а) Київ; б) Одеса;
в) Львів; г) Харків.
- 20** Українця О. Кириченка на найвищу посаду в республіці призначив:
- а) Й. Сталін; б) Л. Берія;
в) М. Хрущов; г) Л.Брежнєв.

Варіант 9

1 Чому письменник Ілля Еренбург назвав період хрущовського правління часом “відлиги”?

2 Заповніть таблицю “Реформи в промисловості періоду “відлиги”:

Назва реформи	Рік початку реформи	Зміст реформи	Наслідки реформи для республіки	
			позитивні	негативні

3 У чому, на Ваш погляд, полягає значення діяльності дисидентів?

4 Охарактеризуйте:

- опір десталінізації;
- посилення української номенклатури та розширення повноважень України.

5 Заповніть таблицю “Зміни в суспільному житті та свідомості українців”

Сфера суспільного життя	Реформа		
	1956 – 1959 рр. (“хрущовська відлига”)	1965 р. (“брежньовські реформи”)	1985 – 1990 рр. (“горбачовська перебудова”)
Суспільно-політична Економічна Соціальна Свідомість суспільства			

6 Які неформальні організації, що діяли в Україні у 1980-х роках, Вам відомі? Охарактеризуйте мету їхньої діяльності.

7 Поясніть значення термінів: перебудова, гласність.

8 Промисловий розвиток України в роки семирічки (1959 – 1965 рр.) характеризувався:

а) широким впровадженням досягнень науково-технічної революції, структурною перебудовою економіки на користь наукомісткого виробництва, створенням принципово нових для України галузей – легкового автомобілебудування, електронної промисловості та ін.;

б) пріоритетним розвитком традиційних для української економіки галузей індустрії – металургії, важкого машинобудування, енергетики, вугільної промисловості, здійсненням поступової модернізації цих галузей, впровадженням досягнень науково-технічного прогресу;

в) застоєм в українській економіці, занепадом традиційних галузей української промисловості, їх значним відставанням від досягнень науково-технічного прогресу.

9 Причини занепаду дисидентського руху в Україні на початку 1980-х років полягали у:

а) відсутності чіткої політичної програми, відповідної тактики та методів боротьби, недостатній організованості, постійних репресіях з боку влади, включенні у дисидентський рух віруючих, а також кримських татар; відсутності зв'язків з дисидентським рухом в інших радянських республіках; відсутності підтримки з боку робітників та селянства, які відкидали вимогу громадянських свобод, проголошуючи лише національно-визвольні гасла;

б) участі у дисидентському русі віруючих, а також кримських татар; відсутності зв'язків

з дисидентським рухом в інших радянських республіках; відсутності підтримки з боку робітників та селянства, які відкидали вимогу громадянських свобод;
в) відсутності чіткої політичної програми та відповідної тактики і методів боротьби, недостатній організованості, постійних репресіях з боку влади, відсутності широкої підтримки з боку робітників та селянства.

- 10** Партійно-політичне керівництво УРСР, очолюване першим секретарем Компартії України В. Щербицьким, стосовно реформаторського курсу М.Горбачова 1985 – 1987 років:
- а) зайняло стриману, навіть консервативну позицію, блокувало проведення реформ в Україні;
 - б) підтримало реформаторський курс на демократизацію суспільного життя в СРСР, активно впроваджувало нововведення в життя республіки;
 - в) зайняло відверто реакційну позицію щодо дій М. Горбачова, очоливши боротьбу всередині КПРС за усунення його з посади генерального секретаря ЦК КПРС;
 - г) висловило власний погляд на характер та зміст реформ у СРСР, вважаючи, що першочерговим завданням повинна стати, зокрема, реалізація національними республіками права на вільний вихід зі складу СРСР.
- 11** Позначте визначення, яке розкриває зміст поняття “реабілітація”:
- а) повернення на батьківщину після війни військовополонених, цивільних полонених, біженців, переселенців, направлених на примусові роботи;
 - б) насильницьке відчуження чи вилучення державою для її потреб майна, продовольства громадян;
 - в) створення умов для рівної, вільної діяльності політичних партій, громадських організацій;
 - г) відновлення доброго імені неправомірно звинуваченої, зганьбленої чи засудженої особи.
- 12** На чию адресу були висунуті такі звинувачення?
“Ця “праця” має явний антирадянський характер... в ній зводиться наклеп на національну політику КПРС, робиться спроба розпалити ворожнечу між українським і російським народами. З цією метою автор вдається до спотворення положень ленінської національної політики, змісту творів класиків марксизму-ленінізму з національного питання”.
- а) В. Стуса;
 - б) І. Дзюби;
 - в) О. Гончара;
 - г) Л. Костенко.
- 13** Установіть хронологічну послідовність включення до складу Української РСР територій. Відповідь обґрунтуйте.
- а) Закарпаття;
 - б) Північна Буковина;
 - в) Крим;
 - г) Східна Галичина.
- 14** Із якою метою партійно-радянське керівництво СРСР і УРСР наприкінці 1950-х – на початку 1960-х рр. розповсюджувало плакати із зображенням кукурудзи, домашньої худоби та текстом, як, наприклад:
“Порося, гусак та півень
Закричали на весь дух –
Ми стоїм за кукурудзу,
Кукурудза – краший друг ” ?
- а) переконати суспільство в необхідності ведення здорового способу життя;
 - б) пропаганди успіхів однієї з кампаній, здійснених у сільському господарстві;
 - в) мобілізувати колгоспників на здійснення відбудови народного господарства;
 - г) продемонструвати суспільству престижність та почесність праці в колгоспі.

- 15 Прочитайте уривок із книги М. Горбачова “Життя і реформи” і вкажіть прізвище партійно-державного діяча, під керівництвом якого проводилася описувана реформа.
“...Реформа була для свого часу досить сміливою, перш за все в плані розширення самостійності підприємств і товарно-грошових відносин між ними. Добре пам'ятаю, яке пожвавлення вона викликала в суспільстві, які породила надії, надавши позитивний вплив на розвиток економіки у восьмій п'ятирічці, мабуть, найбільш успішній в післявоєнні роки”.
- а) О. Косигін; б) П. Шелест;
в) М. Хрущов; г) М. Підгорний.
- 16 Який період історії характеризує уривок із джерела?
“...Багато зараз незвичного в нашій країні: скажімо, багатомандатні округи з виборів до Рад; спільні з іноземними фірмами підприємства; самофінансування заводів і фабрик, радгоспів, колгоспів; зняття обмежень з підсобних господарств, ...розширення кооперативної діяльності; заохочення індивідуальної трудової діяльності у дрібному виробництві і торгівлі...”.
- а) період відбудови; б) період застою;
в) період “відлиги”; г) період перебудови.
- 17 Укажіть назву територіального органу управління народним господарством, який був створений у 1957 р.
- а) Рада Міністрів СРСР;
б) Вища Рада народного господарства СРСР;
в) Рада Міністрів УРСР;
г) Рада народного господарства УРСР .
- 18 Визначте історичну особу за уривком із біографії та укажіть рік усунення цієї особи від влади в Україні.
“ У 1964 р. брав активну участь в усуненні М.Хрущова та приходу до влади в СРСР Л.Брежнєва. Під час перебування в Україні намагався відстоювати культурні та економічні інтереси республіки. У _____ році був переведений до Москви й незабаром вийшов на пенсію”.
- а) О. Кириченко, 1953 р.; б) П.Шелест, 1972 р.;
в) Л.Брежнєв, 1981 р.; г) В.Щербицький, 1975 р.
- 19 Укажіть місто і рік, де вперше в історії радянської України розпочався шахтарський страйк:
- а) Донецьк, 1989 р.; б) Червоноград, 1989 р.;
в) Луганськ, 1990 р.; г) Львів, 1990 р.
- 20 У якому році було створено організацію, про яку йдеться?
“УГГ ставить також своїм завданням знайомити громадян України з Декларацією прав людини ООН домагатися від влади здійснення права на вільний обмін інформацією та ідеями, акредитування в Україні представників закордонної преси, утворення незалежних пресових агентств, безпосереднього контакту України з ін. країнами... Заарештовано й засуджено (ст. 62 Кримінального кодексу УРСР – “антирадянська агітація та пропаганда”) від 7 до 10 рр. ув'язнення і 5 рр. заслання членів-засновників УГГ: М Руденка, О. Тихого, Л.Лук'яненка, М. Мариновича, М. Матусевича.
- а) 1965 р.; б) 1967 р.;
в) 1972 р.; г) 1976 р.

Варіант 10

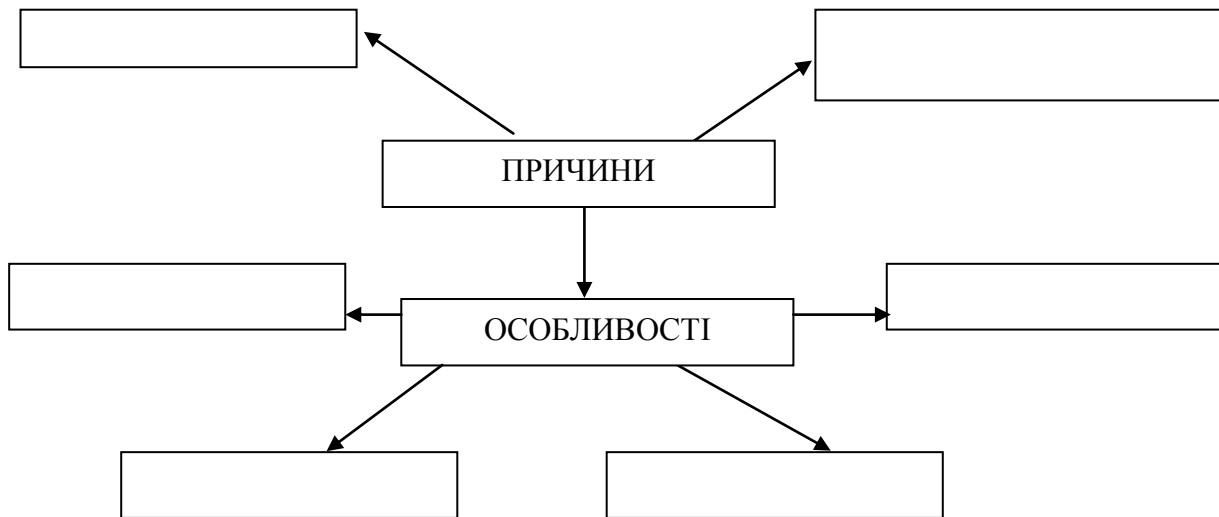
1 Визначіть позитивні та негативні аспекти:

- XX з'їзду КПРС 1956 р.;
- постанови ЦК КПРС “Про подолання культу особи та його шкідливі наслідки”;
- реабілітації;
- демократизації суспільно-політичного життя;
- розширення повноважень України.

2 Заповніть таблицю “Реформування сільського господарства в період “відлиги”:

Назва реформи	Рік початку реформи	Зміст реформи	Наслідки реформи для республіки	
			позитивні	негативні

3 Заповніть схему “Відлига”

4 Охарактеризуйте:

- умови розвитку культури та зміни в культурній сфері у другій половині 1950-х рр.;
- дисиденство як явище періоду “відлиги”.

5 Частина сучасних політологів, політиків і журналістів розцінює приєднання Криму до УРСР 1954 р. як “подарунок” М.Хрущова республіці до 300-річчя “возз’єднання з Росією”. Що Ви думаєте про доцільність, необхідність і законність цього акту? Аргументуйте свою точку зору.

6 Які події, на Вашу думку, стали поштовхом до піднесення суспільно-політичної діяльності в Україні у 1980-х рр.?

7 Коли почалося виведення радянських військ з Афганістану? Які зовнішньополітичні наслідки мав цей крок для СРСР?

8 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:

Серед зачинателів руху “шістдесятників” були поети (М.Рильський, П.Тичина, Л.Костенко, В.Симоненко, О.Довженко). Вони виступили проти фальшу в зображенні дійсності, відстоювали національно-культурне відродження України. У 1962 р.

широкий відгук отримали перші збірки І.Драча та М.Вінграновського (“Соняшник”, “Любов і ненависть”, “Проміння землі”, “Атомні прелюди”). До них приєдналася велика група творчої молоді, яка прагнула зламати літературні шаблони, знайти нові зображальні засоби, переступити через одномірне, одноколірне, догматичне сприйняття світу. У плеяді митців-шістдесятників – поети, прозаїки, критики, публіцисти (В.Чорновіл, В.Коротич, В.Шевчук, Є.Гуцало, І.Калинець, В.Стус, Г.Тютюнник, І.Світличний, І.Дзюба, Р.Іваничук).

- 9** Стан політичного та соціально-економічного розвитку СРСР, а відтак УРСР, початку 1980-х років прийнято характеризувати як системну кризу, що означає:
- а) кризовий стан економіки країни, неможливість її подальшого розвитку без докорінної зміни виробничих відносин;
 - б) кризу політичної надбудови, що спричинилася до змін партійно-державного керівництва СРСР упродовж декількох років;
 - в) відсутність соціальної рівності та загострення протиріч між соціальними верствами населення Радянського Союзу, в тому числі між партноменклатурою та трудівниками, між міськими жителями та селянами;
 - г) кризовий стан усіх ланок та сфер життя радянського суспільства, в тому числі економіки, політичної сфери, соціальних відносин.
- 10** В Україні рішення XX з'їзду КПРС щодо засудження “культу особи Сталіна”:
- а) зустріли з розумінням і одноставно підтримали як члени КПУ, так і широкі верстви трудівників;
 - б) більшість населення сприйняла з ентузіазмом та надією, лише частина керівництва КПУ холодно поставилася до процесу десталінізації і чинила йому опір;
 - в) були сприйняті насторожено, з недовірою і нерозумінням, скоріше як провокація, мета якої – виявити ненадійні, з точки зору комуністів, елементи.
- 11** Позначте, які наслідки для господарства України мало впровадження 1957 року територіального принципу управління народним господарством СРСР:
- а) поглиблення регіональної спеціалізації промислового та сільськогосподарського виробництва;
 - б) структурна перебудова та модернізація економіки на засадах науково-технічного прогресу;
 - в) подальша централізація та бюрократизація управління народним господарством;
 - г) зростання економічної самостійності республіки в питаннях управління народним господарством.
- 12** П. Шелест став першим секретарем ЦК КПУ в:
- а) 1957 р.;
 - б) 1961 р.;
 - в) 1963 р.;
 - г) 1965 р.
- 13** Яка особливість економічного розвитку України 1970 – початку 1980-х років підтверджується поданими нижче даними ?
- “У республіці, на яку припадало 2,6% території СРСР, було побудовано майже 40% атомних енергоблоків, продукувалося близько 40% усієї радянської сталі, 34% вугілля, 51% чавуну, частка промисловості, що працювала на споживчий ринок, становила 29%, тоді як у розвинутих країнах цей показник сягав 50 – 60% і більше”.
- а) посилення економічної самостійності;
 - б) деформованість структури економіки;
 - в) зростання конкурентоспроможності продукції;
 - г) зниження матеріало- та енергомісткості виробництва.

- 14** Установіть хронологічну послідовність подій. Відповідь обґрунтуйте. Дайте короткий аналіз наведених у завданні історичних подій і фактів:
- Упровадження територіального принципу управління промисловістю та будівництвом через ради народного господарства;
 - Заснування в Києві клубу творчої молоді “Сучасник”;
 - Участь української делегації в установчій конференції ООН у Сан-Франциско;
 - Ухвала I з’їздом Народних комітетів Маніфесту про возз’єднання Закарпатської України з Українською РСР.
- 15** Установіть відповідність між назвами періодів в історії України та поняттями й термінами, які потрібно використовувати, характеризуючи їх :
- радянська Модернізація (1929 – 1938 рр.);
 - радянсько-німецька війна (1941 – 1945 рр.);
 - післявоєнна відбудова (1945 – 1953 рр.);
 - десталінізація (1954 – 1964 рр.).
- реформа, раднаргоспи, культ особи, демократизація, реабілітація, шістдесятники;
 - холодна війна, голод, “ждановщина”, радянська, “безрідний космополітизм”, операція “Вісла”;
 - п’ятирічка, колективізація, “Закон про п’ять колосків”, Голодомор, масові репресії, “розстріляне відродження”;
 - розвинутий соціалізм, номенклатура, дефіцит, правозахисники, самвидав, неосталінізм;
 - мобілізація, евакуація, Голокост, “новий порядок”, рух Опору, депортація.
- 16** Якому керівнику УРСР так пояснював Генеральний секретар КПРС Л. Брежнєв мотив його усунення з посади: “Ти багато виявляв самостійності у розв’язанні питань, часто не рахувався з Москвою. Були елементи місництва і прояви націоналізму”?
- П. Шелесту;
 - В. Щербицькому;
 - Д. Мануїльському;
 - М. Хрущову.
- 17** Який документ так формулював право України на незалежність?
“Виходячи зі смертельної небезпеки, яка нависла над Україною у зв’язку з державним переворотом в СРСР..., продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні, виходячи з права на самовизначення, передбаченого статутами ООН та іншими міжнародно-правовими документами...”.
- Декларація про державний суверенітет УРСР;
 - Закон про економічну самостійність УРСР;
 - Акт проголошення незалежності України;
 - Указ Президії Верховної Ради України “Про заборону діяльності Компартії України”.
- 18** Укажіть назву одного з перших клубів “ шістдесятників ” , який був заснований у Києві.
- Клуб творчої молоді;
 - “ Просвіта ”;
 - “ Меморіал ”;
 - “ Пролісок ”.
- 19** У якому році в СРСР відбулося святкування тисячоліття хрещення Русі?
- 1980 р.;
 - 1985 р.;
 - 1988 р.;
 - 1990 р.
- 20** У якому році практику масових репресій у Радянському Союзі було офіційно засуджено як культ особи Й. Сталіна?
- 1947 р.;
 - 1956 р.;
 - 1965 р. ;
 - 1972 р.

Варіант 11

1 Порівняйте змови у “верхах” 1957 і 1964 років за наступним планом:

- Хто виступив проти Хрущова?
- Що спонукало їх до виступу?
- Хто підтримав змову? Чому?
- Які наслідки мав виступ?

2 Заповніть таблицю “Стан промисловості 50-х – 60-х рр. ХХ ст.”:

Галузь промисловості	Досягнення і недоліки

3 Дисиденти це – ... Перелічіть особливості українського дисидентства.

4 Охарактеризуйте економічні реформи в УРСР у другій половині 1940-х – 1950-х рр. період десталінізації в другій половині 1950-х – на початку 1960-х років, дисидентський рух в Україні й СРСР загалом.

5 Чи можна було уникнути Чорнобильської аварії? Що для цього потрібно було зробити? Чому реакція на катастрофу у світі та в СРСР була різною?

6 Які факти свідчать про те, що центром політичної діяльності в Україні у 1980-х рр. був Львів?

7 Охарактеризуйте процес оновлення зовнішньої політики СРСР за часів М.Горбачова.

8 Ідеологічний тиск радянської влади на українську інтелігенцію (ждановщина) призвів до:

- а) бурхливого сплеску художньої творчості в УРСР і появи численних високохудожніх творів;
- б) посилення опору української інтелігенції ідеологічному диктатові і відходу багатьох відомих митців від методу соціалістичного реалізму та класового підходу, до зростання кількості творів, провідною в яких стала національна ідея;
- в) зростання кількості “художньої продукції”, більша частина якої була низькопробною, “на злобу дня”, і не заслуговувала на увагу, у той час коли інші – високохудожні твори – залишалися поза увагою читача чи глядача, а то й були цілком недоступні йому.

9 Курс на мирне співіснування країн з різним соціальним ладом, проголошений ХХ з’їздом КПРС як основний принцип зовнішньополітичної діяльності СРСР, а відтак і УРСР, наприкінці 50-х – в середині 60-х років, означав:

- а) відхід від “холодної війни”, припинення гонки озброєнь, відмову від принципу “подвійної моралі” в міжнародній діяльності, відмову від підтримки тоталітарних режимів, війн і агресії;
- б) відхід від політики “холодної війни” в стосунках з капіталістичними країнами, які тепер треба було “наздогнати і перегнати” в економічній та соціальній сферах у мирному змаганні; проте гонка озброєнь не була припинена, СРСР не відмовився від надання військової підтримки країнам “третього світу” в боротьбі за побудову соціалізму, від використання збройної сили в боротьбі з “контрреволюцією”;
- в) продовження політики “холодної війни” шляхом озброєння та підготовки до збройної боротьби з лівоекстремістськими терористичними бригадами з країн “третього світу”.

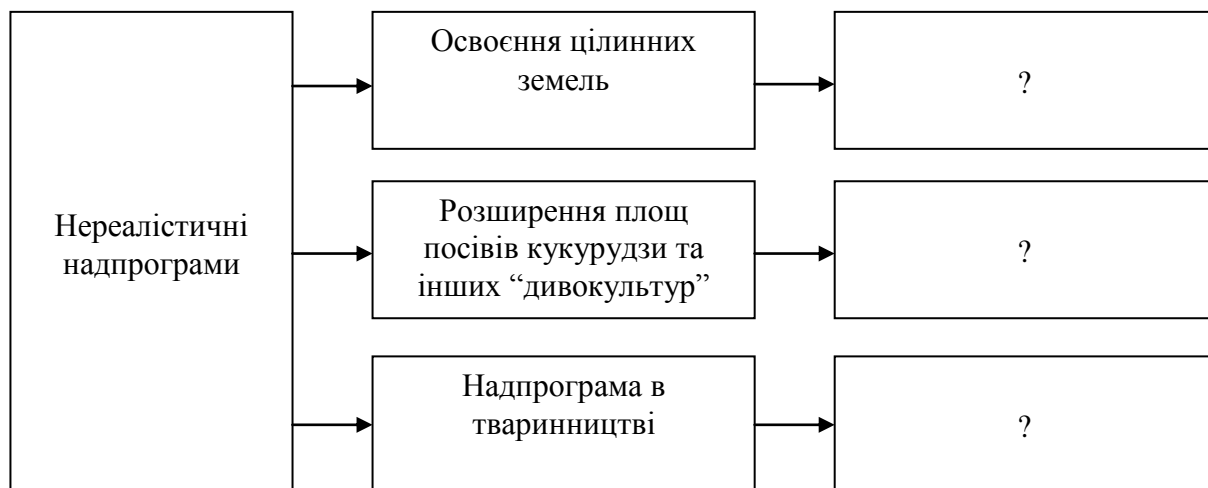
- 10** У 60-ті роки ХХ ст. Україна стала центром розвитку:
- а) космонавтики; українські вчені сконструювали і збудували перші в СРСР космічні кораблі “Восток” та “Союз”;
 - б) кібернетики; українські вчені спроектували і збудували цифрову машину “Київ”, першу в СРСР керуючу машину широкого профілю “Дніпро”, машини “Промінь”, “Мир”;
 - в) фізики напівпровідників; українські вчені розробили перші напівпровідникові схеми для радянських телевізорів марок “Рубін”, “Електрон”, “Райдуга”.
- 11** Позначте “самвидавський” громадсько-політичний часопис, заснований В.Чорноволом, який виходив упродовж 1970 – 1972 років:
- а) “Українська правда”;
 - б) “Хроніка українських подій”;
 - в) “Український вісник”;
 - г) “Сучасність і свобода в Україні”.
- 12** Семирічка охоплювала період:
- а) 1957 – 1963 рр.;
 - б) 1958 – 1964 рр.;
 - в) 1959 – 1965 рр.
- 13** Які явища були характерні для суспільного розвитку України в 1970 – на початку 1980-х років?
1. Домінування подвійної моралі, що виправдовувала незаконні способи задоволення особистих потреб;
 2. Загострення житлової проблеми, наростання товарного дефіциту;
 3. Прискорення темпів зростання реальних доходів населення.
- а) 1, 3;
 - б) 1, 2;
 - в) 2, 3;
 - г) 1, 2, 3.
- 14** Установіть послідовність суспільно-політичних подій 1950 – 1970-х років. Відповідь обґрунтуйте.
- а) Виступ на ХХ з’їзді КПРС М. Хрущова з доповіддю “Про культ особи та його наслідки”;
 - б) Поява праці І. Дзюби “Інтернаціоналізм чи русифікація?”;
 - в) Утворення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод;
 - г) Суд у Львові над членами Української робітничо-селянської спілки – Л. Лук’яненком, І. Кандибою та іншими.
- 15** Установіть відповідність між назвами періодів в історії України та висловлюваннями, що були характерними для них. Відповідь обґрунтуйте.
1. “Післявоєнна відбудова” а) “Той хто оволодіє кукурудзою, той зможе добитися піднесення у тваринництві. Той, хто займатиме щодо цієї культури консервативну позицію, буде викинутий життям з сідла...”;
 2. “Відлига” б) “Прискорення, гласність та “очищення” соціалізму від негативних нашарувань минулого. Ось головні завдання. Так вимагає час, іншої альтернативи для нас немає”;
 3. “Застій” в) “Зворотний бік буржуазного націоналізму – безрідний космополітизм, який проявляється в плазуванні перед буржуазною культурою і в низькопоклонстві перед іноземщиною...”;
 4. “Перебудова” г) “Замість цивілізованого переходу до ринку варварськими методами відбувається первісне нагромадження капіталу. Відбувається тотальна криміналізація суспільного життя...”;

д) “Основою партійного підходу до розв’язання економічних проблем розвиненого соціалізму є незмінна вимога – все в ім’я людини, все для блага людини”.

- 16** Який керівник УРСР пишався такими здобутками?
“...інтелігенцію прагнув підтримувати, особливо молодь. А те, що “пробили”, “довели” і встановили Шевченківську премію як найвищу нагороду республіки, котра присуджується тільки раз у житті, те, що прийняли спеціальну постанову Ради Міністрів про створення державного заповідника на Хортиці, цим пишався й пишаюся сьогодні. Так само, як і тим, що брав посильну участь у захисті чудових кінострічок Юрія Іллєнка, у створенні Музею-заповідника української народної архітектури та побуту в селі Пироговому”.
- а) М. Підгорний; б) П. Шелест;
в) В. Щербицький; г) Л.Кравчук.
- 17** У якому році з’явилася така заява Ради у справі релігії при Раді міністрів УРСР: “...при умові беззастережного дотримання Конституції... греко-католики можуть користуватися усіма правами, встановленими для релігійних об’єднань...”?
- а) 1985 р.; б) 1989 р.;
в) 1987 р.; г) 1991 р.
- 18** Установіть відповідність між датами та подіями:
а) 12 квітня 1961 р.	1) вийшла постанова ЦК КПРС “Про подолання культу особи та його наслідків”;
б) 30 червня 1956 р.	2) було запущено перший штучний супутник Землі;
в) 14 жовтня 1964 р.	3) відбувся перший політ у космос Ю.Гагаріна;
г) 4 жовтня 1957 р.	4) усунено від влади М.Хрущова;
	5) помер поет В. Симоненко.
- 19** Укажіть рік, коли у період перебудови в вищому партійному керівництві України відбулися кадрові зміни – першого секретаря ЦК КПУ В. Щербицького відправлено на пенсію, а його місце заступив В. Івашко.
- а) 1985 р.; б) 1987 р.;
в) 1989 р.; г) 1991 р.
- 20** Укажіть імена історичних діячів, що їх пропущено в уривку з доповідної В.Щербицького від 1973 р.?
“Інспіраторами націоналістичних проявів виступала... група українських націоналістів з числа інтелігенції – т. зв. “шістдесятники”: _____, Сверстюк, З. Франко, Шумук, і ін. – у м. Києві; _____, Осадчий, Гель, чоловік і жінка Калинці – у м. Львові; Строката – у м. Одесі й інші, що мали спільників у деяких інших містах республіки. Деякі з них раніше вже притягалися до відповідальності за антирадянську діяльність. Перераховані особи проводили активну націоналістичну обробку свого оточення, головним чином молоді, займалися виготовленням, поширенням у республіці й передачею за рубіж документів ворожого змісту. З метою згуртування однодумців налагодили випуск нелегального антирадянського журналу “Український вісник”. В 1970 – 1972 рр. виготовили шість номерів цього журналу, з яких п’ять – видані за кордоном”.
- а) Іван Дзюба; б) Іван Світличний;
в) Павло Тичина; г) Максим Рильський;
д) Володимир Сосюра; е) В’ячеслав Чорновіл.

Варіант 12

- 1 Як особисті якості державного діяча можуть впливати на панівний режим і як панівний режим впливає на особистість політичного лідера (простежте за цими процесами на прикладах Й.Сталіна, М.Хрущова, П.Шелеста).
- 2 Доробіть схему “Авантюризм аграрної політики кінця 1950-х – першої половини 1960-х рр.”.

- 3 Коли відбувалися три хвилі арештів інакодумців в Україні? Укажіть роки. Наведіть приклади.
- 4 Проаналізуйте політику М. Хрущова, визначіть позитивні й негативні аспекти суспільно-політичних перетворень, економічних реформ.
- 5 З якою метою радянське керівництво прагнуло приховати інформацію про трагедію на Чорнобильській АЕС та її справжні обсяги ?
- 6 Якого характеру були гасла на перших мітингах в Україні у II половині 1980-х років? Поясніть чому?
- 7 Чи можна вважати “гласність” часів М.Горбачова синонімом свободи слова? Поясніть свою думку.
- 8 Установіть відповідність:

а) 1938 – 1949 рр.	1) О. Кириченко;
б) 1949 – 1953 рр.	2) П. Шелест;
в) 1953 – 1957 рр.	3) М. Підгорний;
г) 1957 – 1963 рр.	4) В. Щербицький;
д) 1963 – 1972 рр.	5) М. Хрущов;
е) 1972 – 1990 рр.	6) Л. Мельников.
- 9 У 1970-х роках в УРСР у системі народної освіти відбувся перехід до обов'язкової загальної :

а) початкової освіти;	б) восьмирічної освіти;
в) середньої освіти;	г) вищої освіти.

- 10** У вересні 1965 р. пленум ЦК КПРС прийняв постанову “Про поліпшення управління промисловістю, вдосконалення планування та посилення економічного стимулювання промислового виробництва”, яка безпосередньо стосувалася і України. Ця постанова передбачала:
- а) заміну галузевого принципу управління народним господарством на територіальний, тобто ліквідацію галузевих міністерств та створення замість них раднаргоспів;
 - б) створення умов для розвитку в промисловості поряд з державним кооперативного та приватного секторів, підвищення оплати праці робітників промислових галузей;
 - в) підвищення наукового рівня планування економіки, значне скорочення кількості диктованих зверху показників, а також використання як основи оцінки діяльності підприємств не загального валу виготовленої продукції, а обсягу її реалізації; розширення сфери госпрозрахункових відносин, створення ефективної системи стимулювання шляхом організації спеціальних соціальних фондів; повернення до галузевого принципу керівництва промисловістю.
- 11** Позначте пункт, який характеризує стан економіки УРСР у 1970 – 1980-х рр.:
- а) високі темпи розвитку промисловості й сільського господарства;
 - б) спад виробництва у промисловості, сповільнення темпів розвитку сільського господарства;
 - в) посилення централізації економіки, швидке оновлення основних виробничих фондів;
 - г) зростання виробничих показників легкої та харчової промисловості, добробуту населення.
- 12** “Кукурудзяна епопея” кінця 1950-х – початку 1960-х років:
- а) призвела до скорочення посівних площ під інші зернові культури та необхідності закупівлі зерна за кордоном;
 - б) стала першим кроком на шляху подолання розбіжностей у рівнях економічного розвитку США і СРСР.
- 13** Яке поняття є зайвим в логічному ланцюжку: “відлига – застій – дисидентство – перебудова”?
- а) відлига;
 - б) застій;
 - в) дисидентство;
 - г) перебудова.
- 14** Установіть послідовність подій суспільно-політичного життя України другої половини 1980 – 1990-х років. Відповідь обґрунтуйте.
- а) Проведення акції “Українська хвиля” – утворення “живого ланцюга” від Львова до Києва на честь Акта злуки УНР і ЗУНР;
 - б) Святкування 1000-ліття хрещення Русі;
 - в) Проведення Установчий з’їзд Народного руху України за перебудову;
 - г) Заборона діяльності Комуністичної партії України.
- 15** Установіть відповідність між поняттями та уривками історичних джерел :
1) Лібералізація;	2) Дисиденти;
3) Шістдесятники;	4) Реабілітація.
- а) “Зняти з обліку спецпоселення і звільнити з-під адміністративного нагляду органів МВС греків, болгар, вірмен та членів їх сімей, виселених з Криму в 1944 р. ”;
 - б) “Затвердити...передачу Кримської області зі складу Російської СФРР до складу Української СРР ”;
 - в) “Завдання полягає в підготовці народу до нового масового руху за національну свободу. Для такої праці потрібні не скоростріли з багнетами, а натхненне слово з вірою у перемогу ”;

- г) “Поетів тоді називали формалістами за шукання своєї індивідуальності. Насправді за шуканням істини – замість ідеї спущеної зверху для оспівування...неприйняття, опір, протистояння офіційній літературі та всьому апаратові будівничих казарм ”;
- д) “Для цього необхідно : по-перше, по-більшовицькому засудити і викоринити як чужий духу марксизму-ленінізму і несумісний з принципами партійного керівництва і нормами партійного життя культ особистості, вести нещадну боротьбу проти всіляких спроб відродити його в тій чи іншій формі... ”.

- 16** Установіть відповідність між періодами і поняттями, які їх характеризують.
- 1) німецько-радянська війна (1941 – 1945 рр.);
 - 2) Післявоєнна відбудова (1945 – початок 1950-х рр.);
 - 3) Десталінізація (1953 – 1964 рр.);
 - 4) Загострення кризи (середина 1960-х – початок 1980-х рр.).
- а) Операція “Вісла”, “ждановщина”, космополітизм, “лисенківщина”;
 - б) Стахановський рух, “Закон про п'ять колосків”, “розстріляне відродження”, форсована індустріалізація;
 - в) Застій, номенклатура, дефіцит, правозахисник;
 - г) Голокост, “новий порядок”, “рух Опору”, колабораціонізм;
 - д) “Відлига”, лібералізація, раднаргоспи, шістдесятники.
- 17** Операція “Українська хвиля”, присвячена річниці Акту злуки, проводилася в:
- а) 1989 р.;
 - б) 1990 р.;
 - в) 1991 р.;
 - г) 1999 р.
- 18** Установіть відповідність між датами та подіями:
а) 13 грудня 1963 р.	1) прокотилася перша хвиля арештів інтелігенції, діячів культури;
б) травень 1961 р.	2) розпочато широкомасштабне житлове будівництво
в) серпень – вересень 1965 р.	3) помер поет В.Симоненко;
г) липень 1957 р.	4) відбулася ліквідація МТС;
	5) проведення суду у Львові над членами десидентської організації УРСС.
- 19** Укажіть особливості культурного та духовного життя в середині 60-х – початку 70-х років ХХ ст.:
- а) завершення переходу до обов'язкової загальної середньої освіти;
 - б) збільшення кількості шкіл з українською мовою навчання;
 - в) зменшення кількості студентів;
 - г) ідеологізація шкільного навчання;
 - д) погіршення стану матеріально-технічної бази вишів;
 - е) політизація освіти;
 - є) збагачення української літератури новими творами О. Гончара, М. Стельмана та ін.
- 20** Укажіть рік, коли відбулася подія, про яку йдеться в уривку.
- “...Ми вперше реально зіткнулися з такою грізною силою..., що вийшла з-під контролю... Уся робота, по суті, ведеться цілодобово. Приведено в дію наукові, технічні, економічні можливості всієї країни. ”
- З виступу М. С. Горбачова на радянському телебаченні.
- а) 1985р.;
 - б) 1986р.;
 - в) 1987р.;
 - г) 1988р.

Варіант 13

- 1 Установіть причинно-наслідкові зв'язки:
– десталінізація – поява дисидентства.

- 2 Заповніть таблицю:

Стан сільського господарства в 1953 – 1965 рр.

1953 – 1958 рр.	1958 – 1965 рр.
Причини піднесення сільськогосподарського виробництва:	Причини занепаду виробництва:
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.

- 3 На чолі Української робітничо-селянської спілки стояв:
а) В. Чорновіл; б) Л.Лук'яненко; в) І.Дзюба.
- 4 Зіставте періоди культурного відродження в Україні 20-х років і другої половини 50 – початку 60-х років ХХ ст.
- 5 Чи була, на Вашу думку, в СРСР альтернатива атомній енергетиці у 70 – 80-ті рр. ХХ ст? Яка саме?
- 6 Коли в Радянському Союзі відбувся перший масовий шахтарський страйк? Які були його цілі? Поясніть його значення.
- 7 Який вплив мала політика “перебудови” в Радянському Союзі на суспільно-політичні процеси в Україні?
- 8 Друга хвиля арештів дисидентів – представників інтелігенції України припадає на:
а) 1965 р.; б) 1972 р.;
в) 1978 р.; г) 1985 р.
- 9 Установіть відповідність між назвами основних течій опозиційного руху в Україні у 60 – 80-х роках та змістом їхньої діяльності:
а) боротьба за свободу совісті представників православної і репресованих УГКЦ та протестантських церков;	1) самостійницька течія
б) рух за права людини, проти ігнорування комуністичним режимом законів, норм і правил демократичного суспільства, проти підкорення інтересів особи інтересам колективу і тоталітарної держави;	2) національно-культурницька течія
в) рух за відродження української культури, мови, традицій;	3) правозахисна
г) рух за відродження української державності.	4) рух за свободу совісті

- 10** Причинами поступової втрати Компартією України провідних позицій в українському суспільстві в 1985 – 1987 рр. був(ла):
- а) провінційність політичного мислення її керівників, які ініціативу в перебудовчому процесі в республіці віддали центральній владі;
 - б) неспроможність запобігти екологічній кризі, спричиненій аварією на Чорнобильській АЕС у червні 1986 р.;
 - в) страх перед тим, що процеси демократизації сприяють зростанню українського національно-визвольного руху, несумісного з комуністичною ідеологією;
 - г) курс Компартії України на розбудову української державності та національне відродження.
- 11** Установіть відповідність між датами та подіями:
а) 1966 – 1970 рр.;	1. публікація роману О.Гончара “Собор”;
б) 1968 р.;	2. проголошення Продовольчої програми;
в) 1982 р.;	3. восьма п’ятирічка;
г) 1980р.	4. арешт М.Руденка;
	5. XXII Олімпійські ігри.
- 12** Чия це біографія?
Дисидент, літературний критик, автор праці “Інтернаціоналізм чи русифікація”?, яка стала своєрідним протестом проти арештів українських дисидентів.
- а) І. Кандиби;
 - б) І. Дзюби;
 - в) В. Мороза.
- 13** Утворення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод пов’язано з:
- а) подіями “Празької весни”;
 - б) інтервенцією радянських військ до Афганістану;
 - в) ухваленням ООН Загальної Декларації прав людини;
 - г) проведенням наради з безпеки та співробітництва в Європі.
- 14** Установіть хронологічну послідовність подій. Відповідь обґрунтуйте.
- а) Схвалення Верховною Радою УРСР Закону “Про державний статус української мови”;
 - б) Обрання Б. Патона президентом АН УРСР;
 - в) Ухвалення “Конституції розвиненого соціалізму”;
 - г) Обрання М.Горбачова генеральним секретарем ЦК КПРС, початок перебудови.
- 15** Установіть послідовність подій :
- а) створення системи раднаргоспів;
 - б) початок освоєння цілинних і перелогових земель;
 - в) політ першої людини в космос;
 - г) засудження “культу особи” Й. Сталіна на XX з’їзді КПРС.
- 16** Установіть відповідність між іменами діячів культури та фактами їх біографії.
1) О. Гончар;	2) О. Довженко;
3) С. Параджанов;	4) П. Загребельний.
- а) Кінорежисер, автор фільмів “Земля”, “Поема про море”, кіноповістей “Україна в огні”, “Зачарована Десна”;
 - б) Письменник, громадський діяч, автор трилогії “Прапорonosці”, романів “Тронка”, “Собор”, “Берег любові”;
 - в) Поет, автор збірок “Протуберанці серця”, “Корінь і корона”, сценаріїв до фільмів “Криниця для спраглих”, “Камінний хрест”;

г) Кінорежисер, автор фільмів “Українська рапсодія”, “Квітка на камені”, “Тіні забутих предків”, “Колір граната”;

д) Письменник, журналіст, автор романів “Первоміст”, “Роксолана”, “Я, Богдан”, сценарію до фільму “Ярослав Мудрий”.

17 Про якого керівника СРСР йдеться в уривку з джерела?

“Навіть найкрутіші його реформи – створення раднаргоспів, ліквідація багатьох міністерств і відомств – мали верхівковий характер. Вони виходили з того, щоб зробити управління більш раціональним, наблизити його до об’єктів – підприємств, колгоспів, радгоспів, наукових установ. Але вони, ці реформи, не зачіпали суті виробничих відносин, не претендували на те, щоб поставити самого виробника – робітника, селянина, інтелігента – у нові умови праці: надати йому ініціативу, самостійність, вибір, можливість прямого зв’язку зі споживачем. І тим самим розкріпачити економіку, послабити... задушливий її прес державної опіки”.

а) Й. Сталіна;

б) Л. Брежнєва;

в) М. Хрущова;

г) М. Горбачова.

18 Розташуйте події, про які йдеться у наведених уривках, у хронологічній послідовності:

а) “...культ особи набрав також жахливих розмірів головним чином тому, що сам Сталін всіляко заохочував звеличення його персони...”;

б) “ там, де кукурудза не родиться, є “компонет”, який не сприяє її росту. Цей “компонет ” слід шукати в керівництві;

в) “... український народ з почуттям глибокого задоволення і палкої вдячності зустрів рішення про передачу Криму до складу Української РСР...”;

г) “у найближчі роки наздогнати Сполучені Штати Америки із виготовлення м’яса, молока та вершкового масла на душу населення ”.

19 Прочитайте уривок тексту та виконайте завдання.

“ Дисидентський рух ставив за мету вільний розвиток української культури і мови, забезпечення громадянських прав і був проявом національно-визвольного руху.

Слід підкреслити, що більшість дисидентів не виступала проти радянської влади і прагнула до мирних форм діяльності. Українські дисиденти були реформістами, а не революціонерами .”

Г.Касьянов “ Незгодні. Українська інтелігенція
в русі опору 1960 – 1980-х років”

1) Наведіть приклади дисидентських організацій в Україні, діяльність яких підтверджує наведений уривок.

2) Охарактеризуйте програму, методи їх діяльності.

20 Народний рух України за перебудову:

а) це масова громадсько-політична організація, мета якої полягала у побудові в Україні демократичного, гуманного суспільства, відродженні української мови і культури, національно-державного суверенітету України та її виходу зі складу СРСР;

б) це масова громадсько-політична організація, мета якої полягала у побудові в Україні демократичного, гуманного суспільства, відродженні української мови і культури, національно-державного суверенітету України, а також у перебудові СРСР на засадах федералізму;

в) це політична партія, мета якої полягала у побудові в Україні демократичного суспільства, відродженні української мови, культури і національно-державного суверенітету України;

г) це політична партія націонал-демократичного спрямування, мета якої полягала в досягненні державної незалежності України, а також у розбудові української державності, реформуванні основ її політичного та економічного устрою на демократичних засадах.

Варіант 14

- 1 Історик Я. Грицак, оцінюючи передачу Криму до складу УРСР, пише: “Сам факт передачі цілої області не означає територіальної втрати для Москви, яка продовжувала утримувати владу над Україною. Своїм щедрим жестом центральне керівництво перекидало на плечі українського народу частку моральної відповідальності за насильне виселення кримських татар з їхньої батьківщини у 1944 році. Проте центральним моментом у передачі Кримської області було визнання за Україною ролі надійного партнера Росії у зміцненні політичного ладу Радянського Союзу та соціалістичної системи. За умови, звичайно, що Україна слідуватиме у фарватері московської політики та пам’ятатиме, що своїм особливим статусом вона завдячує “братерській дружбі й безкорисливій допомозі” Росії”.
- Чи згодні Ви з істориком? Чому? Які наслідки мало приєднання Криму до УРСР для радянської України? Для незалежної України?
- 2 Заповніть таблицю “Суперечливий характер реформ М. Хрущова в Україні”:
Позитивні моменти	Недоліки
- 3 Якими методами радянська система намагалася придушити рух дисидентів? Наведіть приклади.
- 4 Поясніть зміст термінів і понять: “централізація”, “командно-адміністративна економіка”, “госпрозрахунок”, “кукурудзяна кампанія”, “рівень життя”.
- 5 Чи можна було у 1980-ті рр. уникнути небезпеки, до якої призвело використання “мирного атома”? Яким чином?
- 6 Які чинники сприяли піднесенню національно-визвольного руху в Україні наприкінці 80-х рр. ХХ ст.?
- 7 Поясніть причини стрімкої політизації українського суспільства в другій половині 1980-х років.
- 8 У 1988 р. відновила діяльність Українська Гельсінська спілка, яка задекларувала як мету:
- а) боротьбу за дотримання конституційних прав громадян України та інформування міжнародної громадськості про порушення прав людини в Україні;
 - б) боротьбу за перебудову СРСР на федеративних засадах, дотримання громадянських прав особистості;
 - в) необхідність створення суверенної Української держави, захист громадянських прав особистості.
- 9 Генеральний секретар ЦК КПРС Ю.Андропов (1982 – 1984) намагався зупинити розвиток системної кризи в СРСР, а відтак в УРСР, шляхом:
- а) відновлення в країні процесів демократизації, глобального взаємодоповнюючого реформування, передусім економічної та політичної сфер;
 - б) здійснення часткової економічної реформи із вдосконалення соціалістичних виробничих відносин, як це робили його попередники М. Хрущов та Л. Брежнев;
 - в) вдосконалення адміністративно-репресивних методів організації виробництва, посилення трудової дисципліни та боротьби з корупцією як у верхніх партійних ешелонах, так і на виробництві.

- 10** Серед репресованих жителів України реабілітації в 1956 – 1959 рр. не підлягали:
- жертви політичних процесів 20 – 30-х років;
 - західноукраїнське населення, депортоване за співпрацю з нацистами та українськими націоналістами;
 - функціонери КПРС;
 - космополіти;
 - політичні в'язні, засуджені за 54 статтею Карного кодексу СРСР за зраду державних інтересів;
 - в'язні німецьких концтаборів;
 - українські селяни, депортовані у роки колективізації.
- 11** Установіть відповідність між поняттями та їх основним змістом:
а) шістдесятники;	1. великі державні підприємства, створені для обробітку землі та виробництва сільськогосподарської продукції;
б) дисиденти;	2. керівники та працівники апарату партії, призначені на свої посади її відповідними органами;
в) партноменклатура;	3. інакодумці, особи, які не погоджуються з постулатами панівної в тоталітарному суспільстві ідеології;
г) раднаргоспи	4. територіальні органи управління народним господарством СРСР упродовж 1957 – 1965 років;
	5. особи, що належать до покоління інтелігенції, яке розпочало своє творче й громадське життя за часів “відлиги”.
- 12** Клуб творчої молоді “Сучасник” засновано:
- 1957р.;
 - 1958 р.;
 - 1959 р.
- 13** Які цілі діяльності Української Гельсінської групи?
- Ознайомлювати світове співтовариство з фактами порушення прав людини в Україні.
 - Сприяти реформуванню радянської політичної системи в Україні.
 - Ознайомлювати українську громадськість із Загальною декларацією прав людини.
- 1, 2;
 - 2, 3;
 - 1, 3;
 - 1, 2, 3.
- 14** У 1950 – 1960-ті рр. в УРСР відбувалося :
- згасання і припинення збройної боротьби УПА;
 - запровадження після смерті Й. Сталіна елементів ринкової економіки;
 - завершення формування території республіки;
 - відновлення КПУ після її розпуску в другій половині 1930-х рр.;
 - стрімке падіння життєвого рівня населення;
 - зростання громадської активності під впливом лібералізації суспільно-політичного життя;
 - відновлення зруйнованого в роки Другої світової війни господарства.
- 15** Установіть відповідність між визначеннями та поняттями:
1) “самвидав”;	2) дефіцит;
3) стагнація;	4) інфляція.
- Перевищення видатків над доходами;
 - Довготривала криза, що охоплює всі сфери життя суспільства;
 - Підпільна література, що створена дисидентами й таємно поширювалася в СРСР в обхід державної цензури;
 - Застій в економіці;

Варіант 15

- 1 Дайте визначення термінів і понять:
 - реабілітація;
 - командно-адміністративна економіка;
 - культ особи;
 - десталінізація.
- 2 Дайте визначення понять: економічна політика, інтенсивний шлях розвитку виробництва, волонтаризм.
- 3 Що таке “самвидав”? Наведіть приклади такої літератури.
- 4 Охарактеризуйте зміни в системі управління народним господарством, стан промисловості й аграрного сектора наприкінці 1950-х – у першій половині 1960-х років, зміни в соціальній сфері.
- 5 Чи можна вважати Чорнобильську катастрофу закономірним результатом радянської політики? Обґрунтуйте свою думку.
- 6 Охарактеризуйте хід і особливості виборів 1989 р. Поясніть, чому в 1990 – 1991 роки мав місце масовий вихід членів КПРС з лав партії.
- 7 Одні вважають дії М.Горбачова на посаді генерального секретаря ЦК КПРС деструктивними, інші – конструктивними. Як Ви можете пояснити таку розбіжність оцінок?
- 8 В Україні у роки семирічки (1959 – 1965) були створені такі нові промислові галузі :
 - а) хімічна; б) електроенергетика;
 - в) трубопровідне транспортування нафти; г) важке машинобудування;
 - д) літакобудування; е) легкове автомобілебудування.
- 9 Які із започаткованих М.Хрущовим з метою демократизації суспільного життя в СРСР реформ викликали найбільший опір з боку союзної і республіканської партійної номенклатури? Відповідь обґрунтуйте.
 - а) реформи органів управління народним господарством СРСР – ліквідація міністерств, впровадження раднаргоспів, оскільки
 - б) зміни в організаційних засадах діяльності КПРС, а саме: оновлення не менше ніж на чверть складу ЦК і його президії на кожних чергових виборах та обрання керівників парторганів лише на три терміни підряд, тому що
 - в) скорочення і здешевлення адміністративно-управлінського апарату, тому що
 - г) децентралізація державно-адміністративного керівництва, передання республікам деяких повноважень, які раніше належали центрові в галузі законодавства, а також управління народним господарством, тому що
- 10 Працівники інституту синтетичних надтвердих матеріалів АН УРСР у 1961 р.:
 - а) побудували найбільший у світі прискорювач електронів у два мільярди електрон-вольт;
 - б) створили першу в СРСР цифрову машину “Київ”;
 - в) виростили першими в світі штучні алмази;
 - г) розробили нові методи квантової теорії поля та статичної фізики.

- 11** Установіть відповідність між громадсько-політичними об'єднаннями та політичними позиціями періоду відродження незалежності України:
а) Українська республіканська партія;	1. керівна партія, більшість лідерів якої гальмувала процес “перебудови”, виступала проти незалежності України, за збереження Союзу РСР;
б) Народна рада;	2. об'єднання, створене для підтримки, курсу поглиблення “перебудови”, з 1990 року послідовно виступало за створення Української держави;
в) Народний рух України;	3. партія, в яку реорганізувалась Українська Гельсінська спілка, послідовно виступала проти монополії КПРС на владу, за суспільний устрій європейського зразка;
г) Партія демократичного відродження України.	4. партія, утворена комуністами-реформаторами, які висловлювалися за трансформацію КПРС в соціал-демократичну партію європейського зразка, за конфедерацію України з іншими республіками СРСР;
5. об'єднання, створене групою народних депутатів для протистояння парламентській більшості, сприяло прийняттю Декларації про державний суверенітет України.
- 12** Реформування промисловості періоду “хрущовської відлиги” мало низку недоліків:
- затягування впровадження нових технологічних розробок у виробництві;
 - відсталість легкої і харчової промисловості;
 - збільшення виробництва чавуну і сталі протягом десяти років на 70%;
 - перекачування значних коштів у хімічну промисловість, розбудова “великої хімії”;
 - впровадження “надпрограм”, які завдавали великої економічної шкоди Україні;
 - незмінність планової системи та командно-адміністративного господарського механізму.
- 13** Що було однією з ознак дисидентського руху в Україні в другій половині 1960-х – першій половині 1980-х років?
- мирний, ненасильницький характер боротьби;
 - поширення руху лише в західних областях України;
 - домінування релігійної течії, її підтримка православною церквою;
 - координація масових антиурядових акцій із московськими групами.
- 14** Заповніть таблицю: “Політика М.С.Хрущова в 1953 – 1964 рр. та її вплив на суспільно-політичне життя України”.
- Визначіть кроки нового радянського керівництва в напрямку демократії.
 - Визначіть кроки нового керівництва назад, до тоталітаризму.

Політика М.С.Хрущова в 1953 – 1964 рр.
та її вплив на суспільно-політичне життя України

Кроки в напрямку демократизації	Кроки в напрямку тоталітаризму

- 15** Які з указаних нижче заходів партійно-державного керівництва в 1950-х – середині 1960-х рр. вплинули на життєвий рівень населення України ?
- заборона робітникам і службовцям самочинно змінювати місце роботи;
 - упровадження державних позик і збільшення присадибного господарства колгоспників;
 - ведення широкомасштабного індустріального житлового будівництва;

- г) створення сфери побутових послуг і системи громадського харчування;
 д) установлення щомісячного авансування та пенсій за віком для колгоспників;
 е) підвищення рівня оплати праці, упровадження п'ятиденного робочого тижня;
 є) узаконення підприємницької діяльності у сфері торгівлі та обслуговування.
- 16** Установіть послідовність подій:
 а) засудження культу особи Й. Сталіна на XX з'їзді КПРС;
 б) входження Кримської області до складу УРСР;
 в) утворення Української Гельсінської групи;
 г) схвалення останньої Конституції УРСР.
- 17** Прочитайте уривок із документа і виконайте завдання:
 “Кримський обком партії просить Вас вийти з клопотанням до ЦК КПРС про заборону всім адміністративно висланим... повертатися і проживати на території Кримської області.
 У зв'язку з тим, що звільненим зі спецпоселень особам дозволяється проживати в будь-якій області СРСР без обмежень, деякі з них приїжджають у Крим і вимагають повернення відібраних у них під час виселення з Криму будівель і відшкодування вартості вилученого майна...”
 У джерелі йдеться про:
 а) наслідки реабілітації; б) масштаби депортації;
 в) причини депортації; г) передумови реабілітації.
- 18** Прочитайте уривок, дайте відповіді на запитання, виконайте завдання.
 “М. Хрущов наполіг на тому, щоб у законі про освіту в УРСР, прийнятому у 1959 р., було зафіксовано положення про факультативність вивчення української мови в школі.”
 1) Які діячі культури написали статті у газетах проти факультативного викладання української мови?
 2) Які наслідки мав цей закон для подальшого розвитку української культури?
- 19** Укажіть прізвища українських дисидентів 60 – 80-х рр.
 1) О.Гончар; 5) В.Симоненко;
 2) І.Драч; 6) Й.Тереля;
 3) М.Руденко; 7) В.Чорновіл;
 4) В.Стус;
 а) 1, 3, 4, 5; в) 2, 4, 5, 6;
 б) 3, 4, 6, 7; г) 1, 3, 5, 7.
- 20** Укажіть назви нових громадських об'єднань, які виникли в Україні у роки перебудови.
 1) Комуністична партія України;
 2) Демократична платформа в КПРС;
 3) Товариство української мови імені Т. Шевченка;
 4) “Громада” при Київському університеті;
 5) Український Культурологічний Клуб;
 6) Об'єднання “Державна самостійність України”;
 7) “Товариство Лева”;
 8) “Група 239”.
 а) 1, 3, 6, 8; в) 2, 4, 5, 7;
 б) 3, 5, 7, 8; г) 4, 5, 6, 8.

Варіант 16

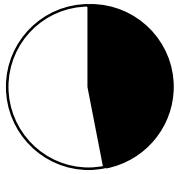
- 1 Український історик-дисидент Валентин Мороз, вказуючи на значення дисидентства, писав: “Віра виникає тоді, коли є мученики” і “Знищені стають прапором”. Що мав на увазі В. Мороз? Чи згодні Ви з істориком? В чому, на Ваш погляд, полягає значення дисидентського руху?
- 2 Раднаргоспи було введено замість міністерств у:
а) 1953; б) 1956;
в) 1957; г) 1959 році.
- 3 Автором праці “Інтернаціоналізм чи русифікація?” був:
а) генерал Григоренко; б) Л.Лук’яненко; в) І.Дзюба.
- 4 Дайте визначення понять:
неосталінізм – це ... ;
партноменклатура – це
- 5 Чи мала Чорнобильська катастрофа вплив на розгортання національного руху в республіці та здобуття Україною незалежності? Наведіть приклади.
- 6 Чому радянський центр не захотів сприяти розв’язанню національного питання в Україні у II половині 1980-х рр.?
- 7 Відомо, що процес запровадження гласності ішов повільно і болісно для багатьох членів радянського суспільства. Чим можна пояснити таку реакцію на гласність основних верств населення країни?
- 8 Українську робітничо-селянську спілку очолював:
а) Л.Лук’яненко; б) В.Чорновіл;
в) М.Горинь; г) Г.Гайовий.
- 9 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
Наприкінці 50-х – у середині 60-х років УРСР була членом багатьох міжнародних організацій, в тому числі (НАТО, ЄС, ООН, РЕВ, “Міжнародної амністії”, Міжнародної організації праці). У (1954, 1955, 1964, 1965) році вона стала членом постійної комісії ООН з питань освіти, науки і культури – (МАГАТЕ, МБО, ЮНЕСКО).
- 10 Після смерті Й.Сталіна деяке розширення прав УРСР в економічному й культурному житті було пов’язане з намаганням:
а) нових керівників СРСР, лідером яких став М.Хрущов – представник української партноменклатури, реально надати Україні статус суверенної союзної республіки у складі СРСР;
б) нових керівників СРСР шляхом незначного розширення прав партійної номенклатури республіки заручитися її підтримкою і, водночас, перекласти на неї хоча б частинку відповідальності за стан справ в УРСР;
в) нових керівників СРСР активізувати національно-державне будівництво в Україні і зробити її керівників безпосередньо зацікавленими в ефективному функціонуванні господарського механізму та національному відродженні.
- 11 Хто з названих осіб засудив введення радянських військ в Афганістан у грудні 1979 р.:
а) Ю.Андропов; б) Б.Єльцин;
в) А.Сахаров; г) О.Солженіцин.

- 12** Які дві події збіглися в часі:
- а) XX з'їзд КПРС; б) початок освоєння цілини;
 - в) передача Криму УРСР; г) обрання М. Підгорного Першим секретарем ЦК КПУ;
 - д) політ у космос українця П. Поповича?
- 13** Через “самвидав” упродовж 1970-х – початку 1980-х років розповсюджувалась інформація:
- а) “...про порушення свободи слова, судові і позасудові репресії в Україні, становище українських політв'язнів у тюрмах і таборах...”;
 - б) “про проблеми та досягнення передової української радянської науки, її роль піднесенні розвитку народного господарства республіки”;
 - в) “...про здобутки й перспективи радянської економіки, роль Комуністичної партії Радянського Союзу в покращенні добробуту радянських людей...”;
 - г) “...про боротьбу народів за свою свободу, духовне та соціальне розкріпачення, роль СРСР у зміцненні миру у всьому світі...”.
- 14** Яка група репресованих сталінським режимом громадян України не підлягала реабілітації у роки “відлиги” ?
- а) партійні функціонери – жертви політичних процесів 1937 – 1938 рр.;
 - б) в'язні, засуджені за статтю “шкідництво ” Карного кодексу;
 - в) колишні в'язні німецьких концтаборів часів Другої світової війни;
 - г) в'язні, засуджені за звинуваченням в “українському буржуазному націоналізмі”.
- 15** Які заходи були здійснені радянським керівництвом у сільському господарстві в 1953 – 1964 рр. ?
- а) створення машинно-тракторних станцій;
 - б) перетворення частини колгоспів на радгоспи;
 - в) освоєння цілинних і перелогових земель, надмірне поширення посівів кукурудзи;
 - г) створення агропромислових комплексів;
 - д) ліквідація “неперспективних ” сіл;
 - е) повна ліквідація присадибних господарств колгоспників;
 - є) запровадження програми зі створення потужностей, які б забезпечили збільшення виробництва молока і м'яса під гаслом “Наздогнати і перегнати США”.
- 16** Установіть послідовність подій:
- а) заснування Української Гельсінської групи;
 - б) перша велика хвиля арештів українських дисидентів;
 - в) друга велика хвиля арештів українських дисидентів;
 - г) видання В. Чорноволом часопису “Український вісник”.

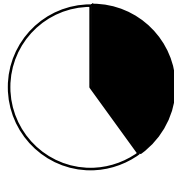
- 17 Яке судження про економічний розвиток УРСР у другій половині 1980-х рр. підтверджує наведена діаграма ?

Частка УРСР у загальносоюзному промисловому виробництві (у % станом на 1989 р.)

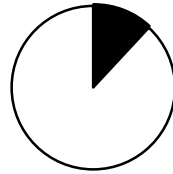
Залізна руда

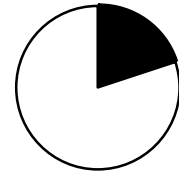
Чавун

Тканини

Взуття

Українська РСР

СРСР (інші республіки)

- а) упродовж 1980-х рр. в економіці УРСР зберігалася тенденція щодо переважання виробництва товарів групи “А”;
- б) у другій половині 1980-х рр. економіка УРСР була найменш матеріало- та енергозатратною, ніж економіка СРСР у цілому;
- в) у середині 1980-х рр. в економічній сфері партійно-державне керівництво УРСР обрало стратегію прискорення;
- г) якість товарів вітчизняної легкої промисловості в 1980-х рр. була низькою, тому великим попитом у населення користувалися імпортні товари.
- 18 Прочитайте уривок, дайте відповіді на запитання, виконайте завдання.
 “ Правоохоронні органи, викривши Українську робітничо - селянську спілку, інкримінували її учасникам тяжкий злочин – зраду Батьківщини. Членів УРСС засудили на великий термін ув’язнення у таборі.”
- 1) Укажіть прізвище працівників УРСС, яких було ув’язнено.
 2) Поміркуйте, чому дисидентам інкримінували статтю – зрада Батьківщини.
- 19 Укажіть прізвища діячів української культури та мистецтва, які стали відомими саме в 70 – 80-х рр. ХХ ст.:
1) П.Тичина;	4) Н.Рибак;
2) В.Стус;	5) О.Довженко;
3) Л.Биков;	6) І.Миколайчук;
7) Ю.Ілленко.	
- а) 1, 3, 5, 7; б) 2, 3, 4, 5;
 в) 2, 3, 6, 7; г) 3, 2, 5, 6.
- 20 Укажіть назви нових політичних об’єднань і партій, що утворилися в Україні у роки перебудови.
1) Українська міжпартійна асамблея;	5) “Товариство Лева”;
2) Комуністична партія України;	6) “Партія зелених України”;
3) Українська республіканська партія;	7) Партія регіонів;
4) КПРС;	8) СДПУ(о).
- а) 1, 2, 5, 7; б) 2, 4, 6, 8;
 в) 1, 3, 6, 8; г) 3, 5, 6, 7.

Варіант 17

- 1 На прикладі України порівняйте процес десталінізації в другій половині 50-х і на початку 60-х років ХХ ст.
- 2 Спробуйте перелічити досягнення промисловості в Україні кінця 50-х – початку 60-х років ХХ ст.
- 3 Яке значення мала книга “Інтернаціоналізм чи русифікація?” Хто її автор ?

- 4 Проаналізуйте дані таблиці та напишіть назви процесів, про які свідчать:

Основні показники	1960-ті роки (%)	1980-ті роки (%)
Книжок українською мовою	60	24
Газет і журналів українською мовою	46	19
Шкіл з українською мовою викладання	62	50,5
Українців, що вважали українську мову рідною	93,4	89,1

- 5 Коли і чому провідні українські письменники звернулися з листом до Верховної Ради УРСР, в якому заявили про необхідність конституційного захисту української мови?
- 6 Охарактеризуйте перші кроки діяльності Народного руху за перебудову та їх наслідки для українського суспільства.
- 7 Порівняйте хід перебудовчих процесів, що проходили в Москві і в Києві у 1985 – 1989 роках. Зробіть відповідні висновки.
- 8 Яка з названих ознак найбільш повно характеризує метод соціалістичного реалізму, в рамках якого повинні були в сталінську епоху творити українські митці:
 - а) зображення виняткових людей за незвичайних обставин;
 - б) відтворення почуттів і пристрастей людини як основний предмет зображення;
 - в) раціоналізм, ігнорування особистих почуттів;
 - г) возвеличення людини-трудівника як носія ідеалів існуючого ладу;
 - д) правдиве конкретно-історичне всебічне зображення типових подій і характерів у типових обставинах.
- 9 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
У навчальних програмах середніх шкіл у 70 – на початку 80-х років з'явилися нові дисципліни (психологія, кібернетика, релігієзнавство, генетика, філософія, політекономія соціалізму, науковий комунізм, менеджмент, основи Радянської держави і права, етика і психологія сімейного життя).
- 10 Економічна реформа 1965 року була викликана бажанням радянського керівництва:
 - а) докорінно змінити основні принципи організації та управління народним господарством СРСР, реформувати соціалістичну економіку в бік вільноринкової;
 - б) внести зміни в систему організації та управління народним господарством СРСР, не змінивши при цьому її суті;
 - в) повернутися до сталінських жорстких адміністративно-командних методів управління економікою, які виявилися значно ефективнішими порівняно з економічними методами.

- 11** Укажіть серед нижченаведених твердження, що розкриває зміст поняття “раднаргоспи”:
- а) органи управління, на які покладалася координація промислової кооперації підприємств у рамках Ради економічної взаємодопомоги;
 - б) організації, які керували системою державних закупівель сільськогосподарської продукції в Україні;
 - в) державні органи, які здійснювали укрупнення колгоспів, продаж їм техніки машинно-тракторних станцій (МТС);
 - г) органи державного управління, утворені за територіальним принципом, які керували промисловістю у межах економічних адміністративних районів
- 12** Крим був приєднаний до УРСР у:
- а) 1953 р.;
 - б) 1954 р.;
 - в) 1956 р.;
 - г) 1964 р.
- 13** Головне завдання діяльності Української Гельсінської групи:
- а) реалізація Україною конституційного права на вихід зі складу СРСР;
 - б) ліквідація монополії КПРС на владу та демократизація суспільного життя в Україні;
 - в) ознайомлення світового співтовариства з фактами порушення прав людини в Україні;
 - г) здійснення структурної перебудови економіки України на ринкових засадах.
- 14** Що було притаманне духовному життю України в умовах десталінізації (1953 – 1964 рр.)?
- а) відмова держави від антицерковної політики та атеїстичної пропаганди;
 - б) ліквідація політико-ідеологічного контролю та цензури в галузі культури;
 - в) вихід на літературний і суспільний обрії плеяди талановитої чоловічої молоді;
 - г) уповільнення темпів русифікації та ідеологізації системи народної освіти.
- 15** Які з наведених положень були складовими політики десталінізації (1953 – 1964 рр.) ?
- а) ліквідація системи ГУЛАГу, амністія та реабілітація незаконно засуджених;
 - б) ліквідація монополії КПРС на владу, передача влади З’їзду народних депутатів СРСР;
 - в) розширення прав республік у адміністративно-політичній, фінансовій, матеріально-технічних сферах;
 - г) лібералізація державної політики щодо церкви, розширення мережі церковних громад;
 - д) реформи силових відомств та впровадження в їх діяльність принципу законності;
 - е) реорганізація партійного апарату та створення національних комуністичних партій;
 - є) реабілітація депортованих кримських татар і повернення їх на батьківщину.
- 16** Укажіть риси, притаманні розвитку народного господарства УРСР упродовж другої половини 1970-х – 1980-х рр.:
- а) бюрократизація управління, домінування командно-адміністративних методів організації виробництва, домінування важкої промисловості, остаточне формування воєнно-промислового комплексу;
 - б) розквіт колгоспно-радгоспної системи, її вдосконалення, впровадження нових агротехнологій і культур, зокрема кукурудзи;
 - в) розвиток індивідуального підприємництва у сфері послуг та сільському господарстві;
 - г) пріоритетний розвиток наукоємного виробництва, масове впровадження досягнень науково-технічної революції;
 - д) криза колгоспно-радгоспної системи, низький рівень агрокультури та

- землекористування, розробка “Продовольчої програми”;
- е) дефіцит товарів масового споживання, загострення продовольчої та житлової проблем;
- є) децентралізація системи управління, розвиток підприємств місцевої промисловості та промислів.
- 17** Установіть відповідність між назвами періодів в історії України та висловлювань, що були характерними для них:
1) післявоєнна вібудова;	2) “відлига”;
3) застій;	4) перебудова.
- а) “Прискорення, гласність та “очищення” соціалізму від негативних нашарувань минулого. Ось головні завдання. Так вимагає час, іншої альтернативи для нас немає”;
- б) “Зворотний бік буржуазного націоналізму – безрідний космополітизм, який проявляється в плазуванні перед буржуазною культурою і в низькопоклонстві перед іноземцями...”;
- в) “Замість цивілізованого переходу до ринку варварськими методами відбувається первісне нагромадження капіталу. Відбувається тотальна криміналізація суспільного життя...”;
- г) “Основою партійного підходу до розв’язання економічних проблем розвинутого соціалізму є незмінна вимога – все в ім’я людини, все для блага людини”;
- д) “Той, хто оволодіє кукурудзою, той зможе добитися піднесення у тваринництві. Той, хто займатиме щодо цієї культури консервативну позицію, буде викинутим життям з сідла...”.
- 18** Укажіть особливості розвитку промисловості та соціальної сфери УРСР за доби “відлиги”.
- 1) уповільнення темпів розвитку електроенергетики;
 - 2) неефективність соціальної політики через відсутність достатніх фінансових ресурсів;
 - 3) залучення додаткових інвестицій у розвиток хімічної промисловості;
 - 4) переорієнтація господарського механізму управління промисловістю з директивного на ринковий;
 - 5) заміна галузевого принципу управління промисловістю на територіальний.
а) 1, 3;	б) 1, 4;
в) 2, 3;	г) 3, 5.
- 19** Укажіть поняття, яке відповідає наведеному визначенню.
“Часткова реанімація сталінської адміністративно-командної системи.”
а) неосталінізм;	б) неофашизм;
в) нова економічна політика;	г) “воєнний комунізм”.
- 20** Укажіть поняття, про яке йдеться у наведеному тексті.
Було створено Комісію при Політбюро ЦК КПУ, яка координувала цю справу. Тільки у вересні–жовтні 1988 року в республіці повернуто чесне ім’я 359 особам... 5 січня 1989 року Політбюро ЦК КПУ ухвалило постанову “Про додаткові заходи з відновлення справедливості по відношенню до жертв репресій, які мали місце у 30 – 40-х роках і на початку 50-х років” ... Протягом 1988 – 1989 років у республіці відновлено чесне ім’я понад 27 тисяч осіб... До осені 1991 року таку роботу проведено з 485457 особами.
а) перебудова;	б) прискорення;
в) гласність;	г) реабілітація.

Варіант 18

- 1** Установіть причинно-наслідкові зв'язки:
– XX з'їзд КПРС – винесення тіла Й. Сталіна із Мавзолею та перепоховання біля Кремлівської стіни.
- 2** Складіть графік розвитку сільського господарства в 1953–1958 рр. і 1958–1965 рр. в Україні.
- 3** “Український історичний журнал” побачив світ (вказіть дату)
а) 1955 р.; б) 1956 р.;
в) 1957 р.; г) 1958 р.
- 4** Розкрийте зміст понять:
Самвидав –
Десталінізація –
- 5** Назвіть причини створення і результати діяльності координаційної комісії з розробки програми розвитку історичних досліджень, поліпшення вивчення і пропаганди історії України, створеної ЦК Компартії України.
- 6** Охарактеризуйте наслідки, до яких призвела конституційна реформа М.Горбачова.
- 7** Охарактеризуйте складові перебудови в СРСР. Зробіть відповідні висновки.
- 8** У роки восьмої п'ятирічки (1966 – 1970 рр.) народне господарство України характеризувалося:
а) швидким зниженням темпів розвитку промисловості та сільського господарства, чому не спроможна була запобігти економічна реформа 1965 р., оскільки вона не вносила принципових змін в основні засади організації та керівництва народним господарством України;
б) високими темпами розвитку як промисловості, так і сільського господарства, досягненням найкращих за 35 років показників виробництва продукції за рахунок реалізації положень економічної реформи 1965 р. – вдосконалення методів управління та планування, широкого використання досягнень науково-технічного прогресу, а також підвищення продуктивності праці шляхом вдосконалення системи соціальних гарантій;
в) темпи розвитку народного господарства стабілізувалися на рівні семирічки завдяки реформам 1965 р.; однак у розвитку сільського господарства намітилися негативні тенденції через непродуману політику землекористування та неправильну цінову політику.
- 9** Чи відповідають історичній дійсності такі твердження:
а) метою діяльності Української робітничо-селянської спілки було відокремлення України від Радянського Союзу мирними, конституційними методами
1) так, 2) ні;
б) учасники українського опозиційного руху 60 – 80-х років вважали, що досягти незалежності України можна лише шляхом підготовки та здійснення збройного повстання
1) так, 2) ні;
в) спільним для всіх напрямів українського опозиційного руху була критика комуністично-бюрократичної системи, прагнення ліквідувати колоніальний статус України
1) так, 2) ні.

- 10** У процесі перебудови економічних відносин в УРСР у 1985 – 1990 рр.:
- а) відбулися суттєві зміни в структурі промисловості, а саме: вона втратила свій напівколоніальний характер, були створені завершені виробничі цикли, пріоритетними стали наукомісткі галузі та легка промисловість, скоротився обсяг важкої промисловості в структурі української економіки, широко впроваджувалися досягнення науково-технічного прогресу;
 - б) у структурі промислового виробництва України відбулися зміни на гірше: розвивалися лише сировиннодобувні галузі, продукція яких експортувалася за межі республіки, інші галузі, навіть важка промисловість, не отримували капіталовкладень на розвиток, а тому занепадали, обсяги їхнього виробництва скорочувалися, промисловість поступово набувала регресивного характеру, який змінювався з індустріального на аграрно-індустріальний;
- 11** Укажіть період піднесення такого напрямку кіномистецтва як українське поетичне кіно (режисери Л.Осіка, Ю.Ілленко, І.Миколайчук, С. Параджанов):
- а) друга половина 1940 – перша половина 1950-х рр.;
 - б) друга половина 1950 – перша половина 1960-х рр.;
 - в) друга половина 1960 – 1970-ті рр.;
 - г) 1980– 1990-ті рр.
- 12** Наприкінці 1957 р. першим секретарем ЦК КПУ став:
- а) О. Кириченко;
 - б) М. Підгорний;
 - в) Д. Коротченко;
 - г) Л. Мельников.
- 13** Які твердження характеризують явища та процеси соціально-економічного життя УРСР за доби “відлиги” ?
1. Втрата значення особистого господарства через зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції в колгоспах.
 2. Відтік молоді з села позитивно позначився на темпах зростання промислового виробництва, але підривав сільське господарство.
 3. Великі присадибні ділянки і наявність великої рогатої худоби у робітників та службовців радгоспів були перешкодою розвитку радгоспного виробництва.
 4. Встановлення державної системи пенсійного забезпечення колгоспників: право на пенсію чоловіки одержували у віці – 60 році, а жінки – 55.
 5. Влада не наважилася поширити паспортну систему на все населення сільської місцевості, проте істотно послабила паспортний режим.
 6. Зменшення матеріальної зацікавленості колгоспників, скорочення державних асигнувань на потреби села.
- а) 1, 3, 6;
 - б) 2, 4, 5;
 - в) 2, 3, 5;
 - г) 3, 4, 6.
- 14** Поява поняття “раднаргоспи ” була пов’язана :
- а) зі здійсненням децентралізації управління народним господарством;
 - б) з укрупненням колгоспів та ліквідацією МТС;
 - в) з освоєнням цілинних і перелогових земель;
 - г) із запровадженням держприймання на підприємствах.
- 15** Наслідком розвитку дисидентського руху в період застою стало:
- а) внесення до Конституції СРСР та УРСР статей про громадянські права і свободи;
 - б) посилення партійного контролю над творчою інтелігенцією;
 - в) зародження робітничого руху і розгортання масових страйків;
 - г) обмеження функцій і компетенції каральних органів (КДБ і МВД).

- 16** Укажіть складові економічних реформ другої половини 1960-х років (реформи О.Косигіна):
- а) запровадження на всіх великих промислових підприємствах держприймки готової продукції;
 - б) ліквідація монополії держави у сфері зовнішніх торговельних зв'язків;
 - в) відновлення галузевої системи управління промисловістю через союзні та союзно-республіканські міністерства;
 - г) дозвіл на індивідуальне підприємництво у сфері виробництва товарів народного споживання;
 - д) розширення господарської самостійності підприємств шляхом скорочення кількості планових показників;
 - е) ухвалення семилітнього плану розвитку народного господарства;
 - є) визначення прибутку й рентабельності ключовими показниками ефективності роботи підприємств.
- 17** Установіть відповідність між датами і подіями:
1) 16 липня 1990 р.;	2) 3 серпня 1990 р.;
3) 24 серпня 1991 р.;	4) 1 грудня 1991 р.
- а) Закон про мови в УРСР;
 - б) Закон про економічну самостійність УРСР;
 - в) Акт проголошення незалежності України;
 - г) Всеукраїнський референдум на підтвердження акта проголошення незалежності України. Вибори Президента України;
 - д) Декларація про державний суверенітет УРСР.
- 18** Укажіть рік призначення першим секретарем ЦК КПУ П.Шелеста:
а) 1961 р.;	б) 1965 р.;
в) 1963 р.;	г) 1967 р.
- 19** Укажіть поняття, яке відповідає наведеному визначенню.
“Нестача чого-небудь: товар, якого немає в достатній кількості.”
а) дефляція;	б) дефіцит;
в) імпорт;	г) профіцит.
- 20** Укажіть поняття, про яке йдеться у наведеному тексті.
Стало першим гаслом у ході перебудови та орієнтувало трудові маси на різке підвищення продуктивності праці, запровадження в виробництво сучасних досягнень науково-технічного прогресу. Ключовими елементами цього курсу були технічне переоснащення машинобудування та активізація “людського фактору”. Офіційно цей курс було закріплено в “Основних напрямках економічного і соціального розвитку СРСР на 1986 – 1990 роки та на період до 2000 року”.
а) прискорення;	б) гласність;
в) демократизація;	г) інфляція.

Варіант 19

- 1 Історик С. Кульчицький, характеризуючи період “відлиги”, писав: “Справді історичним досягненням цієї доби була результативна соціальна політика тоталітарної держави. Високі мобілізаційні можливості радянської економіки М. Хрущов вперше використав для поліпшення в короткий термін всіх сторін суспільного життя”. Які “мобілізаційні властивості” мав на увазі С. Кульчицький? Чи погоджуєтесь Ви з ним? Чому?
- 2 Ліквідація МТС мала позитивні наслідки: так чи ні? Висновок обґрунтуйте.
- 3 Випуск Української радянської енциклопедії розпочався (вказіть дату):
 - а) 1953 р.;
 - б) 1955 р.;
 - в) 1957 р.;
 - г) 1963 р.
- 4 Дайте стисло характеристику історичним особам:
М. Хрущов –
П. Шелест –
В. Чорновіл –
- 5 Чим можна пояснити лібералізацію державної політики щодо церкви у 80-х роках ХХ ст. ?
- 6 Яка парламентська система була створена в країні після виборів 1989 р.? Порівняйте її з попередньою системою.
- 7 Змалюйте політичний портрет М.Горбачова. Дайте оцінку його діяльності.
- 8 У 70 – 80-х роках ХХ ст. серед засуджених і ув'язнених у радянських концтаборах були також українські літератори:
 - а) І.Світличний, І.Дзюба;
 - б) В.Стус, І.Світличний;
 - в) В.Стус, О.Корнійчук;
 - г) І.Дзюба, О. Корнійчук.
- 9 Чергова спроба виходу СРСР, а відтак і УРСР з кризи, що охопила усі сфери життя країни, була зроблена на квітневому (1985 р.) пленумі ЦК КПРС, який прийняв ухвалу:
 - а) про запровадження нових соціальних програм “Житло 2000” та “Боротьба за тверезий, здоровий спосіб життя”, а також удосконалення “Продовольчої програми”, реалізація яких мала забезпечити досягнення в СРСР європейських стандартів життя;
 - б) широко використовуючи досягнення науково-технічної революції, встановити відповідність форм соціалістичного господарства сучасним умовам і потребам, домогтися істотного прискорення соціально-економічного прогресу;
 - в) про нові принципи кадрової політики і впровадження виборів усіх ланок партійно-державного та господарського керівництва на альтернативній основі.В 1962 р. УРСР стала членом Ради Економічної Взаємодопомоги:
 - а) європейської міжнародної організації, створеної з метою сприяння перебудові економіки соціалістичних країн на ринкових засадах;
 - б) міжнародної організації, створеної європейськими країнами з метою надання економічної допомоги країнам, які щойно звільнилися від колоніальних режимів;
 - в) організації “країн соціалістичного табору”, створеної з метою надання економічної допомоги капіталістичним країнам у перебудові ринкової економіки на соціалістичний лад;
 - г) організації “країн соціалістичного табору”, створеної в протизвагу ЄС з метою розвитку економічного співробітництва та співпраці між соціалістичними країнами.

- 10** Процес десталінізації в УРСР, як і в інших республіках СРСР:
а) був розпочатий;	1) 1990 р.
б) припинений вперше;	2) 1956 р.
в) відновлений вдруге;	3) 1959 р.
г) остаточно завершений.	4) 1985 р.
- 11** Укажіть заходи, що вплинули на рівень життя населення України впродовж 1950 – середини 1960-х рр.:
- скасування плати за навчання в старших класах школи й у вищих навчальних закладах;
 - проведення грошової реформи, що сприяла остаточному зникненню дефіциту товарів;
 - індустріальне будівництво житла та часткове розв'язання житлової проблеми;
 - заборона робітникам і службовцям самочинно змінювати місце своєї роботи;
 - перегляд і підвищення тарифної системи оплати праці, перехід на п'ятиденний робочий тиждень при восьмигодинному робочому дні;
 - інтенсифікація праці шляхом переходу на шестиденний робочий тиждень та скорочення відпусток;
 - установлення щомісячного авансування та пенсій за віком для колгоспників.
- 12** Грошова реформа була проведена:
а) 1958 р.;	б) 1960 р.;
в) 1961 р.;	г) 1965 р.
- 13** Про засідання якої дисидентської організації йдеться ?
Іван Кандиба згадує: “Виступив Лук'яненко спочатку. Потім я. Я сказав приблизно такі фрази, що викликали тоді навіть між нами непогодження: “Проект програми взагалі я схвалюю. Але мені не подобається те, що на базі марксизму-ленінізму вона побудована”. А тоді Вірун мені зразу таку репліку каже: “Без марксизму-ленінізму далі, як до Києва, не дійдеш”. Ну, такий собі конфлікт. І якраз Левко тоді записував свого рода нотатки. Вони так і називаються: “Нотатки на зборах шостого листопада”. Потім у справі фігурували... Значить, вирішили все-таки замінити цю програму... І доручили знов таки Лук'яненку в іншій формі це подати. У новому варіанті програми головним завданням організації була ненасильницька боротьба за громадські права в Україні, за національні та культурні права, за економічні права тощо. Другим етапом боротьби мала бути боротьба за самостійність України”.
- Українську загальнонародну організацію (УЗНО);
 - Український національний фронт (УНФ);
 - Українську робітничо-селянську спілку (УРСС);
 - Об'єднану партію визволення України (ОПВУ).
- 14** Рішення XX з'їзду КПРС сприяли:
- припиненню звеличення ролі партійних керівників;
 - посиленню ідейної єдності та згуртованості радянського суспільства;
 - розкріпаченню свідомості радянських людей;
 - зміцненню авторитету СРСР в соціалістичному таборі.
- 15** Піднесення опозиційного руху в Україні в другій половині 1970-х рр. було передусім спричинено:
- подіями в Чехословаччині, які отримали назву “Празька весна”;
 - інтервенцією СРСР в Афганістан та згортанням міжнародної політики “розрядки”;
 - підписанням СРСР Гельсінського заключного акта;
 - придушенням революції в Угорщині.

- 16** Укажіть ключові положення Конституції УРСР 1978р.:
- УРСР є організацією диктатури трудящих і експлуатованих мас пролетаріату та найбіднішого селянства;
 - державною мовою УРСР є українська мова, УРСР забезпечує функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя;
 - уся влада в УРСР належить народу, який здійснює державну владу через Ради народних депутатів, що становлять політичну основу УРСР;
 - УРСР складається із семи областей і Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки;
 - керівною і спрямовуючою силою радянського суспільства, ядром його політичної системи є Комуністична партія Радянського Союзу;
 - найвищим виконавчим і розпорядчим органом державної влади УРСР є Рада Народних Комісарів УРСР;
 - основу економічної системи УРСР становить соціалістична власність на засоби виробництва у формі державної і колгоспно-кооперативної власності.
- 17** Установіть відповідність між наведеними уривками з історичних джерел та історичними періодами, які вони відображають:
- “Хто оволодіє кукурудзою, той доб’ється піднесення у тваринництві. Той, хто займатиме щодо цієї культури консервативну позицію, буде викинутий життям із сідла...”
 - “Зворотний бік буржуазного націоналізму – безрідний космополітизм, який проявляється в плазуванні перед буржуазною культурою і в низькопоклонстві перед іноземщиною...”;
 - “Прискорення, гласність та “очищення” соціалізму від негативних нашарувань минулого. Ось головні завдання. Так вимагає час, іншої альтернативи для нас немає...;
 - “Основою партійного підходу до розв’язання економічних проблем розвинутого соціалізму є незамінна вимога – все в ім’я людини, все для блага людини...”
- Радянська модернізація України (1928 – 1938 рр.);
 - Повоєнна відбудова та розвиток (1946 – початок 1950-х рр.);
 - Політична та економічна лібералізація суспільства (1953 – 1964 рр.);
 - Загострення кризи радянської системи (1965 – 1985 рр.);
 - Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України(1985 – 1991 рр.).
- 18** Укажіть прізвище діяча, який очолив Українську робітничо-селянську спілку:
- Л.Лук’яненко;
 - В.Чорновіл;
 - І.Кандиба;
 - І.Дзюба.
- 19** Укажіть дату створення Української Гельсінської спілки:
- 1970 р.;
 - 1972 р.;
 - 1974 р.;
 - 1976 р.
- 20** Прочитайте уривок з документа та вкажіть місто, де відбувалася подія, описана в уривку.
“У вересні 1989 р. було проведено Установчий з’їзд Народного руху України за Перебудову. Делегати репрезентували майже 280 тис. учасників. Головою Руху було обрано відомого поета Івана Драча”.
- Львів;
 - Ужгород;
 - Київ;
 - Івано-Франківськ.

Варіант 20

- 1 Що спільного і що відмінного між “відродженням” української культури 20 – 30-х років і новітнім українським відродженням 50 – 60-х років ХХ ст.?
- 2 Складіть історичний портрет відомого українського дисидента, голови Української робітничо-селянської спілки.
- 3 Укажіть прізвища українських митців, яких називають “шістдесятниками”:
1) В.Симоненко, 2) М.Стельмах, 3) О.Гончар, 4) Л.Костенко, 5) В.Стус, 6) Д.Павличко, 7) І.Драч, 8) П.Загребельний, 9) Ю.Мушкетик, 10) Б. Олійник.
- 4 Проаналізуйте реформи О. Косигіна. Сформулюйте власну думку щодо їх ефективності для подальшого соціально-економічного розвитку України.
- 5 Чому в кінці 1980-х рр. для партійного апарату стало неможливим здійснювати контроль над висвітленням і пропагандою історії України?
- 6 Наведіть приклади, які б свідчили, що в СРСР наприкінці 1980-х рр. виникли дві системи влади.
- 7 Заповніть таблицю “Етапи політики “перебудови” в УРСР у 1985 – 1990 рр. ”

Сфера суспільного життя	1985 – 1986 рр.	1987 – 1989 рр.	1990 – 1991 рр.
Суспільно-політична			
Економічна			
Соціальні відносини			
Національне питання			

- 8 Масова громадсько-політична організація, створена в Україні 1989 р. для підтримки перебудови, називалася:
а) Українське культурологічне товариство;
б) Українська Гельсінська спілка;
в) Народний рух України за перебудову;
г) Нова спілка сприяння перебудові.
- 9 Перехід до загальної обов'язкової середньої освіти, який законодавчо був закріплений у Конституції УРСР 1978 р.:
а) свідчив про високий рівень забезпечення культурних та духовних потреб населення республіки, відбивав відповідний освітній рівень учнів середніх шкіл, сприяв вдосконаленню навчальної та професійної підготовки випускників середніх шкіл, особливо в сільській місцевості;
б) значно знизив якість навчального процесу; породив нездорову атмосферу для роботи шкіл та інших середніх навчальних закладів, яка тепер оцінювалася переважно за кількісними показниками; призвів до погіршення матеріально-технічного забезпечення роботи навчальних закладів, збільшення навантаження вчителів в умовах низької оплати праці;
в) практично не був реалізований, у державі не вистачало матеріальних та фінансових ресурсів для виконання цього положення Конституції 1978 р.
- 10 Яке твердження найбільше відповідає історичній дійсності:
а) у першій половині 60-х років процеси демократизації суспільного життя в УРСР

позитивно вплинули на становище церкви та віруючих; були зняті обмеження з релігійної діяльності, відроджувалися церкви, яким поверталось націоналізоване майно;

б) у першій половині 60-х років процеси демократизації суспільного життя в УРСР оминули релігійно-церковну сферу; стосовно церкви і віруючих комуністи продовжували проводити політику активної світоглядної боротьби, насаджування атеїстичного світобачення, вдавалися до обмежень релігійної діяльності та переслідування віруючих;

в) у першій половині 60-х років обмеженість процесів демократизації суспільного життя в УРСР призвела до формального (лише на папері) поліпшення становища віруючих та церкви в республіці; їм поверталось право на вільне віросповідання, однак так і не були розроблені механізми реалізації демократичних прав віруючих громадян республіки.

- 11** Укажіть завдання, які ставила перед собою Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод:
- а) домагатися припинення втручання у внутрішні справи соціалістичних країн Східної Європи;
 - б) ознайомити широкі кола української громадськості із Загальною Декларацією прав людини;
 - в) домагатися акредитування в Україні представників зарубіжної преси;
 - г) добиватися ліквідації системи ГУЛАГу та реабілітації незаконно засуджених;
 - д) ознайомити світову громадськість із фактами порушень прав людини в Україні;
 - е) добиватися внесення до конституцій СРСР та УРСР положень про свободу слова, друку, віросповідань, мітингів, зборів;
 - є) домагатися, щоб на міжнародних нарадах з питань безпеки та співробітництва в Європі Україна була представлена окремою делегацією
- 12** Процес укріплення колгоспів, який здійснювався протягом 1950-х років:
- а) позитивно вплинув на розвиток сільського господарства за рахунок зменшення апарату управління;
 - б) не мав істотного впливу на сільське господарство;
 - в) призвів до появи “неперспективних сіл” і загалом негативно позначився на розвитку села.
- 13** Коли відбулися події, про які йдеться в уривку з указу Президії Верховної Ради СРСР? “Враховуючи спільність економіки, територіальну близькість і тісні господарські і культурні зв'язки між Кримською областю і Українською РСР, Президія Верховної Ради Союзу Радянських Соціалістичних Республік постановляє: затвердити спільне подання Президії Верховної Ради РРФСР і Президії Верховної Ради УРСР про передачу Кримській області зі складу Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки...”
- а) 1946 р.;
 - б) 1953 р.;
 - в) 1954 р.;
 - г) 1956 р.
- 14** Хто з керівників СРСР виступив із доповіддю, що засуджувала культ особи Сталіна на XX з'їзді КПРС?
- а) М. Хрущов;
 - б) М. Горбачов;
 - в) Л. Брежнев;
 - г) Ю. Андропов.
- 15** Який із наведених фактів свідчить про наслідки політики русифікації УРСР?
- а) переведення спеціалістів з України у віддалені райони СРСР;
 - б) підпорядкування підприємств на території УРСР союзному керівництву;

- в) швидке скорочення кількості українських шкіл в УРСР;
- г) охорона західних кордонів УРСР прикордонними військами СРСР.

16 Які причини зумовили фактичний розгром дисидентського руху в Україні на початку 1980-х рр.?

- а) нечисленність дисидентів, відсутність підтримки їх діяльності з боку населення;
- б) створення системи ГУЛАГу;
- в) діяльність дисидентів була дискредитована зв'язками з іноземними розвідувальними службами;
- г) перехід дисидентів до терористичних методів боротьби;
- д) їхні ідеї були неактуальними й несвоєчасними;
- е) оперативність і жорстокість каральних органів;
- є) відсутність належної організованості, підпільної мережі.

17 Установіть відповідність між датами і періодами:

- а) Радянська модернізація України;
 - б) Повоєнна відбудова та розвиток;
 - в) Політична та економічна лібералізація суспільства;
 - г) Загострення кризи радянської системи;
 - д) Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України.
1. 1928 – 1938 рр.
 2. 1946 – початок 1950-х рр.
 3. 1953 – 1964 рр.
 4. 1965 – 1985 рр.
 5. 1985 – 1991 рр.

18 Укажіть прізвище діяча, який очолив Клуб творчої молоді у Києві, створений у 1960 р.

- а) Л. Танюк;
- б) І. Драч;
- в) І. Світличний;
- г) С. Параджанов.

19 Укажіть дату прийняття директиви Міністерства освіти УРСР “Про вдосконалення вивчення російської мови”.

- а) листопад 1978 р.;
- б) жовтень 1979 р.;
- в) вересень 1980 р.;
- г) лютий 1981 р.

20 Прочитайте уривок з документа та вкажіть місто, де відбувалася подія, описана в уривку.

“За активної участі Української Гельсінської Спілки, яка активізувала свою діяльність влітку 1988 р. та оприлюднила “Декларацію принципів”, у березні 1989 р. в місті... відбулися перша політична демонстрація та перший за радянських часів страйк. На першотравневу демонстрацію мешканці міста вперше в Україні вийшли з синьо-жовтими прапорами”.

- а) Стрий;
- б) Тернопіль;
- в) Київ;
- г) Львів.

Варіант 21

- 1 Установіть причинно-наслідкові зв'язки:
– десталінізація – поява “шістдесятництва”.
- 2 Визначте головні напрямки реформ М.Хрущова в Україні.
- 3 Автори, твори яких були заборонені в період “відлиги”:
- 4 Складіть хронологічну таблицю: 5 найголовніших, на Вашу думку, подій, які відбулися в Україні в 1970 році. Свій вибір обґрунтуйте одним-двома реченнями, записавши їх напроти вибраної дати.

Дата	Подія

- 5 Чи можна вважати, що Чорнобильська катастрофа відіграла роль каталізатора суспільно-політичних процесів, які призвели до здобуття незалежності України? Обґрунтуйте свою відповідь.
- 6 Порівняйте склад і характер роботи Верховної Ради УРСР 1990 р. з роботою Верховної Ради попереднього скликання. Зробіть відповідні висновки.
- 7 Висловіть власне розуміння понять:
перебудова – це
лібералізація політичної системи – це
політичний плюралізм – це
неосталінізм – це
- 8 Реформа управління народним господарством, здійснена в роки семирічки (1959 – 1965 рр.):
а) не була спроможна принципово змінити суть соціалістичного планового господарства в УРСР та сприяти підвищенню життєвого рівня населення, оскільки мала незавершений характер, реорганізація принципів та форм управління економікою не доповнювалася введенням госпрозрахунку. Розширенням сфери товарно-грошових відносин, самостійністю підприємств, утвердженням економічного суверенітету республіки;
б) принципово змінила суть народного господарства України та сприяла підвищенню життєвого рівня населення. Завдяки їй відбулася структурна перебудова та модернізація економіки республіки, були впроваджені досягнення науково-технічного прогресу, нові форми організації та стимулювання праці;
в) не була спроможна принципово змінити суть соціалістичного планового господарства та підвищити життєвий рівень населення, оскільки викликала подальше скорочення економічного суверенітету республіки, зростання централізації управління народним господарством у руках загальносоюзних відомств, відтік грошей з республіки в загальносоюзний бюджет.
- 9 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
Традиції національно-визвольної боротьби в нових умовах продовжили підпільні групи та організації, які діяли мирними, конституційними засобами. Серед них (ОУН, УРСР,

УНФ, УПА). Ігнорування радянською владою демократичних норм і законів, свобод і прав людини логічно покликали до життя здійснюваний легально рух за права людини, який в Україні був представлений (Українською Гельсінською групою, Українським народним фронтом, Українським національним комітетом).

- 10** Повернення до галузевого принципу управління промисловістю в процесі економічної реформи 1965 р.:
- а) мало позитивні наслідки для України та її промисловості, оскільки централізація управління сприяла піднесенню ефективності керівництва підприємствами, більш обґрунтованому розподілу капіталовкладень, виваженому складанню планових завдань тощо;
 - б) мало негативні наслідки для України, позаяк позбавляло республіку права самостійно керувати українською промисловістю з урахуванням республіканських пріоритетів, а більшість українських підприємств знову поверталась у власність союзних міністерств;
 - в) практично не позначилося на Україні, адже стосувалося лише тих промислових підприємств, які перебували в загальносоюзному підпорядкуванні.
- 11** Основними рисами індустріального суспільства є:
- а) провідна роль сфери послуг, науки та освіти;
 - б) розповсюдження великого машинного виробництва;
 - в) станovo-юридична нерівність, закріплена правом;
 - г) урбанізація;
 - д) перехід від полювання та збиральництва до землеробства та скотарства;
 - е) наявність системи особливих зв'язків, відносин сюзеренітету та васалітету;
 - є) виникнення соціальних груп підприємців та найманих робітників;
 - ж) провідна роль “білих комірців” у розвитку виробництва;
 - з) становлення демократії, формування громадянського суспільства та правової держави;
 - и) ключова роль процесів виробництва, розповсюдження та споживання інформації.
- 12** Чия це біографія?
Випускниця Літературного інституту ім. Горького, поетеса, “шістдесятниця”, автор збірок “Проміння землі”, “Мандрівне серце”.
- а) Л. Костенко;
 - б) А. Горська;
 - в) Г. Севрука.
- 13** Які явища та процеси характерні для УРСР у другій половині 1960-х – першій половині 1980-х років?
- 1. Надання права союзним республікам самостійно розв'язувати питання внутрішньої політики
 - 2. Посилення утисків та репресій щодо інакодумців
 - 3. Юридичне оформлення монополії КПРС на політичну владу
 - 4. Відмова від директивного планування економіки країни
 - 5. Офіційна заборона використання української мови в державних установах
- а) 1, 3;
 - б) 2, 3;
 - в) 2, 5;
 - г) 3, 4.
- 14** У роки науково-технічної революції (НТР) в СРСР її досягнення впроваджувалися переважно у :
- а) виробництво товарів масового споживання;
 - б) розвиток воєнно-промислового комплексу;
 - в) розвиток сільського господарства;
 - г) розбудову транспортної мережі.

- 15** Широкомасштабному впровадженню заходів, які увійшли в історію під назвою “реформи Косигіна”, передувало:
- проведення локальних економічних експериментів;
 - розроблення продовольчої і житлової програм;
 - оприлюднення політики прискорення і гласності;
 - придушення Угорської революції та “Празької весни”.
- 16** Які завдання ставила перед собою Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод?
- домагатися припинення втручання у внутрішні справи соціалістичних країн Східної Європи;
 - ознайомити широкі кола української громадськості і світову громадськість з фактами порушення прав людини в Україні;
 - добиватися ліквідації системи ГУЛАГу та реабілітації незаконно засуджених;
 - домагатися акредитування в Україні представників зарубіжної преси;
 - провести в УРСР альтернативні вибори до Верховної Ради;
 - домагатися внесення до Конституції СРСР та УРСР положень про свободу слова, друку, віросповідання, мітингів, зборів;
 - домагатися, щоб на міжнародних нарадах із питань безпеки та співробітництва в Європі Україна була представлена окремою делегацією.
- 17** Установіть послідовність подій:
- створення Народного руху України за перебудову;
 - вибух на Чорнобильській АЕС;
 - перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР;
 - ухвалення Декларації про державний суверенітет України.
- 18** Укажіть, чи правильні твердження:
- У середині 60-х років в Україні прокотилася хвиля арештів дисидентів. Були заарештовані І.Світличний, брати Горині, М.Косів та ін. На їх захист стали відомі представники української культури і науки – М.Стельмах, А.Малишко, О.Антонов, С.Параджанов, Г.Майборода та ін.;
 - праця І.Дзюби “ Інтернаціоналізм чи русифікація ? ”, стала своєрідним прапором боротьби з дисидентським рухом , відображала різку критику ідей дисидентів, їх політичних вимог.
а) обидва варіанти правильні;	б) тільки перший варіант правильний;
в) тільки другий варіант правильний;	г) обидва варіанти неправильні.
- 19** Укажіть мету діяльності релігійного дисиденства в Україні:
- увести вивчення “ Закону Божого ” у закладах освіти;
 - створення єдиної української церкви;
 - боротьба з православ’ям;
 - реабілітація та легалізація Української греко-католицької церкви.
- 20** Проаналізуйте наведений текст, дайте відповіді на запитання та виконайте завдання.
 Величезний викид радіоактивності... спричинив забруднення значної території не лише України, Білорусії та Росії, а й інших регіонів світу. В Європі, наприклад, тільки радіоактивним цезієм виявилися забрудненими три чверті її території, що становлять близько 7,5 млн кв. м площі.
 Визначте подію, про яку йдеться у наведеному уривку, та дату, коли вона відбулася.
 Які наслідки вона мала для України?

Варіант 22

1 Висловіть власну точку зору.

Викриття культу особи Сталіна надзвичайно гостро поставило проблему стилю керівництва, моделі управління. Як Ви ставитеся до таких роздумів: *“Навіщо великому організаторові делікатність? Я особисто готовий внутрішньо виправдати грубість і навіть жорстокість людей, які виконують роботу державного масштабу. Все рівно в них гуманізму значно більше, ніж у тих, хто розігрує із себе Чехова і Руссо... Я не вірю в делікатність таких людей, як Курчатова, Корольова. Але при цьому моя повага до них не зменшується. За родом роботи вони повинні бути людьми з твердими характеристиками”*. (Смирнов К. Фауст против Мефистофеля? – М., 1992. – С. 178).

– Що спільного і відмінного між вольовими методами керівництва і розумною рішучістю лідера?

2 Порівняйте економічні реформи в УРСР у другій половині 1950-х – на початку 1960-х років із реформами, що здійснювалися в країнах Західної Європи (Німеччині, Італії, Франції) у повоєнний період. Які з них були ефективнішими? Чому?

3 Охарактеризуйте одним словом, терміном чи поняттям усе те, що відбувалося в Україні з 1953 до 1964 року. Назвіть позитивні та негативні риси цього періоду.

4 Поширеною в історії практикою є відзначення історичних осіб через різноманітні форми суспільного пошанування. Визначте, за якою саме формою суспільного пошанування об'єднані названі історичні діячі (окремо в першому і другому переліках). Після цього на основі обраного критерію встановіть послідовний порядок розташування названих осіб (за спаданням або зростанням ознаки).

Л.Лук'яненко	Б.Патон
І.Кандиба	І.Драч
І.Дзюба	Б.Ступка
В. Стус	А.Солов'яненко
В.Чорновіл	К.Білокур

5 Поясніть, чому була легалізована Українська католицька церква і відновлена діяльність Української автокефальної православної церкви (кінець 80-х рр. ХХ ст.).

6 Чи можна стверджувати, що вибори до рад народних депутатів у березні 1990р. засвідчили втрату компартією України монополії на владу? Доведіть своє твердження.

7 Охарактеризуйте діяльність української опозиції радянському режимові в роки “перебудови”. Які нові течії та форми опозиційної діяльності були започатковані у 1985 – 1991 рр.?

8 Основними програмними положеннями українських дисидентських організацій УРСС, УНК, УНФ та інших у кінці 50-х – середині 60-х років ХХ ст. були:

а) вимога реалізації мирним шляхом конституційного права УРСР на вихід зі складу СРСР, продовження вдосконалення соціалістичного ладу в УРСР;

б) збройна боротьба за вихід України зі складу СРСР, відмова від соціалістичної ідеології, демократизація суспільного життя в УРСР;

в) повноцінна реалізація федеративних прав УРСР у складі СРСР, відродження національної культури, ліквідація диктатури КПРС, перехід влади до Рад народних депутатів.

- 9** Наприкінці 1950-х – у середині 1960-х років основну частку українського експорту становила(и):
- а) продукція сільського господарства;
 - б) науково-технічні розробки українських учених;
 - в) сировинні ресурси;
 - г) продукція українського машинобудування;
 - д) продукція легкої та харчової промисловості.
- 10** Згідно з постановою липневого (1987 р.) пленуму ЦК КПРС, радикалізація економічної реформи, що здійснювалася в Україні поряд з іншими республіками СРСР, полягала у “визнанні плюралізму форм власності, заміні адміністративних методів господарювання економічними, демократизації засад управління”. На практиці це означало:
- а) подальше вдосконалення соціалістичної системи економіки;
 - б) співіснування ринкової і соціалістичної форм господарювання з подальшим переходом до ринку при жорсткому контролі з боку держави;
 - в) негайний перехід до засад вільноринкової економіки;
 - г) посилення регресивних тенденцій в економічному розвитку України, подальше зростання адміністративно-бюрократичного апарату управління народним господарством.
- 11** У якому уривку з історичного джерела охарактеризовані окремі аспекти соціально-економічного розвитку України в період перебудови?
- а) “В Україні понад мільйон осіб, винних у порушенні антиалкогольного законодавства, зазнали адміністративних стягнень. У Закарпатті та в Криму знищили виноградники унікальних сортів”;
 - б) “Продукція соціалістичної індустрії України зросла удвічі. Почали діяти нові підприємства (Запорізький комбінат, Новокраматорський машинобудівний завод, Криворізький металургійний завод)...”;
 - в) “Характерним для цього періоду було суттєве зниження плану заготівель зерна, підвищення у 1,5 – 2 рази цін на сільськогосподарську продукцію, збільшення капіталовкладень у сільське господарство...”;
 - г) “За оцінками експертів у вітчизняному виробництві частка тіньового сектору фактично зрівнялась з часткою офіційною. Це явище супроводжувалося зростанням обсягу нелегального вивозу капіталу...”.
- 12** Праця І. Дзюби “Інтернаціоналізм чи русифікація?” з’явилась в :
- а) 1960 р.;
 - б) 1961 р.;
 - в) 1965 р.;
 - г) 1969 р.
- 13** У яких твердженнях ідеться про Петра Шелеста?
1. Організатор і видавець нелегального журналу “Український вісник”.
 2. Став першим секретарем ЦК Компартії України за часів перебування Л. Брежнєва на посаді першого секретаря ЦК КПРС.
 3. Сприяв українізації закладів освіти і засобів масової інформації в УРСР.
 4. Розкритикований на політбюро ЦК КПРС за “недоліки в справі інтернаціонального виховання трудящих”.
 5. Засуджений за звинуваченням в “антирадянській агітації й пропаганді”.
- а) 1, 5;
 - б) 2, 3;
 - в) 2, 4;
 - г) 3, 4.
- 14** Укажіть, хто із зазначених діячів був авіаконструктором :
- а) Б. Патон;
 - б) О. Антонов;
 - в) В. Глушков;
 - г) М. Амосов.

- 15** Як Конституція УРСР 1978р. визначала соціально-економічний лад, що існував у республіці?
 а) база для побудови соціалізму; б) розвинутий соціалізм;
 в) реальний соціалізм; г) комуністичне суспільство.
- 16** Яка подія дала поштовх міжнародному визнанню України?
 а) прийняття Декларації про державний суверенітет УРСР;
 б) схвалення Акта проголошення незалежності України;
 в) проведення Всеукраїнського референдуму на підтвердження Акта проголошення незалежності України;
 г) утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД).
- 17** Установіть послідовність подій:
 а) “Живий ланцюг” від Львова до Києва на відзнаку річниці акта злуки між УНР і ЗУНР;
 б) прийняття Верховною Радою УРСР Закону про мови;
 в) перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР;
 г) початок багатопартійності в Україні.
- 18** Укажіть, чи правильні твердження:
 1) однією з форм боротьби дисидентів були “ відкриті листи ” до ООН. Наприклад , “ Відкритий лист ” до ООН українських політв’язнів мордовських концтаборів;
 2) шкільна реформа 1959 року в УРСР передбачала впровадження обов’язкової восьмирічної освіти.
 а) обидва варіанти правильні; б) тільки перший варіант правильний;
 в) тільки другий варіант правильний; г) обидва варіанти неправильні.
- 19** Які явища та процеси характерні для УРСР у другій половині 60-х – на початку 80-х років ХХ ст.?
 1) демократизація радянської системи, запровадження гласності;
 2) надання права союзним республікам самостійно розв’язувати питання внутрішньої політики;
 3) посилення утисків та репресій щодо інакодумців;
 4) юридичне оформлення монополії КПРС на політичну владу;
 5) відмова від директивного планування в економіці країни.
 а) 1, 3; б) 2, 5;
 в) 2, 4; г) 3, 4.
- 20** Установіть хронологічну послідовність подій:
 а) зміна політичного керівництва УРСР: обрання В.Щербицького І секретарем ЦК КПУ;
 б) реформи в сільському господарстві та промисловості (“косигінська реформа”);
 в) утворення Української Гельсінської групи;
 г) утворення Української робітничо-селянської спілки.

Варіант 23

- 1 Порівняйте життя суспільства при тоталітарному і авторитарному режимах ХХ ст. на прикладі України.
- 2 Історик Я. Грицак, оцінюючи реформи М. Хрущова в промисловості, писав: “Він старанно вираховував, скільки тонн заліза має Радянський Союз, щоб перегнати США. Іронія долі полягала в тому, що США, як і інші промислово розвинуті країни, у той самий час розвивали нові технології, які не потребували такої кількості металу... Хрущов хотів догнати і перегнати західний капіталізм, але не розумів, що біжить у цілком протилежний бік”.
- Чи згодні Ви із твердженням історика? Чому? Назвіть позитивні і негативні наслідки реформування промислового виробництва.

- 3 Заповніть таблицю “1959р. – Українська робітничо-селянська спілка”

Мета	Члени організації	Документи	Значення

- 4 Напишіть невеликого листа від імені одного з наведених історичних діячів до його реально існуючого сучасника. Необхідно викласти основні напрямки політичного курсу кожного з трьох діячів: Л.Брежнєва; М.Хрущова; П. Шелеста.
- 5 Чому в реформаторській діяльності М.Горбачова проблема народів СРСР перебувала на останньому місці? До яких наслідків це призвело?
- 6 Коли було прийнято Декларацію про державний суверенітет України? Напишіть про передумови та наслідки цієї події.
- 7 Складіть історичний портрет одного з учасників українського опозиційного руху 80-х – початку 90-х років ХХ ст.
- 8 У плані “відбудови народного господарства УРСР” у повоєнні роки основна увага приділялася:
- а) забезпеченню добробуту людей, у зв'язку з чим пріоритетними для фінансування вважали легку і харчову промисловість, сільське господарство, а також торгівлю. Методи відбудови мали бути планово-командними (директивні показники господарського зростання, зниження цін на промислову і сільськогосподарську продукцію, позаекономічні стимули до праці тощо);
- б) відновленню виробничих потужностей УРСР, її промислового потенціалу (вугледобування, металургії, енергетики, транспорту). Для цього вважали за потрібне поряд з плановими використати й ринкові важелі. Відновлення дрібного приватного виробництва, розвиток кооперації і приватної торгівлі мали забезпечити країну коштами для відбудови. Певну надію покладали й на іноземні інвестиції, що мали надійти згідно з “планом Маршала”;
- в) відновленню промислового потенціалу УРСР, насамперед важкої індустрії, воєнної промисловості. На його відбудову мали піти кошти, отримані за рахунок експлуатації трудівників. Ставка робилася також на ресурси інших радянських республік, репарації, “трудоий ентузіазм” робітників і селян, ефективність планово-адміністративних методів управління економікою;
- г) розвитку легкої, харчової промисловості, сільського господарства, торгівлі, кооперації. Розраховували на власні сили і тому пріоритетними вважали галузі, які не потребують значних капіталовкладень і здатні швидко давати прибуток за умови

використання не лише планово-адміністративних, а й ринкових важелів впливу: конкуренції, вільних цін, що формуються на ринку тощо. Певну надію покладали й на іноземні інвестиції, що мали надійти згідно з “планом Маршалла” для відбудови важкої промисловості.

- 9** Установіть відповідність:
а) постанова ЦК КПРС та Ради міністрів СРСР “Про додаткові заходи щодо удосконалення вивчення російської мови в загальноосвітніх і навчальних закладах союзних республік”;	1) квітень 1959 р.
б) директива Міносвіти УРСР “Удосконалювати вивчення російської мови в загальноосвітніх школах республіки”;	2) листопад 1978 р.
в) закон УРСР “Про зміцнення зв'язку школи з життям і про подальший розвиток системи народної освіти в УРСР”.	3) травень 1983 р.
- 10** Процес десталінізації суспільного життя в УРСР, як і в цілому СРСР, у 1956 – 1959 рр.:
- а) був згорнутий, тому що він не відбивав настроїв народних мас, які продовжували “обожнювати” Сталіна та його дії;
 - б) був проведений тією мірою, якою він відповідав інтересам партноменклатури, і зупинений тоді, коли почав безпосередньо загрожувати підвалинам її влади;
 - в) був в цілому завершений, наслідки “культу особи Сталіна” ліквідовані, демократичні норми відновлені в усіх сферах суспільного життя.
- 11** Матеріали про змовницькі наміри Л. Берії передав М. Хрущову:
а) А. Пономаренко;	б) Т. Строкач;
в) С. Ковпак;	г) Л.Мельников.
- 12** Низка недоліків формування аграрного сектора в період “хрущовської відлиги” була спричинена негативними тенденціями:
- а) підвищення закупівельних цін на сільськогосподарську продукцію;
 - б) відтоком молодих спеціалістів через недостатній розвиток соціально-культурної сфери села;
 - в) скороченням розмірів присадибних ділянок, індивідуальних господарств;
 - г) реорганізацією МТС в РТС і передачею їх на баланс колгоспів;
 - д) розширенням посівів кукурудзи, чумиза;
 - е) обов'язковим фінансуванням колгоспників.
- 13** Що було характерним для України в період загострення кризи радянської системи (середина 1960-х – початок 1980-х рр.)?
- 1. Подолання відмінностей між умовами життя в селі та місті.
 - 2. Істотне зменшення масштабів житлового будівництва.
 - 3. Підвищення цін на ряд товарів та послуг, дефіцит товарів.
 - 4. Раціональне розташування виробничих потужностей.
 - 5. Низькі ціни на харчові продукти та квартплату.
а) 1, 3;	б) 2, 3;
в) 2, 4;	г) 3, 5.

- 14** Яка зміна в економічному розвитку України в другій половині 1950-х – першій половині 1960-х рр. пов'язана зі створенням радгоспів ?
- перехід підприємств на повний госпрозрахунок у межах економічних зон;
 - установлення щомісячного авансування та пенсій за віком для колгоспників;
 - раціоналізація використання місцевих матеріальних і людських ресурсів;
 - ліквідація товарно-грошових відносин і централізованого планування.
- 15** Що з названого належало до підсумків проведення у другій половині 1960-х рр. економічної реформи під керівництвом О. Косигіна?
- передача функцій міністерства раднаргоспам;
 - акціонування промислових підприємств;
 - зростання обсягу промислового виробництва;
 - приватизація дрібних підприємств торгівлі.
- 16** Що з названого характеризує політику прискорення, проголошену радянським керівництвом у 1985 р.?
- визнання приватної власності;
 - перехід до ринкової економіки;
 - відмова від директивного планування;
 - збільшення витрат на технічне переоснащення промисловості.
- 17** Які з названих понять характеризують період перебудови в СРСР?
- “парад суверенітетів”;
 - “шокова терапія”;
 - гласність;
 - масова приватизація;
 - політичний плюралізм;
 - розвинутий соціалізм;
 - самвидав.
- 18** Укажіть період в історії СРСР, який припадає на 1953 – 1964 рр., що отримав назву:
- “НЕП”;
 - “застій”;
 - “ перебудова ”;
 - “ відлига ”.
- 19** Укажіть період в історії СРСР відомий як “десталінізація”, який мав такі хронологічні рамки:
- 1917 – 1920 рр.;
 - 1941 – 1945 рр.;
 - 1945 – 1953 рр.;
 - 1953 – 1964 рр.
- 20** Які з тверджень характеризують соціально-економічний розвиток УРСР в 70-ті – першій половині 80-х рр. ХХ ст.?
- різке зменшення масштабів житлового будівництва;
 - збалансований промисловий розвиток регіонів;
 - недостатній рівень розвитку галузей групи “Б” порівняно з розвитком галузей групи “А”;
 - низький рівень квартплати та ціни на комунальні послуги;
 - відсутність державної системи пенсійного забезпечення колгоспників.
- 1, 2;
 - 1, 4;
 - 2, 3;
 - 3, 4.

Варіант 24

- 1 Чи можемо ми сьогодні стверджувати, що подолали “культ особи”? Наведіть приклади. Аргументуйте Ваш висновок.
- 2 Доробіть схему “Реформа управління (1957 р.)”:

- 3 Хто з українських митців зазнав переслідувань на початку 1960-х років:
1) Б.Олійник, 2) Л.Костенко, 3) П.Панч, 4) В.Стус, 5) І.Драч, 6) М.Стельмах,
7) М.Вінграновський, 8) Є.Сверстюк, 9) І.Світличний, 10) І.Дзюба?
- 4 Доповніть текст:
У жовтні ... року відбувся перехід від галузевої до ... системи управління народним господарством УРСР через раднаргоспи. Напишіть про наслідки цих перетворень.
- 5 Назвіть причини провалу “прискорення” 1985 – 1990 рр. Поясніть, як Ви розумієте значення цього терміна.
- 6 Коли в країні було проведено референдум із питання майбутнього єдиного державного утворення? Якими були його результати?
- 7 Дайте визначення:
громадська організація –
політична партія –
Наведіть приклади.

- 8 Для структури промисловості України 1970-х – початку 1980-х років (IX – XI п'ятирічки) – характерна(і):
- значні структурні зміни, пріоритетний розвиток наукомісткого виробництва та легкої промисловості, скорочення частки сировинно-видобувної та обробної промисловості і важкої індустрії. Україна перетворилася з сировинного придатку СРСР у республіку з передовим рівнем технологічного розвитку, в якій приріст виробництва продукції забезпечувався за рахунок інтенсифікації виробничого процесу;
 - відсутність макроструктурних змін, переважаючий розвиток важкої індустрії – металургії, енергетики, машинобудування, вугільнодобувної, хімічної промисловості. В Україні також почала розвиватися атомна енергетика, ракетно-космічне будування, сформувався військово-промисловий комплекс;
 - відсутність значних капіталовкладень у розвиток промислового сектора економіки України призвела до його занепаду, припинився розвиток важкої індустрії, знижувалися обсяги виробництва підприємств легкої індустрії, республіка дедалі більше перетворювалася на аграрний та сировинний придатки загальносоюзного центру.
- 9 На території України було створено раднаргоспів:
- 11;
 - 18;
 - 21.
- 10 Економічна реформа 1965 р. мала обмежений характер, тому що:
- відкидала територіальний принцип управління економікою, повертаючись до галузевого;
 - економічні елементи реформи не доповнювалися політичними змінами, демократизацією суспільного життя;
 - її метою було лише часткове вдосконалення соціалістичної системи господарювання, а не ліквідація соціалістичних виробничих відносин.
- 11 XX з'їзд КПРС, на якому з доповіддю про культ особи Сталіна виступив М. Хрущов, відбувся:
- у лютому 1956 р.;
 - у березні 1956 р.;
 - у лютому 1957 р.;
 - у березні 1957 р.
- 12 Які дві події збіглися у часі:
- XXII з'їзд КПРС;
 - XXI з'їзд КПРС;
 - суд над членами УРСС;
 - обрання П. Шелеста першим секретарем ЦК КПУ;
 - створення раднаргоспів?
- 13 Укажіть особливості економічного розвитку у 70-х – першій половині 80-х рр. XX ст.
- Істотне зменшення капіталовкладень у сільське господарство республіки.
 - Збереження за Україною ролі однієї з паливно-енергетичних, машинобудівних і металургійних баз СРСР.
 - Активне залучення іноземних інвестицій у підприємства ВПК.
 - Створення умов для експорту зернових унаслідок інтенсифікації сільськогосподарського виробництва.
 - Орієнтація важкої промисловості на першочергове обслуговування підприємств ВПК.
- 1, 3;
 - 2, 3;
 - 2, 5;
 - 3, 4.

- 14** Що було однією зі складових політики десталінізації (1953 – 1964 рр.) ?
- лібералізація політики держави щодо церкви, розширення мережі церковних громад;
 - ліквідація монополії КППС на владу, передання влади 3'їзду народних депутатів;
 - реорганізація партійного апарату та створення національних комуністичних партій;
 - ліквідація ГУЛАГу, амністія та реабілітація незаконно засуджених.
- 15** Хто з керівників УРСР найбільшою мірою сприяв процесу русифікації республіки?
- О. Кириченко;
 - П. Шелест;
 - М. Підгорний;
 - В. Щербицький.
- 16** Як називалася парламентська опозиція у Верховній Раді УРСР/ Верховній Раді України (1990–1994 рр.)?
- “Група 239”;
 - Народна Рада;
 - Українська Гельсінська група;
 - Народний рух України.
- 17** Які події відбулися в 1985 – 1991 рр.?
- прийняття Продовольчої програми;
 - усунення В.Щербицького від влади;
 - відновлення діяльності Української Гельсінської групи (спілки);
 - прийняття Закону про мови в УРСР;
 - схвалення нової Конституції УРСР;
 - реформи О. Косигіна;
 - розгром дисидентського руху.
- 18** Укажіть прізвище відомого хірурга, під керівництвом якого було започатковано теоретичну розробку нових методів лікування серцевих захворювань у середині 1950-х років:
- І.Курчатов;
 - Є.Патон;
 - М.Амосов ;
 - О.Палладін.
- 19** Які з тверджень характеризують прояви “відлиги” в сфері культури в УРСР другої половини 70-х рр. ХХ ст.?
- офіційна популяризація надбань історичної школи М. Грушевського;
 - вихід на екрани художніх фільмів нового напрямку в українському кінематографі – “поетичного кіно”;
 - заохочення владою використання української мови в театральних виставах та кінофільмах;
 - перетворення теми героїзму народу у війні та розбудови народного господарства на провідну в образотворчому мистецтві;
 - критика владою творів українських письменників, створених за канонами соціалістичного реалізму.
- 1, 3;
 - 1, 5;
 - 2, 4;
 - 2, 5.
- 20** Установіть хронологічну послідовність подій:
- вибух на Чорнобильській АЕС;
 - ухвалення Верховною Радою Акта проголошення незалежності України;
 - перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР;
 - створення Народного руху України за перебудову.

Варіант 25

1 Охарактеризуйте позитивні й негативні зміни у суспільно-політичному житті періоду “хрущовської відлиги”.

2 Заповніть таблицю “Реформи в соціальній сфері в період “відлиги”:

Назва реформи	Рік початку реформи	Зміст реформи	Наслідки реформи для республіки	
			позитивні	негативні

3 Як Ви вважаєте, які процеси могли б відбутися у культурному житті України в період “відлиги”?

4 Заповніть таблицю “Заходи загальносоюзного керівництва з реформування системи управління промисловістю” (II половина 1950-х – середина 1960-х рр.):

Захід	Зміст реформи	Реальний наслідок для України

5 Чому саме в 1985 р. розпочалася кампанія боротьби з пияцтвом та алкоголізмом? Які наслідки вона мала?

6 Коли і з якою метою в Радянському Союзі відбулася спроба державного перевороту? Які наслідки вона мала?

7 Дайте визначення:
дисиденти – це ... ;
шістдесятники – це ... ;
правозахисники – це
Наведіть приклади.

8 Чи відповідають історичній дійсності такі твердження?

а) У 1988 – 1989 рр. новою формою протистояння радянському режимові стали мітинги. Найвиразніше це виявилось у Львові, де пік мітингової активності припав на червень – липень 1988 р.

1) так, 2) ні;

б) з метою перетворення Української Гельсінської спілки з правозахисної у політичну організацію 7 липня 1988 р. було проголошено утворення на її основі Народного руху України

1) так, 2) ні;

в) Українська республіканська партія була створена на основі Української Гельсінської спілки у 1990 р. Це була одна з перших найвпливовіших загальноукраїнських партій

1) так, 2) ні.

9 У 1985 – 1987 рр. радянське керівництво здійснило низку заходів з метою оздоровити суспільно-політичні відносини в СРСР, відповідно і в Україні, а саме:

а) удосконалювалася робота адміністративно-бюрократичного апарату держави,

каральних органів КДБ та УВС, вносилися зміни у карний кодекс з метою підвищення відповідальності за корупцію, порушення дисципліни, пияцтво, наркоманію тощо;

б) була відмінена стаття 6 Конституції СРСР про “керівну та спрямовуючу роль КППС у житті радянського суспільства”, на засадах демократизму проведена реформа виборчої системи, забезпечений механізм реалізації демократичних свобод у країні – свободи слова, друку, віросповідання, права на мітинги, демонстрації тощо;

в) реабілітовані політв'язні, проведена чистка кадрів партапарату, вводилися демократичні засади виборів та переобрання партійних і державних керівників, а також керівників промислових підприємств.

- 10** Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
Одним(ою) із перших в українській літературі 60 – 70-х років у творі... (“Маруся Чурай”, “Собор”, “Мальви”, “Мертва зона”) звернувся(лась) до художнього аналізу глибоких деформацій у суспільному житті (Л.Костенко, О.Гончар, Р.Іванчук, Ю. Дрозд).
- 11** Децентралізація системи управління народним господарством (створення раднаргоспів) відбулася:
а) 1956 р.; б) 1957 р.;
в) 1959 р.; г) 1961 р.
- 12** Що було однією зі складових політики десталінізації (1953 – 1964 рр.)?
а) Лібералізація державної політики щодо церкви, розширення мережі церковних громад;
б) ліквідація монополії КППС на владу, передача влади З’їзду народних депутатів;
в) реорганізація партійного апарату та створення національних комуністичних партій;
г) ліквідація системи ГУЛАГу, амністія та реабілітація незаконно засуджених.
- 13** Укажіть особливості економічного розвитку у 70-х – першій половині 80-х рр.
1. Промисловість України була частиною єдиного загальносоюзного народногосподарського комплексу.
2. Високі досягнення в сільському господарстві внаслідок реалізації програм механізації, хімізації та меліорації.
3. Упровадження нових технологій, зростання якості продукції важкого машинобудування, яка перевищувала світові стандарти.
4. Створення нових потужностей в атомній електроенергетиці для задоволення потреб сусідніх країн РЕВ (Ради Економічної Взвємодопомоги).
5. Інтенсифікація використання трудових ресурсів, переорієнтація структури виробництва на високотехнологічні цикли.
а) 1, 4; б) 2, 3;
в) 2, 5; г) 3, 4.
- 14** Наприкінці 1950-х рр. в СРСР розпочалася реформа шкільної освіти, одним із положень якої передбачався вибір батьками мови навчання дітей. Українська інтелігенція виступила проти цього положення, оскільки воно :
а) сприяло русифікації системи освіти в УРСР;
б) не відповідало Закону “Про мови в УРСР”;
в) створювало умови для дискримінації російської мови;
г) відновлювало практику політики коренізації 1920-х рр. .

- 15** Швидке зростання кількісного складу КПУ в 1970-х – на початку 1980-х рр. було зумовлене переважно тим, що:
- а) громадяни УРСР непохитно вірили в комуністичне майбутнє;
 - б) було запроваджено систему обов'язковості прийняття членів ЛКСМУ (комсомолу) до лав партії;
 - в) членство в партії відкривало перспективи кар'єрного зростання;
 - г) забезпечувало матеріальний добробут.
- 16** Яка подія відбулася у другій половині 1980-х рр.?
- а) запровадження системи виборів на альтернативній основі;
 - б) скасування статті 6 Конституції СРСР, розпуск КПРС;
 - в) схвалення нової Конституції розвинутого соціалізму;
 - г) утворення Української Гельсінської групи.
- 17** Які наслідки для соціально-економічного розвитку УРСР в 1954 – 1964 рр. мала політика освоєння цілини?
- а) скорочення посівних площ зернових культур;
 - б) зростання безробіття серед сільського населення;
 - в) підрив продуктивних сил сільського господарства;
 - г) випередження США у виробництві молока і м'яса.
- 18** Укажіть прізвище відомого науковця, який у 1962 р. очолив Інститут кібернетики АН УРСР:
- а) Є.Патон;
 - б) В.Глушков;
 - в) О.Палладін;
 - г) І.Курчатов.
- 19** У яких твердженнях ідеться про Петра Шелеста?
- 1) нагороджений чотирма Зірками Героя Радянського Союзу та Героя Соціалістичної Праці;
 - 2) став першим секретарем ЦК Компартії України за часів перебування Л. Брежнєва на посаді першого секретаря ЦК КПРС;
 - 3) сприяв українізації закладів освіти і засобів масової інформації в УРСР;
 - 4) розкритикований на політбюро ЦК КПРС за “недоліки в справі інтернаціонального виховання трудящих”;
 - 5) автор праці “Приєднання чи возз'єднання ?”;
- а) 1, 2;
 - б) 2, 4;
 - в) 3, 4;
 - г) 3, 5;
- 20** Для якого періоду історії України характерні нижченаведені характеристики?
- 1) Дотримання певних домовленостей і показового демократизму на вершині влади спричинило небачений раніше різновид диктатури – геронтократію.
 - 2) Політика “розрядки” й Гельсінські угоди створили нову ситуацію в Україні і спряли трансформації дисидентського руху в рух правозахисників, який міг розраховувати на підтримку Заходу.
 - 3) Зростання в Україні за відсутності масового терору прагнення до незалежності від волюнтаризму кремлівських керівників, що охопило, насамперед, частину партноменклатури та творчої інтелігенції. Це спричинило нову кампанію боротьби з “українським буржуазним націоналізмом”.
- а) повоєнної відбудови;
 - б) десталінізації (1953 – 1964 рр.);
 - в) загострення кризи радянської системи (1965 – 1985 рр.);
 - г) розпаду Радянського Союзу та відродження незалежності України.

Варіант 26

- 1 Які нові надії з'явилися у населення України після смерті Сталіна? Чи збулися вони? За яких умов були можливі зміни, на які сподівалися мешканці України?
- 2 Як процес десталінізації позначився на розвитку освіти України? Наведіть приклади.
- 3 Заповніть таблицю “Умови розвитку культури України в період “відлиги”

Умови розвитку культури	Сприятливі умови	Несприятливі умови

- 4 За допомогою таблиці визначіть спільні та відмінні риси економічних реформ в УРСР.

Спільні та відмінні риси економічних реформ в Україні

Сфера економіки	Економічна реформа 1959 – 1964 рр.	Економічна реформа 1965 р.
Управління народним господарством в цілому Промисловість Сільське господарство		

- 5 Складіть тези до питання: “Спроби реформування сільського господарства” в період “перебудови”.
- 6 Назвіть дату прийняття Акта проголошення незалежності України. Проаналізуйте його зміст.
- 7 Визначте найважливіші, на Вашу думку, історичні події з тих, що відбулися впродовж 1980-х – 1990 рр. Свій вибір поясніть.

Рік події	Подія, пояснення

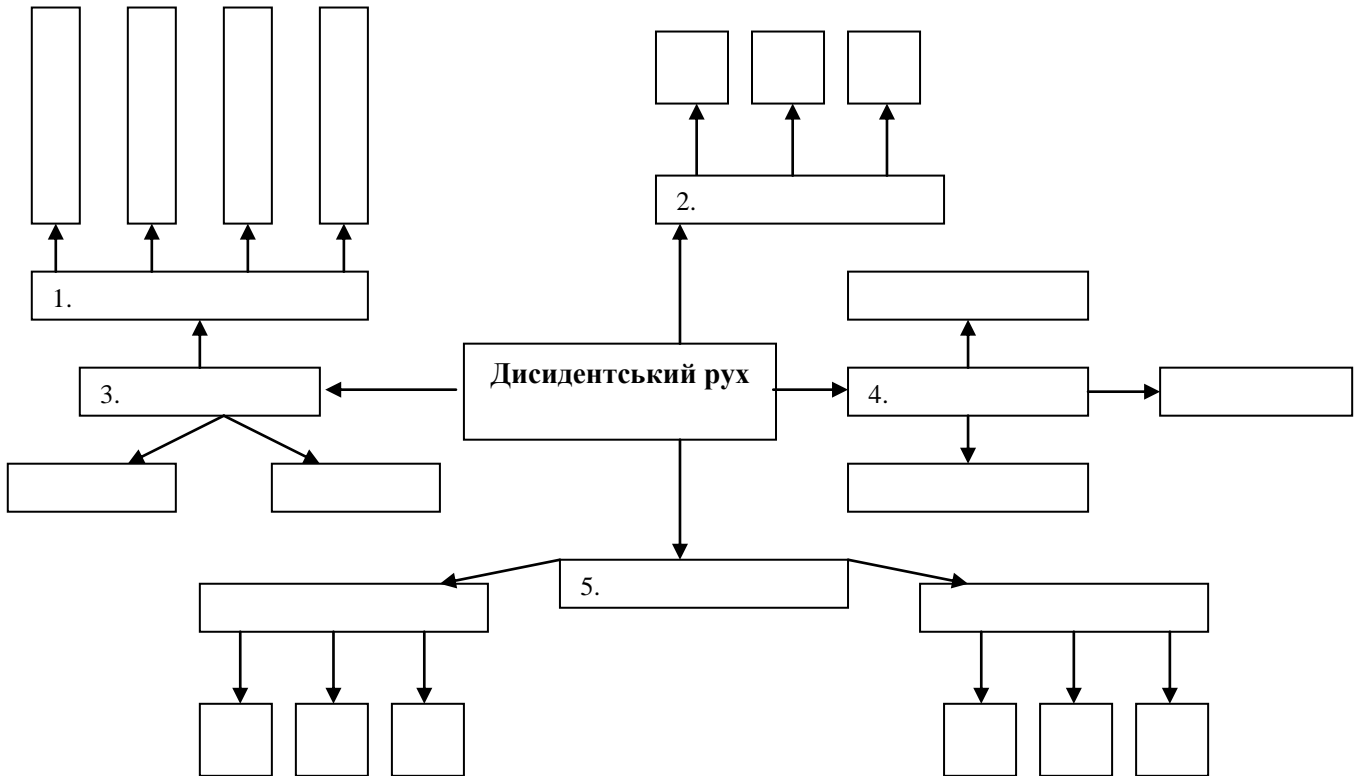
- 8 Зниження виробництва промислової продукції в Україні у роки IX – XI п'ятирічок було спричинене:
 - а) поверненням партійного керівництва республіки до волюнтаристських та авторитарних методів керівництва промисловістю, невмілим плануванням, що не спиралося на наукові засади та реальні показники, бездарністю керівників багатьох підприємств республіки;
 - б) відходом від реформаторських принципів управління економікою, сформованих у 1965 р., бюрократизацією системи управління, перевагою авторитарних та адміністративно-командних методів організації виробництва над економічними, пріоритетом загальносоюзних інтересів над республіканськими;
 - в) неконкурентоспроможністю українських товарів на внутрішньому та зовнішньому ринках. Вони якісно, а також цінами значно поступалися західним товарам.
- 9 Умови розвитку української культури наприкінці 1950-х – у середині 1960-х років визначалися:
 - а) обмеженістю та непослідовністю процесу демократизації суспільного життя в СРСР, що призвело до посилення процесів ідеологізації, русифікації, а також виявилось в застосуванні принципу залишкового фінансування української культури;

- б) процесом десталінізації, який започаткував демократизацію усіх сторін життя радянського суспільства, створення найсприятливіших умов для повноцінного розквіту української національної культури та мови;
- в) ідеологічною реакційністю та консерватизмом політики КПРС у культурно-духовній сфері, запереченням права національних культур на самостійний розвиток, неприязню до всього українського, забороною на використання української мови, закриттям українських освітніх закладів.
- 10** Рішення березневого (1989 р.) пленуму ЦК КПРС мали безпосередньо стосуватися розвитку аграрного сектора в Україні. Вони передбачали:
- а) реорганізацію управлінських структур сільськогосподарським сектором, зокрема, створення Держагропрому;
- б) передачу землі селянам у приватну власність;
- в) розвиток на селі альтернативних форм господарювання: селянських (фермерських) господарств, оренди, створення кооперативних спілок;
- г) розпуск колгоспів та радгоспів.
- 11** Реорганізація МТС в РТС та передача їх на баланс колгоспів:
- а) сприяла зростанню ефективності сільського господарства;
- б) істотно не вплинула на розвиток сільськогосподарського виробництва;
- в) зберегла, а де в чому і поглибила збитковість колгоспної системи.
- 12** “Реабілітація” – це:
- а) повернення після війни на батьківщину військовополонених, цивільних полонених, які були направлені на примусові роботи, біженців;
- б) насильницьке відчуження чи тимчасове вилучення державою для її потреб майна, продовольства громадян;
- в) виправдання, відновлення в правах неправильно звинувачених, зганьблених чи засуджених осіб;
- г) створення умов для вільної діяльності політичних партій, громадських організацій.
- 13** Які з тверджень характеризують соціально-економічний розвиток УРСР наприкінці 1960-х – на початку 1980-х рр.?
1. Ефективне, раціональне використання людських ресурсів та інтелектуального потенціалу.
2. Хронічний дефіцит товарів повсякденного попиту на споживчому ринку.
3. Динаміка вікового складу змінювалася за лінією омолодження населення України.
4. Масова міграція населення з села в місто.
5. Подолання відставання від країн Заходу за рівнем споживання продовольчих та промислових товарів на душу населення.
6. Зближення оплати праці робітників та інженерно-технічних працівників.
- а) 1, 3, 6; б) 2, 3, 5;
- в) 2, 4, 6; г) 3, 4, 5.
- 14** Чим була зумовлена поява руху шістдесятників ?
- а) лібералізацією суспільно-політичного життя в СРСР;
- б) припиненням переслідувань діячів українського національно-визвольного руху;
- в) активною діяльністю груп українських дисидентів;
- г) відмовою КПРС від впровадження єдиного мистецького методу – соціалістичного реалізму.

- 15** Що належить до характерних рис політичного життя СРСР в 1970-ті – середині 1980-х рр.?
- прискорена реабілітація політичних в'язнів;
 - відмова від критики культу особи Й. Сталіна;
 - скорочення кількісного складу партійного апарату;
 - скасування положення про керівну роль КПРС.
- 16** Поняття і терміни “перебудова”, “гласність”, “плюралізм” набули значного поширення в радянській Україні в період:
- 1945 – 1953 рр.
 - 1964 – 1985 рр.
 - 1953 – 1964 рр.
 - 1985 – 1991 рр.
- 17** Укажіть дату початку освоєння цілинних земель:
- січень 1952 р.;
 - березень 1953 р.;
 - лютий 1954 р.;
 - квітень 1955 р.
- 18** У яких твердженнях ідеться про Василя Стуса?
- засновник Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод;
 - засуджений за звинуваченням в “антирадянській агітації й пропаганді”;
 - автор творів “Хроніка опору”, “Репортаж їх заповідника ім. Берії”;
 - організатор і видавець нелегального журналу “Український вісник”;
 - автор поетичних рядків “Народе мій, до тебе я ще верну...”.
- 1, 5;
 - 1, 3;
 - 2, 4;
 - 2, 5.
- 19** Яких років стосується характеристика задекларованих владою “планів перетворень”?
- “...Зростання темпів розвитку виробництва, передусім машинобудування, і його технічну модернізацію (“прискорення”), посилення самостійності підприємств і поглиблення ринкових відносин (самоврядування і “госпрозрахунок”), розширення інформованості суспільства про становище в країні та світі (“гласність”), залучення громадян до участі в політичному житті за умов збереження однопартійної влади КПРС (“демократизація”), покращення стосунків із капіталістичними країнами на ґрунті рівноправності й відкритості (“нове мислення”).”
- початок 80-х рр. ХХ ст.;
 - середина 80-х рр. ХХ ст.;
 - початок 90-х рр. ХХ ст.;
 - середина 90-х рр. ХХ ст.
- 20** Установіть відповідність:
а) Об'єднана партія визволення України	1) 1964 р., Д.Квецько, З. Красівський, М.Дяк та ін.
б) Український національний комітет	2) 1959 р., Л.Лук'яненко, І.Кандиба, С.Вірун та ін.
в) Українська робітничо-селянська спілка	3) 1957 р., Б.Грицина, І.Коваль, І.Гнот та ін.
г) Український національний фронт	4) 1953 – 1958 рр., Я.Ткачук, Б.Германюк, Б.Тимків, М.Площак та ін.

Варіант 27

1. Визначте, якими були складові процесу десталінізації. Що таке реабілітація? Що зумовило її проведення?
2. Що означала “відлига” для творчої інтелігенції? Наведіть приклади.
3. Заповніть схему “Дисидентський рух в Україні”:

1. Причини виникнення дисидентського руху.
2. Форми та прояви боротьби з радянським режимом.
3. Дисидентські групи.
4. Представники дисидентського руху.
5. Значення руху опору.

4. Заповніть таблицю “Діяльність дисидентських організацій в Україні у 60-х – на початку 70-х років” XX ст.

Критерії	Характеристика діяльності
Назва організації	
Політична мета	
Склад учасників	
Методи боротьби	
Причини згорання та наслідки діяльності	

5. Назвіть причини, які у 1980-х рр. призвели до погіршення життєвого рівня населення країни.
6. Які питання були винесені на референдум 1 грудня 1991 р.? Охарактеризуйте його результати.

- 7 Назвіть терміни, яким відповідають такі визначення:
 - процес, під час якого народи встановлюють між собою тісні економічні, соціальні та політичні контакти – ...;
 - становище, при якому держави опиняються перед загрозою міжнародного конфлікту – ...;
 - прискорене нагромадження засобів зброї та військової техніки і їх якісне удосконалення – ...
- 8 Закон УРСР про мову (1989 р.):
 а) підтвердив статус в Україні російської мови як державної, забезпечив рівноправні умови для розвитку української мови та мов національних меншин у республіці;
 б) визнав державний статус української мови, статус російської мови як мови міжнаціонального спілкування, а також забезпечив умови для рівноправного розвитку мов національних меншин в Україні;
 в) визнав державний статус української мови, забезпечив рівноправні умови розвитку та використання мов національних меншин, зокрема російської.
- 9 Завданням економічної реформи 1965 р. було:
 а) продовження економічної реформи 1959 р., запровадження госпрозрахункових методів стимулювання праці, розширення сфери товарно-грошових відносин, сприяння подальшому зростанню економічної самостійності республік;
 б) подолання волонтаризму та суб'єктивізму в управлінні народним господарством, зупинення падіння життєвого рівня населення, сприяння зростанню авторитету комуністичної партії, який значно похитнувся в останні роки правління М.Хрущова;
 в) повернення до сталінських методів управління народним господарством: жорсткого централізму, воєнізованої дисципліни, без чого було неможливо подолати кризовий стан в економіці.
- 10 Суспільні реформи початку 1960-х років, до яких вдалося радянське керівництво:
 а) мали на меті демонтаж тоталітарної системи в СРСР, його перетворення в демократичну державу, що відкривало шлях до розширення федеративних прав України у складі оновленої радянської федерації;
 б) повинні були сприяти частковому оновленню методів керівництва країною з боку КПРС, а також КПУ; вони не зачіпали основ існуючого ладу і не обмежували повного партійного контролю над життям країни;
 в) у випадку їх реалізації дали б змогу побудувати впродовж 20 років комуністичне суспільство в СРСР, у тому числі і в УРСР.
- 11 Чия це біографія?
 Уродженець Полтавщини, випускник Київського університету, автор поетичних збірок “Тиша і грім”, “Земне тяжіння”:
 а) І. Світличного; б) В. Симоненка;
 в) Є. Сверстюка; г) В. Стуса.
- 12 Прочитайте уривок з історичного джерела.
 “Упродовж 1953 – 1958 рр. державні закупівельні ціни в Українській РСР для колгоспів на продукти сільського господарства збільшилися загалом втричі, зокрема на зерно – у 7 разів, на картоплю – у 8, на продукти тваринництва – у 5,5 раза. Дозволено видавати колгоспникам грошовий аванс – 25% коштів, що отримували колгоспи від реалізації худоби та продуктів тваринництва”.
 Заходи, вжиті партійно-державним керівництвом УРСР, передбачали:
 а) реорганізацію частини колгоспів у радгоспи та укрупнення колгоспів;

- б) створення умов для розвитку присадибного господарства колгоспників;
- в) здійснення переходу від жорсткого планового до ринкового виробництва;
- г) посилення матеріальної зацікавленості селян у суспільному виробництві.

- 13** Ім'я якого історичного діяча пропущено в уривку з джерела?
“13 лютого 1978 року указом Президії Верховної Ради СРСР _____ був позбавлений громадянства. Він скликав прес-конференцію і сказав, що це найсумніший день у його житті: “Мене позбавили права померти на Батьківщині”. Отоді він пішов у наступ! Влада гадала, що, випустивши советського дисидента, позбулася клопоту: незручно було втретє ув'язнювати всесвітньо відому людину. А він виявився ще й свідомим українцем. Та ж таки “Свобода”: “От ви були російським генералом...”. – “Я ніколи не був російським генералом. Я був советським генералом, а родом я українець. І приїхав сюди представляти Українську Гельсінську групу”.
- а) Петро Григоренко;
 - б) Левко Лук'яненко;
 - в) Микола Руденко;
 - г) Валентин Мороз.
- 14** Яка подія відбулася у зв'язку з відзначенням 300-річчя входження України до складу Російської держави ?
- а) проведення в Києві фестивалю молоді та студентів;
 - б) передання Криму зі складу РРФСР до складу УРСР;
 - в) пуск гідроелектростанції на Дніпрі;
 - г) відкриття Академії наук України.
- 15** Що стало результатом реформ О. Косигіна, що проводилися у другій половині 1960-х років?
- а) створення на селі фермерських господарств;
 - б) ліквідація військово-промислового комплексу;
 - в) скасування державної монополії на зовнішню торгівлю;
 - г) відновлення централізованої системи управління економікою.
- 16** Що стало однією з причин економічних перетворень, розпочатих у середині 1980-х рр.?
- а) уповільнення темпів економічного зростання;
 - б) масові акції протесту – “мітингова демократія”;
 - в) зростання світових цін на нафту і газ;
 - г) розпад світової соціалістичної системи.
- 17** Прочитайте уривок з тексту та виконайте завдання.
“Виконання завдань семирічки буде означати здійснення значної частини цих величезних указівок. Характерною рисою семирічного плану є високі темпи розвитку господарства на шляху до комунізму.
Щоб успішно провести справу зі збільшення валових зборів зерна та накопичення корму для тваринництва, в нас є вказаний парією єдиний вірний шлях – різке розширення виробництва кукурудзи. Поруч з підвищенням врожайності кукурудзи нам потрібно знову сміливо йти на значне розширення її посівних площ... У 1965 році вони повинні складати орієнтовно 9 – 10 млн. га та будуть дорівнювати приблизно половині всіх площ зернових у республіці.
У колгоспах і радгоспах доведеться замінити деяку частину зернових культур кукурудзою. Надзвичайно важливого значення набуває комплексна механізація вирощування кукурудзи як найбільш працемісткої культури. Нам потрібно, починаючи з поточного року, прагнути, щоб кукурудза вирощувалася на усій площі переважно механізованими способами.
Важливим народногосподарським та політичним завданням... є задоволення усіх

потреб тваринництва на душу населення, нам необхідно виробити м'яса значно більше, ніж накреслено... Україна повинна збільшити виробництво м'яса не менш ніж до 101 цнт, або у два рази більше ніж у 1958 році.”

З уривку із доповіді першого секретаря ЦК КПУ М. Підгорного на XX з'їзді Компартії України 16 січня 1959 р.

– Охарактеризуйте політичні та економічні задачі, які повинні були виконувати селяни, вкажіть хронологічні рамки даного соціально-економічного періоду.

- 18** Якому з історичних діячів належить висловлювання?
“9 грудня 1991 року заступник голови СНБУ вручив мені 54 документи, що були вилучені начальником слідуправління... з моєї слідчої справи 1961 року як такі, що вже не носять ознак злочину. Серед них два становлять інтерес з огляду на вивчення історії національно-визвольної боротьби в післябандерівський час: проект програми Української робітничо-селянської спілки (УРСС) та “Нотатки”.
- а) В'ячеслав Чорновіл;
 - б) Василь Стус;
 - в) Левко Лук'яненко;
 - г) Сергій Параджанов.
- 19** Розташуйте події в хронологічній послідовності:
- а) було опубліковано в журналі “ Вітчизна ” роман О.Гончара “ Собор ”;
 - б) була прийнята Конституція УРСР;
 - в) виходить друком книга П.Шелеста “ Україна наша Радянська ”;
 - г) почалися “ косигінські ” реформи.
- 20** XX з'їзд КПРС дав початок:
- а) “косигінським реформам”;
 - б) політиці перебудови;
 - в) широкомасштабній реабілітації;
 - г) політиці “ждановщини”.

Варіант 28

- 1 Висловіть свої міркування щодо необхідності приєднання Криму до УРСР у 1954 р. Які, на Вашу думку, це мало наслідки для незалежної України?
- 2 Хто такі “шістдесятники”? Які чинники зумовили їх появу?
- 3 Чи можна стверджувати, що період історії СРСР з 1953 до 1990 р. був періодом боротьби за владу у радянському керівництві?
Чим Ви можете підтвердити це?
Які Ви знаєте радянські повоєнні “двірцеві” перевороти?
- 4 Охарактеризуйте соціальні зміни, які сталися в українському суспільстві у 60 – 80-х роках ХХ ст.
- 5 Відомо, що в травні 1986 р. було посилено боротьбу з “нетрудовими доходами”, а в листопаді цього ж року прийнято постанову Верховної Ради СРСР “Про індивідуальну трудову діяльність”, яка фактично передбачала протилежні дії. Чим це можна пояснити?
- 6 Яким був стан економіки України у середині 50-х років ХХ ст.? Наведіть приклади.
- 7 Доповніть фрази, пояснивши свій вибір:
 - економічна реформа 1965 р. була приречена на невдачу, тому що
 - економічна реформа 1965 р. мала великі шанси на успіх, тому що
- 8 Політика реформ в аграрному комплексі, здійснена радянським урядом у 1959 – 1964 рр.:
 - а) загострила кризу сільськогосподарського виробництва в республіці, призвела до остаточного розвалу колгоспно-радгоспної системи, спричинилася до гострого дефіциту хліба в 1963 – 1964 рр.;
 - б) сприяла зрушенням в сільськогосподарському виробництві в Україні на краще; його продуктивність зросла в десятки разів, що сприяло остаточному зникненню дефіциту продуктів харчування, урізноманітненню асортименту продовольчих товарів, а також зниженню цін на них;
 - в) мала непослідовний та волюнтаристський характер, що в підсумку негативно вплинуло на стан сільськогосподарського виробництва в Україні, призвело до виникнення дефіциту продуктів харчування, передусім хліба, та зростання цін на продовольчі товари.
- 9 Постанова ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР “Про додаткові заходи щодо удосконалення вивчення російської мови в загальноосвітніх і навчальних закладах союзних республік”, прийнята 1983 р.:
 - а) давала батькам право вибору мови навчання їхніх дітей;
 - б) передбачала зменшення кількості українських шкіл, їх перетворення у змішані українсько-російські школи або російські;
 - в) вчителі російської мови отримували додаткові соціальні пільги, а їхня зарплатня збільшувалася на 15% “за особливо складні та відповідальні умови роботи”;
 - г) усі наведені вище твердження правильні.

- 10** Из наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
Кримська область увійшла до складу УРСР згідно з рішенням Верховної Ради СРСР від 19 лютого (1952, 1954, 1956) року.
- 11** Стан “розвиненого соціалістичного суспільства” в УРСР у 70-х роках характеризувався:
а) якісними зрушеннями в соціально-економічному розвитку держави, її виходом на передові світові економічні рубежі, трансформацією політичної системи суспільства в бік застосування комуністичних принципів управління – поступове відмирання ролі держави і відповідно КПРС як основи політичної системи радянського суспільства;
б) поглибленням кризових явищ у соціально-економічному розвитку УРСР, посиленням незадоволення народних мас своїм життєвим рівнем, зниженням авторитету КПРС. що призвело до зростання тоталітарних тенденцій у житті суспільства;
в) стабілізацією соціально-економічної та політичної ситуації в країні, а саме: внаслідок реформ кінця 50-х років були усунені негативні тенденції у розвитку народного господарства, хоча і не було досягнуто європейських стандартів рівня життя; за рахунок політики “дозованої демократизації” вдалося забезпечити підтримку з боку населення політики партії, яка поступово передавала свої “управлінські” функції відповідним державним структурам і дедалі більше зосереджувалася на розробці ідеологічних питань, насамперед пов’язаних з побудовою комуністичного суспільства.
- 12** Які з указаних нижче заходів партійно-державного керівництва в 1950 – середині 1960-х років вплинули на життєвий рівень населення України?
1. Заборона робітникам і службовцям самочинно змінювати місце своєї роботи.
2. Упровадження державних позик і збільшення присадибного господарства колгоспників.
3. Ведення широкомасштабного індустріального житлового будівництва.
4. Створення сфери побутових послуг і системи громадського харчування.
5. Установлення щомісячного авансування та пенсій за віком для колгоспників.
6. Підвищення рівня оплати праці, упровадження п’ятиденного робочого тижня.
а) 1, 4, 5; б) 2, 3, 6;
в) 1, 2, 4; г) 3, 5, 6.
- 13** Коли відбулися події, про які йдеться у фрагменті зі спогадів І. Жиленко?
“...У кінотеатрі “Україна” під час перегляду “Тіней забутих предків”... зібралася в кінозалі все, що було чесного на той час у Києві. Після перегляду Іван Дзюба вийшов на сцену, подякував групі і повідомив про арешти інтелігенції. Стус закликав не допустити 37-го року в Україні і запропонував на знак протесту – встати. Як це було страшно! Дрижаки пробігли спинами. Обивательська маса кинулась до “запасного виходу”, як під час пожежі. Побіг перешепт, що кінотеатр оточено і будуть “брати” всіх. І все-таки більшість у залі – встала”.
а) 1965 р.; б) 1967 р.;
в) 1972 р.; г) 1976 р.
- 14** На якому з’їзді КПРС було засуджено культ особи Сталіна?
а) XIX; б) XX;
в) XXI; г) XXII.
- 15** Що було однією з причин глибокої кризи радянської моделі розвитку на початку 1980-х років?
а) існування надцентралізованої системи управління;
б) висока продуктивність праці робітників;

- в) спроба запровадження елементів ринкової економіки;
г) відмова від фінансово-технологічної допомоги країн Заходу.
- 16** Що з названого належить до причин переходу радянського керівництва до політики перебудови?
а) розпад світової соціалістичної системи;
б) “застій”, кризові явища в усіх сферах життя суспільства;
в) вимоги міжнародних організацій;
г) масові виступи населення проти режиму.
- 17** Прочитайте уривок з тексту та виконайте завдання.
“Він (Хрущов – авт.) старанно вираховував, скільки тонн заліза має Радянський Союз, щоб обігнати США. Іронія полягала в тому, що США, як і інші промислово-розвинуті країни, у той самий час розвивали нові технології, які не потребували такої кількості металу. На Заході повним ходом йшла науково-технічна революція, що базувалася на використанні нових матеріалів напівпровідників, пластмаси. Хрущов хотів наздогнати і обігнати західний капіталізм, але не розумів, що біжить у цілком протилежний бік. Він постав перед необхідністю модернізувати країну у відповідь на виклик, який кидала неефективній радянській системі повоєнна науково-технічна революція. Однак його програма модернізації більше відповідала початку, а не другій половині ХХ ст.”
З висловлення історика Ярослава Грицака про стратегічні прорахунки радянського керівництва в економіці.
– Поясніть, в чому були суттєві відмінності економічного розвитку СРСР та країн Заходу.
- 18** Які з історичних діячів належали до когорти шістдесятників?
а) Василь Симоненко; б) Олександр Довженко;
в) Петро Шелест; г) Іван Дзюба;
д) Євген Сверстюк; е) Леонід Кравчук.
- 19** Назву якого кінофільму пропущено в уривку зі спогадів Ірини Жиленко?
“У кінотеатрі “Україна” під час перегляду “_____” відбулася подія, яка увійде в історію України. Зібралось в кінозалі все, що було чесного на той час у Києві. Після перегляду Іван Дзюба вийшов на сцену, подякував групі і повідомив про арешти інтелігенції. Стус закликав не допустити 37-го року в Україні і запропонував на знак протесту – встати. Як це було страшно! Дрижаки пробігли спинами. Обивательська маса кинулась до “запасного виходу”, як під час пожежі. Побіг перешепт, що кінотеатр оточено і будуть “брати” всіх. І все-таки більшість у залі – встала. Звісно, не всі. І ті, що не встали, уважно засікли очима тих, хто встав...”
а) “Вечір напередодні Івана Купала”; б) “Тіні забутих предків”;
в) “Камінний хрест”; г) “Білий птах з чорною ознакою”.
- 20** Укажіть прізвище діяча, який написав роботу “Інтернаціоналізм чи русифікація?”.
а) В.Чорновіл; б) І.Дзюба;
в) Л.Лук’яненко; г) І.Кандиба.

Варіант 29

- 1 Які заходи необхідно було провести М.Хрущову:
в політичній сфері –
в економічній сфері –
в соціальній сфері –
в культурній сфері –
- 2 Проти чого виступали “шістдесятники”? Чи боролися вони за ліквідацію або зміну існуючого ладу? Наведіть приклади.
- 3 Які посади і в які роки обіймали лідери СРСР?
М.Хрущов – ...
Л.Брежнєв – ...
Ю.Андропов – ...
К. Черненко – ...
- 4 Заповніть таблицю “Реформи, здійснені у 1956 – 1964 рр. під керівництвом М. Хрущова”

Сфера суспільного життя	Зміст	Вияви непослідовності та суперечливості
Внутрішньопартійне життя Зовнішня політика Внутрішня політика Адміністративно-політичні права республік Економіка: система управління народним господарством; промисловість; сільське господарство Демократичні права та свободи громадян		

- 5 Поясніть, чому радикальна економічна реформа періоду “перебудови” не мала перспектив у Радянському Союзі і була провалена.
- 6 Охарактеризуйте зміст Декларації про державний суверенітет України. У чому полягало її історичне значення?
- 7 Змалюйте історичний портрет визначної, на Ваш погляд, людини, що жила в 1980 – 1990 рр. Яким чином вона вплинула на хід світової історії або історії України? Свою точку зору обґрунтуйте.
- 8 “Розвинений соціалізм” – це:
а) перехідний етап між соціалістичним та комуністичним суспільством, існування якого обґрунтовувала марксистська теорія;
б) перехідний етап від соціалізму до комунізму, наявність якого була обґрунтована радянськими комуністичними ідеологами в 70-х роках з метою виправдання невиконання обіцянки побудувати комунізм в СРСР упродовж 20 років, яку було дано в Програмі КПРС, прийнятій ХХ з’їздом;
в) майбутнє суспільство, ідеологічна модель якого була розроблена учасниками

дисидентського руху 60 – 70-х років у СРСР як протиставлення “реальному соціалізму”, збудованому в СРСР.

9 Установіть відповідність:

а) Микола Руденко	1) поет, “шістдесятник”, дисидент, ініціатор маніфестації протесту в кінотеатрі “Україна”, помер в радянському концтаборі;
б) Володимир Івасюк	2) композитор, “шістдесятник”, автор популярної пісні “Червона рута”, дисидент, загинув при загадкових обставинах;
в) Василь Симоненко	3) художник-“шістдесятник”, активний учасник українського правозахисного руху, загинув при нез’ясованих обставинах;
г) Алла Горська	4) поет-“шістдесятник”, автор відомого вірша “Лебеді материнства”, учасник українського дисидентського руху, помер молодим;
д) Василь Стус	5) поет-“шістдесятник”, правозахисник, керівник Української групи сприяння виконанню Гельсінкських угод.

10 Українська робітничо-селянська спілка (УРСС) заснована:

- а) 1957 р.; б) 1958 р.; в) 1959 р.

11 Розвиток соціальної сфери у період “хрущовської відлиги” відзначався:

- а) зростанням заробітної плати, пенсій;
б) запровадженням пенсійного забезпечення колгоспів;
в) піднесенням рівня життя населення в УРСР до рівня країн Західної Європи;
г) зростанням цін на деякі харчові продукти;
д) зниженням цін на товари першої необхідності;
е) розв’язанням житлової проблеми, ліквідацією проблеми нестачі житла.

12 Раднаргоспи – це:

- а) органи управління, на які покладалася координація промислової кооперації підприємств України в рамках Ради економічної взаємодопомоги (РЕВ);
б) організації, що керували системою державних закупівель сільськогосподарської продукції в Україні;
в) державні органи, що здійснювали укрупнення колгоспів, продаж їм техніки машинно-тракторних станцій (МТС);
г) органи державного управління, утворені за територіальним принципом, що керували промисловістю та будівництвом у межах економічних районів.

13 У якому році було створено організацію, про яку йдеться?

“УГГ ставить також своїм завданням знайомити громадян України з Декларацією прав людини ООН, домагатися від влади здійснення права на вільний обмін інформацією та ідеями, акредитування в Україні представників закордонної преси, утворення незалежних пресових агентств, безпосереднього контакту України з ін. країнами... Заарештовано й засуджено (ст. 62 Кримінального кодексу УРСР – “антирадянська агітація та пропаганда”) від 7 до 10 років ув’язнення і 5 років заслання членів-засновників УГГ: М. Руденка, О. Тихого, Л. Лук’яненка, М. Мариновича, М. Матусевича”.

- а) 1965 р.; б) 1967 р.;
в) 1972 р.; г) 1976 р.

- 14** Що було характерним для творчості шістдесятників ?
- зображення реальних людей з їх багатограними інтересами, відображення загальнолюдських цінностей та ідеалів, критичне ставлення до негараздів у суспільстві;
 - зображення радянської дійсності у прикрашеному вигляді, підкреслення переваг соціалістичного способу життя;
 - підтримка художніми творами курсу на комуністичне будівництво, на “інтернаціоналізацію” суспільства;
 - критика і заперечення комуністичного будівництва, прославлення життя на Заході.
- 15** Утворення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод пов'язано з:
- подіями “Празької весни”;
 - інтервенцією радянських військ до Афганістану;
 - ухваленням ООН Загальної Декларації прав людини;
 - проведенням Наради з безпеки та співробітництва в Європі.
- 16** Політика гласності в роки перебудови сприяла:
- зростанню соціальної та національної активності українського суспільства;
 - запровадженню продажу товарів за картками споживача з купонами;
 - зміцненню позицій КПРС як “керівної і спрямовуючої” сили радянського суспільства;
 - загостренню соціально-економічної кризи, стрімкого зростання цін.
- 17** Укажіть дату призначення Л. Брежнєва першим секретарем ЦК КПРС:
- жовтень 1964 р.;
 - січень 1965 р.;
 - серпень 1966 р.;
 - вересень 1967 р.
- 18** Що було характерним для соціально-економічного та політичного становища в УРСР 1965 – 1985 рр.?
- Посилення ідеологічних штампів про керівну та спрямовуючу роль КПРС;
 - заміна директивного управління економікою ринковими регуляторами;
 - порушення прав людини і відродження неосталінізму;
 - перетворення вищих ланок компартійно-радянської номенклатури республіканського рівня в суверен-комуністів;
 - зростання політичної активності громадян, виникнення нових партій.
- 19** Після приходу до влади у вересні 1953 р. М. Хрущов розпочав реформи:
- промисловості;
 - сільського господарства;
 - політичної системи.
- 20** У якому рядку перелічено терміни, які слід уписати на місці пропуску?
 “Згорання Військово-промислового комплексу (ВПК), на підтримку якого вже не вистачало валюти, тягнуло за собою масове безробіття, бо для перепрофілювання численних оборонних підприємств (конверсії) потрібні були великі капіталовкладення. М. Горбачов зробив спробу попередити катастрофу, ініціювавши низку політичних, економічних та адміністративних реформ, які на його думку могли врятувати ситуацію. Усі радянські ЗМІ ввели в широкий ужиток нові пропагандистські штампи: _____”
- прискорення, нове мислення, перебудова, гласність, демократизація;
 - неосталінізм, “розвинений соціалізм”, “радянський народ”, “застій”;
 - суверенізація, багатопартійність, лібералізація, науково-технічна революція;
 - гіперінфляція, емісія, приватизація, русифікація, корупція.

Варіант 30

- 1 Наведіть до кожної позиції запропонованого переліку по два конкретних приклади форм протистояння СРСР і західних країн у період “холодної війни”:
взаємні погрози –
дипломатичні маневри –
гонка озброєнь –
локальні збройні конфлікти –
боротьба спецслужб –
ідеологічне протиборство –
- 2 Чи можлива була в період “відлиги” боротьба проти існуючої системи або за незалежність України? Наведіть приклади.
- 3 Чи існувала формально аналогічна президентській посада у радянському політикумі? Як вона називалася?
Чи ототожнюємо ми вершину радянського політичного олімпу із цією посадою?
- 4 Який зміст вкладався лідерами КПРС у пропагандистське гасло про “зближення та злиття націй шляхом формування нової історичної спільності – радянського народу”? Відповідь обґрунтуйте.
- 5 Порівняйте спроби реформування економіки СРСР і України в другій половині 80-х рр. Поясніть, чи могли мати успіх економічні реформи в окремо взятій радянській республіці – Україні.
- 6 Опишіть процес створення нових політичних партій в Україні в кінці 1980-х рр. Назвіть ці партії.
- 7 Положення про КПРС як ядро політичної системи УРСР було узаконене:
а) Конституцією РСФРР 1918 р.; б) Конституцією УСРР 1919 р.;
в) Конституцією СРСР 1924 р.; г) Конституцією УРСР 1925 р.;
д) Конституцією СРСР 1936 р.; е) Конституцією УРСР 1937 р.;
є) Конституцією СРСР 1977 р.; ж) Конституцією УРСР 1978 р.
- 8 Розвиток сільського господарства України в роки ІХ – ХІ п'ятирічок (1971 – 1980 рр.) характеризувався:
а) розквітом колгоспно-радгоспної системи, її подальшим удосконаленням шляхом організаційного розширення, заміною екстенсивного характеру виробництва сільськогосподарської продукції на інтенсивний, впровадженням нових технологій та агрокультур, внаслідок чого значно зросла врожайність та була остаточно розв'язана продовольча проблема в республіці;
б) кризою колгоспно-радгоспної системи, низьким рівнем механізації та хімізації виробничих процесів у сільському господарстві, низьким рівнем агрокультури та землекористування, що призвело до зниження врожайності та погіршило продовольчу ситуацію, а також спричинилося до загострення екологічної проблеми в республіці;
в) переведенням сільського господарства на нові форми господарювання, створенням умов для розвитку індивідуального підприємництва, яке поступово стало основою розвитку сільського господарства; вдосконаленням товарно-грошових відносин, значним підвищенням закупівельних цін, що сприяло зростанню зацікавленості селян у результатах праці і дало змогу розв'язати продовольчу проблему в республіці.

- 9** Заходи з подолання системної кризи в СРСР, у тому числі в Україні, здійснені у 1985 – 1987 рр. партійно-державним керівництвом СРСР мали характер:
- а) кардинальних всеохоплюючих реформ, спрямованих на демократизацію усіх сторін життя радянського суспільства;
 - б) кардинальних всеохоплюючих реформ, метою яких був злам соціалістичної системи суспільних відносин і побудова в СРСР відкритого громадянського суспільства та вільноринкової економіки;
 - в) часткових, обмежених реформ, які передбачали лібералізацію економіки країни та піднесення життєвого рівня населення, проте не торкалися сфери суспільно-політичних відносин;
 - г) повернення до сталінських методів управління державою, посилення її репресивно-каральних функцій, що мало сприяти подоланню кризових явищ в економіці та прискореному будівництву капіталізму в СРСР.
- 10** Перша велика хвиля арештів дисидентів в Україні припадає на:
- а) 1959 р.;
 - б) 1965 р.;
 - в) 1972 р.;
 - г) 1975 р.
- 11** Які дві події збіглися в часі:
- а) Закон СРСР “Про зміцнення зв’язку школи із життям і про подальший розвитком системи народної освіти в СРСР”;
 - б) створення раднагоспів;
 - в) вихід у світ праці І. Дзюби “Інтернаціоналізм чи русифікація?”;
 - г) усунення М. Хрущова з посади першого секретаря ЦК КПРС;
 - д) реорганізація МТС в РТС?
- 12** Управління галузями народного господарства УРСР через систему раднагоспів здійснювалося впродовж:
- а) 1945 – 1953 рр.;
 - б) 1954 – 1964 рр.;
 - в) 1957 – 1965 рр.;
 - г) 1964 – 1972 рр.
- 13** Укажіть автора твору, про який ідеться в уривку з листа творчої молоді Дніпропетровська до ЦК КПУ (1968 р.) ?
- “Спочатку обласні газети “Зоря” й “Прапор юності”, а також марганецька міська газета виступили зі схвальними рецензіями на цей твір. А вже через місяць на одній із нарад, де були присутніми секретарі низових партійних організацій Дніпропетровщини, відповідальні працівники преси, секретар обкому КП України т. Ватченко затаврував ганьбою всі ці рецензії й дав команду пресі довести читачам, що “рабочий клас Днепропетровщины не принимает “Собора”. Відразу ж газети області зарясніли, як май грушами, “мнениями рабочих о “Соборе”... Всіх, хто в будь-якій мірі й формі висловлював незгоду з кампанійщиною чи бодай випадково “взяв не ту ноту”, якої вона вимагала, – всіх суворо карали. Недарма ж завідуючий ідеологічним відділом обкому т. Васильєв заявив на семінарі працівників області: “Роман “Собор” – это такой коловорот, вокруг которого группируется все идейно вредное, враждебное нашей действительности”.
- а) Іван Дзюба;
 - б) Василь Стус;
 - в) Олесь Гончар;
 - г) Іван Гончар.
- 14** Які наслідки мало проведення політики десталінізації у другій половині 1950-х рр.?
- а) припинення переслідування інакодумців;
 - б) початок реабілітації репресованих;
 - в) скасування конституційного положення про керівну роль партії;
 - г) ліквідація ідеологічного контролю над суспільством.

- 15** Що стало приводом для усунення П. Шелеста з посади Першого секретаря ЦК КПУ?
 а) книга “Україно наша Радянська”;
 б) підтримка М. Хрущова на жовтневому пленумі ЦК КПРС 1964 р.;
 в) “Празька весна”;
 г) судовий процес над Українською робітничо-селянською спілкою (УРСС).
- 16** У якому році православна церква святкувала тисячоліття хрещення Русі, що поклало початок релігійному відродженню в УРСР та СРСР?
 а) 1980 р.; б) 1988 р.;
 в) 1985 р.; г) 1990 р.
- 17** Укажіть дату усунення П.Шелеста від влади:
 а) 1970 р.; б) 1971 р.;
 в) 1972 р.; г) 1973 р.
- 18** Яке прізвище є зайвим у переліку: Іван Світличний, Іван Дзюба, Євген Сверстюк, Володимир Щербицький?
 а) Іван Світличний; б) Іван Дзюба;
 в) Євген Сверстюк; г) Володимир Щербицький.
- 19** Укажіть які з наведених подій відбулися в період, коли першим секретарем ЦК КПУ в Україні був В.Щербицький:
 а) усунення від влади М.Хрущова;
 б) прийняття нової Конституції УРСР;
 в) прийняття нової програми КПРС, що передбачала завершення побудови комунізму в СРСР до 1980 р. ;
 г) початок “ косигінських ” реформ;
 д) підписання СРСР у Гельсінкі угоди про дотримання прав людини;
 е) вихід книги П.Шелеста “ Україна наша Радянська ”;
 є) ухвалення Верховною Радою “Основних напрямів реформи загальноосвітньої та професійної школи ”.
- 20** Установіть послідовність подій, про які йдеться в уривках із джерел:
 а) “Секретар ЦК КПРС Суслов: “ А взагалі, я повинен сказати вам, що на Україні далеко не все гаразд – уся Україна говорить українською мовою! ” Я аж оторопів: “А що, вона має турецькою розмовляти, чи як? ” Тут підключився Демічев, секретар ЦК КПРС: “А взагалі, там у Шелеста, українською займаються!” Знову не витримую: “Де в Шелеста? Як українською? Ніякою українською не займаються. Є і російські школи, є і українські школи; на великий жаль, українських шкіл менше ”;
 б) “Я виступив у дискусії по звіту ЦК наступного дня роботи з’їзду...Після виступу я сів у Президії, біля колони праворуч. Підійшов Хрущов: “Я з цими(Молотовим, Кагановичем...) нічого не можу зробити, а виступити все-таки хочу із викриттям культу. Допоможете ? ” Я кивнув “Тоді поїхали! ”;
 в) “Запросивши до кабінету, я запитав, з якою місією прибули. Бакланов повідомив, що створено комітет з надзвичайного стану. Країна котиться до катастрофи, інші заходи не врятовують, я повинен підписати Указ про запровадження надзвичайного стану. По суті справи, приїхали з ультиматумом. Я категорично заявив, що ніяких указів підписувати не буду... ”;
 г) “У перший же рік свого існування Рух організував низку великих масових заходів. Особливу увагу в пропагандистській роботі Рух приділяв вихованню історією. Найбільшими заходами Руху були: “Живий ланцюг ” до дня Злуки ЗУНР та УНР, масовий виїзд на Нікопольщину та Запоріжжя до 500-ліття запорозького козацтва... ”.

Тема 11 РОЗВИТОК НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Варіант 1

- 1** Сформулюйте визначення понять:
- “конституційний процес”;
 - “військова доктрина”;
 - “багатопартійна система”.
- 2** Коли було укладено Конституційну угоду? Охарактеризуйте її зміст і завдання.
- 3** Поясніть значення термінів: “ліцензування”, “акредитація” ВНЗ. Що таке “колегіум”? Назвіть приклади роботи цих закладів в Україні.
- 4** Поясніть, чому на початку 90-х рр. для України важливою була економічна підтримка країн Заходу. Чи були в той час перешкоди на шляху економічного і політичного партнерства України із Заходом і в чому вони полягали?
- 5** Проаналізуйте зміни, які відбулися в партійно-політичній системі України упродовж 1995 – 2001 рр. Назвіть нові політичні партії та блоки, які утворилися за цей період.
- 6** Установіть відповідність:
1) концепція оборони і розбудови Збройних сил України;	а) жовтень 1991 р.
2) воєнна доктрина України;	б) грудень 1991 р.
3) закон “Про збройні сили України”.	в) жовтень 1993 р.
- 7** Прем'єр-міністром України в грудні 1999 р. Верховна Рада затвердила:
а) В.Ющенко;	б) В.Пустовойтенка;
в) О.Ткаченка;	г) А.Кінах.
- 8** Яке питання було винесено на всеукраїнський референдум, що відбувся 1 грудня 1991 р.?
- а) “Чи вважаєте Ви необхідним збереження СРСР як оновленої федерації республік?”
 - б) “Чи схвалюєте Ви Угоду про створення Співдружності Незалежних Держав?”
 - в) “Чи погоджуєтеся Ви із заборною КППС та націоналізацією її власності?”
 - г) “Чи підтверджуєте Ви Акт проголошення незалежності України?”
- 9** Що мало вирішальний вплив на проголошення Україною Акту незалежності ?
- а) поразка серпневого 1991 р. заколоту в Москві, яка деморалізувала керівників центру;
 - б) національно-визвольна боротьба українського народу, зростання політичної свідомості української громадськості та державного керівництва республіки;
 - в) студентський рух 1991 р.;
 - г) дії українських комуністів-самостійників, які в той час очолювали Верховну Раду України.
- 10** Установіть відповідність між поняттями, термінами та їх визначеннями:
1) Гіперінфляція;	2) грошова емісія;
3) дефолт;	4) девальвація.
- а) Нездатність країни сплачувати за своїми борговими зобов'язаннями;
 - б) перевищення видатків бюджету над доходами;
 - в) швидке зростання товарних цін і грошової маси в обігу, що веде до різкого

знецінення грошової одиниці, порушення платіжного обігу й нормальних господарських зв'язків ;

г) додатковий випуск в обіг грошових знаків;

д) зниження курсу національної чи міжнародної (регіональної) грошової одиниці стосовно валют інших країн або дорогоцінних металів.

11 Укажіть коли в Україні відбулися перші президентські вибори:

а) 16 липня 1989 р.;

б) 21 січня 1990 р.;

в) 24 серпня 1991 р.;

г) 1 грудня 1991 р.

12 Розташуйте події в хронологічній послідовності:

а) вступ України до Світової організації торгівлі;

б) підписання Україною "Хартії про особливе партнерство" між Україною та НАТО;

в) затвердження Верховною Радою мелодії гімну "Ще не вмерла України..." як державного гімну України;

г) прийняття Конституції України.

Варіант 2

- 1 Розв`яжіть проблему: “Чи був вихід України зі складу СРСР історично обґрунтованим і необхідним”? Відповідь обґрунтуйте.
- 2 Як Ви розумієте термін “гіперінфляція”? Використовуючи знання з історії України, наведіть приклади коли і де вона відбулася.
- 3 Використовуючи текст Конституції, вставте відповідні терміни:
Згідно з Конституцією, в Україні існує..... форма правління,..... форма державного устрою,..... політичний режим.
- 4 Хто із представників сучасної української культури займає активну громадянську позицію? Наведіть приклади.
- 5 Назвіть зовнішні і внутрішні фактори, що призвели до появи на політичній арені нової незалежної держави – України.
- 6 Укажіть ознаки економічної кризи в Україні у I половині 1990-х рр.
- 7 Головою Верховної Ради України був у:
 - 1) 1991 – 1994 рр.
 - 2) 1994 – 1998 рр.
 - 3) 1998 – 2000 рр.
 - 4) 2000 – 2002 рр.
 - 5) 2002 – 2006 рр.
 - 6) 2006 – 2007 рр.
 - 7) 2007 – 2008 рр.
 - 8) 2008 – 2012 рр.
 - 9) 2012 – 2014 рр.
 - 10) II-2014 – XI-2014 рр.
 - а) І.Плющ;
 - б) О.Мороз;
 - в) О.Ткаченко;
 - г) В. Литвин;
 - д) А.Яценюк;
 - е) В.Рибак;
 - є) О.Турчинов.
- 8 Реалізації положень Декларації “Про державний суверенітет України” сприяла ухвала Верховною Радою України 2 серпня 1990 р. закону про:
 - а) верховенство українського законодавства;
 - б) основні принципи зовнішньополітичної діяльності УРСР;
 - в) економічну самостійність УРСР;
 - г) власність.
- 9 Створення Співдружності Незалежних Держав пов’язане з іменами:
 - а) Л. Кравчука, С. Шушкевича, Б. Єльцина;
 - б) Л. Кучми, Б. Єльцина, О. Лукашенка;
 - в) М. Горбачова, Б. Єльцина, Н. Назарбаєва;
 - г) Л. Кравчука, Н. Назарбаєва, С. Шушкевича.
- 10 Які з векторів зовнішньої політики України стали пріоритетними в роки президентства Л.Кучми?
 - а) західний (співробітництво з країнами Західної Європи, США);
 - б) східний (співробітництво з Росією, СНД);
 - в) південний (співробітництво з Туреччиною, країнами Близького Сходу);
 - г) північний (співробітництво з країнами півночі Європи, прибалтійськими державами, Норвегією, Швецією).

- 11** Установіть відповідність між датами і подіями.
1) 16 липня 1990 р.;	2) 24 серпня 1991р.;
3) 9 листопада 1995 р.;	4) 28 червня 1996 р.
- а) Урочиста церемонія вступу України до Ради Європи;
б) прийняття Конституції України;
в) схвалення Декларації про державний суверенітет України;
г) прийняття Акта проголошення незалежності України;
д) проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР.
- 12** Укажіть назву нової політичної партії в Україні, яка виникла після виходу з лав комуністичної партії членів “Демократичної платформи”:
- а) Партія зелених України;
б) Соціал-демократична партія України;
в) Українська республіканська партія;
г) Партія демократичного відродження України.

Варіант 3

- 1 Коли і за яких обставин була прийнята Декларація про державний суверенітет України?
- 2 Коли Л.Кучму було обрано Президентом України? Дайте оцінку його діяльності.
- 3 Як Ви розумієте поняття “партійні фракції”? Які політичні фракції існують у Верховній Раді України?
- 4 Назвіть основні релігійні конфесії, які існують в Україні.
- 5 Назвіть перші кроки України в державотворенні. Які власні атрибути державності було запроваджено? Які старі елементи держави було трансформовано?
- 6 Охарактеризуйте зміни в соціальній структурі українського населення. В чому виявляється їхній динамізм? Які нові соціальні групи, не властиві колишньому радянському суспільству, з'явилися в останні роки? Які соціальні верстви можна віднести до маргінальних?
- 7 Партійно-політична система України в перші роки після проголошення незалежності характеризувалася:
 - а) виникненням значної кількості нових політичних партій, які, за поодинокими винятками, не мали масового характеру і не відігравали помітної ролі в політичному житті країни;
 - б) кризою політичних партій, що існували у 1990 – 1991 роки. До кризи спричинилася вичерпаність їхньої програмної мети. Україна здобула незалежність, була ліквідована багатопартійність та відновлена однопартійна система, при якій провідну роль у суспільстві відігравала так звана партія влади;
 - в) виникненням значної кількості політичних партій, діяльність яких мала масовий характер і суттєво впливала на політичні події в країні;
 - г) перебудовою багатопартійної системи в двопартійну, при якій провідну роль у суспільстві відігравали Компартія України та Народний рух України.
- 8 Зазначте, які з векторів зовнішньої політики України стали пріоритетними в роки президентства В.Ющенка:
 - а) західний (співробітництво з країнами Західної Європи, США);
 - б) східний (співробітництво з Росією, СНД);
 - в) південний (співробітництво з Туреччиною, країнами Близького Сходу);
 - г) північний (співробітництво з країнами півночі Європи, прибалтійськими державами, Норвегією, Швецією).
- 9 Про яке явище йдеться в уривку з історичного джерела?

“На початку 1990-х років перевищення показників смертності над показниками народжуваності стало характерним для всієї республіки – на кожну 1000 мешканців народжувалося в середньому 8,5 дітей, а помирало 16 осіб. Якщо у 1989 р. в Україні проживало 51,7 млн чол., то у 2003 р. всього 47,7 млн”.

 - а) асиміляцію;
 - б) депопуляцію;
 - в) дискримінацію;
 - г) денаціоналізацію.
- 10 Останнім кроком у процесі юридичного оформлення державної незалежності України став(ла):
 - а) Декларація про державний суверенітет України;

- б) всесоюзний референдум 17 березня 1991 р.;
- в) Акт проголошення незалежності України;
- г) всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р.

11 Установіть послідовність подій:

- а) проведення першого Всеукраїнського референдуму;
- б) прийняття Акта проголошення незалежності України;
- в) схвалення Конституції України;
- г) підписання Конституційного договору між Президентом і Верховною Радою України.

12 Укажіть, про яку подію йдеться у наведеному уривку.

“Верховна Рада Української РСР проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту та неподільність влади Республіки у межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах”:

- а) проголошення державного суверенітету України;
- б) проголошення незалежності України;
- в) проголошення Акту злуки українських земель;
- г) проголошення автономії України у складі оновленого СРСР.

Варіант 4

- 1 Охарактеризуйте зміст Декларації про державний суверенітет України.
- 2 Коли і з якою метою було введено в обіг українську національну валюту?
- 3 Скільки часу тривав конституційний процес в Україні? Опишіть його головні події.
- 4 Назвіть причини, які ускладнили пристосування установ і закладів культури до нових ринкових умов в 1990-х роках.
- 5 Окресліть причини невдач двох варіантів проекту Конституції України у 1992 – 1993 рр.
- 6 Назвіть відомих Вам лауреатів Шевченківської премії за 1991 – 2001 рр. у галузі культури, розкрийте їх внесок у скарбницю української духовності.
- 7 Установіть відповідність між парламентськими фракціями, що були утворені у Верховній Раді (1994 – 1998 рр.), та політичними партіями або течіями, інтереси яких вони репрезентували у верховному законодавчому органі нашої держави:

а) Реформи;	1) КПУ
б) Конституційний центр;	2) ЛПУ
в) Народний рух України;	3) НРУ
г) Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя;	4) НДП
д) Соціально-ринковий вибір.	5) ПРП
- 8 Чи відповідають історичній дійсності такі твердження:
 - а) перша хвиля робітничих страйків прокотилася Україною влітку 1989 р. Їх ініціаторами стали шахтарі
1) так, 2) ні;
 - б) шахтарські страйки 1990 – 1991 рр. відбувалися здебільшого під соціальними гаслами підвищення зарплатні, поліпшення умов праці, вдосконалення системи соціального захисту
1) так, 2) ні;
 - в) у страйковому русі 1991 р. активну участь взяло українське студентство
1) так, 2) ні.
- 9 Які завдання державотворення в Україні було вирішено на початку 1990-х років?
 1. Побудовано соціально орієнтовану ринкову економіку.
 2. Установлено недоторканність кордонів, регламентовано режим і порядок їх охорони.
 3. Інтегровано українську економіку в європейські та світові економічні структури.
 4. Створено власні Збройні сили, організовано органи безпеки та правопорядку.
 5. Сформовано інститут громадянства, національну символіку визнано державною.
 6. Прийнято нову Конституцію незалежної України.

а) 1, 4, 6;	б) 2, 3, 6;
в) 2, 4, 5;	г) 1, 3, 5.
- 10 У червні 2001 р. в Україні з офіційним візитом побував:
 - а) Президент США Дж.Буш;
 - б) Папа Римський Іван-Павло II;
 - в) Президент Російської Федерації В.Путін;
 - г) Патріарх Московський і всея Русі Кирилл.

- 11** Установіть послідовність вступу України до міжнародних організацій:
- а) Світова організація торгівлі (СОТ);
 - б) Рада Європи (ЄС);
 - в) Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ);
 - г) Організація Об'єднаних Націй (ООН);
- 12** Укажіть, про яку подію йдеться у наведеному уривку.
Леонід Кравчук: “Нарешті ми сіли за стіл переговорів. Єльцин, Гайдар та Бурбуліс представляли на зустрічі Росію, я та Фокін – Україну, Шушкевич та Кебич – Білорусь... На зустрічі... ми формулювали принципи взаємин майбутньої співдружності... Робота була дуже напруженою.”
- а) вибори до Верховної Ради УРСР та місцевих рад;
 - б) Біловезька угода про створення співдружності незалежних держав;
 - в) Акт проголошення незалежності України;
 - г) проведення в Україні референдуму та виборів Президента.

Варіант 5

- 1 Перелічіть передумови прийняття Акту проголошення незалежності України?
- 2 Які причини призвели до посилення економічної кризи в Україні після розвалу Радянського Союзу?
- 3 Коли і з яких причин у незалежній Україні стала утверджуватися багатопартійність?
- 4 Поясніть, чому значна частина законодавчих актів з питань культури і освіти має по суті декларативний характер.
- 5 Проаналізуйте, що зумовило довготривалість конституційного процесу в Україні. Які фактори ускладнювали його?
- 6 Встановіть, які зміни у світогляді людей, системі їхніх цінностей та життєвих пріоритетів відбулися в Україні впродовж 1990-х років. Як ці зміни вплинули на життя українського суспільства?
- 7 Згрупуйте наведені у дужках політичні партії, що утворилися або продовжували свою діяльність у роки незалежності України (Українська республіканська партія, Християнсько-демократична партія України, Українська консервативно-республіканська партія, Партія зелених України, Народний рух України, Український народний рух, Народно-демократична партія, “Демократичний союз”, Соціал-демократична партія України (об'єднана), Соціалістична партія України, Демократична партія України, Комуністична партія України, Аграрна партія України, Ліберальна партія України, Трудова партія України, партія “Батьківщина”, партія “Реформи і порядок”, Соціал-націоналістична партія України, Конгрес українських націоналістів, Прогресивна соціалістична партія України) за такими ознаками:
 - партії “правого” політичного спектра ...
 - “центристські” партії ...
 - партії “лівого” спрямування ...
- 8 У 1992 р. Президент Л.Кравчук здійснив спробу реформувати радянську систему влади з метою удосконалення структури виконавчої владної вертикалі на місцях, суть якої полягала у:
 - а) ліквідації місцевих Рад народних депутатів, переданні їхніх функцій обласній державній адміністрації;
 - б) запровадження в усіх областях України посади представників Президента, наділених функціями верховної виконавчої влади;
 - в) переданні головам обласних Рад народних депутатів функцій голів державної обласної адміністрації.
- 9 Назву якої державної інституції пропущено в цитованому нижче документі?

“...контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захист прав кожного на території України і межах її юрисдикції здійснює _____”.

 - а) Президент України;
 - б) Верховна Рада України;
 - в) Кабінет Міністрів України;
 - г) Конституційний Суд України.
- 10 Установіть відповідність між іменами діячів сучасної України та сферами їхньої діяльності. Відповідь обґрунтуйте.
 1. Леонід Каденюк;
 - а) Футбол;

2. Сергій Бубка;	б) Бокс;
3. Віталій Кличко;	в) Космонавтика;
4. Святослав Вакарчук.	г) Легка атлетика;
	д) Рок-музика.

- 11** Установіть послідовність щодо подій історії України:
- а) приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї;
 - б) вступ України до Ради Європи;
 - в) створення Збройних сил України;
 - г) підписання Україною угоди про створення Співдружності Незалежних держав.

- 12** Установіть відповідність між політичними діячами та їх біографічними даними.
а) О. Мороз;	б) Л. Кравчук;
в) С. Гуренко;	г) Л. Лук'яненко.
- 1. Перший секретар ЦК КПУ, який очолив її у червні 1990 року та залишався на цій посаді до її заборони в серпні 1991 року;
 - 2. один із співзасновників УГГ, лідер УГС з 1988 року, претендент на посаду першого президента незалежної України;
 - 3. лідер соціалістичної партії України, яка була утворена восени 1991 року;
 - 4. лідер Народного руху України за перебудову, видатний український поет;
 - 5. голова Верховної Ради УРСР, перший всенародно обраний президент незалежної України.

Варіант 6

- 1 Як Ви гадаєте, чи необхідно було прийняття Акта проголошення незалежності України? Чому?
- 2 Чому на початку 1990-х рр. в Україні стрімко збільшилися витрати на споживання нафти і газу?
- 3 За якою виборчою системою відбувалися вибори до Верховної Ради України в 1990, 1994 рр.? Поясніть її суть.
- 4 Охарактеризуйте освітній потенціал, який має незалежна Україна на сучасному етапі.
- 5 Коли і за яких умов Верховна Рада прийняла нову Конституцію України? Яке значення цього акту?
- 6 Дайте визначення понять: “лібералізація цін”, “приватизація”, “демонополізація”.
- 7 Установіть відповідність:

а) 1918 р.	1) Л.Кучма;
б) 1991 – 1994 рр.	2) М.Грушевський;
в) 1994 – 1999 рр.	3) Л.Кравчук.
- 8 Згідно з українсько-російськими домовленостями 1997р. Чорноморський флот:
 - а) був повністю переданий у розпорядження Українських військово-морських сил;
 - б) бази Чорноморського флоту були передані в безстрокову оренду Росії;
 - в) майно Чорноморського флоту було поділене між Україною і Росією, остання також отримала право на оренду баз Чорноморського флоту терміном на 20 років;
 - г) майно Чорноморського флоту було передане Україні, Росії було дозволено користуватися базами Чорноморського флоту на правах викупу.
- 9 У якому документі зафіксовано такі постулати:

“Людина, її життя і здоров’я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави”?

 - а) Конституція України;
 - б) Акт проголошення незалежності України;
 - в) Закон України “Про громадянство України”;
 - г) Декларація про державний суверенітет України.
- 10 Установіть відповідність між датами та подіями. Відповідь обґрунтуйте.

1. 16 липня 1990 р.	а) Прийняття Конституції України;
2. 24 серпня 1991 р.	б) Схвалення Декларації про державний суверенітет України;
3. 28 червня 1996 р.	в) Прийняття Закону України “Про Голодомор 1932 – 1933 років в Україні”;
4. 28 листопада 2006 р.	г) Прийняття Акта проголошення державної незалежності України;
	д) Підписання Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Російською Федерацією.

11 Установіть послідовність подій:

- а) “касетний скандал”; б) вибори до ВР України IV скликання;
в) початок акції “Вставай ,Україно!”; г) Помаранчева революція.

12 Установіть відповідність між датами та подіями:

- а) 17 березня 1991 р.; б) 19 – 21 серпня 1991 р.;
в) 24 серпня 1991 р.; г) 8 грудня 1991 р.
1. Верховна Рада УРСР прийняла Акт проголошення незалежності України;
 2. утворено Співдружність Незалежних держав;
 3. проведено Всеукраїнський референдум з питань майбутньої долі СРСР та опитування населення України щодо сенсу майбутнього єдиного державного утворення;
 4. відбувся Всеукраїнський референдум та вибори Президента України;
 5. спроба ДКНС організувати путч у СРСР.

Варіант 7

- 1 Назвіть головну мету діяльності Народного руху України за перебудову, проголошену в 1989 р.
- 2 Відомо, що в українській економічній політиці початку 1990-х рр. було значно більше прорахунків, ніж успіхів. Чим це можна пояснити?
- 3 Коли було прийнято закон про вибори за мажоритарно-пропорційною системою? Поясніть її зміст та відмінності мажоритарно-пропорційної системи від мажоритарної системи виборів.
- 4 Коли український уряд затвердив національну програму “Освіта” (“Україна ХХІ століття”)? Чим вона відрізнялася від попередніх освітянських програм 1990-х рр.?
- 5 Визначте характерні риси й особливості становлення багатопартійності в Україні.
- 6 Яку роль відіграє українська діаспора у політичному, соціально-економічному, культурному житті незалежної України? Наведіть приклади.
- 7 Встановіть відповідність:

а) відстоюють демократичні свободи та права особистості, а також розвиток економіки на засадах вільного ринку в Україні;	1) партії “правого” спрямування;
б) відстоюють національні пріоритети в житті українського суспільства;	2) “центристські” партії;
в) борються за соціальні гарантії трудящих і вважають, що майбутнє українського суспільства пов'язане з відродженням комуністичної та соціалістичної ідеології.	3) партії “лівої” орієнтації.
- 8 Результати загальносоюзного референдуму 17 березня 1991 р., незважаючи на свою суперечливість:

а) засвідчили бажання українських громадян до входження України на федеративних засадах в оновлений Союз;	
б) засвідчили зростання самостійницьких настроїв у державі, сприяли рішучості дій Верховної Ради України у відстоюванні національних та державних інтересів України;	
в) засвідчили прагнення українського народу до збереження СРСР, а також входження до його складу України.	
- 9 У якому році було прийнято закон, що містить такі рядки:

“...вшановуючи пам’ять мільйонів співвітчизників, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 років в Україні та його наслідків... Верховна Рада України приймає цей Закон. Стаття 1. Голодомор 1932 – 1933 років в Україні є геноцидом Українського народу”?

а) 1993 р.;	б) 1996 р.;
в) 2002 р.;	г) 2006 р.

- 10** Установіть хронологічну послідовність подій. Відповідь обґрунтуйте.
- а) Схвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України;
 - б) Установчий з'їзд Народного руху України за перебудову;
 - в) Утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД);
 - г) Перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР.
- 11** Установіть послідовність вступу України до міжнародних організацій:
- а) ГУАМ;
 - б) Організація об'єднаних Націй (ООН);
 - в) Рада Європи;
 - г) Співдружність Незалежних Держав.
- 12** Укажіть, з прізвищем якого діяча пов'язано ухвалення Акту проголошення незалежності України:
- а) В. Щербицький;
 - б) В. Івашко;
 - в) М. Горбачов;
 - г) Л. Кравчук.

Варіант 8

- 1 Яка партія вперше в Україні у своїх програмних документах поставила за мету “відновлення УНР, проголошеної Центральною Радою”?
- 2 Як Ви розумієте термін “бартер”? Чому на початку 1980-х рр. у зовнішній торгівлі України переважали бартерні угоди і до яких наслідків в економіці це призвело?
- 3 Чим була обумовлена необхідність прийняття нової Конституції України?
- 4 Проаналізуйте сучасний стан вищої освіти. Порівняйте шляхи розвитку вищої освіти в УРСР і незалежній Україні.
- 5 Назвіть класичні напрямки, на які можна розподілити багатопартійну систему України.
- 6 Оцініть ідеологію інтегрального націоналізму Д.Донцова. Яку роль вона відіграла в українському національному визвольному русі 1990-х років ХХ ст.?
- 7 За своїм ставленням до визначення основних принципів політичного та економічного розвитку України політичні партії та організації, створені в 1990 – 1991 рр., були умовно поділені політологами на “правих”, “центристів” та “лівих”:
 - а) “праві” закликали до консервації колишніх комуністичних порядків у країні, “центристи” заперечували можливість реформування соціалістичного суспільного ладу, вимагали негайного переходу до його реформ у політичній сфері, а “ліві” підтримували політику М. Горбачова на побудову “гуманного соціалізму”;
 - б) “праворадикали” заперечували можливість реформування соціалістичного суспільного ладу, вимагали негайного переходу до його реформ у політичній сфері на засадах відкритого громадянського суспільства, “центристи” підтримували погляди та політику М.Горбачова на побудову “гуманного соціалізму”, а “ліворадикали” – закликали до консервації колишніх комуністичних порядків у країні;
 - в) “праві” підтримували політику М. Горбачова на побудову “гуманного соціалізму”, “центристи” закликали до консервації колишніх комуністичних порядків у країні, а “ліві” заперечували можливість реформування соціалістичного суспільного ладу, вимагали негайного переходу до реформ у політичній сфері.
- 8 Установіть відповідність:

а) монетаризм	1) “вибух” цін на товари та послуги, різке знецінення грошової одиниці, яка втрачає здатність виконувати свої функції;
б) гіперінфляція	2) випуск грошей в обіг, збільшення грошової маси в обігу;
в) емісія грошей	3) обмежене втручання держави в господарську систему, регулювання економічної кон'юнктури тільки фінансовими засобами через підтримання необхідної кількості грошової маси в обігу.
- 9 “Геополітика” – це:
 - а) взаємодія геодезії та політології під час формування та реалізації як внутрішньої, так і зовнішньої державної політики країни;
 - б) державна політика вивчення геологічної будови території країни з метою визначення факторів, що впливають на її розвиток;
 - в) концепція, що вбачає в політиці, яку проводить держава, визначальну роль географічних факторів – положення країни, клімат, природні ресурси тощо;
 - г) застосування наукових методів геології та інших природничих наук у справі формування внутрішньої державної політики.

- 10** Установіть хронологічну послідовність подій. Відповідь обґрунтуйте. Дайте короткий аналіз наведених у завданні історичних подій і фактів.
- а) підписання Договору про утворення СНД у Біловезькій Пущі;
 - б) катастрофа на Чорнобильській АЕС;
 - в) установчий з'їзд Народного руху України за перебудову;
 - г) проведення перших виборів Президента України.
- 11** Установіть послідовність подій:
- а) затвердження Верховною Радою України державної символіки України: Гімну, Прапора, Герба;
 - б) прийняття Акта проголошення незалежності України;
 - в) схвалення Конституції України;
 - г) перші вибори до Верховної Ради України за часів незалежності.
- 12** Укажіть назву документа, з якого наведено поданий уривок.
- “...Українська держава гарантує народам, національним групам, громадянам, що проживають на її території, рівні політичні, економічні, соціальні та культурні права... Дискримінація за національною ознакою забороняється й карається законом.”
- а) Декларація прав національностей України;
 - б) Декларація про державний суверенітет України;
 - в) Акт проголошення незалежності України;
 - г) Закон Української РСР “Про мови в Українській РСР”.

- в) інтегровано українську економіку до європейської та світової економічної структури;
- г) створено власні збройні сили, організовано органи безпеки та правопорядку;
- д) сформовано інститут громадянства, національну символіку визнано державною;
- е) прийнято Конституцію незалежної України;
- є) створено Конституційний Суд.

12 Укажіть, чи правильні твердження.

- 1) 16 липня 1990 року Верховна Рада Української РСР прийняла “Декларацію про державний суверенітет України”, яка одразу набула статусу конституційного акту;
 - 2) Акт проголошення незалежності України було прийнято на позачерговій сесії Верховної Ради Української РСР 24 серпня 1991 року.
- а) Обидва варіанти правильні;
 - б) тільки другий варіант правильний;
 - в) тільки перший варіант правильний;
 - г) обидва варіанти неправильні.

Варіант 10

- 1 Коли було прийнято Закон “Про громадянство України”? У чому полягало його історичне значення?
- 2 Офіційно вважалось, що в 1997 р. кількість безробітних становила 1,7% працездатного населення. Чи відповідала ця цифра реальному стану речей? Обґрунтуйте свою відповідь.
- 3 Коли було прийнято Конституцію України? У чому полягає її історичне значення?
- 4 Як Ви розумієте вислів “втеча умів”? Поясніть, чим зумовлюється це явище в Україні.
- 5 Коли відбулися перші вибори до Верховної Ради в незалежній Україні? Назвіть партії, що подолали 4%-й бар’єр і потрапили до парламенту, їх лідерів.
- 6 В'ячеслав Липинський вважав хворобою України “недержавність”, протиставляючи її “поневоленості”. Використовуючи факти з історії України, підтвердіть або спростуйте думку вченого.
- 7 Згідно з чинною Конституцією, Україна є:
 - а) парламентською республікою;
 - б) парламентсько-президентською республікою;
 - в) президентською республікою;
 - г) президентсько-парламентською республікою.
- 8 Вирішальний вплив на проголошення Україною Акту незалежності мала (в):
 - а) поразка серпневого 1991 р. заколоту в Москві, яка деморалізувала керівників центру;
 - б) національно-визвольна боротьба українського народу, зростання політичної свідомості української громадськості та державного керівництва республіки;
 - в) студентський рух 1991 р.;
 - г) дії українських комуністів-самостійників, які в той час очолювали Верховну Раду України.
- 9 Укажіть характерні риси доби горбачовської “перебудови”?
 1. Ліквідація цензури, гласність.
 2. Поліпшення матеріального добробуту людей.
 3. “Нове політичне мислення”.
 4. Прискорення темпів економічного розвитку.
 5. Створення ринкової економіки.
 6. Демократизація суспільного життя.

а) 1, 3, 6;	б) 2, 3, 5;
в) 2, 4, 6;	г) 1, 4, 5.
- 10 Установіть хронологічну послідовність подій. Відповідь обґрунтуйте.
 - а) Спроба антиконституційного перевороту в СРСР (ГКЧП);
 - б) Затвердження Верховною Радою України Державного прапора України;
 - в) Перетворення Української групи сприяння виконання Гельсінських угод на Українську Гельсінську спілку;
 - г) Політ американського космічного корабля “Колумбія” з українцем Л.Каденюком.

- 11** Якими були характерні риси економічного життя України в першій половині 1990-х рр.?
- а) Україна стала лідером серед держав світу за дефіцитом державного бюджету;
 - б) щорічний приріст національного прибутку становив 6 – 8%;
 - в) розпочався бурхливий розвиток кооперативів у сфері послуг, громадському харчуванні та торгівлі;
 - г) для захисту внутрішнього ринку введено купони багаторазового використання;
 - д) здійснено паювання майна колгоспів та їх перетворення на колективні сільгоспідприємства, селянські спілки, кооперативи, акціонерні товариства;
 - е) у промисловості впроваджено державне приймання готової продукції;
 - є) завершено приватизацію об'єктів державної власності, створено потужні промислово-фінансові групи.
- 12** Укажіть, чи правильні твердження.
- 1) У жовтні 1990 року в Україні розпочалася студентська акція протесту, яка призвела до відставки голови уряду В. Масола;
 - 2) У серпні 1991 року прогресивні сили українського суспільства із задоволенням підтримали створення Державного Комітету з надзвичайного стану в СРСР та висунули їм програму реформування суспільства.
- а) Обидва варіанти правильні;
 - б) тільки другий варіант правильний;
 - в) тільки перший варіант правильний;
 - г) обидва варіанти неправильні.

Варіант 11

- 1 Розкрийте зміст 6-ї статті конституції 1977 р. Коли і чому вона була скасована?
- 2 Складіть план відповіді на питання “Аграрна проблема в сучасній Україні та шляхи її розв’язання”.
- 3 Охарактеризуйте повноваження Верховної Ради, згідно з Конституцією України.
- 4 Який внесок зробили вчені-гуманітарії в розвиток державотворчого процесу в Україні в 1990-ті рр.?
- 5 Окресліть характерні негативні і позитивні риси розвитку багатопартійності в Україні на сучасному етапі.
- 6 Визначте найважливіші, на Вашу думку, історичні події з тих, що відбулися впродовж 1991 – 2013 рр. Свій вибір поясніть.

Роки	Подія, пояснення

- 7 Згрупуйте політичні партії, що діяли в Україні у 1990 – 1991 рр. (УНП, УХДП, ДСУ, УНДП, УПР, ДемПУ, УСДП, СДПУ, ОСДПУ, ПЗУ, КПУ, ПДВУ), з огляду на їхню позицію в питанні національно-державного статусу України:
 - ті, які виступали за повний національно-державний суверенітет України ...
 - ті, які вважали доцільною перебудову союзних відносин на засадах конфедерації ...
 - ті, які вважали доцільним входження України в оновлений Союз на федералістських засадах ...
- 8 Декларація прав національностей України (1991 р.) та Закон “Про національні меншини в Україні” (1991 р.):
 - а) зазначають виняткове становище в державі корінної нації – українського народу, його мови та культури, заперечують права національних меншин, що живуть в Україні, на національно-культурний розвиток;
 - б) гарантують усім народам, що живуть в Україні, рівні економічні, політичні, соціальні й культурні права, право кожного народу на культурно-національну автономію, на творення національної культури, відродження національних традицій;
 - в) гарантують право на вільний рівноправний розвиток, поряд з українцями, росіянам та полякам, що становлять найбільші етнічні меншини відповідно в Східному та Західному регіонах України.
- 9 Коли відбулася подія, про яку йдеться в доповідній записці КДБ УРСР, поданій ЦК КПУ?

“У приміщенні 4-го енергоблоку... при підготовці його до планового ремонту відбувся вибух з наступною пожежею, що був незабаром ліквідований. Від вибуху обвалився купол перекриття реакторного й покрівля машинного залів, загорівся також дах 3-го енергоблоку, у зв'язку з чим останній був аварійно зупинений... Населення міста практично все евакуйоване (44,5 тис. чоловік)... Проводяться роботи з локалізації вогнища з використанням вертольотів. З цією ж метою задіяні війська радіаційного й хімічного захисту... Здійснюються заходи щодо недопущення поширення панічних

слухів тенденційної інформації”.

а) 1986 р.;	б) 1997 р.;
в) 1998 р.;	г) 1999 р.

- 10** Установіть хронологічну послідовність подій. Відповідь обгрунтуйте.
- а) Ухвалення Верховною Радою Конституції України;
 - б) Ухвалення Верховною Радою Закону “Про Збройні Сили України”;
 - в) Вступ України до Ради Європи;
 - г) Обрання Леоніда Кучми Президентом України на перший термін.
- 11** Членом яких міжнародних організацій Україна стала впродовж 1990-х рр. ?
- а) Нарада (Організація) з безпеки та співробітництва в Європі;
 - б) Рада Європи;
 - в) Організація Об’єднаних Націй;
 - г) Парламентська асамблея Чорноморського економічного співробітництва;
 - д) Європейський Союз;
 - е) Організація Північноатлантичного договору;
 - є) Митний союз.
- 12** Проаналізуйте наведений текст, дайте відповіді на запитання та виконайте завдання.
О 16-й годині на українському телебаченні та радіо виступив Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук, заявив, що Верховній Раді республіки доки відомо далеко не все про останні події в країні... Надзвичайний стан у республіці не оголошено; на цей час першочергове завдання – захистити демократію, законність і конституційний порядок на основі законів України, українського суверенітету і рішень законнообраних органів влади.
Коли відбулися події, наведені в уривку?
У чому їх суть та наслідки для України?

Варіант 12

- 1 Коли було прийнято закон про заснування посади Президента України? Які повноваження Президента України?
- 2 Охарактеризуйте прийняті Верховною Радою України законодавчі акти, спрямовані на поліпшення роботи в аграрному секторі в 2000 – 2010 рр.
- 3 В якому році Україна вступила до Світової організації торгівлі? Які, на Вашу думку, позитивні або негативні наслідки цієї події?
- 4 У чому полягають особливості діяльності ЗМІ в сучасній Україні?
- 5 Назвіть документи, які започаткували перші кроки до ринкової економіки в Україні. В чому економічні перетворення в Україні були повторенням “російської моделі”?
- 6 Порівняйте роль і місце України в Співдружності незалежних держав і СРСР.
- 7 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
Українська православна церква Київського патріархату виникла в червні (1991, 1992, 1993) р. на основі (УПЦМП, УАПЦ, УГКЦ).
- 8 Державна незалежність України була законодавчо закріплена:
а) Декларацією “Про державний суверенітет України” (липень 1990 р.);
б) Актом проголошення незалежності України (серпень 1991 р.);
в) Конституцією України (червень 1996 р.).
- 9 У якому рядку перелічено терміни, які слід уписати на місці пропуску?
“Згортання військово-промислового комплексу (ВПК) (на підтримку якого вже не вистачало валюти) тягнуло за собою масове безробіття, бо для перепрофілювання численних оборонних підприємств (конверсії) потрібні були великі капіталовкладення. М.Горбачов зробив спробу попередити катастрофу, ініціювавши низку політичних, економічних та адміністративних реформ, які, на його думку, могли врятувати ситуацію. Усі радянські ЗМІ ввели в широкий ужиток нові пропагандистські штампи: _____”.
а) перебудова, гласність, демократизація, прискорення, нове мислення;
б) “розвинений соціалізм”, “радянський народ”, “застій”, неосталінізм;
в) лібералізація, суверенізація, науково-технічна революція, багатопартійність;
г) приватизація, русифікація, емісія, гіперінфляція, корупція.
- 10 Установіть хронологічну послідовність подій. Відповідь обґрунтуйте.
а) Ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України;
б) Запровадження в Україні нової національної валюти – гривні;
в) Проведення першого всеукраїнського референдуму та вибори Президента України;
г) Обрання Леоніда Кучми Президентом України на другий термін.
- 11 Укажіть економічні заходи урядів України впродовж 1990 – 2000-х рр.:
а) формування основ планової командно-адміністративної економіки;
б) введення державою широкомасштабного індустріального житлового будівництва;
в) запровадження національної грошової одиниці – гривні;
г) установлення державних монополій на зовнішню торгівлю;
д) проведення приватизації майна державних підприємств;

- е) установлення твердих державних цін на товари широкого вжитку;
- є) розпаювання сільськогосподарських земель колективної власності.

12 Укажіть дату прийняття Верховною Радою України нової Конституції України:

- а) 16 листопада 1944 р.;
- б) 28 червня 1996 р.;
- в) 29 березня 1998 р.;
- г) 14 липня 1999 р.

Варіант 13

- 1 Поясніть, як Ви розумієте поняття “виконавча вертикаль влади”.
- 2 Коли було видано указ Президента Л.Кучми “Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва”? Охарактеризуйте його зміст.
- 3 Які питання входять до компетенції Кабінету міністрів України?
- 4 Доведіть або спростуйте справедливість твердження, що кінець ХХ ст. став переломним у розвитку культури, освіти, духовності України.
- 5 Чим пояснити виникнення економічної кризи на початковому етапі переходу від командної до ринкової економіки (1991 – 1994 рр.)?
- 6 Дайте визначення термінів:
Політична партія, командно-адміністративна система, демократія, популізм.
- 7 Єдиним органом законодавчої влади є Верховна Рада. Вона складалася упродовж 1994 – 2012 рр.:
 - а) з 450 депутатів і обиралася на 5 років;
 - б) з 450 депутатів і обиралася на 4 роки;
 - в) з 300 депутатів і обиралася на 4 роки.
- 8 Головні принципи зовнішньої політики України вперше були викладені в документі:
 - а) Акт проголошення незалежності України;
 - б) Декларація про державний суверенітет;
 - в) Конституція України;
 - г) закон України “Основні напрями зовнішньої політики України”.
- 9 Коли відбулася подія, про яку йдеться в уривку з інтерв’ю Б. Гориня кореспондентові радіостанції “Голос Америки”?

“...Сам факт проведення з’їзду – це серйозна поразка партійного апарату. Тривалий час Україна була республікою застою й, нарешті, вона сказала своє вагоме слово. Були враховані помилки інших республік і ми прийшли до з’їзду без катаклізмів, які мали місце в Тбілісі, Фергані й інших місцях. З’їзд став консолідуючою силою людей різних поколінь, політичних поглядів, багатьох організацій. Головна задача НРУ – скасувати антидемократичний проект закону про вибори, прийняти один з альтернативних проектів і наступного обрання активістів руху в парламент республіки”.

 - а) 1989 р.;
 - б) 1990 р.;
 - в) 1991 р.;
 - г) 1992 р.
- 10 Установіть хронологічну послідовність подій. Відповідь обґрунтуйте.
 - а) Перетворення Народного Руху України в політичну партію;
 - б) Ухвалення Верховною Радою закону про вибори за пропорційно-мажоритарною системою;
 - в) Запровадження гривні;
 - г) Встановлення дипломатичних відносин між Україною і США.

- 11** Укажіть дату запровадження в Україні нової національної валюти – гривні:
- а) травень 1993 р.;
 - б) жовтень 1995 р.;
 - в) вересень 1996 р.;
 - г) квітень 2000 р.
- 12** Укажіть прізвище політичного діяча, який переміг на президентських виборах 2010 р.:
- а) О. Мороз;
 - б) В. Ющенко;
 - в) П. Симоненко;
 - г) В. Янукович.

Варіант 14

- 1 Коли і за яких обставин було затверджено Державний гімн, Державний прапор і Малий герб України?
- 2 Чи позначилася економічна криза на соціальній сфері? Підтвердіть свою думку конкретними фактами.
- 3 Що Ви знаєте про Конституційний суд України та його діяльність?
- 4 Існує думка, що демократична держава об'єктивно нездатна повністю фінансувати заклади культури. Доведіть або спростуйте справедливість цього твердження.
- 5 Визначте основні заходи щодо виходу економіки України з кризового становища у 1991–1994 роках.
- 6 Дайте визначення термінів:
Ринкова економіка, абсентеїзм, авторитаризм.
- 7 Яка з українських політичних партій, створених на початку 1990-х років, продовжила у своїй діяльності традиції українського національно-визвольного та дисидентського руху, а саме традиції Української Гельсінської спілки?
а) СДПУ; б) ПДВУ;
в) УРП; г) ПЗУ.
- 8 У червні 2001 р. в Україні з офіційним візитом побував:
а) Президент США Дж.Буш;
б) Папа Римський Іван-Павло II;
в) Президент Російської Федерації В.Путін;
г) Патріарх Московський і всієї Русі Олексій II;
д) прем'єр-міністр Великої Британії Т.Блер.
- 9 Які з тверджень характеризують процес формування багатопартійності в Україні наприкінці 1980-х – на початку 1990-х років?
1. Більшість партій чітко вказували у програмових документах, виразниками інтересів яких груп населення вони є.
2. Поява нових політичних партій відбувалася одночасно з наростанням внутрішніх суперечностей у КПУ.
3. Новостворені партії були масовими, порівняно з КПРС.
4. Діяльність більшості новостворених партій набувала опозиційного характеру.
5. Переважання в західних областях партій лівого спрямування, у східних – правого.
а) 1, 2; б) 2, 3;
в) 2, 4; г) 3, 5.
- 10 Заповніть таблицю: “Україна у 1991 – 2001 рр.”:

Україна – суверенна держава	Україна – демократична держава	Україна – правова держава	Україна – соціальна держава

11 Установіть відповідність між датами та основними етапами конституційного процесу в Україні.

а) жовтень 1990 р.;

б) липень 1992 р.;

в) червень 1995 р.;

г) червень 1996 р.

1. Винесення на всенародне обговорення офіційного проекту Конституції України;
2. прийняття Конституції України;
3. подання на розгляд Верховної Ради проекту Конституції України;
4. укладення Конституційного договору між Верховною Радою України та Президентом України;
5. утворення конституційної комісії.

12 Прочитайте наведений уривок, дайте відповіді на запитання та виконайте завдання.

“З іменем Президента України пов’язують прийняття Акта про незалежність України, проведення референдуму 1 грудня 1991 року..., нові державні атрибути, дистанціювання від СНД, перші кроки з входження України в європейські структури. Й... нерішучість та непослідовність у проведенні економічних реформ.

Такі політики, як він, як правило, легко беруть владу, але не можуть її втримати, оскільки витрачають енергію переважно на утримання завойованого. Якщо це потрібно, то навіть вписують силові ноти у політичну партитуру, свідченням чого стала заява Президента України буквально напередодні другого туру президентських виборів, з якої випливало, що Л. Кравчука аж ніяк не влаштовує нова Верховна Рада. Утім, судячи з його виступів, не влаштовувала экс-президента й попередня Верховна Рада.”

В. Литвин “Політична арена України”.

1) Яку назву має період в історії України, про який ідеться в уривку?

2) Охарактеризуйте сильні та слабкі риси політики першого президента України.

Варіант 15

- 1 Наведіть факти, які свідчать про те, що суверенна Україна – правонаступниця Української Народної Республіки (УНР), проголошеної у 1917 р.
- 2 Поясніть значення терміна “депопуляція”. Чи мала місце депопуляція в Україні в другій половині 1990-х рр.? Обґрунтуйте свою відповідь.
- 3 Чому Народний рух України, на відміну від інших політичних партій, здобув у 1992 р. велику підтримку населення?
- 4 Відомо, що процес демократизації суспільства не тільки сприяє всебічному розвитку культури, а й відкриває шлях псевдокультурі. Що, на Ваш погляд, можна протиставити такому стану речей?
- 5 Назвіть основні напрями програми власної української моделі ринкового трансформування економіки, які проголосив Президент України Л. Кучма у травні 1995р.
- 6 Дайте визначення термінів:
Номенклатура, корупція, європейська інтеграція, коаліційний уряд.
- 7 Зазначіть, які із церков (УПЦ КП, Адвентисти, УАПЦ, Євангельські християни-баптисти, РУНвіра, Свідки Єгови, УПЦ МП, УГКЦ, РКЦ) репрезентують в Україні:
- православну віру ...
- католицизм ...
- протестантизм ...
- 8 Останнім кроком у процесі юридичного оформлення державної незалежності України став(ла):
а) Декларація про державний суверенітет України;
б) всесоюзний референдум 17 березня 1991 р.;
в) Акт проголошення незалежності України;
г) всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р.
- 9 Укажіть рядок, у якому названі області сучасної України, що розташовані на території Поділля та Слобожанщини:
а) Тернопільська; Житомирська; Луганська; Херсонська;
б) Івано-Франківська; Тернопільська; Херсонська; Луганська;
в) Хмельницька; Вінницька; Сумська; Харківська;
г) Тернопільська; Житомирська; Харківська; Луганська.
- 10 Чи згодні Ви з тим, що зміни, внесені до Конституції в 2004 році, змінили форму правління в Україні з президентсько-парламентської на парламентсько-президентську? Відповідь обґрунтуйте.
- 11 Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.
а) грошова емісія; б) інвестиція;
в) інфляція; г) приватизація.
1. Випуск паперових грошей при недостатній кількості готівки та для покриття дефіциту державного бюджету;
2. довгострокове вкладання капіталу в промисловості та інші підприємства з метою отримання прибутку;

3. зняття жорстких правил формування цін та їхнє узгодження з державою, дозвіл на формування вільних цін, що здійснюється ринком;
4. передача державної або муніципальної власності у приватну власність;
5. переповнення грошового обігу масою надлишкових паперових грошей, що викликає їх знецінення, сприяє зростанню цін.

- 12** Прочитайте наведений уривок, дайте відповіді на запитання та виконайте завдання.
- “Перехід від адміністративно-державної до ринкової економіки, від загальносоюзного економічного комплексу до власної економічної системи не міг бути безболісним. Однак те, що сталося з економікою України за три роки її незалежності, не мало історичних аналогів. Національний дохід скоротився на 39%. У СРСР під час Другої світової війни найнижча позначка падіння промислового виробництва сягала 30%. Загрозливого характеру набув дефіцит державного бюджету. 1992р. бюджетні витрати становили 61,7% національного доходу, 1993р. – 73,2%, а 1994 року вони, за підрахунками Мінфіну, мали перевищити 85%, що свідчило про посилення одержавлення економіки та її бюрократизації.
- Ще влітку 1991р. Україна першою серед республік оголосила про намір запровадити в обіг власну національну грошову одиницю – гривню. Проте й це принципове завдання розбудови національної економіки не було до кінця реалізовано. За даними Світового банку, рівень інфляції в Україні 1993р. був найвищим у світі. Наступного року він значно знизився за рахунок відстрочення бюджетних виплат і небувалого зростання заборгованості з боку держави. Наприклад, соціально-культурній сфері – від 30% до 70% бюджетних платежів.
- На 1 серпня 1994 року кредиторська заборгованість підприємств та організацій становила 312 трлн крб, дебіторська – 247 трлн крб.
- До катастрофічних розмірів зріс зовнішній економічний борг, перевищивши 7 млрд доларів. Водночас мільярди доларів за вивезену з України продукцію безконтрольно осідали в закордонних банках. На ґрунті тіньової економіки утворилася напівкримінальна “п’ята влада”, яка вступила в серйозну конкуренцію з державою. Катастрофічно впав життєвий рівень народу. Порівняно з 1991роком купівельна спроможність населення зменшилася майже у п’ять разів”.
- 1) Яких змін зазнала економіка України через три роки незалежності?
 - 2) Визначте причини важкого стану економіки через три роки незалежності.

Варіант 16

- 1 Охарактеризуйте мету і основні положення воєнної доктрини України 1990-х років. Коли її було прийнято та які наслідки вона мала?
- 2 Чому на початку 1990-х рр. керівництво незалежної України не хотіло орієнтувати українську економіку на тісні зв'язки з Росією і не могло – на зв'язки із Заходом?
- 3 Назвіть партії, які за їх програмами можна віднести до лівих, правих і центристів. Поясніть, чому Ви зробили саме такий поділ.
- 4 Чим можна пояснити стрімке зростання в Україні різноманітних релігійних конфесій і культів наприкінці 1980-х – на початку 1990-х рр.?
Які основні атрибути національної економіки були сформовані за роки реформ у 1990-ті роки?
- 5 Заповніть таблицю: “Світ, Україна, Кіровоградщина у 1991 – 2013 рр.”, вказавши роки основних історичних подій, видатних осіб.

Час	Події у світі	Події в Україні	Кіровоградщина

- 6 Президент України обирається:
 - а) всенародним голосуванням терміном на 5 років (але не більше ніж на два терміни);
 - б) всенародним голосуванням терміном на 4 роки (без обмежень);
 - в) парламентом терміном на 5 років (але не більше ніж на два терміни).
- 7 Проголошення незалежності поставило перед Україною низку принципово нових завдань державного розвитку у політичній, зовнішньополітичній, економічній, культурній сферах:
 - а) розбудова радянської політичної системи, її демократизація;
 - б) відродження українських політичних структур часів УНР;
 - в) демонтаж тоталітарних політичних структур і створення правової демократичної держави;
 - г) відродження СРСР на федеративних засадах;
 - д) встановлення рівноправних стосунків з далекими і близькими сусідами;
 - е) інтеграція України у структури СНД;
 - є) трансформація централізованої державної економіки в багатоукладну ринкову, зорієнтовану на потреби людей;
 - ж) відродження радянської системи економічних відносин;
 - з) націоналізація економіки, утвердження ведучої ролі державного сектора у системі економічних відносин;
 - и) відродження української культури як складової інтернаціональної культури радянських народів;
 - і) національне відродження, оздоровлення міжнаціональних відносин;
 - ї) вироблення ідеологічних засад розвитку модерної української культури.
- 8 Які події спричинили появу документа, уривок з якого наведено ?
“Секретаріат ЦК Компартії України рекомендує: оперативно зорієнтувати партійний актив, народних депутатів, керівників підприємств, колгоспів, радгоспів, організацій та установ на необхідність забезпечити повсюди спокій, твердий конституційний порядок і дисципліну... В усій роботі необхідно виходити з того, що сьогодні ключовим питанням є збереження СРСР, зміцнення братніх зв'язків з усіма народами нашої

країни... Всі дії, спрямовані на підрив Союзу, порушення радянських законів, прояви регіонального егоїзму повинні припинитися... Зорієнтуйте керівників засобів масової інформації на необхідність утриматися від публікацій матеріалів, що можуть дестабілізувати обстановку”.

- а) Створення у Верховній Раді УРСР парламентської опозиції – Народної ради, яку очолив І. Юхновський;
 - б) Спроба антиконституційного перевороту в СРСР;
 - в) Ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України;
 - г) Ухвалення рішення про припинення існування СРСР на зустрічі в Біловезькій Пущі (Білорусь) керівників України, Білорусі, Російської Федерації.
- 9** Як Ви вважаєте, чи сприяє коаліція депутатських фракцій більш організованій і професійній роботі українського парламенту? Відповідь обґрунтуйте.
- 10** Членом якого об'єднання держав стала Україна у грудні 1991 р. ?
- а) Співдружності Незалежних Держав;
 - б) Ради Європи;
 - в) Організації Об'єднаних Націй;
 - г) Організації з безпеки і співробітництва в Європі.
- 11** Укажіть події, які відбулися у період президенства Л. Кравчука:
- а) вступ України до СНД;
 - б) вступ України до ООН;
 - в) запровадження національної валюти – гривні;
 - г) прийняття нової Конституції України;
 - д) затвердження державної символіки України – герба, гімну, прапора;
 - е) прийняття Верховною Радою воєнної доктрини України.
- 12** Установіть хронологічну послідовність подій:
- а) ухвалення Конституції України;
 - б) заснування Збройних Сил України;
 - в) Україна стає членом Ради Європи;
 - г) обрання Л. Кучми Президентом України на перший термін.

Варіант 17

- 1 За яких умов Україна відмовилася від ядерної зброї? Назвіть документи, які проголошували міжнародну безпеку українській державі.
- 2 Чому молода суверенна Україна у 1990-х рр. не мала власних коштів на розвиток економіки і не могла розраховувати на фінансову допомогу Росії та країн Заходу?
- 3 Чому під час конституційного процесу проблема розподілу влади виявилася найскладнішою?
- 4 Поясніть, чому чинна Конституція України наголошує: “Жодна релігія не може бути визнана державою як обов’язкова”.
- 5 Назвіть зміни, що сталися в аграрному секторі України у 1990-х рр. у зв’язку із земельною реформою.
- 6 Складіть розгорнутий план теми: “Кіровоградщина у 1991 р. – на початку ХХІ ст.”
- 7 Традиції української соціал-демократії були покладені в основу діяльності:
 - а) ДемПУ; б) УРП;
 - в) НДП; г) СДПУ;
 - д) СДПУ(о); е) УСДП.
- 8 Визначіть пріоритетні напрямки розвитку зовнішньої політики України в першій половині 1990-х років:
 - а) участь у загальноєвропейському процесі;
 - б) блокування загальноєвропейських процесів, участь у процесі розбудови СНД як альтернативи загальноєвропейським міжнародним структурам;
 - в) двостороннє співробітництво з країнами близького та далекого зарубіжжя;
 - г) участь у процесі ядерного озброєння;
 - д) міжнародні економічні зв’язки;
 - е) діяльність у міжнародних організаціях;
 - є) участь у процесі ядерного роззброєння.
- 9 Яка з вимог голодуючих студентів під час “Студентської революції на граніті” (жовтень 1990 р.) була виконана владою ?
 - а) Надання Декларації про державний суверенітет України конституційної сили;
 - б) призначення навесні 1991 р. нових виборів на основі багатопартійності;
 - в) ухвалення постанови про націоналізацію майна КПРС та ВЛКСМ на території України;
 - г) відставки голови Ради Міністрів УРСР В. Масола.
- 10 На якій книзі, крім Конституції і Акта проголошення незалежності України, урочисто присягають президенти України?
 - а) “Кобзар”; б) “Книга буття українського народу”;
 - в) “Пересопницьке Євангеліє ”; г) “Острозька Біблія”.
- 11 Прочитайте наведений уривок, дайте відповіді на запитання та виконайте завдання.
“З іменем Президента України пов’язують прийняття Акта про незалежність України, проведення референдуму 1 грудня 1991 року, нові державні атрибути, дистанціювання від СНД, перші кроки з входження України в європейські структури. Й нерішучість та непослідовність у проведенні економічних реформ.

Такі політики, як він, як правило, легко беруть владу, але не можуть її втримати, оскільки витрачають енергію переважно на утримання завойованого. Якщо це потрібно, то навіть вписують силові ноти у політичну партитуру, свідченням чого стала заява Президента України буквально напередодні другого туру президентських виборів, з якої випливало, що Л. Кравчука аж ніяк не влаштовує нова Верховна Рада. Утім, судячи з його виступів, не влаштовувала экс-президента й попередня Верховна Рада.”

В. Литвин “Політична арена України”.

- 1) Яку назву має період в історії України, про який ідеться в уривку?
- 2) Охарактеризуйте сильні та слабкі риси політики першого президента України.

12 Що з переліченого стосується першого терміну президентства Леоніда Кучми?

- а) загострення політичної ситуації через “касетний скандал”;
- б) поліпшення політичних відносин України з Росією та США;
- в) заборона діяльності більшості політичних партій;
- г) політична й економічна нестабільність;
- д) прагнення до створення федеративного устрою в державі;
- е) ухвалення Конституції незалежної України.

Варіант 18

- 1 Складіть план відповіді на питання “Хід державотворчого процесу в Україні в 1989 – 1992 рр.”.
- 2 Доведіть справедливість твердження, що нестача енергоносіїв стала найвужчим місцем української економіки в 1990-х роках.
- 3 Охарактеризуйте відносини, які склалися в період 1999 – 2010 рр. між головами місцевих рад народних депутатів і головами відповідних адміністрацій. Поясніть їх причини.
- 4 “...Національна проблема, зокрема українська, вимагає свого невідкладного розв’язання. Такі струси в державному житті, як війна, відкривають очі суспільству державної нації на одну з її помилок у становленні до недержавних народів. Вона переконується, що ці народи однаковою мірою з нею відстоюють цілісність держави, обороняють її нерозривність та добро...”.
- Хто автор тексту?
- З якого твору цей уривок?
- Про яку подію йдеться?
- 5 Проаналізуйте зміст і значення грошової реформи 1996 р., з’ясуйте її економічне і політичне значення.
- 6 Використовуючи набуті знання, доведіть, що шлях України до світового співтовариства розпочався у першій половині ХХ століття і триває по теперішній час.
- 7 Після здобуття незалежності перед Україною в економічній сфері постало завдання:
а) створити стабільну, ефективну національну економіку шляхом реформування соціалістичної системи господарювання, для чого частково ліквідувати заборону на індивідуальну трудову діяльність, здійснити реформу органів управління народним господарством на територіальних засадах, вдосконалити систему оплати та стимулювання праці;
б) створити стабільну, ефективну національну економіку на засадах багатокладності, для чого забезпечити фінансову стабільність, здійснити приватизацію, реформу органів управління народним господарством з метою створення рівних умов для розвитку багатокладної економіки, структурно перебудувати економіку, налагодити економічні зв’язки;
в) створити стабільну, ефективну національну економіку шляхом відновлення економічних зв’язків з колишніми радянськими республіками, зміцнення економічного союзу на пострадянському просторі, передусім з Росією та Білоруссю.
- 8 За якою виборчою системою проходили вибори до Верховної Ради в березні 1994 р.:
а) пропорційною;
б) мажоритарною;
в) мажоритарно-пропорційною (змішаною).
- 9 Коли відбулася подія, про яку йдеться в спецповідомленні начальника УКДБ по Житомирській області першому секретареві Житомирського обкому КПУ?
“У зв’язку з намірами активістів НРУ й УГС відзначити 71-ю річницю підписання договору про об’єднання Західноукраїнської народної республіки (ЗУНР) з

Українською народною республікою (УНР) шляхом організації т.зв. “живого ланцюга”, що символізує “соборність України”, з урахуванням особливостей оперативної обстановки в області, наявних даних про прояви й задуми націоналістичних і антигромадських елементів, Управлінням КДБ уживалися заходи для локалізації цієї акції. Був посилений контроль за екстремістсько налаштованими особами з числа лідерів самодіяльних об'єднань націоналістичної спрямованості, разом з органами міліції проведена робота із запобігання можливих антисуспільних проявів. Зроблено стримуючий вплив на конкретних осіб, що виношують екстремістські наміри. Ці заходи, поряд зі здійсненням виховної роботи в трудових колективах, істотно звузили кількість учасників “ланцюга” із числа жителів області”.

- а) 1990 р.;
- б) 1991 р.;
- в) 1992 р.;
- г) 1998 р.

10 Президентство В. Ющенка проходило в умовах:

- а) економічного спаду;
- б) економічного піднесення;
- в) економічного спаду, який змінився піднесенням;
- г) економічного піднесення, яке змінилося економічною кризою.

11 Укажіть дату Всенародного референдуму у підтримку Акту проголошення незалежності України.

- а) 17 жовтня 1989 р.;
- б) 2 листопада 1990 р.;
- в) 1 грудня 1991 р.;
- г) 16 січня 1992р.

12 Які події відбулися за першої каденції президента Леоніда Кучми?

- а) Ухвалення Верховною Радою Закону “Про Збройні сили України”;
- б) ухвалення Конституції України;
- в) затвердження Верховною Радою державних символів України;
- г) оформлення Української православної церкви Київського патріархату;
- д) прийняття України до Ради Європи;
- е) запровадження національної валюти – гривні.

Варіант 19

- 1 Охарактеризуйте законотворчу діяльність Верховної Ради в 1993 – 1994 рр., вкажіть її особливості.
- 2 Порівняйте процеси перетворення командної економіки на ринкову в Україні та Росії в 90-х роках. Зробіть відповідні висновки.
- 3 У 1994 – 1995 рр. в Україні мала місце гостра політична криза. Чим вона була спричинена і як вдалося її врегулювати?
- 4 Коли і з якою метою була створена Співдружність Незалежних Держав (СНД)?
- 5 Визначте основні пріоритети стратегії економічного та соціального розвитку України на 2000 – 2004 рр.
- 6 Чи відповідають історичній дійсності такі твердження:
 - а) процес демократизації радянського суспільства, який розпочався 1987 р., сприяв відродженню історичної та культурної пам'яті українського народу. Зокрема, було порушене мовчання щодо причин голодомору 1933 р.; у 1990 – 1991 рр. відбулося вселюдне святкування 500-ї річниці українського козацтва, значної сили набув рух за реабілітацію ОУН-УПА; “живим ланцюгом”, утвореним трьома мільйонами осіб від Києва до Львова, відзначено річницю Акту злуки ЗУНР з УНР
1) так, 2) ні;
 - б) у березні – травні 1990 р. на альтернативних засадах відбулися вибори до Верховної Ради УРСР та до місцевих Рад. Опозиційні до Компартії України партії утворили Демократичний блок, який не зміг скласти належної конкуренції комуністам і не провів до парламенту навіть десяти депутатів
1) так, 2) ні;
 - в) опозиційну групу зі 110 народних депутатів у Верховній Раді УРСР, яка розпочала роботу в травні 1990 р., очолив І.Юхновський
1) так, 2) ні.
- 7 Вибори до Верховної Ради України 14 скликання відбулися:
 - а) 26 січня 1997 р.;
 - б) 29 березня 1998 р.;
 - в) 1 листопада 1999 р.
- 8 Позначте, якою за формою державного устрою є Україна відповідно до чинної Конституції:
 - а) унітарною президентсько-парламентською республікою;
 - б) конфедеративною президентсько-парламентською республікою;
 - в) унітарною парламентсько-президентською республікою;
 - г) унітарною президентською республікою.
- 9 З якого документа наведено уривок?

“Виходячи зі смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР..., продовжуючи тисячолітню традицію державотворення на Україні, виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами... Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто проголошує незалежність України та створення самостійної української держави – УКРАЇНИ”.

- а) “Конституції розвинутого соціалізму”;
- б) Конституції України;
- в) Декларації про державний суверенітет України;
- г) Акта проголошення незалежності України.

10 Яка із зазначених нижче подій відбулася того самого року, що й вступ України до Ради Європи?

- а) прийняття Верховною Радою Конституції незалежної України;
- б) запровадження національної валюти – гривні;
- в) політ у космос першого космонавта України Л. Каденюка;
- г) отримання Україною статусу повноправного члена ОБСЄ.

11 Укажіть дату прийняття України до Ради Європи.

- а) квітень 1993 р.;
- б) вересень 1995 р.;
- в) листопад 1997 р.;
- г) грудень 1999р.

12 Укажіть хронологічну послідовність каденції президентів України:

- а) В. Ющенко;
- б) Л.Кравчук;
- в) В.Янукович;
- г) Л.Кучма.

Варіант 20

- 1 Коли Верховна Рада ухвалила концепцію нової Конституції України? Чим була обумовлена необхідність її прийняття?
- 2 Чи можна стверджувати, що Україна почала ринкові реформи в 1990-х роках не з власної ініціативи, а під тиском ринкових перетворень інших країн, від яких залежала українська економіка? Обґрунтуйте свою відповідь.
- 3 Проаналізуйте і порівняйте політичні системи, які затвердили Конституцію України 1978 та 1996 рр. Які зміни Ви можете назвати?
- 4 Назвіть дату підписання Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Росією. Які наслідки для України мав цей документ ?
- 5 Що означає маргіналізація суспільства?
- 6 Першим президентом незалежної України в 1991 р. був обраний:
а) Л. Кучма; б) В. Чорновіл;
в) Л. Кравчук; г) В. Лановий.
- 7 Екологічний рух в Україні у 1990 р. оформився в політичну партію:
а) Українська християнсько-демократична партія;
б) Партія зелених України;
в) Українська республіканська партія;
г) Соціал-демократична партія України.
- 8 За якою системою були проведені парламентські вибори 1998 р.?:
а) пропорційною;
б) мажоритарною;
в) мажоритарно-пропорційною (змішаною).
- 9 Який рік слід уписати на місці пропуску в джерелі?
“...Не передати словами, з яким хвилюванням зустрів я Акт проголошення незалежності України, прийнятий Верховною Радою 24 серпня _____ і підтверджений на Всеукраїнському референдумі 1 грудня. Чи сподівався, страждаючи в польських і радянських концтаборах, що доживу до такого часу, що здійсняться мої найзаповітніші мрії?! Богові було угодно, щоб сталося саме так. І щоб я впевнився: моя причетність до боротьби з поневолювачами України не була марним поривом душі...”.
а) 1989 р.; б) 1990 р.;
в) 1991 р.; г) 1992 р.
- 10 Конституція Української РСР, що була ухвалена 20 квітня 1978 р., втратила свою чинність:
а) 1985 р. б) 1991 р.
в) 1996 р. г) 2004 р.
- 11 Укажіть прізвища прем'єр-міністрів незалежної України.
1) Л. Кучма;
2) В. Щербицький;
3) О. Турчинов;
4) А. Яценюк;

- 5) В. Ющенко;
- 6) Л. Кравчук;
- 7) В. Янукович.

а) 4, 5, 6;

б) 1, 3, 5;

в) 2, 3, 4;

г) 1, 5, 7.

12 Який рік слід указати на місці пропуску в джерелі?

“... Не передати словами, з яким хвилюванням зустрів Акт проголошення незалежності України, прийнятий Верховною Радою 24 серпня ___ і підтверджений на Всеукраїнському референдумі 1 грудня. Чи сподівався, страждаючи в польських і радянських концтаборах, що доживу до такого, що здійсниться мої найзаповітніші мрії?! Богові було угодно, щоб сталося саме так. І щоб я впевнився: моя причетність до боротьби з поневолювачами України не була марним поривом душі...”.

а) 1989 р.;

б) 1990 р.;

в) 1991 р.;

г) 1992 р.

Варіант 21

- 1 Коли і з якою метою було прийнято закон про запровадження посади представника Президента України у Верховній Раді?
- 2 Проаналізуйте економічний курс, обраний президентом Л.Кучмою. Чи був він ефективним, на Вашу думку? Наведіть приклади.
- 3 Чи можна стверджувати, що Основний закон України – один з найдемократичніших у світі? Обґрунтуйте свою відповідь.
- 4 Коли Україна стала повноправним членом Ради Європи? Які позитивні чи негативні наслідки мала ця подія для України?
- 5 Допишіть речення:
Велику соціальну групу, до якої переважно входять представники розумової праці: технічна інтелігенція, менеджери, бюрократія (“білі” та “сині” комірці), часто називають ...
- 6 Після проголошення незалежності для України розпочався новин період соціально-політичного розвитку, суть якого:
 - а) перебудова радянських суспільно-економічних відносин на принципах “гуманного соціалізму”;
 - б) поступова трансформація мирним шляхом радянських суспільно-політичних структур у правову демократичну державу, а радянської економіки в багатоукладну ринкову;
 - в) радикальна насильницька перебудова основ радянського суспільства з метою побудови правової демократичної держави та багатоукладної ринкової економіки;
 - г) вдосконалення радянської політичної системи та економічних відносин соціалізму.
- 7 У соціальній сфері українського суспільства упродовж 1990-х років ХХ ст. відбулися зміни:
 - а) поступово зростав життєвий рівень населення, його купівельна спроможність, знизився рівень безробіття, поліпшились побутові умови, розпочалося кількісне зростання населення;
 - б) різко знизився життєвий рівень населення, з'явилося нове соціальне явище – масове безробіття, знизився рівень соціальної захищеності населення, суспільством опанували настрої соціальної депресії, зневіри, з'явилося різке соціальне розшарування;
 - в) практично жодних змін не відбулося, життєвий рівень населення залишався стабільно високим, відбувався приріст населення, поліпшувались умови його життя.
- 8 Позначте, коли Україна стала повноправним членом Ради Європи:
 - а) 1992 р.;
 - б) 1993 р.;
 - в) 1994 р.;
 - г) 1995 р.
- 9 Які події відбулися за часів каденції президента Леоніда Кравчука?
 1. Підписання угоди про виведення стратегічної ядерної зброї з України.
 2. Перший візит в Україну глави католицької церкви.
 3. Перший державний візит в незалежну Україну президента США.
 4. Введення українського миротворчого контингенту в Ірак.
 5. Визнання урядом США України як незалежної держави.
 - а) 1, 5;
 - б) 2, 3;
 - в) 2, 4;
 - г) 3, 1.

- 10** Конституція Української РСР, що була ухвалена 20 квітня 1978 р., втратила свою чинність:
- а) 1985 р.;
 - б) 1991 р.;
 - в) 1996 р.;
 - г) 2004 р.
- 11** Укажіть прізвища видатних спортсменів, які представляють Україну.
- 1) В. Рубан;
 - 2) О. Ісінбаєва;
 - 3) Є. Плющенко;
 - 4) Л. Подкопаєва;
 - 5) Г. Безсонова;
 - 6) І. Слущка;
 - 7) С. Немов.
- а) 1, 4, 5;
 - б) 4, 5, 6;
 - в) 2, 3, 4;
 - г) 3, 6, 7.
- 12** Які події відбулися за часів каденції президента Леоніда Кравчука?
- 1. Підписання угоди про виведення стратегічної ядерної зброї з України;
 - 2. Перший візит в Україну глави католицької церкви;
 - 3. Перший державний візит в незалежну Україну президента США;
 - 4. Введення українського миротворчого контингенту в Ірак;
 - 5. Визнання США України як незалежної держави.
- а) 1, 5;
 - б) 4, 5;
 - в) 2, 3;
 - г) 1, 3.

Варіант 22

- 1 Назвіть причини, що призвели до падіння авторитету КПРС у суспільстві на початку 1990-х рр.
- 2 Відомо, що Україна отримує кредити від урядів розвинутих країн і міжнародних організацій. Частина українських економістів вважає, що це допоможе запровадити нові технології, робочі місця, інші доводять, що таким чином Україна потрапляє у залежність від зарубіжної фінансової допомоги. Запропонуйте свій варіант відповіді на це запитання.
- 3 Визначте поняття “конституція”. Який зміст преамбули чинної Конституції України ?
- 4 Назвіть дату підписання Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору (НАТО). У чому полягає міжнародне значення цієї події?
- 5 Розкрийте зміст Декларації про державний суверенітет України.
- 6 За роки незалежності Україна стала членом нових міждержавних структур:
 - а) ООН, СНД, Ради Європи;
 - б) СНД, Ради Європи, ОБСЄ;
 - в) НАТО, ЄС, ОБСЄ.
- 7 Вибори президента України відбулися:
 - а) 1 грудня 1998 р.;
 - б) 1 жовтня 1999 р.;
 - в) 31 грудня 1999 р.
- 8 Розташуйте в хронологічній послідовності події:
 - а) приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї;
 - б) підписання Хартії про особливе партнерство України з НАТО;
 - в) вступ України до Ради Європи;
 - г) затвердження Верховною Радою державної символіки України: Гімну, Прапора, Герба.
- 9 Коли вибори до Верховної Ради вперше проводилися за мажоритарною системою?
 - а) 1994 р.;
 - б) 1998 р.;
 - в) 2002 р.;
 - г) 2006 р.
- 10 Широкомасштабна приватизація державного сектору української економіки відбулась у період президентства:
 - а) Л. Кравчука;
 - б) Л. Кучми;
 - в) В. Ющенко;
 - г) В. Януковича.
- 11 Укажіть, про кого з політичних діячів йдеться.
Вчений-конструктор, професор, генеральний директор ВО “Південний машинобудівний завод”, який потім був обраний президентом України.
 - а) Л. Кравчук;
 - б) Л. Кучма;
 - в) В. Ющенко;
 - г) В. Янукович.

12 Коли відбулася подія, про яку йдеться ?

“Мабуть, не дуже сподівалися депутати тоді, що дійсно за цей Акт проголосує більшість – 346 народних депутатів і що цей Акт буде прийнятий, і буде проголошено незалежність України і створення нової держави. Тобто прагнення було, але впевненості не було”.

а) 1989 р.;

б) 1990 р.;

в) 1991 р.;

г) 1992 р.

Варіант 23

- 1 Як Ви розумієте термін “партія влади”? Коли вона виникла і яку роль відіграла в суспільстві?
- 2 Як Ви розумієте поняття “реструктуризація економіки”? Чи має вона місце в Україні та які її наслідки?
- 3 Яка структура Конституції України? Назвіть джерела конституційного права.
- 4 Коли було укладено широкомасштабний договір України з Румунією? Які наслідки він має для обох держав?
- 5 Яке значення має Акт проголошення незалежності України? Відповідь аргументуйте.
- 6 Україна була одним з ініціаторів створення Співдружності Незалежних Держав (СНД) у грудні 1991 р., яка являла собою:
 - а) нову модель СРСР, спробу під новою назвою зберегти старий геополітичний порядок;
 - б) нове державне політичне утворення радянських республік на федералістських принципах;
 - в) нове державне політичне утворення радянських республік на конфедеративних засадах;
 - г) форму ліквідації СРСР і переходу новостворених держав до системи двосторонніх рівноправних стосунків.
- 7 Партійно-політичний процес, що відбувався в Україні у 1990 – 1991 рр., характеризувався:
 - а) повільним розвитком, незначною кількістю нових партій, які нагадували політичні клуби, і тільки Народний рух України за перебудову міг скласти альтернативу діяльності Компартії України;
 - б) виникненням значної кількості політичних партій, діяльність яких спиралася на масову підтримку населення і мала загальноукраїнський характер, створенням умов для реального політичного плюралізму, що призвело до остаточного падіння авторитету Компартії України;
 - в) виникненням багатьох політичних партій, які не мали суттєвого впливу на суспільство і були нездатні створити конкуренцію Компартії України, будучи малочисельними та регіональними за масштабами діяльності.
- 8 Якщо Ви погоджуєтесь із твердженням, пишіть “так”, якщо не погоджуєтесь – “ні”, Свою відповідь поясніть.
 - 1) Локаут – масові робітничі страйки на підприємствах одного власника.
 - а) так, 2) ні;
 - 2) Девальвація – зниження курсу іноземної валюти по відношенню до національної грошової одиниці.
 - б) так, 2) ні;
 - 3) Клерикалізм – суспільно-політичний рух, який прагне до посилення ролі церкви в політичному і духовному житті суспільства.
 - в) так, 2) ні;
 - 4) Валовий внутрішній продукт – кількість товарів і послуг, вироблених у країні.
 - г) так, 2) ні;
 - 5) Сегрегація – різновид расової дискримінації, що полягає у відокремленні кольорового населення від білого.

- д) так, 2) ні;
б) Сигілографія – спеціальна історична дисципліна, яка вивчає печатки.
а) так, 2) ні;

- 9** Що було характерним для першої каденції президента Леоніда Кучми?
а) Законодавче затвердження концепції будівництва збройних сил та оборони країни;
б) перетворення України з президентсько-парламентської на парламентсько-президентську республіку;
в) дострокове припинення повноважень Президента України і Верховної Ради внаслідок політичної кризи;
г) проведення виборів до Верховної Ради України за змішаною (мажоритарною та пропорційною) виборчою системою.
- 10** У якому році Л. Кучму було вдруге обрано Президентом незалежної України?
а) 1994 р.; б) 1996 р.;
в) 1999 р.; г) 2002 р.
- 11** Укажіть, про кого з політичних діячів йдеться.
Кандидат економічних наук, другий секретар ЦК КПУ, Голова Верховної Ради України. потім був обраний президентом України.
а) Л. Кравчук; б) А. Яценюк;
в) В. Ющенко; г) Л. Кравчук.
- 12** За якого президента України відбулася подія, про яку йдеться в джерелі?
“О 18:30 розпочалося пленарне засідання, яке відкрило знамениту “конституційну ніч” – з цієї миті майже протягом 14 годин без перерви депутати поіменно голосували по кожній окремій (зі 160) статті Конституції. Для затвердження кожної статті потрібно було не менше 300 голосів. Героєм конституційної ночі став депутат Михайло Сирота, який представляв проект Конституції, запропонований погоджувальною комісією – весь цей час він стояв на трибуні та був змушений за регламентом представляти кожну статтю, коментувати її запропоновані поправки, виголошувати стандартну фразу : “Комісія просить прийняти”.
а) Леоніда Кравчука; б) Віктора Ющенка;
в) Леоніда Кучми; г) Віктора Януковича.

Варіант 24

- 1 Поясніть причини дострокових виборів до Верховної Ради і Президента України в 1994 р.
- 2 Які форми власності існують в Україні? Чи можна вважати, що недержавний сектор економіки стає важливим фактором зайнятості населення? Поясніть свою думку.
- 3 Коли і ким була прийнята чинна Конституція України? Які події цьому передували?
- 4 Охарактеризуйте процес виходу України на міжнародну арену в 1990-ті рр. та її діяльність у міжнародних організаціях.
- 5 Які проблеми постали перед Україною у галузі економіки у 1990-ті роки?
- 6 Продовжіть речення:
Національний доход – це...
Фонд нагромадження – це...
Фонд споживання – це...
- 7 Установіть відповідність:
а) Президент;	1) Законодавча влада;
б) Кабінет міністрів;	2) Виконавча влада;
в) Конституційний Суд;	3) Судова влада.
г) Прокуратура;	
д) Верховна Рада;	
е) Місцеві ради;	
є) Верховний Суд.	
- 8 Установіть відповідність:
а) сепаратизм;	1) цілковита незалежність держави від інших держав у внутрішній та зовнішній політиці;
б) популізм;	2) дії, спрямовані на здобуття політичної підтримки народу, обіцянки і рішення, що задовольняють психологічні потреби і життєві бажання населення;
в) суверенітет.	3) прагнення окремих груп населення до відокремлення від конкретної держави.
- 9 Якщо Ви погоджуєтесь із твердженням, пишеться “так”, якщо не погоджуєтесь – “ні”. Свою відповідь поясніть.
- 1) Криптографія – спеціальна історична дисципліна, що займається розшифруванням тайнопису.
а) так, 2) ні;
- 2) Сегрегація – вид расової дискримінації.
а) так, 2) ні;
- 3) Маргінал – оригінальна картина.
а) так, 2) ні;
- 4) Етатизм – напрям політичної думки, а також політичний рух, спрямований проти держави та її впливу на різні сфери суспільного життя.
а) так, 2) ні;
- 5) Порто-франко – право торгувати.
а) так, 2) ні;

- б) Аналогія – виголошення звинувачення.
а) так, 2) ні;
7) Люстрація – в Речі Посполитій описи маєтностей для державних потреб, що проводилися кожних п'ять років за ухвалою польського сейму 1562 р.
а) так, 2) ні;
- 10** За якого президента України відбулася подія, про яку йдеться в джерелі?
“О 18:30 розпочалося пленарне засідання, яке відкрило знамениту “конституційну ніч” – з цієї миті майже протягом 14 годин без перерви депутати поіменно голосували по кожній окремій (зі 160) статті Конституції. Для затвердження кожної статті потрібно було не менше 300 голосів. Героєм конституційної ночі став депутат Михайло Сирота, який представляв проект Конституції, запропонований погоджувальною комісією – весь цей час він стояв на трибуні та був змушений за регламентом представляти кожен статтю, коментувати й запропоновані поправки, виголошувати стандартну фразу: “Комісія просить прийняти”.”
а) Леоніда Кравчука; б) Леоніда Кучми;
в) Віктора Ющенко; г) Віктора Януковича.
- 11** Хто з політичних діячів став першим всенародно обраним Президентом незалежної України?
а) Л. Кравчук; б) Л. Кучма;
в) В. Ющенко; г) В. Янукович.
- 12** Укажіть, про яку історичну подію йдеться в наведеному уривку.
“Найдовша ніч українських парламентарів завершується. Це було довге і тяжке, переповнене емоційними спалахами, сесійне засідання...
28 червня... – ця мить назавжди залишиться в історії молодій українській держави...”
Зі статті В. Королика “Мить історії”.
а) проголошення незалежності України;
б) прийняття “Декларації про державний суверенітет”;
в) рішення Верховної Ради про вступ до ЄС;
г) прийняття Конституції України.

Варіант 25

- 1 Проаналізуйте процес розбудови української армії в 1990-х роках, його проблеми і здобутки.
- 2 Поясніть, чому в 1990 р. сільські працівники України не справлялися з постачанням міст продуктами харчування, тоді як значно менша кількість працюючих на землі у високорозвинутих країнах забезпечують попит усіх громадян своїх держав.
- 3 Визначте основні відносини, які є предметом Конституції України.
- 4 Проаналізуйте відносини між Україною та Росією в 1991 – 1999 рр. Зробіть відповідні висновки.
- 5 Що було характерним для політичного життя України в 2000 – 2010 рр.?
- 6 Проблема ядерного роззброєння для нашої держави була розв'язана так:
 - а) Україна повністю відмовилася від ядерної зброї, ратифікувала договір СТАРТ-1, а також приєдналась до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї;
 - б) Україна відмовилась від стратегічного ядерного озброєння, ратифікувавши договір СТАРТ-1, втім залишила в своєму збройному арсеналі інші види ядерної зброї, зберігши статус ядерної держави;
 - в) Україна залишилася ядерною державою, однак її майбутній вступ до НАТО означатиме передачу ядерного озброєння в розпорядження європейських миротворчих сил.
- 7 Установіть належність програми кандидата у президенти:
 - 1) Г.Удовенко а) “Ми наполегливо діятимемо в напрямі створення Союзу суверенних держав братніх народів на взаємовигідних договірних основах. Першочерговою ініціативою стане динамічний розвиток відносин з Білоруссю, визнання їх стратегічними союзниками створення економічного простору”;
 - 2) П.Симоненко б) Позаблоковість і стабільне співробітництво з усіма демократичними країнами світу; активна участь у побудові ефективної системи європейської безпеки, гармонізація національного законодавства відповідно до світових і європейських стандартів; стратегічне партнерство з Росією та іншими державами;
 - 3) Л.Кучма в) Послідовно проводити курс на інтеграцію до європейських економічних структур, що забезпечить економічне зростання, демократичний розвиток і колективну безпеку країни, а також на європейське співробітництво.
- 8 Чи відображено в уривках з історичних джерел окремі аспекти життя українського суспільства другої половини 1980-х – початку 1990-х рр.?
 1. “Прискорення, гласність та “очищення” соціалізму від негативних нашарувань минулого. Ось головні завдання. Так вимагає час і іншої альтернативи для нас немає”.
 2. “Замість цивілізованого переходу до ринку варварськими методами відбувається первісне нагромадження капіталу. Відбувається тотальна криміналізація суспільного життя”.
 - а) відображено в обох уривках;
 - б) лише в першому;
 - в) лише в другому;
 - г) не відображено в жодному з уривків.

- 9** Які події, що стосуються діяльності Верховної Ради України, відбулися в 1994 р.?
1. Затвердження прем'єр-міністром Віталія Масола.
 2. Ухвалення рішення про проведення Всеукраїнського референдуму.
 3. Новообраний Президент склав присягу на вірність українському народові.
 4. Ухвалення Закону про владу та місцеве самоврядування.
 5. Підписання Конституційного договору між Президентом та Верховною Радою.
- а) 1, 5; б) 2, 3;
в) 3, 4; г) 1, 3.
- 10** Що є свідченням співпраці незалежної України з Організацією Об'єднаних Націй у 1990-х рр.?
- а) участь українських підрозділів у миротворчих операціях;
 - б) приєднання до програми "Партнерство заради миру";
 - в) проголошення без'ядерного статусу держави;
 - г) розміщення на своїй території іноземних військових баз.
- 11** Укажіть, про яку історичну подію йдеться в наведеному уривку:
"У червні 1992р. в Києві за підтримки керівництва України відбулися збори, де прихильники митрополита Філарета об'єдналися з Українською автокефальною православною церквою, утворивши..."
- а) Українську Православну церкву Київського патріархату;
 - б) Українську греко-католицьку церкву;
 - в) Українську Православну церкву Московського патріархату;
 - г) Українську Католицьку церкву.
- 12** Яка країна першою визнала незалежність України?
- а) Росія;
 - б) Польща;
 - в) Канада;
 - г) Сполучені Штати Америки.

Варіант 26

- 1 Поясність, чому Україна, маючи третій у світі після США і Росії ядерний потенціал, проголосила себе безядерною державою.
- 2 Чи можна було розв'язати певні соціальні проблеми в Україні у 1991 – 1997 рр.? Що, на Ваш погляд, необхідно було для цього зробити?
- 3 Яким чином інститути системи “стримань і противаг”, передбачені Конституцією України 1996 р. (з урахуванням внесених до неї Законом України від 8.12.2004 р. змін), впливають на принцип розподілу влади?
- 4 Яким шляхом можна врегулювати міжетнічні проблеми? Наведіть приклади.
- 5 Як поставився світ до України після проголошення її незалежності? Наведіть приклади.
- 6 Із наведених у дужках варіантів відповіді виберіть правильний:
Блакитно-жовтий прапор, герб – тризуб та гімн “Ще не вмерла Україна” були затверджені Верховною Радою України як державні символи в (1990 р., 1991р., 1992 р.).
- 7 Декларацію “Про державний суверенітет України” було прийнято Верховною Радою УРСР:
а) 6 червня 1990 р.; б) 16 липня 1990 р.;
в) 3 серпня 1990 р.; г) 17 березня 1991 р.
- 8 Важливим кроком до об’єднання національно-демократичних сил наприкінці 1980-х років було:
а) падіння авторитету Комуністичної партії України в суспільстві;
б) проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР;
в) формування всеукраїнської організації – Народного руху України за перебудову;
г) проведення акції “Українська хвиля” – утворення “живого ланцюга” від Львова до Києва.
- 9 Коли відбулися події, про які йдеться в уривку з виступу голови Верховної Ради України В. Литвина?
“Сьогодні можна скільки завгодно говорити про політичний характер рішень Верховної Ради і Верховного Суду України щодо визнання недійсними результатів другого туру голосування і недовіру Центральній виборчій комісії. Але при цьому не слід забувати, що саме вони відкрили єдиний за даних обставин – правовий і легітимний – вихід, розрядили гранично напружену політичну атмосферу і стали тим проблиском надії, що дав змогу відступити від безодні громадянського конфлікту, зберегти державну незалежність і територіальну цілісність України...”
а) 2001 р.; б) 2004 р.;
в) 2010 р.; г) 2011 р.
- 10 Із якою метою в Україні в 1996 р. була проведена грошова реформа?
а) відновити довіру до національної грошової одиниці;
б) подолати гіперінфляцію;
в) виконати умову міжнародних фінансових організацій;
г) урівняти доходи громадян.

- 11** Укажіть, яка з наведених подій відбулася раніше за інші:
- а) повторне обрання Президентом України Л. Кучми;
 - б) прийняття Указу “Про Державний Гімн України”;
 - в) заснування посади Президента України;
 - г) запровадження нової національної валюти – гривні.
- 12** Які події відбулися за часів каденції президента Леоніда Кравчука?
- 1) підписання угоди про виведення стратегічної ядерної зброї з України;
 - 2) перший візит в Україну глави католицької церкви;
 - 3) перший державний візит у незалежну Україну президента США;
 - 4) введення українського миротворчого контингенту в Ірак;
 - 5) визнання США України як незалежної держави.
- а) 1, 5; б) 2, 3;
 - в) 2, 4; г) 3, 5.

Варіант 27

1 Чим можна пояснити той факт, що в Україні в 1990-х роках реформи просувалися значно повільніше, ніж у Росії?

2 Заповніть таблицю “Наслідки діяльності урядів в Україні у 1991 – 1998 рр.”

Економічна політика	Позитивні наслідки діяльності, вклад в економічну реформу	Негативні наслідки
уряду В.Фокіна (1991 – 1992) уряду Л.Кучми (1992 – 1993) уряду Ю.Звягільського (1993 – 1994) уряду В.Масола (1994 – 1995) уряду В.Марчука (1995 – 1996) уряду В.Лазаренка (1996 – 1997) уряду В.Пустовойтенка (1997 – 1999) уряду В.Ющенка (1999 – 2001)		

3 Охарактеризуйте процес ядерного роззброєння України, його труднощі й здобутки.

4 Коли Україна приєдналася до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї за умови гарантії безпеки з боку ядерних держав? Розкажіть про наслідки цього кроку для України.

5 Які завдання постали перед суспільством у соціальній сфері в 1990-ті роки?

6 У структурах СНД Україна упродовж 1990-х рр. виступала:

- а) повноправним засновником та членом цієї міжнародної організації;
- б) засновником, асоційованим членом, оскільки не підписала статут та не приєдналася до частини договорів у рамках СНД;
- в) засновником, членом-спостерігачем, який не приєднався до жодної з угод, досягнутих країнами-учасниками СНД.

7 У другий тур виборів президента України 1999 р. вийшли:

- а) Л.Кучма, О.Мороз;
- б) О.Мороз, П.Симоненко;
- в) Л.Кучма, П.Симоненко.

8 Запровадження багатопартійної системи в УРСР стало можливим завдяки:

- а) скасуванню статті Конституції УРСР про керівну роль КПУ в суспільстві;
- б) установчому з'їздові Народного руху України за перебудову;
- в) першим альтернативним виборам до Верховної Ради УРСР;
- г) відновленню діяльності Української Гельсінської спілки.

9 З якого документа наведено уривок?

“Верховна Рада Української РСР, виражаючи волю народу України, прагнучи створити демократичне суспільство, виходячи з потреб всебічного забезпечення прав і свобод людини, шануючи національні права всіх народів, дбаючи про повноцінний політичний, економічний, соціальний і духовний розвиток народу України, визнаючи необхідність побудови правової держави, маючи на меті утвердити суверенітет і самоврядування народу України, проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах”.

Варіант 28

- 1 Охарактеризуйте діяльність українського уряду в 1991 – 1993 рр. Поясніть причини, які стали на заваді встановлення відносин між органами законодавчої й виконавчої влади.
- 2 Заповніть таблицю “Соціально-економічна політика України”, розкривши зміст основних положень “нового економічного курсу”, проголошеного Л.Кучмою в жовтні 1994 р. Зазначте також, які положення цього плану були реалізовані протягом 1994 – 1999 рр.:

Сфера економічної політики	Задекларовані положення	Що було здійснено?
Фінансово-грошова система Відносини власності Організація управління економікою Структурна перебудова економіки Зовнішньо-економічні відносини Соціальний захист населення		

- 3 Який підхід до розв’язання проблем і конфліктів найчастіше спостерігався в Україні у 1991 – 2000 рр.?
- 4 Чи можна стверджувати, що зовнішня політика України є однією із сфер державного життя, в якій досягнуто вагомих результатів? Обґрунтуйте свою думку.
- 5 Розкрийте зміст понять “громадська організація” та “політична партія”.
- 6 У серпні 1991 р. припинила діяльність:
а) Соціалістична партія України;
б) Компартія України як складова частина КПРС;
в) Українська народно-демократична партія.
- 7 Концепція оборони й розбудови Збройних Сил України, прийнята Верховною Радою в серпні 1991 р., визначила її прагнення до набуття військового статусу:
а) нейтральної, без'ядерної, позаблокової держави;
б) нейтральної, ядерної, позаблокової держави;
в) держави без'ядерної, яка прагне вступити до НАТО;
г) держави ядерної, яка входить до військового блоку країн СНД.
- 8 Проведення Народним рухом України акції “Українська хвиля” (1990 р.) – утворення “живого ланцюга” від Львова до Києва – присвячувалося:
а) роковинам бою під Крутами;
б) проголошенню Акта злуки УНР і ЗУНР;
в) проголошенню Української Народної Республіки;
г) проголошенню незалежності Української Народної Республіки.
- 9 У якому році вибори Президента України відбулися за один тур?
а) 1991 р.; б) 1994 р.;
в) 1999 р.; г) 2004 р.

- 10** Чим була спричинена поява меморандуму 1994 р., підписаного в Будапешті, уривок з якого наведено?
“Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують Україні їх зобов’язання згідно з принципами Заключного акта НБСЄ поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України”.
- а) відмовою України від статусу ядерної держави;
 - б) вступом України до Ради Європи (РЄ);
 - в) вступом України до Світової організації торгівлі (СОТ);
 - г) проведення Всеукраїнського референдуму на підтвердження Акта проголошення незалежності України.
- 11** Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.
- а) акція;
 - б) економічна інтеграція;
 - в) корупція;
 - г) референдум.
1. Процес зближення економік ряду країн, їх співпраця;
 2. підкуп державних і політичних діячів;
 3. спосіб прийняття законів та вирішення найважливіших питань державного життя шляхом всенародного голосування;
 4. цінний папір, що свідчить про участь його власника у капіталі акціонерного товариства і надає право на одержання певної частини щорічного прибутку;
 5. випуск паперових грошей при недостатній кількості готівки та для покриття дефіциту державного бюджету
- 12** Установіть відповідність між явищами та процесами й періодам, з якими їх пов’язують.
- 1) завершення процесу переходу від командно-адміністративної до ринкової економіки, роздержавлення та приватизація підприємств, формування власної фінансово-грошової системи;
 - 2) десталінізація, поява “шістдесятництва”, яке започаткувало новітнє національне відродження, зародження дисидентського руху;
 - 3) зниження основних економічних показників, що призвело до втрати економічних позицій СРСР на міжнародній арені та загострення соціально-економічних проблем у середині держави (уповільнення темпів зростання реальних доходів населення; загострення житлової проблеми; зниження рівня охорони здоров’я, загострення екологічних проблем);
 - 4) втрата контролю комуністичної партії над суспільно-політичним життям, початок формування багатопартійної системи.
- а) повоєнна відбудова;
 - б) “відлига”;
 - в) “застій”;
 - г) “перебудова”;
 - д) незалежна Україна.

Варіант 29

1 Поясніть значення терміна “консенсус”. Чому Л.Кучма, О.Мороз і В.Масол 19 липня 1994 р. підписали спільну заяву про готовність дотримуватися чинної на той час конституції України?

2 Заповніть таблицю “Політичні партії України” за пунктами:

Назва партії	Лідери партії	Програмні вимоги до 1994р.	Зміни в політичних поглядах після 1994 р.

3 Як практично виявляється підхід влади до розв'язання міжнародних проблем з позиції інтересів і правил?

4 Чому російське керівництво прагнуло надати інститутам СНД наддержавні функції? Чому такий підхід не задовольнив Україну?

5 Поясніть поняття:

Конституційний процес – це

Інститути державності України – це

6 До яких міжнародних економічних структур входить Україна, а також які угоди в галузі міжнародного економічного співробітництва вона підписала:

а) Центральноевропейський Вільний Торговельний Союз; Міжнародний банк реконструкції та розвитку; Генеральна Угода про тарифи та торгівлю; Міжнародний Валютний Фонд; Меастріхтська угода щодо введення єдиної європейської валюти;

б) Центральноевропейський Вільний Торговельний Союз; Міжнародний банк реконструкції та розвитку; Генеральна Угода про тарифи та торгівлю; Міжнародний Валютний Фонд;

в) Центральноевропейський Вільний Торговельний Союз; Міжнародний банк реконструкції та розвитку; Генеральна Угода про тарифи та торгівлю; Міжнародний Валютний Фонд; Рада Економічної Взаємодопомоги.

7 Декларація “Про державний суверенітет України” передбачала:

а) проголошення повного економічного суверенітету республіки, натомість у розв'язанні питань внутрішньої та зовнішньої політики Україна залишалася залежною від загальносоюзного центру;

б) проголошення повного економічного суверенітету республіки, а також передання її державним органам функцій з керівництва внутрішньополітичним життям, питання зовнішньої політики залишались у компетенції загальносоюзних органів;

в) проголошення нічим не обмеженого національно-державного суверенітету України, що на практиці означало право на самостійний внутрішньополітичний та економічний розвиток, а також рівноправність у зовнішньополітичних відносинах.

8 Коли було прийнято цитований нижче документ?

“Виходячи зі смертельної небезпеки, яка нависла над Україною у зв'язку з державним переворотом в СРСР..., продовжуючи тисячолітню історію державотворення в Україні, виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН... Верховна Рада Української РСР урочисто проголошує незалежність України...”.

а) 16 липня 1990 р.;

б) 17 березня 1991 р.;

в) 24 серпня 1991 р.;

г) 1 грудня 1991 р.

- 9 У чому полягала суть змін до Конституції України 2004 р.?
1. Верховна Рада обирається на 5 років, вибори до парламенту відбуваються на пропорційній основі;
 2. Парламент дає згоду на призначення всього складу Уряду та одночасно затверджує Програму діяльності Кабінету Міністрів;
 3. Кандидатуру прем'єр-міністра Президент України вносить за пропозицією коаліції депутатських фракцій, яка становить більшість у Верховній Раді;
 4. Уряд уповноважений призначати на посади та звільняти з посад голів обласних державних адміністрацій;
 5. Кабінет Міністрів складає повноваження перед новообраним Президентом України, а Президент не має права достроково припинити повноваження Верховної Ради.
- а) 1, 2; б) 1, 3;
в) 2, 5; г) 3, 4.

- 10 Який нормативно-правовий акт містить положення, наведені у фрагменті джерела?
“Суверенітет України поширюється на всю її територію. Україна є унітарна держава. Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і неподільною”.
- а) Закон “Про економічну самостійність УРСР”;
 - б) Закон “Про державний кордон України”;
 - в) Декларація про державний суверенітет України;
 - г) Конституція України.

- 11 Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.
- а) інфляція; б) приватизація;
в) сепаратизм; г) вільна економічна зона;
1. Прагнення окремих груп населення відокремитись від даної держави;
 2. процес зближення економік ряду країн, їх співпраця;
 3. певна територія, де діють особливі пільгові економічні умови для іноземних і національних підприємств;
 4. переповнення грошового обігу масою надлишкових паперових грошей, щовикликає знецінювання їх, зростання цін напредметипершої необхідності, падіння реальної заробітної плати;
 5. передача державної або муніципальної власності за плату або безкоштовно у приватну власність.

- 12 Заповніть таблицю: “Політичні процеси в Україні у 2010 р. ”

Дата	Подія	Зміст
січень 2010 р.		
лютий 2010 р.		
квітень 2010 р.		
жовтень 2010 р.		

Варіант 30

- 1 Як Ви розумієте термін “інтеграція”? Наведіть приклади.
- 2 Коли і з якою метою було прийнято закон про державну владу і місцеве самоврядування?
- 3 Охарактеризуйте шляхи, якими можна реформувати освіту в сучасній Україні.
- 4 Чим відрізнялася політика парламентів і урядів України і Росії, яку вони здійснювали в рамках Співдружності Незалежних Держав?
- 5 Вкажіть дату (число, місяць, рік) прийняття Верховною Радою Конституції України. Назвіть основні етапи Конституційного процесу.
- 6 Чи відповідають історичній дійсності такі твердження:
 - а) на чолі створеної 1990 р. Української православної церкви Московського патріархату став митрополит Філарет
1) так, 2) ні;
 - б) у червні 1990 р. в Києві відбувся перший собор відновленої Української автокефальної православної церкви, який проголосив патріархом Київським і всієї України митрополита Мстислава
1) так, 2) ні;
 - в) 30 березня 1991 р. в Україну повернувся глава УГКЦ верховний архієпископ і митрополит Мирослав-Іван кардинал Любачівський.
1) так, 2) ні.
- 7 Установіть відповідність:
 - а) конфесія 1) підкуп державних і політичних діячів (чиновників і політиків);
 - б) корупція 2) державний устрій, для якого характерне централізоване управління адміністративно-територіальними одиницями держави;
 - в) унітаризм 3) належність до будь-якої церкви, релігійної організації.
- 8 Які обставини спричинили появу цитованої нижче постанови?

“Розглянувши висновки Тимчасової комісії Президії Верховної Ради України по перевірці діяльності... посадових осіб органів влади, управління, громадських об’єднань... Президія Верховної Ради України постановляє: 1. Відповідно до частини другої статті 7 та керуючись пунктом 6 статті 106 Конституції України, заборонити діяльність Компартії України”.

 - а) бойкот Компартією України другого туру виборів до Верховної Ради України в 1990 р.;
 - б) підтримка керівництвом Компартії України спроби державного перевороту 19 – 21 серпня 1991 р. та сприяння його здійсненню в Україні;
 - в) засудження вищим партійним керівництвом республіки Акта проголошення незалежності України 24 серпня 1991р.;
 - г) блокування місцевими партійними органами республіки підготовки до всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 р.
- 9 За роки незалежності Україна стала членом нових міждержавних структур:
 - а) ООН, СНД, Ради Європи;
 - б) СНД, Ради Європи, ОБСЄ;
 - в) НАТО, ЄС, ОБСЄ;
 - г) ЄС, ООН, СНД.

- 10** Дострокові вибори до Верховної Ради відбулися:
 а) 1992, 2007 рр.; б) 1994, 2012 рр.;
 в) 1991, 2010 рр.; г) 1994, 2007 рр.

- 11** Динаміку якого явища соціально-економічного розвитку України першої половини 1990-х рр. відображено в таблиці “Зайнятість населення в народному господарстві України”

Показник	Роки				
	1991	1992	1993	1994	1995
Зайнято трудовою діяльністю (млн. осіб)	25,0	24,0	23,4	22,2	21,6
Зареєстровано не зайнятих трудовою діяльністю (тис. осіб)	459,6	558,2	416,4	445,8	526,9

- а) формування “середнього класу” суспільства;
 б) зростання життєвого рівня населення;
 в) уповільнення соціальної диференціації;
 г) зростання безробіття.

- 12** Розташуйте події в хронологічній послідовності:
 а) прийняття Верховною Радою воєнної доктрини України;
 б) визнання Росією незалежності України;
 в) проголошення незалежності України;
 г) візит до України Папи Іоана Павла II.

Навчально-методичне видання

Романько Ірина Іванівна

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
Збірник тестових завдань
Частина III

Формат 60x84 1/8. Ум. друк. арк 27,4 Тираж 25 прим. Зам. № 066
Свідоцтво держ. реєстру ДК № 977 від 05.07.2002 р.

Видавництво Кіровоградської льотної академії НАУ

м. Кіровоград,
вул. Добровольського, 1,
тел.. 39-44-37.